

תוספת ברכה

יכיל חדשים ובאוורים, במקרא ובתלמוד, בהלכה וגאלה,
נוסף על אלה שבאו בספרי הקודמים.

מוסדר על סדר פרשיות חתורת

ונלה לזה ספר

גשמי ברכה באורים על חמץ מגילות

מאתי ברוך הלוי עפשתיין, פיננסק

מחבר ספרי : תורה חמיפה, מקור ברוך לייחולמי, מקור ברוך (וכרטנות).
נהל דעתה, שפה לנאמנים, גשמי ברכה ומלאים לס' אותיות מחייבות.

באאטז' היגאון מתרים עפשתיין זיל, אבן דנאווענדליך.
מחבר ספרי ערוך השלחן.

במדבר

מהדורות ראשונה, פיננסק, תרצ"ז

הוצאת "מורשת" בע"מ תל אביב

פרשת במדבר

שאו את ראש כל עדרת בני ישראל. (א, ב)

יש להעיר, כי בעת המניין בפרק זה האזוי להוציא דבר המניין עפ"י חזאי שקליט ולא לגולגולת, כדיועז. והتورה עצמה פירשה טעם סדר זה מען "לא יהיה בדם נוגף בפקוד אותם", ופירש"ה שהמנין שלט בו עין הרע, והדבר בא. כמו שמצינו בימי דוד, עכ"ל. וצריך ביאור למה בא כאן סדר המניין ישר לגולגולת ולא חשו לחשש עה"ר. ואפשר לומר עפ"י המבואר במ"ר פרשת נשא (פרק י"ב), דעת שהוקם המשכן היה מזיקין מתרגמים ובכללם גם היקק מארס עין הרע (עיין ב"מ ק"ז ב'), ומשהוקם המשכן ושרה השכינה למטה בלו המזיקין מן העולם ועתהם הארץ מן עה"ר.

ולפי זה ניחא דהמנין שבפרק זה קדום שהוקם המשכן היה צריכין לחוש לשליטה עה"ר, והוצרכו להוציאו המניין עפ"י חזאי שקליט ולא לגולגולת. אבל כאן שהמנין הוא לאחר הקמת המשכן, חלף חשש וזה היה אפשר להוציא המניין ישר בגולגולת.

למשפחותם לבית אבותם (א, ב')

מכאן מקור לויה שהשתלשות המשפחות וממילא סדר הזרות העולמי יתיחסו לאחר האבות, פלוני בן פלוני, ולא בן פלונית, אחר האם. עפ"י שלחאים חלק יותר גדול בהבן מאשר להאב, כי היא הרתמה ילדתו ונידתונן. ואפשר להסביר דבר זה בטעם וסבירו עפ"י מה שאמרו במדרש רבי תנומוא פרשה בראשית, لما נקרא שםו (של זכר) בן, מפני שהוא בונה את העולם. וביאור הדבר. משום שלחשורש "בנה" שתי הזרות, האם — בן תולדות, והשנית ממובן — בנין, כמו ויהי בונה עיר פ' בראשית, ד"י (ז'), והבן הוא בונה את העולם בישובה וקיומה. תחת אשר הבת ישבת בית וצופיה הליכות ביתה, וכמו שאמרו על הפסוק בפרק זה וירא (י"ח ט') היה שרה אשמוד ויאמר הנה באهل — מכאן שדרך של אשה לשבת בית (מ"ר בראשית פרשה י"ח, וע' יבמות ע"ז א') ולכן נקרא הוכה

ובמשלי (יר' ל"ד) וחדד לאורים חטאה, והרבה להנחת. וזה יתרה ע"פ מה שאמרו (יבמות צ"ח א') אין אב לפחות, כמובן, שגם שם לא יידעו את אביהם כי אם את מותיהם, וכן שפהה או נרכשת שילוחם לישראל הולך מתייחס אליו אחריו (קדושים ס"ח א').

ובזה יובן לשון הכתוב בסוף פרשה חי (כ"ה ט"ז) שנים עשר נשאים לאומותם, ולא כמו בישראל, שבט אביך, מטה אביך, נשיא בית אבך, וכדומה, וזה הוא מפני שכינוי עצומת הוא אימת, על שם ידיעתם את האם כנובואר.

וגם יתרה ע"פ זה מש"כ באスター (ר' י"ג) אם מושע היהודים מרדכי ולמה זה נסתפקו בתשואת תולדו (וחוויל דרשו על זה) אך הם השיבו בערך הם שאנו יודעים בברירות מי אוניזם ואמרו אם הוא תואצמו בטה מושע הילודם.

וזה כי ע"פ הסבירור אין אב לפחות יתבואר מה שאמרתו נעמי כלחותיה שובנה אשת לבית אמה (רות א') ולא אמרה לבית אביה, ממש דאיין אב לפחות.

וזה ועוד מה שנראה לפרש ביחס הדבר בכלל, שמשמעות אב קוריה משפחotta ולא משפחאת אמם. ויתפרקש ע"פ זה דבר אגדה אחת במסכת מתניתין (כג' צ"א וצ"ב), אשר מבוארו שם שהה הוי המעלג גם ר' גבור וחביב לפני המקטן, וכשהיו צוריכים לטטר והוא מתפלל היה ענתן. ומבייר שם, שאחר פטרתו היה מבקשים כהה (להתפלל על ירידת גשם) מנדגו הוא אבא חלקייה שהרי גיב' צדיק וכוכות אביו ונכו היה טיעיניו לפועל רוחמים מן השמיים. ופעם היה העולם צריך לטטר, ושלחו חכלמים אלו וגונן דרבנן לבקשו להתחפלל על מטה.

ושוב אספדר שם. כי עוד נזכר היה להוינו המעלג, ושמו חנן המתבאי, והיה גיב' צדיק, וכשהיו צוריכים לטטר היו החכםים שלוחים אליו ניקי דבר ר' לבקשו להתחפלל.

והנה מה שיש להעיר בזה, כי זו שnidah, אבא חלקייה וחנן היה נגידיו של חוניו המעלג, והנה לראשו היה שלוחן החכםים וגונן דרבנן, ולשנני לחנן, שלחו ניקיון, ואעפ"י שהוא שוחה כונונה. שהתגניות עוללים לעזרך רוחמים — אעפ"י כן, אחרי שלוחם לאבא חלקייה וגונן דרבנן, נדרת זה משילוחות נזוקות להן מען פערחות הקבוד.

אך זה הוא, מפני כי כנובואר בגדרה טם והה אבא חלקייה בר ברי של חוניו המעלג, והן המתבאי לא בראת טם, ואחריו שרך משפחotta אב קוריה משפחotta ולא משפחאת אם. לכן היו מתיחסים לאבא חלקייה, וכן בנם, בכבוד מירתה, ושלחו אילו וגונן דרבנן, ולהן, בן בתו, מצאו ד"י

בשפט "בנ' ע"ז" מעודתו בחיות לבנות ישוב העולם, והוא בסגנון לשון גוטל על לשון, והנקמת תקרה בת על שם תעודהה היא לשבת ביתם כמו שכחנו.

ויתכן, דו' כונת אחד החכמים, באמצעות לא קראתי לאשתי אשתי אלא "בתי" (שבת ק"ח ב'), ופירש", מפני שהיה עיקרה של ביתם, עכ"ל, אבל אין זה מפסיק, שחיי באמת עיקר הבית וסבוזו הוא האשתי, כמו שאמרו (חולין פ"ד ב') בענין חי משפחה, שהכל (כלומר) כל בני הבית, אשתה וולדיהם תלויס בה וכן נקרא האיש לענן מפני מטה דברם גודל הבית, אדרון הבית.

אך לנו מה שברואנו שרכבה של אהה לשבת בית, לנו תקרה בת על שם תעודהה שלה, כמו שאיתנו נקראו "בנ'" על שם מעודתו שלן לבנות העולם. ככל"כ, ונתקוצר השם בית בתה, כמו שנטקצר השם "בננה" (מעניין בנין) לבן.

וקרוב לויה דוח טעם הדרישה בגמליה (יג' א) על הפסוק באスター (ב' ז) ל Kohut לו (מדידי לאスター) לסת אל תקרו לתה לא לbitva, וטעם קוריאתו זו והו ע"פ הקריאה המלאה משם בת, כמו שברואנו.

ויען כי המשך הדורות הם המשך בין העילם וקיזים, כמו שאמרו בתענוגת (כג' א') באש אחד שנעט לילנות כלאה שפּוֹרְתִּים יתפללו אך לאחר שבעת שמה מומן ניטעתם, ושהלוא אם ייחשב לחוית עד אותו זמן והшиб, לא כן, אך כמו שנשעטו אבותוי לבעני כך עשוי איי למפען בנה, ולבן יתיחסו המשפחות ואחריתן הדורות אחורי אבותיהם בוגיתם, בוגת אחר בונת.

וגם אפשר להבין ע"פ' זה מה שבפרשנות נחלות (ט' פנחס) התחל הסדר מירושת הבת, כמו שאמר איש כי מות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבחנו, ולכוארה היה לו להתחל מירושת הבן ולומר איש כי ימות ירשונו בנו.

אך השם טם זה, מפני כי יירושת הבן היא כמו חוליא משורת ארכבה מן קיום הפלם, והיא כמו טבעית ובאה ממילא, ועל דוד לשון הפסוק תחת אבוחך היה בקיד (תהלים, מ"ה י"ג) ולא יונח לשון צוויי על דבר טבעי.

ודע, דעת ע"פ' זה לישראל מתייחסים לאביהם ולא לאם — ע"פ' זאת יתבהיר מה של אצינו בכל מקום (ולול פעם אהה כייצא מן הכלל, בישעיה נ"א ד') שעם ישראל יכולות בשם "אומה" לשאר העמים, כמו בחמלים (ב' א') ולאומות הרגו ריק, ושם (קיז' א') שבחוץ לאותם,

ביגשי דבר בזות גם כוונו לטעם אחר, שהחינוך עולמים לעורר רחמים, נכבוד.

(כ) מפורש מביר' פרשה יושג, פרשה צ"ד על הפסוק בגין בני בנות פ"ו ז', אמר רב יהודה ביר' אלעאי, בגין בנות הם בגין בני אינים בגיןם, (עיין סוטה מ"ט א'), והוא ג"כ משום דמשפטת אב קריית משפטת ולא משפטת אם. ווינו' דבון הכת מתייחס אליו רק מצד אמו אין זה יהות שלם כמו יהות זו חבו.

ואמנם כל הדבר אם בגין אינים לא ביריאו לי, שכן מזינו בכמה מקומות בתלמוד, שוחשבים בגיןם, כמו בירמא (ס"י ב') על הפסוק דפרשת ביכלה (ל"ג ט') ואת בגין לא זידן, פרישת המוסך על בגין ברוח מישרל, הרוי דקרי לבן בגין שם בגין.

וביבימות (ע"א א') על הפסוק דפרשה אמרו (כ"ב י"ג) ורעד אין לה אין לי אלא זרע כשר, ורעד מסול מניין, תלמוד לזרע ורעד אין לה מכל מקומ, ומוסף עד לפירוש, דעתן לזרע, דעתה לזרעות זרע ורעד משום דזרע זרעה אין צורך קרא, דעתן בגיןם הם בגיןם, וזה מוסך מפורש על בגין בני בגין.

ובקווישין (ס"ח ב') על הפסוק דפרשה ואחתנן (ז' ד') כי ישיר את בגין, בן בחוד הבא מן חניכרי קריי בגין. ומהו ג"כ מפורש דעת חול' דatoms בגין בגין בגין.

וון מהבואר מה שאמיר לנו ליצקב (פרשה ויצא לא' פ"ג) הבנות בעותחים בגין, ומוסב על בגין רחל ולאתה, וקוראו להם בגין, ועי' ביבימות ס"ב ב'.

וזריך לזרע, דאגמאות חולק בזה עם המיר ובפרשה ויצא שם הארכנו הרבה בות, וכן דין בות,

עמ"י המבואר בתחלת המאמר דרך משפטת אב קריית משפטת יתבואר חרוץ שלא יבא עזני ומאובי בקהל ה', עזני ולא עזניות, מאובי ולא מזאובי, (ביבמות פ"ז א' ובכ"ט). וזה הוא משום דשם "קחלה" משפטת עם שם "משפטה", וכמו משפטת כן קhalb בגין רך גברים ולא נשים. וכן מה דקייל' דסתם אחות — הם אחיהם מן האב. (ביבמות י"ז ב') כמו לעזני חילצה ועד, ובוגנד זה קייל' בקדשוין (ס"ח ב') אז אחות בן האם יעור או האבtes והלו מאשר אחיהם מן האב, וזה הוא דבמקט דאיירוי בעזני קרבת משפטת או יתרון לאחים מן האב, משום דמשפטת אב קריית משפטת, ובמקום דאיירוי לעזני רגשי קשר אהבת, אז יתרון לאחים מן

האם, ומחייב דסתם שם אחיהם הוא אחיהם פון האב, כלומר, אכן במקומות שרוצה החותם לבלתי לפרש אחיהם מן האם מופיע וו מפורש, כמו בפרשה ראה (יג ו') כי ישיחך אחיך בו אמן.

וטעם הדבר אשר שם יתפרש העוני וזקא באחים מן האם, משום דשם איניiri בהסתה לעז', כמכואר נפסוק שם, והסתה כו' צרכיה להיות בסוד נמיין, מפני שענשו של מיטת נדול מאור, בסקללה, וכן אפסדר למסור סוד זה (כלומר, הסתה לעז') רק לווה שבוטחים בו באחבות נאמנה, ואחים מן האם יותר קשותים באחבה משפטת מאשר אחיהם מן האב, וכן אב כתוב הפסוק בהתחו, כי ישיחך אחיך בו אמן. ושם בפרשה ראה נגאר איה' טעם הדבר שאחים מן האם יותר מסורים ולז' באחבות نفس, עיי'יש.

בני נפתלי (א' מ"ב)

בכל השבטים כתיב, "לבני" בלמ"ד בתחילת, וכן חסר הلام"ד. ואפשר לומר, משום דעת אחד החקודה לא היה ישראל במדבר חונים לשפטיהם על הסדר, כי אם בערוביא, ולכן כהחו צרכין למנוון כל שבט לאנשיו היו מכירין שם השבט. וכי שזו מטהנו הי' בא וממנה ונרשם, וחוו באור הלשון לבני', ככלומר, שהיו מכירין מי שהוא בני שבט ראובן ייא וינאה, וכן מי שזו לבני שבט שמעון, לבני שבט לוי, וכן להלאת שבט נתחלי' נמינה אחרון לבולם, כפי שמוורה פסק זה (הסתם יתבואר בסמוך, במאמר הבא), ואחריו שהלכו להם כל השבטים מודה ההמון לאור שפתקו, ונשאו בני נפתלי לבדה, ולא היה צרכין להרו, לכן לא כתיב בדור ללבני', רק "בנוי", ככלומר, בני נפתלי נשאו כן וכך. וראי לבואר זה, שכן במקడ שני, בפרשה פנחס, שכבר הי' מסודרים לשפטיהם לאחר מפקד זה בפרשה קביה, וכן מועד הכתוב בפרשה בלק (כ"ד ב') וירא את ישראל שוכן לשפטיהם, ולא היה צרכין עד לכירוזים כמו במקד שבעכאנ, שכן כתיב שם בcoleם "בנוי", ולא לבני'.

בני נפתלי (א' מ"ב)

טעם הדבר שבסט נפתלי נמינה לאחרונה הוא, מפני שסדר המניין ה' לפי סדר הדגלים, כמכואר בפרשה האבא, ווגל נפתלי היה האחרון, כמכואר להלן בפרשה ב' פסוק כ"ט. וטעם דבר זה שהיתה דגלו آخرונה, לא נתבאה. ותבן לומר, משום דכידוע הי' שבט זה קל ברגליו, כמו שכתבו בפ'

ובחשבו שנות מלכות דוד כתיב (שמואל ב', ב' י"א) בתברון מלך שבע שנים ושהה תריסם (בירושלים שלשים ושלש שנה), הרי בסך הכליל ארבעים שנה וששה תריסם, ונכל זאת מונה הכתוב את ספר הכליל מלכויות רק ארבעים רק שנה (מלכים א', ב' י"א) והשמיט המספר ששה שנים.

ואם כי בכולם באו בתלמוד ודרשות על ההשומות, אך פשtuות דרך הכתובים כן הוא כמו שקבע התא"ש:

וכן רגילין חיל לקרוא ערלה ימים שבין רה"ש ליהיכ"ס (ר' יה"ש י"ו א') אעפ"י שאים רק שבעה. כהוראת הלשון בין רה"ש ליהיכ"ס, והוא מהרתו רה"ש עד בא יהיכ"ס.

ועפי' כל המבוואר אפשר לומר בעניין שלפנינו, בחתימת הספר הנקודים במסות שלמות, ללא יהידות ובלא עיריות — דהיינו בדבשופרים עשריות הנהוג להשומות אחדדים, בספר שנים — את החדשים. אם כן במספרים לאלוים ולעתות אלפים דודך להשומת גם את העשריות, וגם לפחות הספר האחרון למתה מחמשים ישם כלהו. יוגמר הספר

במה מה שפנוי, ואם הוא לעמלה מחמשים ייחס עז מאה שלמות. למשל אם הספרים האחרונים שלש מאות ושמוניות ייחס הספר ארבע מאות, ואם הם שלש מאות ועשרים ייחס שלש מאות בלבד, ולפי זה, הספר הכללי ישתו בכללו, וההפרש קל מאד לעומת הספר רבוא ורבבות, ורק אם הספר האחרון מכון חמישים, ואו אין הכרה אם להשיטיו או להשוף עלי עז מאה ייחס לעצמו, וזה הוא הטעם מה שפנינו כאן בפרש פעם אתגר בוגר המן הספר חמישים (פסוק כ"ה).

ומה שברשותנו נחש בא גמר המן במקומות אחד במספר שלשים, כמו שהערנו לעמלה (שם ב"ז ז') אכן קשה לעמדו על טעמו של דבר. וubahב, כי אולי אפשר לומר זה עפ"י מה שכתו הירושלמים בריש פרשה בשלה, בפסק ושלישים על כולה,iscal החיליל במלחתה החלק לקבוצותן שלשים איש, ושליש עלייהם (עיי' שם ב' ר' רבנו בוחן), ולפי זה מכיוון דהמנין איירוי ביחס יצאי צבא, כבבואר שם (כ"ז ב'),

ובעמד כהה היה המספר שלשים מבוגר ומוחה, ועל כן נקבע לעצמו. ומאתאי תוקף לבארוי זה, מפני כי מונים מכאן כמה פעמיים בענייני מלחתה מימיים את הספר שלשים על נס, כמו ששורטם (י' ד') וחוי לו שלשים בנים רוכבים על שלשים ערים ושלשים עירם להם, שם (כ' ל"א) ויצאו בני בנימין... נשלים איש, ובשםואל א' (ט' כ"ב) והמה שלשים איש, ובשםואל ב' (כ"ג י"ג) וירדו שלשים, שם פסק כ"ג

והי (מ"ט כ"א) נסתלי איליה שלוחה (פירשו בגמרא סוטה י"ג א') דקליל פי אלחנן, וכן חיל לאחרונו. כי אולי יראה לפני איזו ספה או מאורע שצורך לעמוד בדור או למחרת תחילה. יהיו איז מחר להודיע כל הרגלים ההליכים לפניו.

וזיהו כל המקודום שש מבאות אלף ושלושת אלפיים וHAMASH מאות וחמשים, (א' מ"ז)

spliah נמרצת, שכל המספרים מכל שבט ושבט נגמרו במספר מאות שלמות. بلا עשריות ולא יהידות, זולת אחד גדול במספר חמישים (פסוק כ"ה). וכן במקפק בפרשיה פוחם, גם כן נגמרו במספר מאות שלמות, לביר אחד שם (פרשנה כ"ז ז') ונגמר מפקד אחד במספר שלשים.

ובדבר פלא הוא. איך זה אפשר אשר כל המספרים (לבד החנינים שנזכרו) יהיו מכוונים במצ祖ם למאות שלמות, וזה דבר שלא יתכן כלל. ולא איתתי מי שייעזר על זה.

ואעפ"י שכבר אמרנו מעין זה בספרנו אך נוכחתי, כי בעת שעומד המعن על בירור עניין אחד טוב שמצא כל החומר המתיחס להענין מן המוכן במקומו, ולא יטרד לחפש מרחוק, ועם זה ידוע, כי בחשנות דברים לא ימאל העניין מן איזה חדש וגספת דברים, ובכן נגמר עניין זה כאן.

והנה אפשר להסביר זו עפ"י מה שכותב הרא"ש בסוף מס' פשתחים (סימן מ'), שמדדך המקרא בספרים, כשגעיג המן לסתם עשריות פחות אתה, מונה בחשבון עשריות שלמות ואינו מגיח על חסרון האחד, וככל שברשותה יונש (מי' כ"ז) כל הנפש הבא לבית יעקב שעבעים, אעפ"י שברכון אין אלא סיט (וזול ב"ב קב"ג א' דרשווין), וכן במניין ספירת העומר כתיב (פרשנה אמרה, כ"ג ט"ז) תפזר חמישים ים, ואינם אלא מ"ט, ע"ל הראש.

וכדי לאמת בכל זה אוטר אני עוד מקורות אלה, בהשمة אפיקו כמה ימים ואפיקו מותיל חדשים. בפרשנה שלשה (י"ג כ"ה) יישובו מתחור הארץ מקץ ארבעים ים, ותhabbar במס' תענית (כ"ט א') שלא היו אלא ל"ט ימים (ומבוואר שם החשוב בברטוין). ובunganן מלוקה כתיב (ט' תצא, כ"ח ג') ארבעים יכנו ואין מלוקן אלא ל"ט. ועיין מוכן כ"ג ב' וצ"ע.

ובקדושים (ליח' א') על הפסוק בפרשנה שלשה (ט' ל"ח) את המן אכלו ארבעים שנות. עפ"י שבעון שלשים ים (ומבוואר שם החשוב),

מן שלשים וכבר, ובתורה (יב ד') גבור האלשים, ופה, ומספריםchorim הוה נבגער עד מיניהם במלחת מצאים לעצם, וקרוב לומר, כי השיבות המספר הוה נבגער עד מיי פרעה במצרים, כמו שבראנו.

וסמך נאמן לחישות מספר שלשים בירכי שורות ושלטן ממציא במס' ברכות (lib b), אמר הקב"ה, שניט עשר מילות ברואי ברכיע, ועל כל מול ומול ברואי לו שלשים חיל וועל כל חיל וחיל ברואי לו שלשים לויין ועל כל לויין לויין ברואי לו שלשים רחון רחון ריצים). ועל כל רחון ורחון שלשים קרוטום (דיניטים, שופטים), ועל כל קרוטום וקרוטום שלשים גסטרוי (מחנות ומערכות), ומובאה כי אמנת

על נבבנה במספר זה, ואפסי שללא נרע טעמה.

ואפשר למציא עד פקורי לטעם החשיבות במספר שלשים, כי כפי שבאו נסיד מתחלה ע"י פרעה, ואמרו בגמרא חולין (צ"ב א') דככל דור ומצאים שלשים צדיקי אומות העולם שהחאות מתקדים ליליהם, והשב פרעה להמציא לו כוות במלחת במספר שלשים רמו שלשים צדיקי אה"ע, וכן או נתקבל במספר הזה במלחותם, וגם בני ישראל הגיעו אליו תבוריאו אותו באנשי מעלה, כדי שהם ימצאו להם וכותם במלחת נגגד במספר הזה אשר לצד שכנד במלחתם, וירימו את במספר הזה על נס, לחישות ולဂזרה.

ועpsi' באורנו זה במספרים באלפים בא רך בקיורוב, עpsi' זה יתבאר הלשון בפרשנה בא (יב ל"ג) ויסעו בני ישראל כשל מאות אלף איש, הלשון "כשש" מורה שאין במספר מצומצם ממש, וכמו כ"פ הדמיון משון בחזות הלילה (שם יא ד) והוא רך בקדרוב חיות, ולא חזית ממש (עין ררכות ד' א') — וזה הוא, מפני שבמניגיהם לא הוינו לנצח במספרים כמו שום ממש, רך בקדרוב (וגם לא היה או האפשרות לנונת בצדדים, מהפכו היציאה) — וע"ז להלן בע' דברים בספק ושאלתם זיך (א' ט"ז) בהערה,

וכן אפשר לומר psi' באורנו זו מה שמספר במס' בכורות (ה' א') שאל שר אחד את רבי יהונתן בן נמי, בפרק של ליט' אתה מזיא ערירים ושנים אלף ושלש מאות (כי בגרשות כתיב (פסק כ"ב) שבעת אלף וחמש מאות, ובקחת כתיב (פסק כ"ח) שמנה אלף ושת מאות, ובמרי כתיב (פסק ל"ד) שנת אלף ומאתים, תרי כי אלף וג' מאות). ובכללים (פסק ל"ט) רך שניות ותשעים אלף (ונשمرו השלשים מאוח), והשיב לו psi' עניין קובל.

ולפי מה שבראנו, אפשר לומר, כי במספר מסומים מן עשריות אלף לא הקפיד הכתוב לחישיט להשלש מאות, כאשר כן הוא מדרך

המספרים בכחובים, וגם כי החשיטה הזאת לא תנע כלל דבר לענן או למשה, כיון דבררטם ממציאו. ואכם ראי להעיר כי במקום שהמספר גוצע לקניינו קושׁ וזכויותו — שם באו ומספרים במכוון זו לאחדים, כמו בפרשנות מוטה, בגין המכפל של מלחת השיך להקדש במצורם במצורם, כמו שפה, כמו שם (לא, ל"ז מ') וחיה המכוס לה, מן הגאון שיש מה שבעים, וכן הבקר שמי' שבעים ומן התמורות איזו ושים וכו', וזה הוא, מפני שבמה שמי' לקושׁ — אבל קודש, עד לאחת.

ובסוף דברינו בגין זה עיר עד דבר אחד השיך לענן וזה הוא לאורה מופלא מואוד, עם דברינו כאן יתבאר הטיב, ואפסי' שכבר זכרנו אותו אך מפני הררושו האגדול נקבע אותו כאן ביחס הענן המזיבור. וזה הדבר.

ידעו בכמה מקומות בתלמוד בגין המשך וכן קיום העולם את במספר ששת אלפים שנה, כמו בסנהדרין (צ"ג א') ובpsi' (ט' א') שית אלפי שנין היה עולם, ומספר זה רגילה גם במדרשים ובאגוזות ובעל פה, ולא שמננו כי ישילו ספק במספר מבון זה.

אבל באמת נמציא במדרשי אחד כמו בדור ומקובל שאין במספר ששת אלפיים מוצמצם, כי אם גוף עליון עד תשעת שנות ושלש שנות, והו והמדרש תנקריא, "אתה תדרי קרבא", או, "אלפא בזאת דרבינו עקיבא" (וומבוין) בספרו הגמור קורא לו בסוף, אגדה של רבי עקיבא) ובאו שם עניין זה בות הלשון: "מה נשתנה הביתין מכל עתיקות שבתרורה שברא בו הקב"ה את כל דורי בראשית היה מה שמתחלת תורה באות בירתה, לפי שלגלו וריעו הוא לפניו, ששת אלפים ושמונים עתדי והלומדים לירוב, אחד בימי דור המבול, ואחד בסוף ששת אלפיים ותשעים ושלש שנות, עכ"ל, וחובאה אגדה זו בספר אור ורעות (אקדומו) חלק אין באלויא ביריא סימן כ"א, ובפרט יוציא לשבת שלגלו שברותה המתחלת ואהיל בצלצלי שמע). ולבארות זה שלא נשפט מס' ג' וזה מון

ג' שנה מכלל במספר ששת אלפיים, בכל מקומותணכ". אך לפחות שבראנו שבספרי אלפיים ישותו העשירות, ניחא מה נשפט מס' ג' מה במספר ששת אלפיים, מפני כי אין דרך במספרים, וכי שנתבאר הכל. ואמנם טעם במספר החטעים ושלש שנה הנוטpit לא נתבאר, מהות צפון נה, ואל מה מכוון. ואולי אפשר להזכיר זה עpsi' מידע בחשbonו אשניאל, שהיקף צפון

שנה יashed מון ומון והיקף האדמה בממלולות סביבה המשמש (או כמי שהזען
למראות עין בהיפך, היקף השמש סביבה האדמה), והוא מיקף בקירות
במשן טהה ימים עם מקצת יום, והוא משך וזה שנות, אך אצלנו מחשב
חשות במספר ימים שלמים, ללא הפקצתו. זאת הפקצת תקבץ במשן ששת
אלפים שנה לחשעים ושלשים שנה, ומצטטים להסביר ששת אלפים שנה.

אתה הפקך את החלוּם (א' נ')

בבעל הטריטורים כאן בא לשוןך — ב' במשמעות, כאן, ואידך
(תחלים קיט' ר) הפקך עליו רשע, אין אודט נפשה את הלילים שנשענו שוטרים,
אל אם כן בעשה רשע והנה לחדירותים ייעס ותמהות, כי לי זה ייחיב
הפקך עלייו רשע, והנה לחדירותים ייעס ותמהות, כי לי זה ייחיב
שלוחיות שנשענו שוטרים, געשו ייד עט זה רשותם, וכמה מן הפלאות
לא נהיא למייחלו לומר כן.

ואולי יש לפשר הבדלים על דרכך וזה, כי כשנשענימל חקר במוון שם
דשע נראת ונוכחת, שאינו מורה ביחס לך ורק על זה שהוא חטא
ဖושען, כמו שוגילין להבינו בשם זה ולכוננותך את הבוטש בתורה ובמצוות
או גולן החטאן וכדומה, אך הוא כלל גם את זה אשר במקורה בזוז וחטא
עשה דבר שלא כחונן, אף אם אין הדבר גועג בעקי תורה ואמונה, רק
זהו לא מצד היישור והטוב, וכמו בפרשנה שמוטה (ב' ג'ז) אמר לישע
למה תהה רעד, ושם לא נאמר כלל שהחטו אך שחיי נצחים, ואשר על
כו אמרו בגמרא (סנהדרין ז'ח ב') שב שדק מרים יד על חבירו
נקרא רעד, ואעפ"י שלא הבהירו, ואוואר אויאס רק הרים ידו כדר

הניצים, ובכל זאת נקרא רעד, ואעפ"י שבעקיריו הוא שומן תורה ומוצאות.
לכן אם אתה ייחייב במלוקות נקרא רעד, ואעפ"י שubar עבריה כו
דליך במקורה בזוז, אכן שכחוב בפ' חזק (כיה' ב') היה אם בן הכהות
הרשות, ואמרו על הפסוק שם ונקללה אחיך לעניין, בין שלחה וורי
זהו כאחיך כישראל כשר (מכות כ'ג א') ולא כן לו עוד שם רשות.

וכו אם אתה ייש לו דין עם חביריו ולא כהה בדין, נקרא רעד, אבל
שכחוב שם (א') והירושו (דריניגט) את הרשות, ואעפ"י שכ' של רשות
זהו אויך בו שאביד עם חבירו, וויזן וזה אין בו כל דבר רשות.
וסעם דבר זה מה שום במעשה על כל נקרא רעד, אפשר להסביר
עפ"י הכתוב בישעיה (ג' ז' כ') והירושם, כי נגרש השקט לא יוכלן,
(ונגרש הוא כמו נריגש בחלחוף ארתוותה, כמו כבש — כבש) משלוח
להם רגשו גוים, (תחלים ב' א'), ויחס המשל מים לרשותם הוא כהן
שבבעם הם הוא תמיד סוער וריגנו והשפט לא יוכל, אך מעשי רשותם

ונעשים מסתה התרומותו וסעודה בלב ונפש מסיטיתו אווח לעשות
פונשא עול.

לוון מכון פאוד לשון הפסוק אווח (ג' ט'ו), שם (בקבר)
רשיטים חולו רגון, וכלאוות אין מכואר, מה ייחס וחן לרשיטים, אך זה
הוא, מפני שלל מעשי רשע בא התרומות התרומות הנפש, ובכפר
חולו מות.

וכן יתבואר כה הפסוק שם באיבו (לייד פ'ט) והוא (במהבה אל
ה') יקיטים ומי ירישען, ככלומר אם הוא, ח'ו, יקיט מי יכול להריגו
אתו. וזה הוא, משומם דתכמה רשות ייסודו בריגו הנפש.

ועל כן נאמר בתרוגאת חטא עיי' אדם. ונפש כי חטאנו (ויראה ח'
ה'ו), ונפש כי תחעל מעל (שם. שם ט'ו). ואשםת הנפש החטא (פ'
ג'א' ח' ר'). וזרבה כתנה, אעפ"י שתרגאת השפעית הוה עיי' התגונת
אעפ"י כן תלה זה בונפש. יין כי לכל מעשה הוה עיי' התגונת
שהגונת תרגוניו אווח וממיינו וגוננות בו הרzon לתוציאת השפעית, וממה
(ב' ג'ז) אמרה נפשי, אעפ"י שהמובן הוא על הגונן. אך מל מעשת
האדם ייסודו בנפש.

עפ"י זה האמור לומר כי שרש שם «רשות» הוא מן חרשיהם
חרטומכיהם (עיין בסמוך). ובא במקום «רשות» או «שער» (בש"ז שמאל),
אנזין כוונת וסוער.

יתבואר עפ"י זה בשטואל א' (ג' יז) וושאול לצד המלוכה ולחט
באי איבינו ובכל אשר יתגה רישען, יטוש רדיין, ירישע — יתרה
ובבל, עכ'יל, ולא נתבואר איך יובן בלשון רשות רודען תרדה ובבלול, אך

תתרחש מלחה זו כמו הפטוחה — ירישע — ירעיש.
וכו מצינו עפ"י מערבת אווותה היוצאות מפלת «רשות» עפ"י
פוזון וסודון מחדש תגאניה כמו מילם החדש והארונות הדשוט.

פצעו בקהלת (ח' ח) ואין שלפען ביום הפטוח ולא יפלט יטעה את
בקליל, שאין כל באור להו, מה ייחס רשותה להמלחת בעליין, וחת
יום ללשונו בכלל תקורתו לא ואין שלפען ביום הפטוח, וויראכע פריש.

בפרטו למלה, שורבו ווא מקובץ מרושע, וכמה מן חוזקתו.
אבל קרויג לומר, כי המלול «רשות» היא מן החוטפות, ובאותה תחת
טפליה עשר (עווש), הפטוחה לא יטפל עשר את בעליך משנת חירין,
ועל דרך האחות במשלי (א' ד') לא יטעל חון ביט עברון, ובגדינה
(א' ייח') גם כספם גם חמוץ לא יטעל לחצלים ביט עברון, ומקבילה

אל הלשון חקוקין אין שלחן ביום הפורת, כי שניהם מעין אחד וכונתו אחורית

ובהתוונה חלקו הפקת תחליטים (פ"ח כ"ב) אך אלהים ימץ' רاش אויביו וקודם שער, ואין להלשםן קדר שער כל באור, וגם אין מקביל להלשםן הקדמת לו, אך אלהים ימץ' רاش אויביו.

מן שער-רעש (בחלוות שניין טמאלי לימיין, שנומת לתחולף), והבאור הוא, אלהים ימץ' רаш אויביו וגם ימץ' קדר רעש, ומקביל ישר רעש-לאובי, וגם מכון היפט לבניין, ובואר היטב.

ובבר הלו' אוויות המעתקון מוקדם לאחור ומאהר למוקדם (וגם מפלחה אחת לשניה הסמוכה לה) הוא חזון נפרץ במרקא, ורבבה מהם פרצאו בספרנו מקור בוור. וגם חז'ל אהנו בדרכו זו במקומות הרבה בתלמוד ומדרשה. כמו בעירובין (ז"ד ס"ב) פירשו הלשון בפסחים (ו' ד') ומדוע לבינה תקראי — כמו ומודע (לקבוצת עתים לתורה). ובפסחים (פ"ז ב') פירשו הפסוק דשותם (ח' ו' א') זדקת פרוננו בישראל כמו פורנוגר ובורוק (ט' ב') פירשו הפסוק בתחליטים (מ"ט י"ב) קרכוב בתימן — כמו קברם, ובירושלמי גורי (פרק ז' ה"ב) פירשו הפסוק דטרשה חקת (י"ט ט"ז) או בקדר כמו או בركב. ובמ"ר פ' נח פירשו הפסוק דטרשה נח (י"א ח') ויפץ ה' אומת כמו ויצף (שהציגם ביט). ובפרשא חולות פירשו השם לבן הארמי — הרמא, ובשה"ש (ד') פירשו השם תוליטו. כמו תל יטוה, והרבבה כהנת.

ונשב אל תחולת דברינו, אל מה שעדמננו על דברי בעל הטורים, שהחאים דבר המשוררת בפסוק זה הפיק את הלויים צם הפסוק ותחליטים הפקד עליו ריש. וביאור עפי' זו את המאמר בחולין אין אידן נשאה ראש מלטמה (כארץ) אלא אם כן נשאה רושע מלעלם (בשםם), והוא, ביט', מתקבל לו למאמור הוות בלאי הולמי הלויים שנעשה כאן לראשים. העדנה כי זה דבר מבחל מואור, ולמה כי הלויים ייחד עם זה שנעשה פקדים יקרו גם רושעים, ואיך אפשר להעלו על הדעת לומר כן, ולהילה לומר להלחשים כן.

ואמרנו לפреш פ"י וזה כי הוכבנו אשר שם (רש"ע י"ח לא ר'ך על זה השר מדרכי התורה ומגזה לרובי רשעות ונבלות, או גולן וחמס וכבודות, אך הוא שם כולל גם את זה אשר במקורה מחד הוא עושה רק דבר שלא מוכחן, רק מצד הישר הטעום. אף אם אין הוכר גועג בעקי מorth ואמונת, וובאמת שם ראויות לתות.

ועתה גוסיפ לזרף להידוש זה עוז פרט אהוה, ומשניות יהוד נבָא לאבר ולהצדיק דברי בעל הטורים שלא היו מופלאים ותמהמים כל כה. והוא, כי כיודע, בכל ההשגה על כל התכוונה של המשכן ללוים, בלבד ההשגה על שלמותו וסדורו בכל כליו ועניניה גם וה שלא יקרב זה וגונשו מפורש והוור הקרב יומת (פסוק הבא). ואפסר, שכשר ייזוח עבומו הוור להתקרבר, יהי' דרוש להלוי השוער להרחקון, ולפעמים גם בחזקה, כדי להצלו מעונש. ואפשר כי בהחעקש הוור להתקרבר הלווי יתרחש וירם עליו יד כדי למגע, ובזה ימתח עליו את התואר רשות. כמו שהבאגנו שהמרים יד על הבירוי עטפי' שלא הכהנו נקראו רשע, כמו שבאנו למדנו. וזה יזכיר דברי בעה"ט "הלוים שנשזו שוטרים", וידוע, כי מדרך השוטרים ומוסכם לרודת לפעמים בדף חזקה, ומה זה ומהו — מטהי הקדומים שבאנו יש אנטם שיות להשלנות הפקד את הלוים עם הפקד עליו רשע, כי אפשר להלוי מתחו עליו שם רשע במגנון וכל, כבגנאות. גונזים דבורי בעל הטורי. ואשרי היידע לילו את האמת.

ולבסוף עיירה, כי בדברי בעה"ט נמצאו מאמר כהו שהביא הווא (בשוני לשוון קצת) בפיויש הרומנים לאבות פרק א' משנה י' בנה הלשון "כמו שאמרו בין שותמנים אדם פרנס על הבור מלטה געשת רשע מלמלה עכל", ואף הוא לא הראה המקור למאמור זה המופלא מארוד.

ולבד פלאתו של המאמר כההו לעצמו עד נמצאו מאמר מנגד לה, והוא בסנהדרין (י"ד א') אין אדם עולה לדודלה אלא אם כן מוחלון לו על כל עונתיו (וכפי הנראה, מקודם מירושלמי מי' בכרויס פ"ג ח'ג, שלשה מוחלין לחות על עונותיהם. חכם, נשיא וחותן) — וגם כן אין יתאים המאמר הזה עם המתאר בගמרא שנדרין פ"ב).

ועל דעתם אפשר לפשר בין הצעינים, כי כפי המתאר בගמרא שנדרין הנילאי אירוי אותו המאמר שם בעולה לדודלה של תורה, לשיבת ולהרכבת תורה, וזה ודאי מעלה גורלה יותרון וכותה והמאמר שבעה"ט וברמב"ש שהבאגנו אירויו במנוי פרנס על הגזבר, להחעקש בגדרני צבוח, וכמו שבייר הוא, הרמב"ם, טעם זה דבר בוח הלשון: "בקבשת השורה והרבנות יאריעו לו נסיבות בעולם ויקנאו בו בני אדם ופסיד אמונהו, עפ"ל".

ויש להסביר עוד מה שאמרו במ"ר פ"ה שמות (פרק ר') חכם המתעסק בגדרכי צבור משכה תלמודה, ואם כן, זה המסר עצמו לעניין צבור מכך חלקו בתורה, ומות נפל ערכו מלמעלה, וצ"ע ביטמא כ"ב ב'.

זהור חקיג יומת (א' נ"א) שירשי, יומת בדי' שמים, עכ"ל, וכונתו לומר, דילשון יומת מורה על עונש בדי' שמים, וכן מצינו לשון יומת על עונש מותן, כמו בפרשׁ משפטים (כא' כ"ט) וגם בעלו' יומת שעינוי עונש מותן, אבל במקומות שהוכנה על מנת ממש בדי' שאים בעוחז או בידי אדם כתיב מות יומת בכלל לשון כמו בבחול שבת ובגבורות, וכך מבادر בפרשׁ פנחים (כ"ז ס"ח) מות יומו במדבר, ובבליכם ב') (ח' י') לא חית תחיה כי יוות מתהו, ושם (א' ד') המטה אשר עליית לא תרד ממנה, כי מות מתהו, וזה מפני שבמקומות שרוואן האכתוב הכוורת אד החופה שבוחל כוות את פעול בלשון נטול, ומהו עצם הדרישות במלמות, הזכות תוכית, הקם תעוזב, נתן תחן, הענק תענקי, אפללו מאה עפיפים, והרבת חנתן.

ואלה תולדות אהרן ומשה ואלה שמות בני אהרן (ג' א' ב') בתלמוד (סנהדרין ג' ט' ב') עמדו על זה, דמתה הכתוב בחולות אהרן ומשה וסימן בחולות אהרן ובגיו לבב, ועל כן דרשת דמלאן ספק מה שאמור כל המלמד את בן חברו תורה כאלו יליד, ריען פ' משפט למד עם בני אהרן, לנו חשובים כבני ע"ב, וכן איתא בספרי פרשה יעקב על הפסוק ושננתם לבניך (ו' ז') אלו תלמידיך, וכן קרא אלישע לאליהו שלמדו תורה — אביכי (פליטים ב' ב' י' ב').

אך ציריך באורה מה היה לרוב ותלמיד עם השמות אב ובן, ואפשר לומר, עפ"י הכתוב בפרשׁ בראשית (ר' כ') בשם יובל, והוא חית אבי ישוב אהיל ומוקנה. והבונן, שתוארי הירושען שמאכיא לעשות אהילות לאנשים ולמקנה, וכן שם (פסוק כ"א) בשם יובל, והוא היה אבי מלחשש כנור וגונב, ככלומר, שתוארי היה הראשון שמאכיא לבנו על גנור וצינגן. כמו יובל בענין של...

ומתבادر מות, דמי שמאכיא דבר שלא נדע עד קרא אליו של אותו הוויה. והנה גנונו של רב הלומד לתלמידיו לחמציא לו דבר במורתם, מה של לא נודע לתלמידיך עד עתת, לנו יקרו הרוב לתלמיד בשם אב, ותתלמוד לו בשם בן...

ואנכם עם כל זה אין סוף, כי הלשון, אבלו ידר' (כל המלמן את בן חבריו תורה כאלו ילוז) הוא רק על דרך המשאל, לוחרות על הפלגתו יקרת הדבר וחיבורו, אבל לא אכן ילדו לצאת חותת מצות פרור. וכן ציריך לchein את המאמר בມילאה (יג' א') כל המגדל יחתך ווועתת בחור בתרו מעלה צלוי האכבות כאלו ילדם.

ואעפ"י שדבר זה קרוב להאי עפ"י הספרא עצמה, בכל זאת אפשר להסביר זה על מאמר חז"ל ביבמות (ס"ב א'). והוא לו בנין ומתו קיים פחדה ממש דרב אמי, ואמרת אין בן דוד בא עד שיש לו נסמות שבוגר ופרישתי, וזה כיוון דעתו על ידי מנחות שבאותו עשור צנkersה גור. הרוי קיים מצות פירר, עכ"ל, ובמואור מות, דילשון לאצת חותת מצות פרר ציריך דוקא מולדת טבעית כדי להשליט מספר הנחות, שבכו תליו זמו האותה.

ומה אמרו הלשון "כאלו לדוד" הוא לאו דוקא כאלו ממש, ורק על דוד ההפלגה, כמו שבראנו, ובתלמוד בא לשון זה "כאלו" בכתה וכמה מאמריהם, ובכללם ציריך לפרשו רק על דוד החפהו ולא בדמיון ממש, כמו מאמריהם כל המתגאה כאלו עבד עבדה ודה (ו' י' ב'). כל המעלים עייני מן התקתקה כאלו עבד עז"ז (כ"ב י' א'), כל המהליך בדבריו כאלו עבד עז"ז (ת Hortoboth ק' ב'). כל הגorder כאלו בנה בנה (נדרים נ"ט א'), כל העשרה הפיצו קודם התפללה כאלו בנה בנה (ברכות י' א'), והרבה בכנה. ובכללם בא לא לשון וזה על דוד הפלגה המוסר.

וראי' מכורת לות שאין להסביר עלייה ממשנה דabort (פרק ה' משנת כ"א) בין מאה שנה כאלו מות וubar וברטל מן העולם, והאם החשב אשתו של בן מאה שנה אלמנה ובגיו יתומות. אך הוא רק על דוד הפלגה קושי החטים של בן מאה שנה, ותו לא.

ויבחן אלעוזר ואיתוטר על פניו אהרן אביהם (ג' ד') פירשׁ ע"י, על פניו אהרן — בחיה, קלומר, בעוד אהרן כי היו הם מכהנים בעבודה, וכן מורה הלשון על פניו, כמו בסוף פרשה נה (יא' כ"ח) וימת הרון על פניו תרחו אביה, ושוב כתיב ויקח תורה את אברם בנה הרוי דבשעה שמת הרון כי הוא תרחה, חין.

עפ"י זה יש לדון במה שכותוב בענין יורשת הבכור פי שניים (ר' ט' תצא, כ"א י"ז) לא יוכל לבקר את בן האחותה על פניו בן השנאות הבכור (שם טזק י"ח). דיליכן דהילשון "על פניו" משמע בחירות, מתבאה דרך חייה הבכור אי אפשר לשולט ממנה חלק ברכותה, אבל אם מות הואר והוניה בנים, אין ירושין זכות לאביהם בותה, יינו כי הוא לא זוכה בותה לדורות, וכמוימתה לוי, שלא נתרבר דין זה בהנטקם.

בבוח יתבادر מה שנintel יעקב את הבכורה מרואבו וערבורה לישע' (יעין ברכות ז' ב'). ואיד עשה כן, אך מפני שהbacoraה גורכהה אין אז

בחולקמת הארץ, ואנו לא הי' עד רואובן בחמיים. היה רשאי בוז א' בחוי רואובן.
ותהבר או' מה שכתוב בחדיה (א' ב') ובוי רואובן בכור ישראלי בחילו יצועי אבוי נתנה בכלוחו לבני יוסף, ולא כתיב לויוסף, וחוו ששם דהעbara זו היהת לאחר חוי רואובן וויסוף, והוימה לו בשעתו רשותה על זה.

אני תמה על רשי' כאו שכטב בפשיטות דהמובן בו אל פנוי' הוא בחמיים, בעוד שבמ' כאו חולקמת חכמים בוז, ואך כי לפי שכטבנו הדעת מכרעתה בדעה זו, בכל זאת היה לו להערר כי מליקות חכמים בוז ולא לסתות לדעתה אותה, וכוכבגו בכל מקום באוטנים כאלה, וג'ע.

תתחח את הלחיט לאחרון ולכינוי נתוניות נתוניות מהה לו מאת בני ישראל (ג' ט')
הלשון "נתוניות המה לו מאת בני ישראל" אינו מבואר ברוחבה, כי מותם גנינה זו זום כי בני ישראל בזעם שוויא מציז ח' כל המצזת.

יאפשר לומר, ממש דמשורתי הרין החיביט כל ישראל ואפליל ווים (כלומר, ישראלי) לשמש לכחני ה', גםו שכטב ב' אמרור (כ' א' ח') וידתו (מוסכ ע' הכהן). וזה מעת כלית לבל ישראל, אף מפני זל התם טרוד בעיניז' של, בגין' בוזו ופרנסתו לא יוכל להקדיש עצמו לשירות זו ופי' קבוצו כל ישראל שכר ללוים, תקרוא בשם מתנות לווים, וחתת זה ימלאו כו' כונת הלשון ונחונים מהה (הלוים) לו לאחרון ולכינוי מאת כל בני ישראל שפהקדיו אזהם על זה, שייחו כמה בא' כחט.

ואת אחרון ומאת בנו' תפקדו (ג' י')
פושטי'. תפקד לשון פקידות ולא לשון מנגן, צב'יל, וככבי חנראת מדיק משות ואדם לענין פקידות (בhapeעל) ח' זרך לומר תפקד, וממו ב' מץ' וופק פקידות. ומפרש. דבר'ז' מובן חמלת כאן, כיוצא פן הכליל, לשון פקידות.

אםם עם כל זה אי אפשר לומר, שהמלת חזאות יוצאת בהחלה גמור מן הכליל, אין כי מצינו מלה זו גם בנטנות זו ומובנה מענין פקידות, שהוא ב' פוחת (כ' ט') יפקוד ח' איש על העדרו, ומובן — יפקוד, ובפרש שופטים (כ' ט') ופקוד (ב' ט') שר' צבאות בראש

העם — תחת ופקודה (בcharik ה'ט'א) כמו פקדו עליו טפסר (ירמית, נ'ט' כ''). — אמנים לא הרבה יוצאים כאלה.

וזכרה ה' אל משה פקדו את בני לוי (ג' י' ז' ט'ז)
יש להעיר למה במניין זה (מן פקידות הלוים) נגדות רך משת לבדו
באל אחריו (יעי' להלן פ██וק ל' ברכ'ז). לא כמו הפקידות הקדומות,
ואשר לומר בטעם הדברה, מושם דמשונה מן הלוים מבן כל
השבטים. כי לשל השבטים הפקדו מבן שערס שנה והלוים מבן חדש.
ומבוואר במדרש, כי ידען שלא יתכן שכינוס משה לכל בית להבט
בעיריה את התינוק ולודרוש אחר זמן לדרכו, لكن היה בת קול נכס
ויצא עמו לכל בית, ובכינוי שכננע שם ה' הכת קול מכוון כי בבית
זהו יש בך וכד' ילידים. ועל יסוד זה רשות לו משה את המניין.
וכפי שבמ' סוף פרשת בעהלוין ערך מעלה בו מדבר מדי
וחכופיו מון השפט לא זוכה רך משה. ולכו לא נסורה פקידות זו רך
אליו לדוד ולכו כתיב רך ודבר ה' אל משה.

פקודיהם שבעת אלף וחמש מאות (ג' כ'ב')
בספר הפקדות של כל השבטים למעלת בפרשה א' הגיע המניין של
כל שבט למספר מסוים, להחים, לששים ולשביעים אלף בכל אחד.
והחחות שכבולם (שבט מנשה, שם פ██וק כ'א) הגיע לשנים שלשים
אלף, ולכו יש להחפהו ולעמדו על סבת הדברה, מה נפחת כל כד'
מספר שבט לוי עד כדי פוחת מרבית של המספר קפוץ במספר
השבטים, כי מכובאו, שבט מנשה (החות שבעת) ה' ל'ב' אלף.
ושבט לוי רך לשבעת אלף.

וממכ'ו כתוב, דכל השבטים נתרבו בהשגהה, וזה מפני שהי' להם
חלוקת גנולה בארכ' היהת הארץ מספקת לרובי אנשי. אבל שבט לוי
לא הספיק זה לרובי אשים, וגתרבו בלבבם.

ועל דעתו הסברא להיפוך, כי ידען כי כל השבטים היה להם די
חלוקת גנולה בארכ' היה מתרבים בטבע אלא דוגמא רובי פרנסתו, אבל
שבט לוי שהי' ח' רך על המשוערות, ומונונו היה קצובים ומוצבם, מיטים,
לכן היה ערך תלולתו בהשגהה夷' ערך פרנסתו, וזה כמו שאמרו
במס' בממות (ס' א') גושא אדם כמה נשים ובולד שיש לו למיניהם
כלומר, פרנסון, ונלמד זה מדרכי ה' פאן. שהשגיה בוז על שבט לוי,
ויתור מזה גראה לומר בטעם מושט המספר, בשבט לוי, עפי

הסוק בריש פרשה שמות וכאשר יצנו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, וזה כי ברכה מיוודתחת הענוגי והנה מעלה זו היהת בכל השבטים שנשעכו לנצחם, אבל שבת לוי, כיודע ה' חפשי משעבד לא שלטה בו הרכבה מן כן ירבה וכן יפרוץ.

וטעם הדבר שבשבט לוי לא נשעכבר במצרים לפרקתו — לא נחכראה, ואולי אפשר לומר, משום דעתו במני יוסף ה' ר' חק להבניהם מעת סרעה שלא ישא זבובים, ושבט לוי היה מאז מורה הדת, כמש"כ (פ' ברכה) יזרו משפטיך ליעקב תורתו לישראל, וחכו גם הם בתוך שאור כתני הדת מן מס ומון עכויה שם זה בכלל מס, ממש"כ וישמו עליהם שרי מסים (פ' שמות) ויבן ערי מסכנותה, הרי דבנוי בכלל מס.

ומן מתבאר במלכים א' (ה) וועל מלך שלמה מס מכל ישראל ויהי אםם שלשים אלף איש, ועבדו בבניין ביתם", ק, והנה קרווא לנו מס.

פרשת נושא

נושא את ראש בני גרשון גם הם (ד' כ"ב)

חלשון "גם הם" אינו דבוק כל כה, והרי לו לומר גם אתם, אך מציינו בתורה לשונות באלה בקירוב, כמו בפרשה בראשית (ד' כ"ז) ולשת גם הוא יילד בן — תחת גם הם, ובפרשה נח (ד' כ"א) ולשם יולד גם הוא — תחת גם לה, ובפרשה תולדות (כ"ז ל"ד) ברכני גם אני אבי — תחת ברכני גם אתם, ובפרשה שלח (יד' ל"ב) וטגריכם אתם תחת וטרכיכם שלכם, ועדו כאלה, והנה כן הוה מסגנון הלשון.

ואמנם כאן אפשר לחתוטם הלאוון "גם הם" דמכוון לומר, כי אעפ"י שמקודם ליה נושא בא מעליה גביהה פאר או את בני קחת שיטילו גושאי האריה, אעפ"י תשא, חרוט, גם ראש בני גרשון שיחו גם הם מוקדשים לעבודת קדרונה, כדמותם הלאה, וחלשון תשא הוא מעניין רומיות וגודלה.

על פיר אהרון ובנוו (ד' כ"ז)

ובפסוק תות כתיב, ושמורתם ביד איתמר בן אהרון הכהן, וכן בסמוך ספק לא' ולפי זה ח' ציריך בפסוק שלפנינו לחייב על שיר אהרון ובנוו ולא ובניהם, כיון דרך לאחד מבניו וופקודה המשמרת. אך כן סגןון הכתובים, וכמו בפרשה ייגש (מ"ז כ"ג) ובני דן חשיים — תחת ובן, כיון דאיינו אלא אחד, וכן בפרשה בפנחес (ט"ז ח') בני פלאו אליאב, ובڌהיא"א (ב' ח') ובני איתנן עורייה. ועוד בפרשה יישב (לי"ז) ייוקמו כל בניו וכל בנותיהם, וכן בפרשה ייגש (מ"ז ז') בני ובנותיו (בהתבה על יעקב), אעפ"י שלא תהי פ' אלא בת אחת (יעי"ש בפרשה יישב בראש"ז).

מוזכר עדר נקבת תשלחו (ח' ג')

ברוב המקומות מובן זה יבא החלשון מאיש ועוד אשת, וכן בפרשנה הבאה (ח' ב'), אך כאן בא החלשון מוכר עד נקבת, יען כי בכל מקומות

זה הוא גם שלא מודעונו כי לא ידע בשםינו המפל כי אילו יוכנו, חוץ מודעונו ולא מודעונו. וזה הבהיר גם בגין בעל כורחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון, ככלומר, כי אתה בעצמך תדריך דברך כי יראה ויבין את גודל החטא שעה, כמו שזו דוד את עצמו.

ודרך אגב על מזותה והי עיר על משכ' בשיער אריה כי ר' סיג' דמצותה והי צריך להיות מעודם, וכתובו הראשונים דמקורה מיטמא פ"ז ב' שישיר אחד החכמים שראה לשאול נ謝ה יושב בהמשן חורת התפללה מהשי', ובין שהגיע לחוז עמד, ואני תהה שלא גיביאו מסוכן מפורש בנחימה (ט' ב') ויעמדו ויתהרו הרי דחווי הוא בעמידה.

וחתורו את חטאיהם והשיבו את אשמו (ה' ז') מתוך בלשון ובם, והתווו וסימן בלשון ייחד (השי'), ואפשר לפשר עפי' משכ' לשני דפסחה זו אוירי בעניין גול, ובתחלה הענן כתיב איש או אש. והנה לענין והי שניים שני ויחסים לעצם להחותה, לנו כתיב והחותה, אבל לענין תשליומי אין לאשה משלחה כלל, כי מה שקבעה אשכה קנה בעלה (גיטין ע"ח ב'). וצריך חוא לשאל עבורת וזה מרומו בלשון והשיב. כי גם השבה שלח תלי' בן.

ודע אין בה (ה' י"ג)

ועל זה אמרו בירושלמי סוטה (פ"ו ה"ב) אין לי אלא עד נשר, מפניו אףלו עבד אילו שפהה (בעיכים הקדמוניים). שחיו עבדים ושפהות טטרויים מן המזות מפניהם שעבדם לבעליךם) תלמוד לומר ועד אין בה כל מקומ, ומפני נני זה בבבלי סוטה (ל"א א') הלשון תלמוד לומר עד אין בה. כל עדות שיש בה, ככלומר, כל עדות שהיא, ולא נתבאר אםת מרים זה בלשון ועד אין בה, כי אולי הכוונה כמו ועדות אין בה, עדות הראות, עדות כשרה כדי, והמספרים לא בארו.

ובארונו הכוונה בתורת עיפוי הרוגל בלשון בני אדם, כשאומרם, רואון חכם, או אין שולין בלשון זה את מעלת החכמה משר אגושים לומר, שرك רואון הוא חכם ולא זולתו. יונן כי המכון בלשון זה רק לומר כי רואון חכם, אבל גם יש חכמים אחרים.

ולא כן כמשמעותו, חכם — הוא רואון. או שוללים פעולה החכמה משר אנשים ומיחסים אותה רק לרואון. כי רק הוא חכם לא ולמהן. ולפי זה אכן אם היל הוכח אומר ואין בה עד. זה לשון רוגל. וכן צריך לומר או היל בשםינו שאין בה עד כמו הדורש. עד כשי, כפי

דרכיב איש ואשה ממפענין קטן וקטנה, אבל כאן לענין שלחת חוספת ברכתה אין נ"מ בין גודל לקטן, אך את הכל נדרך להרחיק ממקום מושב ולשלוח חוץ למחרת כדי שלא יטמאו וולתם בדוקותם. ועל כן אמר בגדה (מ"ד א') אפייל תנוק בן יום אחד מטמא.

ומסתעם זה כתיב בפרק הנגעים (פ' תוריע) אדם כי היה בעור בשחו שאת ונבי ולא כתיב אש. יונן כי שם איש ממעט קטן, ולפעמים גם אשת, ובגעני נגעים גם קטן ואשה מטמאין, לבן כתיב אדם, כולל כולם. כמו' בגדה שם אדם — כל שהוא.

וחתורו את החטאיהם (ה' ז')

בספריו כאן אמרו, מכאן אתה למך, הדוחדות צל חטא היא מצות עשו. ומהאי טמאו אמרו בסנהדרין (מ"ג ב') כל המומתןן (בבית דין) מתוחודם. וזה טעם הדמי ביהנמפה, כיון דאו גמר דין לגורל חי אנוש, וכו' בשעת ההורל.

ובפעמים הדבר שצורך להחותה, אפשר לומר. משות שאם לא ימודה בריצן יתוויה באונס, כמו שאמרו במ"ט א' בנות (סוף פ"ד) בעל ברוחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון. ואמרו חיל בתנינות (ט"ז ב') טוב לאדם להובייש מעצמו מאשר יבשוותו אחרים. וזה אפשר לצרף לענין הדוי, טוב להחותה מעצמו בראצן מאשר יבריחוו אחרדים באונס. כהוורת הלשון בעל ברוחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון.

וכו ייש לפרש הלשון מון בעל ברוחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון עיפוי המשנה באבות (פ"ג ט"ז) ונופעין מן האדם מודעתו ושללה מדעתו והפספרים שרוחו באור עניין זה. ועין בתויטי.

אבל אפשר לפרש לדעתו ושללה מדעתו עניין אחד הוא, ככלומר, שהפרעון בא מדעתו ושללה מדעתו משניות יהוד, כפי שנבאר.

והבואר הוא עיפוי המופיע בשמאל ב' (י"ב) בעניין דוד עם אוריה, שבא אליז' נתנו הגבאי ויטיר לו (כמו לתומם) ממלכת קרתת בשני אגושים. אחד עשריר ואחד ר' ר' ולענין היל צאו וברך לרוב מאוד, ולרשאי אין כל כי מס בבשה אתת קתנה, ויהי הימים ויבא העשיר וגול מהרשאי את הכסתה אתת. וכשעצמו דוד אח ספור זה חרחה אפו באיש זה ויאמרת הי' ה' כי בן מות האיש התו, וזה הגיד לו נתנו הגבאי. כי רק לפרש ציר ל' ספור זה, ואתה היל הוה שלחמת לך לאה את אשת אודית ואודתו מסורת להריגנה. והוא היל הוה היל הוה שלחמת לך לאה את אשת יוציא מות. כי דוד נאשם מודעתו, שמעצמו דן את דיניך וייחד עט

שכלהבגנו יען כי כן סגנון הלשון הרגיל. אבל מכיוון דכתיב וуд — אין בת אָרְבָּה רַבְּוֹת כֵּל מִזְמָרֶת וְדָמֶרֶשׁ, כל עדות שחייב.

ופרע את ראש האשה (ה' י"ח)

ואיתא במשנה סוטה (ז' א') לדעת חד תנא. שאם היה שעודה נאה לא היה פורעת, ובוגרתו שם (ז' א') פרישו בטעם הדבר, גויריה, שמא תצא מבית דין וכאיית ויתגרו בה פרחי כהונת, ופרישין, שתצא חזרה ויתגרו בה חמאת פיטר.

ויש להעיר, שלא תליה חשש זה בכחן עצמו, כי מהרהור לא ינקח כל איש, כמו אמרו פקידי החיל במלחת מדיין לפניו משה, אם מידי עבירה יצאגן, מידי הרור לא יצאו (שבת ס"ד א'). וכן אמרו שט. מפני מה החורכו ישראל שבאותו הדור (בזמן הסחתת בנות מואב) כספ בלך כפרה, מפני שאיןיהם מן העזרה, וכן אמרו (בחובות י' בג ב') אין אפטורופוט לעריות, וחירר מוה אמרו בסוכה (ג'ב א'). כי בתולדות הכהנים שליט ייחיד ביזה, מפני שהוא מתורה בהם ביזה, ווסתם בהן הוא הכלם, כמהשיל כי שפטו הון ישמרו דעת וחותם יפקשו (מלאמ' ב' ו').

ואפשר לומר עפי' מה אמרו בב"מ (צ"א) דמי שפוגל בחמות מהר לרלי בזוויגם, ואין בו משם פריזיאת, מפני טעם, בעידות רדריך, ובעת שהוא פרוד עבנינו אינו בא לידי הרהור.

ולפי זה גם כאן הוכחנו עצמו טרוד בעבודה ולא יתרהר, ורק פרחי כלוגון העזים המסתכלים בעבודה ואין עוזים איזומת ואינס טרודים בה. אפסר שיבאו לידי הרהור. ועל ידי הרהור להתרגר.

עפי' כברא זו (דבעידות טריד) אפשר לקיים דברי חז"ק ביריה שף סימן קצ"ה ס"ק ב', דמותר לטרוף למשש ודסק באשת גודת חוליה, והביה יוסף אוסה, משום דגינעת ערotta אסור מן התורה, והסכים לו (לחביב) הבית שמואל באחיעז סימן כ' ס"ק א'.

אבל כדי שמתבادر בפרשタ עריות שם קבעו איסור קירוב, שהוא רק אם נוגע ברוך הבהיר, ולפי מה שבראנו דהילוי דבעידות טריד ליכא הרהור, וחיש הביה, וכן ברומא שטרוד בעבנינו לדעת מכב' החללה עפי' דפיקת הדופק. כדיוד, ליכא חש הרהור והביה, והדעת השל'. ותמה אני מה שהביא בבית שמואל ראי' לאסרו מטהדרין (עמ' א'), מעהה באדם אחד שנמנע עינוי באשה אחת והעליה לח' חולון, ואמרו הרופאים, אין לו מקנה עד שתבעל לה ולוחות מספר עמו מאחריו הגדר, ואמרו המכמים, ימות ואל מספר עמו וכו' — אבל התם טעם אחר תין

כדי שלא יהיה פורוצים בעיריות. הוראות שעת חיותה, וזאת זה כל שיכונות לעניין משוש הדופק בחויל נודה עיי' הוראות.

ואמרה האשחה אכן אמן (ה' ב"ב) בתלמוד מס' סוטה (י"ח א') אמרו בחומרת ההפולת אכן אמן, חפוניה, אכן מאיש זה, אכן מאיש אחר, ככלמה שקיימת שבותה שלא טהה לא באיש זה וגם לא באיש אחר.

ונגרה בטעם הכרח הדרשה על הכלול לשון אכן אמן, ולא כי זה הבהיר חוקה על חוקך עניין בשכונותה, וכן שמאנו כמה פעמים בתלמוד הלשון אכן אמן, וכחוראת כל השמות והפליטים ההפוליטים שמותר על חיקת הפעולה בהפעיל, וכן הבהיר שמותר ראה ראייה (פ' שמות, י' ז'). היכח תריה, צובר תעוזוב, הקם תקיפת, נתנו תחן, פתחה הענק תעני (פ' ראה) והרבבה חינה שדרשינו מהם אפיקל מהה פעמים.

אבל אכן אי אפשר לפרש כי, וזה הואר עפי' מה שאמרו בירושלמי מגילה (פרק ד' הלכה י'), כי כשאמוריהם אכן או אמרת שתי פעמים תכופות (שלא בוגוסח קבוע לא בוואז החבור באמן שני) יש במשמעותם בויה לומר, לא אמן, לא אמרת, ועליו הכתוב אומר יסכה פי דובי שקר (תהלים, ס"ג י"ב). וטעם דבר זה לא נתקבר, לא בירושלמי ולא במפרשין.

ואפשר להסביר דבר זה, משום דכשבוליט חמלת הוא כמו ניכר שאמורים בסוגנון תמה ובסוגין השאלת "אם?" "אמת?", ויזא מות שאמורים לא אמן לא אמרת.

ויתכן שאל זה כוונו בגבורי בז' (צ"ג א'). כאמור, יש חן שחווא כלואו, ושיאו לאו שחווא כהן, ושירשו בתוע, כי כשאמורים חן או לאו בקהל מירוחה, גוראה כאמורים בסוגנון תמה, וכשבוליט אמן נראה כמו שאמורים בתמיה, אמן?

ועל כן בענינו שלפענינו בעניין אפרות הפטונה אכן אין סבואה שיזות עליה ההבן לומר שתי פעמים אמן, שוח וגוראה כמו לאו, ועל כהן חורך בא הכלול להוציא עניין מיוודה, ועוד. שמלגנון עליה שבועה שלא טהה גם מאיש אחר, חוץ מה שנהשנה עלייה וזה הבואר בכלל לשונו אמן אמן מאיש זה והוא מאיש אחר.

ודע, עפי' מה שבראנו במשמעות אפרות הפטולה אכן ומאמת אמר שמותר על היפוך הדבר — עפי' וזה אפשר לומר הגברא ברכבת (י"ד ב'), האומר (בק"ש) אמרת אמרת (ז' אלתיכם אמרת אמרת יז'במ'

או אמת ואמונה) תפכ' להאי גברא, ו/orיש"י ר' יהטס של אמר תפכ' ליה' עכ'ל, ואין באור זה מוכן בשלמות. אבל אפשר לפרש הלשון עפ' מה שכתבנו דכליה 'אמת' מורה על התייפן, לנו צרך להשגיח עליו אם איןינו מכוני הייך האמור. ולהלן תפכ', מוכנו — עזרה, צבחו להוכיח על עניינו ועל נסותו רוחו באמונה. ועפ' כל המבואר ייבן היטוב מה שכתב הרמ"א באח"ז בסדר הגט סימן קנ'ג' סעיף עג'. כי בעת סידור הגט, בעת שהרב מסדר ודרש מהבעל ומהעדים פרטיהם שונים השיכרים לעניין הכל, ואשר עליהם חשבין חן או לאו — יצוח עליהם מחרט שכארו ישבו זו ישיבו רק פעמי אתת הון, ונישיביו לאו ישבו גם כן רק פעמי אתת לאו ולא חן, לאו לאו, והמספרות לא אזכור הסטם, ולפי מה שכתבנו עלילם הדברים בסוגיות ומוכרחים. מושום דכשישו שני טעמים הון אפשר שיתיראה הכלוא, ושישיביו שתי טעמים לאו אשור שיתיראה חן, והענין מבואר.

עוד מה שמצאי להופיע בunning זה הטעם למזה שככלו חוויל האלמוני בכמה שנקמה אין רבי או רבו אלא לטעם', ואין מפט אחר חיא בלהבות', וושי' בסוגדרין (מ"ו א') כוונב על זה, מהד' חיא בלהבות', עכ'ל, אבל הון לכל מזה יש טעם והסביר, ובו לא נתבארו.

אך לפי מה שברנו, אפשר להסביר, כי רבי או רבו הוא כמו סגןן שתי טעמים הון שנראה כלל, ואחריו דלא שיק לזר מעוט הוא כסעם שני טעמים לאו שנראה חן, ואחריו דלא שיק לזר רבי או רבו הוא ממש לאו בעקרון ומפעוט אחר מעוט הוא מש' הון בעקרון דזה לא תיכון, באו בגונינות אלה, זה למעט איזה דבר וזה לרבות.

ולבסוף ראי לערי, כי הכלים 'אמן' ו'אמת' שצרכנו את מאמר היירושלמי לעניין סטוק זה, יסודם ושרשם אחד הוא, מפני שהונ'ן התהיינו הם ממוצאי אחד (דטלג'ת' מן הלשון). ודרכ' אוויות ממוצא חברה אחת לחתחלף לפערם, וכך בא מקור זה פעם בחותמת נירן ופעם בחותמת ח'י' (אמן — אמת). ובזה יובן הפסוק בישעיה (ס"ת ט"ז) יתרברך באלהי אמן ישבע באלהי אמן שוואת יתרברך באלהי אמרת.

וחשקה את האשעה (ה' ב"ד) ואמרו בסוטה (ה' א') אין משקין שתי סוטות כאותה, לפי שאין עשוין מצות חבילות חבילות, ובאוינו ענן זה בטרשה חי'. בסטוק ויברכו את דבקה (כ"ד ס').

זאת תורה הקנות אשר תשנה אשה תחת אישתה (ה' ב"ט) תלשון אשר תשנה אינו מבואר, דמשמע אשר בודאי תשנה, ובכן שאמור בחוירות (ה' א') על הפסוק בפרשיה ויקרא (ד' ב"ב) אשר נשיא ייחסו, יכול נויירה שודאי ייחסו ('יעיש' הבואר לפניו), ובזה שט פירוש, אשר נשיא ייחסו — ודראי ייחסו (גם זה מבואר שם לפניו), וזה מודיעיקם מלשון 'אשר' שינוי על דבר שעניינה בודאי לבא חות לא שיך כאן, לומר שודאי תשנה אשה תחת אישתה.

אך מZNון, כי לפחות באה תملיה 'אשר' מקוצרת מן 'בעת אשר', כלומר, בעת שקרה הדבר הזה, ומתוך כאן הכוונה, זאת תורה הקנות אשר תשנה אשה חות אישת — בעת אשר תשנה, ומוכן אחד הוא עם הלשון 'אמן', או אם תשנה. וכן ייכבר באשר בתחלת פרישה אהה (ו' א' ב"ז). ראה נתני לפניו ומ' את הרכבת אשר תשנה אל מזוות ח' ה' הכוונה מ' 'אשר תשמע' — וכן בתשעש (ד' ב"א), ויאמר (תשעש) אל בני ישראל לאמת, אשר ישאלן בנים מחר את אנותם לאמר מה האבות נחלה, ושם גם כן הכתה, בעת אשר ישאלן, או אם ישאלן.

על נפש מות לא יבוא (ו' ו') הלשון 'על' בא כאן תחת 'אמן', והוא עומד עליהם (פ' וידא), כלומר, ספק להם, וכן תנתן עוד על הגמלים (פ' ח'י).

זאת תורה הנזיר אשר ידר קרבענו לך, על גנו (ו' ב"א) כאן כונם הלשון 'על' כמו בಗל, בעבר, כמו הנך מות על האמת אשר לקחת (פ' וידא), שהכוונה בעבר האשעה אשר לקחת, וכן כי עלייך הורגנו לחיים (מלחלים מ"ר), כי עלייך נשאתי חרסה (שם ס"ט), שהומכון בשבליל, ועוד מנתן.

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו את בני ישראל (ו' ב"ג) הנה מבואר. דוח מצוות על הכהנים בני אהרן לדורות. כי כל הכהנים מתהווים אחריו. ויש להעיר בנוסה הרכבה של הכהנים, אשר קדרונו בקדושתו של אהרן וגוננו ברוך, מה נשנה בהרבה זו מכל הרכבות שברכו ישר ענין צבוי בלא הקדמתו, ואומרם ר' קאר קדרונו במצוות וחבילות חבילות, ובאוינו ענן זה בטרשה חי'. בסטוק ויברכו ואולי יש לומר, מושם דברנו וזה אין לנו יהוט כהונת דודאים. סכתם גם יען כי בלהה לתהנות מלקס שכחה ופאתה, ולא תעבור על נדרה כי

ובחוויות כן. מחרואין חי לתקון חוקן קפ' ומוכרת בנוסחת ההפלה הנזכרת, כי מתוך הלשון חלום חלמתי ואיבנו יודע מה הוא (שות' מכחן גנד חלומים שלום לו בלילה יומם והדבון, כמו שבארנו). י בא הלשון חלומות חלמתי ואיבנו יודע מה הם. לומרות אינני יודע (וכור) גם את גוון החלומות שלפניו במשדר הומו שבעין רוגל לרול, ולבן יהי רוזן שייטין כרולס לטובה וכו' (כלל הנוטה, ובלשון רבוט). — העירורתי על זה בסופי פקר בזוז. ווינו כי מורות נוחוץ הדבר לפעשה הרבה פעמים בשנה לכל העם. שניתן אותו כאן.

ודרך אגב על גוסחת ההפלה ההירוטי על המשך הדברים בו אמר צדרכיס רופאות, רפאים נחוקיתו פל' יהודיה ונמי מוח עז' משפט רבנאי, והנה היריף והרא"ש העתקינו מגבואר גוסח זהה, אבל בהשפטת חמליטים "מלך" בחוקיתו ורבוניינו במשחה וקשה להמה. כי רק במקורה נשפהו לא ראיימי מי שיימחו על השפטה זו, וזה פלא. גוראה טעם בו עיפוי המכברא בטס' קדושין (מ"ב א'). כי אורתה שר צבאו של דוד, נגעש על שאמר בפני דוד "ואדוננו יואבא" מפני כי לא לבבו חוא לקרויא בפני תමך תורה ארונות על איש אחר. והנה מושכ' כשמודרים בתפללה לפני ח' אין ראיי לקרויא לפניו חזoor מלבות ורב על נון אמר יהוי יט' שילר, ונאור רב' חוא לישן שרחות, כמו באטור (אי ה) על כל רב ביתה ובמרמה (לט' יג') וכל רב' המלך, ואין זה ללבב ח' כי אין גודלה לפני המקום ואין שרחות לפני המקום, וכמו שספריו בגמוא פחסים (ס"ה ב') בענין שחייטת הפסת בערב פסט, כי לאחר שחייטת הפסת תחבורה הי' כל אחד ואחד, ואיפלו יותר רבידדים, גוון פטוח בערו' (של השה) וופשילו לאחרורי על כתפו ומוליכו לביתה, עיפוי' שבוניגי חול אין זה מן הקבד לאנשי כבוד, אך מני כבוד המצווה — כליא ישאב כבוד האדם.

ומסתע זה השפיטו היריף והרא"ש מנוסח ההפלה ההירוטי את המלים מלך יהודיה בחוקיתו. ואת התואר רבינו (גדלות, כמ"כ) אצל משה, משפט דכוון שוט תואר גודלה ונכבד, אין גודלה ואין שרחות לפני המקום.

ומען מדה כו' אמרו במש' ברכות (י' ב') אל יעדם אדם במקומות גבאות ויתפלל אלא במקומות גמוך לפני שאין גבאות לפני שמי'ש. ואפשר רמו לו מה תורה לא תעלה במלועת על מותב. ואחריו שכן, ראוי לנוהג בחומרה לנפטר שמדריכים לה' בלשון נוכת

הבודחים וטלטולים במשך הגלות הארוך. ויחס הכהונה בזמנים אצלנו היה רק מספק, ולכן קשת לומר בנוסח הברכה בלשון דו-אי אשר קדשו במצוותו ולכן קדושים אשר קדשו בקדשו של אהרן והוא ה' בידיהם, טוב עין וזרוף שלום (ע' רס"י פ' חקת. ב' ב"ט) והנihil קדשו גם לפחותם בינהן.

כח תברכו (ו' ב"ג)

בתלמידו מס' טוטה (לט' א'), כה תברכו — בנסיאות כספ' ובכחותות (כ"ה ב') כה תברכו — אתם ולא וורם. ושמתי מאיש אמנים בווילנא. שם מאבוז' וונגה מחותני הוגן רבי יהונאל לנדא ראביד בוילנא (ונperf בשותת תריליא בן תשעים ואחת שנין). כי בitem חוסטו (של הבאן הוה) ביריך איזו הגר"א מווילנא, והונגה ידו אחת על ראשו בשעת הדין, שאלוחו פקוריו על מעשי אלה שוניה ריק ייז' האחת על ראש המתברך, והשיב "לא מצינו ברכות שתי דינים אלא לכתנים במקש".

ונראה לי בוגנוח דבאוון כהו, בהחמת שתי דינים, הי' זה וכל אתם ולא וורם, וועורבים ללא תעשת האמא מכלל עשת. וCMDROMה לי, שהרבה חכמים וצדיקים אין נזהרים בות, ובברוכותיהם מניחום שתוי ידיהם על ראש המתברך, ולכנן באתי בספר זה למען דעתך, ואעפ"י שוכרי מוח בתוות.

כח תברכו את בני ישראל (ו' ב"ג)

בתלמיד ברכות (כ"ה ב'), הרואה חלום ואני יודע מה הוא (כלומר אין יודע פרטנו ואל מה הוא רומו) ילך קמי כהני בעידגא דפרסי יידייח (בעת שולין לדוכן) לילמא הци' רבש"ע, אני שלך... חלום תלמידי אני יודע מה הוא... וכל חנותה הקבועה בתפללה זו. והנה דבר זה יכול רק להיחסים הקדומים שהוו הכהנים עולין להונן בכל יום, ולכנן מי שלחט לו בלילה שלפנינו ורצה לחתפלל על זה, והלך בשעת הדוכן בתפללה,ומי שלא חלם לה — לא הילך, ורק מורת שפטות להן המראו שhabano.

אבל אצלנו במנגן שעליים לדוכן רק בזודים, ובין מועד למועד� עופר זמן רבי, ולכנן לא רק מי שלחט לו בלילה יומם הדוכן עולה לעמוה לפני הכהנים בודכון, כי אם כל העם. וחתפללים על חלומותיהם שלחטם בכל משך הזמן מריגל העבר, עיפוי' שאין זולרים עוד מה שלחטם להם.

אל מל רחמים המציג פגודה וכור — דרוש לקרוא להנפטר רק בשמו ושם אביה בלבד כל חואר כבוד, ואפיו לאדם גדול ומוכבד, כי מי לנו גדול ממש וחותמו, ואין מתחאים בכבוד, ואין העולם נזהר בו.

וחוד העירוטי בענין זה על דברת המגן אברהם בס"ק ס"ק ב' כי בגמור ברכות (ניל"ב) אמרו בענין גוסח התפללה בעת שאמרם לפני כתנים בהוכנס, היי רצון שיחיו כל חלומתי לסבה בין שלומתי על עצמי בין שלומתי על אחרים. ועל זה כתוב הכאג'א שם שצירן לומר מקודם בין שלומתי על אחרים ואחיך בין שלומתי על עצמי מפני כי צריך לבקש על חבריו תחולת צכל' וגו' והוועז פשי מה שאמרו ב'ק

(צ'ב א') המכשך על ביריו והוא רציך לא לזר או עגנה תחולת. אבל הדבר קשה מאד. כי לא יתכן להפקיד גנוסח הקבוע בגמור בלא כל כרכרה, כי מה שאמרו בגמור האמבקש על תבוריו הוה אריך לאו דווקא גענה תחולת. הוה הוא רק אם באותה תפללה או רק על עצמו (וכמו לדמות שבסגנום אמרם חתולו שלן, וגוזן מבש אבימלך ולא מס על עצמו). אבל בעז שמתפלל אדם חטולו שלן, וגוזן בונוס קובע וכליל, בהדי ציריך לבקש מחייב על עצמו כי חיך קוודין' (ב'ם ס"ב א').

וארי היה מפלת רבינו נתניהו בן הקנה (ברכות כ"ה ב') היי רצון שלא אכשל בדבר הלהה ולא יישלו חבריו בדבר הלהה. הרי שקדמים לבקש על עצמן.

אכן עתה ונחתתי, כי מנוסח שפער בברכת על הצדיקים. אמרם, על האדיקים ועל חסידיהם ועל עמר בית ישראל ועל גורי הארץ ועלינו יהנו נא רחמנך. היי שפערם לבקש על אחרים, ובносח ברהמ"ג, במורים לימדו עליינו ועלינו זכות, לבן הדבר צ"ע. וקשות לשנות נוסח קבעות.

ביה תברבו את בני ישראל (ו' כ"ג) רגילים לאחר הדוכן להביע לכתנים יישר"ו על ברכותם. ואפע"ש שמצוות על זה, וכל חן שאינו עלה לדוכן עופר במלשת עשין, כת ברברלו, אמרו להם. ושם את שמי (סוטה ל"ח ב') — וכד מצינו כתאי וגונא ביהושע. שאבר חי למתה, קח את ירושע ומכבת את דיק עליו (ס' נחמה, כ"ז י"ח). ובסתות פרשה ברכה כתבי ספ"ד משה ידיו עלי, אפע"ש שלא מעכזר עשה זאת כי אם ממצאתה חי, ועל כןו זה אמרו חיל' (ב'ק צ"ב ב') «חמא לאMRI וסיבותה לשקליא» כי בעל הבית מצהה למשרתו להעמדין יון לפני האורת.

וכשעממד אומר לו (להמשטרה) אזורה יישר. ובתגובה זו אפשר להבין מה הבעית יישר לנכונות.

ואפשר עוד להבין טעם היישר, כי מבוגרים בוהו לתביעת חודה על אשר עלו לדוכן כאן ולא במקום אחר.

אך הנה יש לתעד ממה שאמרו במדרש תנומה פרשׁת וצא בענין דאיירוי שם. פסל לכון שגונן בל בעל הגוון הזרמה ומעשר לא החוויכ לו סובב, ואחר כן חונן לו מצע פסל, פסל חולין החוויכ לו טובת, וכאשר נשאל היה הכהן למה לא החוויכ לו טובת שגונן לו התזרמת המשער, ועצמי על מצע מודה אותה על חולין החוויכ לו טובת, ואמתן כי הראשונות שלם הם ושליל רקחתי, אבל המודה של חולין השוויכת לי היא משלה, לפיכך אני מחויך לו טובת.

ולפי מה שכתבנו כי מכוונים לתביעת חודה לתכונין על אשר עלה לדוכן כאן ולא במקום אחר, לפי זה הלא هي להבון לחזקון טובת לבעל הנורן על שגונן הזרמה והמעשר לו ולא לבון אחר. אלא דאי געל כויה לא שיריך מהה.

ועפי' המדרש תנומה תגונר, אפשר לפחות פירוי בונין חודה לתכונין על ברכותם באבותה, אשר בזרמה בענין חמוץ לא בא שרת האן לבורך באבותה, ובוות מורות התכונין. כי מוצאות זאת אינה למשא הזרמת הזכריה לחם, אך עישיס כו' מאבותה וזה דומת להושטה גונינת געל אגונין להבון את המודה של חולין, שוח מורה על גונית אהבתו להבון ובלטו באבותה את כל המזונות.

יברכך ה' יושמךך (ו' כ"ד)

בטעמי אמרו על זה, יברך ברכמו ושומרנו ומוקים (סדרם וען רצון). ואפשר לומר שחיות הברכות האלה בסמוכות עפי' המבואר במקות ב'ם (מ'ב א'). שאין הברכה מזויה בדבר המודד והמנוי וושקל, ורק בדור הספני מן העין, וכן גנד זה אמרו בדור חולין (ק'ה ב') כי לשדים יש שליטה רק בדבר שאינו מודד ומונוי וشكול, ורק בדור הספני מוד העין, ואם כן, ברכת עשריות שהיא בשמי מן העין וקוטעת לברכה שניה בזווה שלא ישלו בה מוקים. וחווית בונת הדברים יברך במומו, ויחד עם זה ישמרך מן המזוקין.

יברכך ה' יושמךך (ו' כ"ד)

עוד בספרי (לבד מה שבמאמר הקודום) יברך ברכמו יושמך ברכמו, ואפשר לומר כיין הכתה עפי' מה שתהייא בתלמיד מס' טנדזין (ק' ב')

בשם ספר בן סירא^ט) כי מי שיש לו בנות אינו יכול לישון במנוחה כי מנייד דרשות עניין להיות צויה על דרכו עי"ש. וזהו הכוונה יישמר — בכנות.

(ז' כ"ה)

במספריו, ויתהנו, אין לך מנתן חנוך. ואפשר לבאר כוונת הדברים, שיחוץ אוחז אעפ"י שאיןך כדי ישוחה לזה. וטעם הדרשה יתבהר מושם ושם חנוך יונח על דבר שמצד עצמו אין שום להיפיק רצון כי אם מצד מציאות חן, אשר זה הדבר הבא ללא השבח ובלא סכת, רק כן הוא הזהר, ולא ניתן לחקרו מה זה כן.

ועל כן דרישו בסנהדרין (ק"ח א) על הפסוק סוף פרשה בראשית (ר' ח) נהג מצא חן בעיניו ה' — ודרשת אף על נח חחות גור דין להטבע בכבול (על שלא ה��פיל על דודו כדורי שהתפלל אברהם על אנשי דוד) אלא שמצא חן, וזה נלמד משלו חן, שמצד עצמו לא היה כדי להפקיד רצון ולמצוא בכלה לנגן מבול מבואר, לא לא רק מפני שמצא חן, אבל שאמור יעיבך, מהה ת אומצע חן (פ' ושלח, לג' ח).

וכן יתבהיר לפ' זה מה שאמרו לתלמיד (ברוכות ז' א) על הפסוק דדרשו תשא (ליג' יט) והנוגה את אשר אהון — אעפ"י שאינו הגון לבן, וזה גם כן נסמך על לשון הנוגה, שרשוש חן, והמשך הפסוק מקבל לה ורומתי את אשר אהון. כי הרחמנתו באה גם כן באוטו שאן שיט להו מעד עצמן רק מרוחמנונו.

(ט) לדעת רבינו ה' מחבר הספר בנו של ר' יוסטיאו הנגבי (ראה במשנות לפיד כרך ט' הלכה ד' אשתות), והבקבוקים החודשים ספקות בזיהו, ואבנטיס ייש עיין סמכ לדעת הרובים הנזכרים בו, כי שם "סירא" ושם "ירמיהו" עליים בביבליה במשמעות אחד (ירמיהו) ובמשמעות השני הנוגן לנכונות שבאותם שנים, כמו בירמיה (כ"א כ"ז) כינה את מלך בבל בשם חזק. כי באלא' שם (ז' א"ז) בסדר אותבש' (ראה הארון להלכה עלה שם בבל ואל יושבכי לב קמי, ויריש' לא' לב קמי ואל יושבכי נסדים. ואבנטיס ייש בסוגון אותבש', ורודה למלר — ואל יושבכי נסדים, וכו'').

ונען סדר האלפי בית' בסדר אותבש' יתaber לנו. כי מראשית הא' והלאה יזיא סדר האותיות לנטבו, א' ב' ג' ד' וכו' להלאה, וסדר הא' יציג סדר האותיות לאחוריו, ח' ש' ו' ק' וכו' בזאתו, והוא בזאתו זה נגיד את ינסכש אותבש' עם התה' והכבר עם הש"ז (על כן יקראה הדר הוה בשם סדר אותבש') והגambil' עם ורישי' והולמי' עם הקרי' וההיא' עם הגדי', וכן להלאת עד ומרא.

ולכן, בנוסחה ברוכת המזון נתבקש כל המודעות הבאות לטובה בלא שינוי עצמן להן, חן, בתה, בתס' ובתמי'.

וקרובו לו מר, דו' היא כונת אחד התחכמים. רבי יהושע בן קרתון, במס' מגילה (י"ג א'), דאסתר לא היהת טהרה לזרוי, ורוק חוט של חדד ה' משוך עלייה, וככארורה אינו מבואר, מה דחקו לפרש בז', ולהוחזיא הדבר מפשחות הכלוב.

אד' הוא מדייק הלשון והתי אסתור גושת חן (ב' ט"ז), וכן ותשא חן וחודר לפניו (שם י"ז) עוד ככל לשונות, וmdiיק כמו שבירגנו. שם אמנים היהת יפה באמת, הלא אל שיק באה מציאות חן, שהה דבר הבא על תכונת שמצד עצמה אין ראויים לה, והיתה מפקה רצון ואהבה מצד יפהה בלבד, ולא מצד חן, ולכן מודאגינו הכתובים שהתקשרות רצון מצד החן ולא מצד יפהה, מתבגר של לא היהת יפהה למדי ביפוי מצוין^ט).

וננה מכל האמור מתבגר דרשת הספרי כאן, ויתהנו — יתנו לך מנתנת חנן, ככלומר, אעפ"י שאינך כדי וראי לזה, פהראת לשון ויתהנו, מושך חן, והו מנתנת חנן.

(ו' פ' פ' אליך (י' כ"ז))

בתמלוד ברוכות (ב' ב') על שאלת המלאכים להקבלה, אך הוא נשא פנים לישראל (ההוראה פסוק חח). והא כתוב בתורה אשר לא ישא פנים (פ' עקב, י' יז), אמר להם, ואיך לא איש פנים. שהרי שתבורי בתורתו ואכלת ושבעת וברכת את ה' (פ' עקב, ח' י'), דהינו שתבורי' לאחר שחלכל לשבעה, והם מדקדקים על עצם (לבך) עד כוית וועה כביצה, כלומר, ואפלו אם אוכלם רק קשיש' כוית או כביצה, ע'ב. (ועיין עוד במאמר הבא).

(ט') ואנחנו במקומות אחר חביבנו בטעם רבי יהושע בן קרתון, בעל אגדה זו שאSTER לא היהת יפהה לזרוי, ונזכרה רק מסכת מציאות חן — ובאונו, כי הוא רבי יהושע בן קרתון, לשטי' בפס' ב' (פ' ז' ב' ז' ב') שאמור שם ביחס החקירתו שם באיזה זמן היה איזוב, ואמר הו, ש"ה בימי אחשושה, ובביא ראי' לות. ובבוננו איזוב כיבב (ז' ב' ט' ז' ב' ט') לאו נגמץ נשמה שותה בוגות איזוב בכל הא'ר. איזוב, וכו' אחריו שחשפו אחר רשא ימת, כמו שנזכר באסתר (ב' ב') יחשפו למיל נערות טבויות מראה. הלא ח' הי לו לארת בוגות איזוב של ח' גמthon לזרוי. וגם הנקבטים אחר אשיה בז' ח' למם למגוז איזוב, אלא צ'ל דאסתר רק מבד מציאות חן, ובבוננו איזוב לא היהת מעלה זו

ופירוש", האיך זכו לנו. אמר להם בפני שעשי זאת רק לפנים (וות מוכב על ימי נבוכדנצר, ועשה את רק מיריה). ע"כ.
והנה יפלא, למה לא הקשו התרתדים לעצם, לטעם, מפני שנחנו מסעודה אהשווישו, וכי משה נסם יש בדבר.
אך לפי המבואר באגדה דברות שבאנו בחihilת מאמר זה, שאחר הקב"ה, ואך לא אשא נסים לישראל, שהם מדקדקים (לברור) עד כוית ועד כביצה. אם כן יש לו מה, דבמידה דאיכילה באמת שיק נשיית נסם כמו שהם נושאים נסים לבודך על כוית ועד כביצה, והיו זה מדה לנבד מדה, ולכן לא הרי קשה להם זה, אבל בהשתחויה לצלם לא שיק נשיית נסם, וכן נסם.
ועין בתורת פרשה בראשית בפסוק המן העז אשר צויתך (ב)
(א) מה שביראו עוד בענן אגדה זו.

ישא ה' פניו אליך (ו' כ"ו)
בספריו אמרו על זה, טירר בסוס ממה, ולא נתקשרה הכהנה והמשבאות מענינו וזה בלשון זה, וכבר כתבו באמור הקודם מבואר הגמרא את הלשון ישא ה' פני, שהוא מעין נשיא נסים לאחבה ולהוניה.
יחיכן לו מה, דילסתפר לא ניחא באור זה, מושט לדליטה תרי ציריך לומר ישא ה' פני, וגם בפרשׁה וויאו (יט' כ"א) הנה נשאי נסן נס לדרב והאיוב (לב' כ"א) אל נא אשא פני איש, ושם (מ"ב ט') ישא ה' את פני איש, ועוד להנחת.
ולכן מפרש כוות הלשון ישא ה' פני אליך — טירר בסוס מפה, והזהר הוא כי מבענ' אנטים, שכשאחד מדבר אל תלמידו באחבה ובתחביבות הוא מגביה פני ומטה אותו ישר כלפי פני המדבר, אבל אם מדבר אליו בכויס או ברוגן, או הוא משפל פניו כמו שאירנו רוזה להבט בתפנוי וכחאי גונג בוכלה י"א ב' יתבר רב יוסוף קמי דרב הונא ואמר וכיר אמר לי רב הונא תא שמייל מרורה הדירנהו רב יוסוף לאפי' ואמר לי, אטר אקמיאן לך דלא אמרה שמואל, ופירוש", אהדרינו לאפי' בכעס. והו שארם כאן, ישא ה' פני אליך — כמו ביט' בפניך, וזה אותו שהוא מסיר בסוס מפה ומדבר אליך באחבה וברוגן.
ומען כונת זו וארכנו הפסוק בפרשׁה דברים (א' ט"ז) ואגוזה את שוטיפים לאמר שמצוין בין אחיכם שפטותם ذק בינו איש ובין אחריו ולכורה הלשון שמצוין בין אחיכם הוא כמו מיזונה, ואחרי שאמר ושבטתם ذק, בדי ישמעו טענותיהם, כי אי אפשר לשפט טרם נשמעו הטענות.
אך לפי המבואר כאן בכותנת הפסיג, אפשר לומר, שבא שם לרמאן

חולשן על עצם" (מדקדקים על עצם) מתקדמים על עצם יתכן הכוונה, שrok על עצם מתקדמים להמתיק לחם מואנות, ספקין לחם כביזה, אבל אם TABA ליקט מרמת אגוזים להמתיק לחם ערימתם, זה כמו שאמר אחד החכמים לעני דין אחד, אפ"י שאני מקל לאחרים מחביר אני על עצמי (ברכתה כב' א'), ובמשנה ביצה (כ"א ב'). בית אבי של בן גמליאל היה חמפני על עצם ומוקלים לכל ישראל, ובירושלמי דמאי (פרק ב' הלכה א') אמר אחד חכמים לחבירו, כי עזית להתמרה, אחמרא על עצם ואשותו לחברן, וזה כהנה מרמים, ומען בכך זו בשלשו שלפניהם במרא שבאנו מדקדקים על עצם, ככלומר, רוק על עצם ולא על ווותם.
ואמנם עיקר תשובה הקב"ה ואך לא אשא נסים איןנו מופן, דמת תשובה היא, דוא עכ"ס כתיב בתורה אשר לא ישא נסים. ואם רצונם לכוונות בספר יתרה על דקדוקם במציאות, הלא כמה דריש ואופניות לו זה. אבל לא בשיאת פנים שוה שלא כמדתו היסודות.
ואפשר לומר עפי' מש"כ מפרשיט בטעם המדה שלא לישא נסים אינו משות דעתך דצונו בכינוי לשא נסם, כי אדרבא, מדורו הוא לחונן אף לשאיו חנון (ברכתה ד' א'). אך טעם הדבר כדי שלא יקל אודם במעשה המזות, לשעות איזה מגעת או חסרו בדבר מצוחה בחיקות או בבחון כי ישא ה' פני ויסלח לה, וכמי מי שאמר אחטא וייחטא' מכך (יום פטח ב').

וחוץ והרגום כאן אמרה ואך לא אשא נסם פנים, כי אחרי שתחטחים רימרים על עצם אף תיר על חורי, כdomper, שמדקדוקין לברך ריבת המזות עם עד כוית ועד כביצה, מכבי שאן להוש שיקול בדין או ייחסרו ממנה ואם כן, אויל לי טעם המניעה מנשיית פנים, כמבואר.

ובוגע לעיקר לשון ספיק זה, יש להעיר מה שסביר באפס' מגילה (ויב' א') שאל תלמידים את רבי שמעון בן יוחאי מפני מה נתחייבו שונאים של ישראל שבעאות הדר ליליה (נקס בלשון בבד' שנונאים של ישראל), אף על פי שהמכונה לשישראל עצם, וכן דרך הגמרא בכתה בקומות לדבר בלשון הדר לבגדים של ישראל, והארכו בו במאמר ייחוד מבואו לפסנונו מקור ברוך, פרק רביעי הנקרא "לשון נקיה". שפט ארגוא גומ דרכ' הכתובים כן, אמר להם, אמרו לנו, מפני שהנחותו של אחשורי של אחשורי (המשתה הגדולה שפעה לכל צמה נשמעו מטענו במנגילה). אמר להם, אם כן שברשות הרגון, אמרו לו אמונה אמר להם, מפני שתשתחוו לצלם, אמרו לנו, וכי משא נסם יש בדת,

סידר את הנחת הלוחם והמים והנער על שכמה בסדר, באופן שלא ייחקו ולא ייכבזו עליה.

וכן ביריש פרשה ויצא (כ"ה י"א) ויקח מאבוני הפקות ויתשת בראשותיו ואמרו על זה במ"ר, ושם – עשאט (לאבניטים) כמין מרוב (גנור) גדור מצדיה, שלא יתפזרו ולא יונטוו בשכבו עליהו, וזה מיקק לשלון "וישט". מדרלא כתיב ויתון, והרי במשמעותו אין שהוא נתינה.

אבל "וישט" מחותה על המטר והסידור בהנחה האבענים, וכן בפרשנה וילך (לי"א י"ט) ועתה כתבו לכט את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימת בפייהם, ואמרו על זה בשם עירובין (ניד ב'), מנין שחביב אדם ללמד לתלמידיו עד שיירי (הלהמוד) מסודר בפייהם. שנאמר שימת בפייהם, ומדיק ג'ב הלשון שימת המורה על דבר משטרת. וכעין זה כתבנו בר"פ משפטים בפ' ואלה המשפטים אשר תשים לפניו.

וזוד יתALAR בונה מה אמרו במס' ניטין (ע"ז א) בדין נתינת הגס לאשה, דכתיב (פ' חצאי) ונתן בידיה, לדאו דוקא בידיה ממש אלא גם לרשות שלה, ומדיק זה מלשון ונוטן, ומשמע איך זהיא נתינה, ובכינוי שם "יד" מורה על רשותה. כמו בפרשנה חתק (כ"א כ"ד) וקח את כל ארציו מידך, אבל אם ידי כתוב ושם בידיה, هي במשמעותו סדר בידיה ממש, וזה ע"י ביתר באור בר"פ ציו (ר' ג').

דשמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (י' כ"ז) ואמרו על זה בגמרא דוסotta (ל"ח ב') מנין שהקב"ה מתאהה לברכתם של כהנים (ישראל) תלובדו לומר ושםו את שמי על בני ישראל ואני אברכם, ע"כ, ולא נתבאר איפה רומרו כאן ענין תאהה שהקב"ה כביכול מתאהה שהכהנים יברכו את ישראל.

ואפשר לומר עפ"י המבואר בחולין (מ"ט א). דהleshon ואני אברכם מוסב על הברכה לכהנים. כמובן, שהכהנים יברכו לישראל ואני אברך את הכהנים, ומובואר במ"ר פרשה במדבר על הפסוק ואני הנה לקחתי את הלוים (ג' י"ב). דעת קצת שנאמר מצד הקב"ה הלשון "אני" מורה, שאותה הפעולה שאותו ענני יצשה בשמה, ולפ' זה, מכיוון דכתיב כאן ואני אברכם. שבשפתה יברך את הכהנים. מhabbar שכלהת הכהנים יישראל היא לזכון לפני ה', וחזי כוות הלשון שמתואלה לברכה הכהנים. וגם אפשר לומר הכוונה בלשון "שהקב"ה מתחאה לברכת הכהנים", שם דאמ' בנותו רק למען שיתתרבכו ישראל הרי יכול הוא בעצמו לברככם.

דרך תשמעו טענותיהם, אבל לא שתוירו אותם בפניהם, יعن' כי אם חרוא פניו אחד יחשוב השמי כי גוטים אלו באחבה, לאשר כן מלבב המדבר באחבה, ומתוך נך אשר שיטתמו טענותיו של בעל דין שנגדרו, ועוד כתבנו שם מות.

וישט לך שלום (י' כ"ז). מציגו סמוך להשם "שלום" גם הפעל נתינה, כמו וגთה שלום בארכן (פרשה בחקתי, כי"ו). ואומנם להפעל "שיימה" יש הוראה מיוחדת והוא עפ"י המבואר בסוף מס' תמורה (ל"ד א') על הפטוק דריש פרשה צו בענין דישון המובנת ושםו (להՃון) אצל המזבב, ואמרו שם, ושםו – בנהחה, ושםו – שלא ייפור (את הרשן). ומhabbar מות, הדפעל שימת ייזה על הנחתה במנוחה ובקביצין. וכמו שם לו חוק ומשפט (פ' בשלחה).

והנה ענין השלים קורה לעצמיים, שאעפ"י שהשלום שורר בעולם, אבל אייננו טעני, כי אם סבות וגולגולות שווים גרו לו סייא, והסבות הון מעצביות ומכאיות. כמו בסוף הלשון, אם הגבור שרי בגדת כללית חי' או כובל, כאחד נושאים דאגת הצהרה, וכל אחד רייגיש כאב זולחה, ושלים בינייהם. וכמו'ש בגאנדום פנוי שהחוור מאימת המבול. וזה ככלם פנוי שהחוור מאימת המבול.

ולפעמים מביא לידי שלום הפיר והפירוד של אנטיש ממוקמות מושתתיהם, והמפורטים בכל העולם. ואנו עפ"י פורום ירגישו שלום להרהורקם מהם בקיי תבל, מפני שאין להם כל סבה למנייעת השלים בינוים, יعن' כי לא קרב זה אל זה בבל דבר עניין, והו ישב בדרכם וזה בגעון העולם. גנדוע.

והנה שלום כויה וכויה, בכפי צצירנו עפ"י שאטנס השלים שורה, אבל סבותיו וגולגוליו מכאיים. מבואר, והוא שאמар כאן ויסט לך שלום, כהוורתה הפעל שימת, עפ"י הגמרא שהבאנה ושםו – בנהחה, שלא יהי סבה להשלום צער ודאגה, אך בנחת ומוגנת, וכן שימת – שלא יפהו, שלא יהי סבה להשלום מחר פoor בכל העולם. אך שייה ישראל כלל ייח, לפקומותיהם במושבותיהם.

עפ"י בادر זה בהוורת הפעל "שיימה" שענינו תנחתה בסדר וב משתר עפ"י באור זה בארנו כמה פסוקים בתורה הדורשים באור. כמו בפרשנת יירא (כ"א י"ח) יויתן אל הגור לחט ווימת מוש שט שעכבה ואת הנעה והכלל לשון "ויתון – שם" מורה על זה. שלבד גוף נגמינה עוד

doneši בלא יסוד). ועל דבר שלא גודע טumo נקרא גוירות, כמبدأו בזמנו צי' ב', חקח היא ופירש' גוירות, ואין לך רשות להרור בהן, וכמיין זה בשבת (ל' א') גוירה היא מלפני, ובבב' (קנ' א') גוירת מלך היא ובעוז' (ל' א') גוירה היא ואין מפקפין בה.

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו' ב' ז') הנה כל מה שככנו כאן בתחשך פסק וה הוא עפי' דרישת חז"ל בבאורים שונים, ועל דרך הפשט אפשר לברא עניין פסק וה טענו כי כל המשך לשונו עליה חמואומים ולא פרור, והבאור הווא, שעיל כל ברכה שככאנ' כшибרכו יוכירו את שם ה', ולא בלשון סתמי וחיננו שאמרדו בר' ה' ומשםך, ולא סתום יאירו פניך ותחטבנה, ישא ד' פנויו אליך ויחונך, ולא סתום יאירו פניך ותחטבנה, וזהו כונת הלשון ושםו את שמי לך שלום, ולא ישנו פניך ותחטבנה שלום, וחווי כונת הלשון ושםו את שמי על בני ישראל, ככלמה, ייכירו את שמי על ברוכותיהם לעילו ישראל, והכתוב עצמו מפרש עטם דוק שינה (ו' ח' ז') אין כי אני אברכם, ולומרו יין כי מדור הכרבה הוא מנוי ואחותך רך חולון (ולמלון חולן קדשוין כי' ב') הנה כהני שלוחיו דודמנגן, ולהשליטין אין לעצמו כלום.

ומצינו את אות הואה' (כמו כאן הואה' בן אני אברכם) ממש במקומות פלtot הטעם 'יען', כמו בישיע'ת (ס' ז') זו אחת קצתה ונחאה שהחכינה זו אחת קצתה יען כי נשטא. ובאיוב (י' ז') וגבור מות וחלש, והכונה וגביר ימות יען כי יהלש, (כי החילשות אהה קודם מיתה).

ותגנוון זה מצינו גם בלשונות חולן, כמו במשנה נדרים (פ' ג' א') האשעה שאמרתו קונס אני שאגני נהנה לבריות אין (הבעל) יכול להטהר ויכול להילנות מליקט שכחה ופהה, ופירשו בגמרה. דחលון ויכולה הוה כמו יען כי ימולח להילנות מליקט שכחה ופהה, ולא תעבור על גדרה, כי אין זה נקראה הנאה כי אם מהפץ שמיים.

וכו בכב'ם (ק' ג' ב') המכבל שדה מתבירו (באריסטות) וככ' חולקין במורמות ובקבינ' וشنיהם מספקין את הקנים ופירושו בגמרה, ההלשון ושניהם מספקין טעם הוא על החלוקת כלומר, לנו חולקין יען כי שניהם מספקין אותן לזרוך התכוואת, לנו חולקין בהם.

ובויתמת הדברים מעוני הפרשנה מברכת חנינים עזיר על חווין אחד בעניין זה אשר הוא מופלא בעניין מואד, ולא אוכל הכליל. ומחרות אצ"ע מקור הדברים מעוני זה בחוויל, בפס' ברבות נ"ת ב', ומהה לי לסתור ובוטס להעתרתי זאת.

ומזההקד על זה את הכהנים. מتابאר, שרצונו הוא שייתברכו ישראל מפני הכהנים, עז' מש' בפסוק הבא. ואשר לומר טעם על רצון זה, שרבותם היה הטהר לישראל על מתנות בחוניה שלחולקים ישראל, וכמיין זה כבבנו על מעלה בפ' במודרב (ג') בגעין משרותם לרווח בפסוק ונחתת את הלוים לאחרון ולכינוי נתוניות נתוניהם מהה לו מאת בני ישראל עיז'יש וע' מש' במאמר הבא.

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו' ב' ז') בפס' חולין (מ' ט' א') מחלוקת החכמים על מי מוסב הלשון ואני אברכם. ודעת רב' ישמעאל דכינן דכהנים מברכים מישראל הלא מהראוי שם המהנים לעצם יתרבנה ולכן דעתה ההלשון יני אברכם מוסב על ברוכה להבאים. ככלמה, שם, הכהנים, יברכו את ישראל ואני אברך את הכהנים.

ודעת רב' עקיבא, וההלשון ואני אברכם מוסב גם כן על ישראל, כלומר, שאנורו הקב"ה, ושםו את שמי על בני ישראל לברכם ואני אסכים על ידם לקיטים ברכותיהם. (ודבר ברוכה לכמוניס עצמן מספקין על הלשון בריש פרשה זו, יברכה מברך, שהברך מתרברך).

תודה ברשות יסום קכ"ח עטף פ"ז מבואר (מגמרא) שהכהנים לאחר שוגרים ברכותיהם וחורי נגידיהם כלפי תחיל (כפי בעת ודורם נגידים כלפי העם) ואומרם, רבון העולמים, עשינו מה שגורעת עליינו ושתת אהה מה שבתבשחנה השקפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל.

וההלשון מה שבתבשחנו אפשר לזרום מוסב על מה שפירוש למעלה את הלשון ואני אברכם — אני אסכים על ידם לקיים ברכותיהם. ויש להעיר בהלשון 'שגורעת עליינו' מה שירך בזה עניין גוירה, שהרי זה מצווה כל המצאות, והוי נאות לומר, עשינו מה שגורעת עליינו או עשינו מצותך.

אפשר לזרם לדסידר נוסח תפלה זו סובר ברכות הלשון ואני אברכם רבבי עקיבא שהבאו על מעלה, דחכונת ושםו את שמי על בני ישראל, ככלמה, לברכם בשם, ואני אברכם — ואני אסכים על ידם לקיים ברכותיהם.

והזה אם כן אין מובן למה בכלל באה ברכות חנינים ומה תירוץ בזה, אחריו שופר דבר תליוי זה בהסתמכת ה', אם כן הלא יכול הוא לברכם מחהלה, אלא צריך לזרם, שזה גוירה, מין חקה, שהכהנים יברכו עפ"י של גודע טעם (וטעם שכבבנו בסוף מאמר הקודם הוא רק מסברא

וכזירוף לדבר אפשר להעתיק דבריו במלכות תית' פרק ז' החלון יב. מי שנדוו בחולום צידן עשרה בני אוד שנון הלוות לתהוירו מנדיוו (וועוא מגרא נדרטס ז' א').

והנה משלשת המקורות האללא תחכרי דעתו שאין גם כל גנדוז ספק והרהור בגודל ערכם של החלומות. וכן מתבלט הפליאה הנמרצת למתה השמשת המארמים מגרא שהאננו בצען הפטה החלומות והתפלות עליהם, כמו שהאננו.

יחסותית בספרים ולא מצאתי מי שיעזר על זה, וכמה גודלה הפליאה על מבאריך דרכו החוננס סביב לה הכסוף משנונה ולחם משנה למילר ועד של רוגשו בוניה. וכן הטור וושע' בא"ח סימן ר'יך ומפרשיות שם כולם עברין וזה מבלי ממשם ואיזו קץ ללהיאת. ובזמן אחד ראייתי מצאתי לבי היישות בתהוירו לש"ס שכבה, כי בס' הילך לבי אלעד לנדא מראג עמד על זה, ולא פירש מה אמר או חקר בעניין זה, וטורתי הרבה להשיג ספר זה, וממצאי כי אמנים העיר ערד זה (וועוא לא ביבא כל המארמים שהאננו מרבס' בוכות החלומות). ולא אבד כלום להגן עליו על המשטה זו, והזדק אהיה כי אמנים אין כל דרך מובאו להגן עליו בות.

והסבota והבטוחה בהגנות הוא, כי לרוגלי איזו סבה שכח להביא הדברים בספר. ואין זה פגס או שמן פחיתות הכבוד בירק תפארת גודלוו בספר. אשר בנה היכל רם ונשא בשדה ספרותנו העמיקה. עין כי השכחה היא מצודה פרוסה על כל החיים. ולא נתנה תורה לפלאי השרת (ברכות כ"ה ב'), וכי לנו גודל ממשה בבינה הוא הודה ולא בש לוור על בר הלהם אהת. שמעתי ושכחתי (ובחתים ק"א ב'). ווק במעלות הקב"ה נאמר ואין שכחה לטני בסא כבודך (ונוסח הפלט מוסף לר'ה"ש), ובירושלמי סוף פ"א משבעות הקב"ה אין לפגוי שכחה.

ופעם מצינו לו להרמב"ס שנגען על חבורו והסתה לות היהתו — שכחה. והוא בפרק ז' מהלכות שבת הלכה ז' הביא דבר הלכה אהת, ופשאל על זה מהכמי לוניל אשית המקור במלמוד שמנו והצא דין זה, והשיב. כי הידש דין זה מסברא דנפשי, ובואר הדברים זה בגדיל משנה טה. אבל גנראה לא ירי בטוח בעצמו בבטחו דרבינו יען כי אחרי שישים הוורדים כתוב "וועדי דעתך בדורך זה והרזה להלוך יהלוקין", וככה נשאה הלהקה במנגנון מנגנון ובלי בטוחה, לא בדע באור הרמב"ס ולא בנדוץ.

עד שבא הגראי' מווילגא וגילה בבארו לאו"ח הלוות שבת סימן ר"ס ז' ז', כי היודש דין זה של הרמב"ס היא גمرا מפורשת (הראת

זה לשון הגمرا שם. הרואה חלום ונפשו עגומה ייל ויטיבנו בפני שלשה ויאמר לומד חלמא חזאי, ולמיו לי' הני (תנך שלשה) חלמא טבא הוא וטבא ליהו, וחכנן לשווו לב.

ועוד מאמר שם, האי מאן חייזי לומא ולא ידע Mai חוא (כלומר, אינו יידע אם הוא לטובה או לחובה) ליקום קמי כהני בעינא דפסוי ויזיינה שעזומדין על הדוכן) וליאו האי, רבשע'ן, אני שלך והלומות של חלמי ומי' (כל הגנאה שבדורות).

והגה משתי אלה הלוות (או התהויר) איז גם מיל אהת, ואפייל ברבר, בחבר הרים (ומקומו הי' נכוון בסוף הלוות הפללה בדיני נשיאת כספים). וקשה לומר שהמשמעות מפוני שעת' שיטת הפלוסופיא אין ממש במלומות ואוים כדי להטלל אותם — עין כי מא ספין להשיטים פסקי חזיל פסני דעתות פלוטיפיות. ובשם כי כדודע, כל עיקר למד הפלוסופיא בני על סודות כל כרך רעות וקלות עד שלא יוכל לעמוד גם בפני רוח מצויה ולהיא, ומיכשי' שאין בכחם להעלות איזה דבר קידוש ממש בתורה ודרכ ארץ, וכשכ' דכשי' להחותה עם כלות חזיל, והביב עלי פרק אחד מן התלמוד יותר מחייבים ספרים בפלוסופיא, ובדרבי חזיל שם לי לעיני בכל מהלך נפשי בחיים, בקודש ובחול.

ולכן קשה מאד לתחיל שמנני דעתות פלוטיפיות השמשת הרמב"ם בספרו את המארמים האלה מן התהויר. ומה שמצוינו בגمرا הלשון דברי הלוות לא מעין ולא מוריין בואר בסמן.

ולבד זה, הנה ממקומות אחר נראת שלא ביטל הרמב"ס את עין הלוות וערם, שכן במקומות אחד (בפני המשנה פ"ד ע"ז) חשב כל הדברים שמחשוב אותם לבטלים ולהבליל, וחושב כسفים ודעות ושמות ולהליכים וממציאות ולא חשב הלוות, ובמקרה מוה בדעתו שאין לבטל עין הלוות, ויש להם ערך.

לא רק שלא ביטל אותן, אך גם מצינו לנו, שgam אוthon במעו עין הלוות בכל חוקת, וגם פעולה את ערכם לעזרם רם ורבעא.

כי כן כותב בספרו במלכות תענית פרק א' הילכה ז' בז' הלשון, הרואה חלום רע ציר להתענות למתה, כדי ישוב ויתעורר במעשי ויחפש בהם ויוזור בתשובה. ומתענה ואפייל בשบท ומוטפל ענונו עכ"ל, והנה בחוליל בא בעניין זה רל דבר התענות (שבת י"א א'), יותר דברים כבושים שבזה חוספי הוא מדעתו.

ותנה מה אפשר יותר להיות אחות ודבוק באמנות הלוות וגובה ערכם יותר מכתב דברם אלה.

המקומם). אך הרמב"ם בעת שנשאל והשיב על זה שכח דבריו עיצמו את המקור שמננו הוציא דין זה, ועל כן נמדד להסביר מה שהשיבו, והס מאוד על מה שבמננו בעת שקבע כל הלכה בספרו לא ציין מקרים, ולא עשה כן היו מgenesים הרבה דברים וטענות אלה והכל עלה בשלהם. וכמובן מהו, שמאורתו עמד על חסרון זה ותשבע לפלאותה, או רד לא אסתיש מליחא, וכך מאוד על זה.

וחוכחה גאנגה ובוטהה לזה שבצת שנסאל על מקור דין זה שכח מקורי בתלמוד, כי חן זה ידוע לכל הרגיל בחברותו כי כל הלכה שמפורשת בש"ס כותב אותה בסוףו, והוא שמחושד מודיעו מקדים לכתחום "יראה לי", וזה מורה, כי מחושד הדבר מודיעו. והנה אם בעת שקבע הלכה זו כי "מחושה מודיעו זו" מקדים לומר "יראה לי", אך מפני שמפורשת בתלמוד כתבה סוף, כורוכ, ואח"כ "שנסאל עלי" ושכח מקורה השודל להזדיקה עפי סברא.

עט' בנדורים (ד' ב') כתוב הר"ן דמי שנדר בחולום ציד התרה, וכותב:

כי כד הוא דעת הרשב"א אבל הוא מתחפש בו.
והנ"ר צבי חייט בגהותיו מביא קושיא לדעת הרשב"א ממ"ש בסוגדרין א'. הרי שהרי מצטרע על מעות שהгин לו אביו ובן בעל החולם ואמר לה כד וכך חן, ובמקרים הללו חן, של משער שני חן, זה הי' מצעה ואמור (חכמים) דברי חולמת לא מעילן ולא מורידן, פלומר. ואין ממש במה שאמר של מעש"ש חן, ומותר להשתמש בהם, ע"ב. ולודעת הרשב"א קשה מאין הוא וחולום שציריך התרה.

אבל יש לחלק בשיטות עפי"מ מש' בברכות (ג' ב') אין מראיין לו לאדם אלא מההורורי לו ביום, ולענ"ו איזו נחת ממש, ושם בסוגדרין מפורש, "שהי' מצטרע על הממון שתגינה לו אבויו אם כן הרהר בתומו, ולענ"ו חלום כוח לא מעילן ולא מורידן, ולא כן בנדר בחולום שלא שוב מקודם בו. יש סוד לו, וצריך התרה.

וכו צוריך לפреш ביגינן (יב' א') במעשה באיש אחד שהיה גור בשכנתו דרבינו מאיר והי' אפטרופוס על נכסיו יתוםים, והי' מוכר השדות וקinya בעdet עצדים, ולא הגיחו רבוי מאיר (מעני שסודות יותר בטוחים לקיום פאשור עצדים, והוא רצוי לחוש לטובות של יהומיים), ולא אשוג האפטרופוס במחאותו של רבוי מאיר והוספיק לעשות מעיטר, ועם הואר לו בחולום "אנו לבנות ואותה להרס" (גראה המכוגנה, איזו בית דין) לבנות מעיטר של יהומיים ואמה מהרס (במעשיך), ומסופר שם כי לא השגיח על זה, ואפר דברי חולמות לא מעילן ולא מורידן, ע"ל וצריך לו מה, כי

יען שרם hei רגיל למחרות בז, hei מחרזר בזות, ומתקד מחרזר תלם לא ובחלום כוח איזו ממש כמבעוא. וכן יתבאר בסוף הורות (יג' ב') שאמרו ג"כ דברי חולמות לא מעילן ולא מורידן, ושם ג"כ hei עזין וזה בחולמות שהו מחרזרין בענין חולמות, כפי שיתבאר להפערן שם.

בפי ברכיה) ובריתך ניצלה. זמינו בענין כריתה ברית את הלוותך זאתך, והוא בבריתך ה' עט אברחתך, זאת בריתך בניי וביניכם (ט' לך, יון ז') והנה רמזו כאן הכתוב על גודלה זו שוכן הלוותך, וע' ברש"י כאן.

ג

בחודש הראשון (ט' א')

עינוי ברש"י כאן. שתבה, ולמה לא פחה בפרשה זו בראש הספר מפניה שיש בה מגנותם של ישראל וכיר עכ"ל, וראה מה שנכתב השיקן בדברים אלה בתמלת פרשה דבריהם בסוקן במדבר עברבה (א' א').

על מצות ומרוריות יאללהו (ט' א')

ובפרשנה בא, בפסח ראשונה, כתיב רך על מרוריות יאללהו (יב' ח' ח'), ומזכות כתיב ביהות ואכלו אותו צלי אש ומזכות על מרוריות יאללהו, וטעם שני לשון זה שם וכואנו תבראשית מאסום דבפסח בניסן מצות מצה היה מצה לעצמתה, ואינה תלוי בהקצת פטה, וכמו במנין היה שאין הקצת פטה טה אל מצוה מצה יש, ולכן כתיב שם ומזכות ביהות להוותה. שאיניה תוליה במצוות קרבן פטה, והם שתיהן מצות מיזוחות.

אבל כאן בפסח שני, באירוע, אם אין פטה, הגון שאין טמאין, או שאין נשים שהו בדור רחוקה, אז גם מצות מצה אין, שאין מיזוחיט או לאוכל מצה, והו לפ"ז זה מצות מצה תוליה בפסח, אם יש פטה יש מצה ואם אין פטה ולכן כתיב על מצות יאללהו, להוותה שאוכלים מצה (בפסח שני) רק במנין שאוכלים פטה.

אבל מדור לעולם טפל לפטה, ואם אין פטה אין חיה לאוכל מרוחות.

ולכן כתיב בשניהם על מרוריות יאללהו להוות על טפל. ומה שאנו אוכלים מדור בליל פטה הוא רך זכר לмерימות מצריות, על פ"ז הכתוב ומרורו את חייהם (פ' שמות), אבל לא מדינה.

ובטעם הדבר שהמרור לעולם טפל לפטה ואם אין פטה אין מדור — נראה לומר, משותם דבלל אכילה בשער דושחת לטפלת דבר חרף, וכך אמרו במתנות נהוגה (וורע, לחים וקייבת) שאינן נאכלות אלא בחורף, (ואולי זאת כונת המאמר בברכות (מיד' א') כל סעודות שאין בה שrif' איניה טעונה, והיינו דבר חרף), אבל החדרל לא עטרו אני בכלל מאכל, וכו' וזה במורו ובשר הפסח, שאם אין בשער פטה מילא אין מדור.

פרקשת בהעלותך

אחריו כן יבוא הלויים לעבד את אהל מועד וטהרתאותו והנחתאותה תנופה (ח' ט' ז')

השchan מוסר. ושערו בסדרו וטהרתאותו והנחתאותה תנופה ואחרי פו יבוא לעבד את אهل מועד, יعن' שכן סדר החינוך לעובדה, אחריו

שפטהורים מוקדשים אותו. אחריו כן כשרים לעובדה.

ולשון סוקנים באט' בסדר כה, וזה לא כל של פשרה אמר (כ"ב' ב') בפסח דבר אל אחרון ואל בניו ונגרו מקדשו בני' ישראל, ולהלן בפרשנת ספק (ט' ז') בפסוק וככט בגדי הכהן, ובשניהם פירש"י סדר המקרא, והארכנו מזה מקום אחר (ראה לפניו בפרשנה לך ז' ייב') בפסוק יזכיר את לשל והר לווען בו אתי אברכם והבאנו שט כהה וכמה סוקנים בתרות ובכל המקרא בסוגנו כו'. ועינוי בפס' סותה (ל"ח א') מקרה זה מסורס הוא, ובכבר (ק"ט ב') סדר המקרא דרשונה, וכקדוישן ע"ה ב'.

זאת אשר ללוויים (ח' כ"ד)

במדרשי כן אמרת אין זאת אלא תורה. שנאמר זאת התורה אשר שם משה (פ' ואthanhn, ד' מ"ז). ויתכן ודרה המדרש לרמז זה בפסוק זה,

משום דידיעות ה' שבטי למורה העם בדרך התורה והמשפט. כמו שכחוב ללה אמר... יירו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל (ט' ברכיה,

ל"ג'), וממנו יגאו ורשותה "החותמים המביבים את העם" (לשון הכתובים בנהמיה ח' י', ובודה"ב ל"ה ג'). מודיעך המדרש כאן את הלשון "נאת אשר ללוויים", שהוא לשון שאינו דרגיל, ולכן דריש, שבא לרמן, שהם,

חוליות. יהו מורי העם למורה ולתועדה.

ואמנם אם לדרש רמות לשלן "ואת" ביחס ללוויים אפסר לווען גם זה, שכי' שידוע, מתוארים הלוויים במעגל כריתה ברית ביןיהם ובין "

כמו שאמור הנביא בשם ה' "להיות בריתך אתו" (את שבת הלווי), בריתך זיתית אותו אמר ח' צבאות (מלאכי ב' ד' ח') ובברכת משה נאמר (שם

השบท משים דכתייב בפוריט לעשרות אותן ימי שמחה ושמחתה את שמחתנו תחילה בבית דין (שהם מعتبرת השנה וקובעים יום ראש החדש), ואחר מכן עמידה זו הול יומ פורט. יום י"ד באדר ומסכו זה על לשלון לשנותיהם אותם. שהם לילויים במשחה"ז). ייצא שבת שמחתו שלילויו בדי שמיים (כלומר, שיטות השבת קבוע וקיים מששת ימי הבריאה, כל יום שבעי' נימי השבעה). והנה קורא היירושלמי את יום השבת יום שמחה, כמו שמספר, יצא שבת שמחתו.

אך לא נתבאר המקור שמננו למד היירושלמי ששבת הייב' בשמחתה כי קשה לומר שלמד מלשון הפסוק במשמעותו ואלה יוסף עצב עמה. דכתייב שbarang אין מניית עצובות מורה על רגשי שמחה, כי אם על מנתיעות. וצריך לומר שמדובר והירושלמי על דברי הפסוק שבפסקוק שלפנינו ובוירט שמחתו וה השבת. בין מורה גוסת הפלגה ישחו שבלבולן שומר שבת. ועיין משל' ביחס השחתה למלאות בספרנו מקור בו רוח חלק שלישי פרק ט' סוף' ב' בהגדה. ומפני יי' ארכו הדבירים הנגענו להעתיקם לבא', והרזהה לעמוד עליהם ימצאים שם. וגם ייש סכרא חנינה לחיב' שבת בשמחתה, וזה עפ' היידיע דכל המועות קבלו סכני בכפיתה ההר (עיין בפס' שבת פ' א'). אבל מבות' שבת קבלו מורה באחבה וברצון. (ע' סדורין ו' ב'), ועיין הטעב דבר שמקבלים באחבה ורצו שמחות בו.

ומטעם זה שמצוות שבת קבלו ברצו אפשר לפחות כונת הנוטה בתפללה לרוגלים שחלים בשבת. ותתן לנו את ים השבת הו 'באחבה וברצון', ומשמעים זה ביריט שחל בחול וזה הוא מפניה מתנות קבלת מצוות שבת.

הנה עפ' דגם בו'ט מחויבים בשמחתה. אך בהם מחויבים בות מצד האחי' ושמחתה. אבל בשבת באה' השחתה מטעם רצון עצמי, מפני אוISON קבללה.

וככל מנבואר בזה לא ילו' יטה' דבריו תלמידי ובינו' יהוה בקרו אל אפסי' בתפללה פרק ג' מברכות. שכחטו דאי' חיב' בשבת לאכול בשאר ולסתות יין — כי עפ' מה שbarang מחייב שמחה בשבת, ולפי מה דקייל אין שמחה אלא בכשר ויין (פסחים ק"ט א') מתבאר דאם ישי' חוויב באכילה בשאר ושתות יין בשבת.

ויתריא' שהביאו כמ"ש בגמרא עשה שבתקח חול ואל תצטרך לבריות — ראי' קלושה היא. וסם כי זה שצרכן לבריות ערבה כל שמחה מכנה וכמ"ש כוון שנצטרך אדם לבריות פניו משותנים כקרים (ברירת ד' ב').

על תבאו מלחמה בארץם (י' ט') חלון תבאו מלחמה איןדו דובק כל כד. ואונקלוס מרגס ואורי חלון לאגחא קרבא, גוראה שפרש וכי תבאו מלחמה כו' וכי תבאו למלחמה בחזרון למץ' שמחה. ולפי זה עלה הלשון יפה. ולהלן בפסקוק לי' בלשון שבת' ה' רכבות אלפי שראל פירש ג' ב' בסוגנו חסרון למץ' במלת רכבות — מתוך לרכבות, ושם נבואר איזה לי' חסרון למץ' השמור הוא חנון גנץ' במקרא, עי' ש.

דבrios שמחתת' (י' י')
בספרי כאן אמרו, ביום שמחתתם זה השבת' הנקה לא נצינו מפורש שבשבת חביבים בשמחתה, ומפניו בדברי קבלת ריק על חיב' עונג בישעה (י'ח) קcockה לשבת עונג, אבל עונג ושמחתה הן עונגים מיחודים וגופדים. כפי' דמשמע גמרא שבת' (ס' ב') כל קדאי אתו בעונג ואית ב' שבת' השחתה. משמעו דשני עוניגים הם, ואפשר לעונג בלבד שמחה, ובירושלמי ברכות פרק ב' הלכה ז' מבהיר טעם שאין אבילות בגאג שבת' שמוט דכתיב בירכת ה' היא תשער ולא יוסף עצב עמה (משלי י' כ'ב). ופירשו דזה מוסוב על שבת, ולא ביארו מניין זה ודומס' על צל המת, וזריר למור, משוט דשבת' שבת' ויבור' אהילוט את ים החשייבי (בראשית), ומכוון דכתיב ספק לו'ה ולא יוסף עצב עמה, כלום, שאסור להיות עצב בשבת, החווינו אובלות, וכפי' שמרות לשון פוטק בשמהול ב' (י' ט') כי נגבע המלך על בנו, ומוסוב על מיתת אבלות, ומתבואר שאין להנוג אבילות בשבת.

והנה אם נניח דהיפך עבדות היא שמחה, הלא יתבואר דשבת' גויבים בשמחתה.

אבל באמת אין זה הכרה. יعن' כי מניית עבדות עד רגשי שמחה רב הדרכן, העצבות היא מרות הנפש, כמו הלשון ועה אל תעצבו (פ' ויגש), ועצבות רוח (ישעה נ'ז). ושמחתה היא רוחב הלב ומשוש נפש. ומשותה פס גול וועלת, כמו גול ושם' (ויאל ב') שמחה וועלוי בכל לב (צפניה ג') — ולפנ' אם למניעת אובילות בשבת אפשר לזרע' המלך מן מניית עבדות. אשר אובילות גורמת להו. אבל לחיב' שמחה אין ללמד מהו כל.

אך הנה מקור אחר מבואר מפורש דעת היירושלמי דשבת' מחויבם, בשמחה, והוא בירושלמי מגילה פ'א הלכה ד'. שאמרו שם, סעודת פורים שחללה בשבת (כלומר, אם חל פורים בשבת) מאחרין אותה עד לאחרת

שנור והחליט להביא טובה על ישראל. וכן מצינו כלשון זה ובמונח זה מכם מלכיהם א' (כ"ב כ"ז) וה' דבר עלייך רעה (בסתמה לאחאב). ותרגומו — וזה גור לאייתה עלה בישא. וכן מצינו להלן בפרשנות שלח (י"ד ל"ה) אני ה' דברתי ותרגמו — אני ה' גוריות. ובاستדר ידען, כי בהשגות הדברים לא יפלט מן תקון וחוספת דברים. וכך דיבר. ובמלכים ב' (כ"ב י"ט) במשמעות אשר דברתי, ותרגמו — אשר גורתי, עוד הרבה, ונסaan הכהנה דבר טוב על ישראלי, שגור להביא טובתך על ישראל, ככלומר שהחליט. ונסaan הולך בלשון גורה, כמו באיזוב (כ"ב) וגור אמר. ואילו נוכל להסביר לך מונח גור, אף כי אפשר וללא עלי ואונקלוס שאל והוגם נסaan מונח גור, כל זאת נזהר לכאן והוא דבריו. מליל לא-איתה טבא על ישראל, בכל זאת נזהר לו הרוג מפושתו, גור כמו שתרגם באות הפסוקים שהבאנו. ואולי דעתך דעל דבר טוב לא ייונת שם גורה. וענין מה שכתנו בוגני בו בפ' שמות בפסוק א' י"ז.

יזיר בנטוף הארון יאמר משה קומה ה... ובנהה יאמר שובה ח' (י' ל"ה ל"ז) לרעת הרדי'ק הנכניות ה' מוסבים על הארון בנסעו ובנוחות זה לשונו באירועו לספר יהושע על הפסוק (ג' י"א) הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם בידון — יש מי שפירש (כך לשון הרדי'). כי על הארון הוא אומר אדון כל הארץ לוי שם ה' צבאות עלי. וכן קראו שם הארון ה' ביהיו אמורים בנסעו קומה ה' ובנוחות שובה ה' וכן אמר (חולמים, מ"ז) עליה אלהות תורתה מוסב על הארון, ואמר עליו (בפסוק ויהושע הנזכר) אוזן כל הארץ כי על ידי הארון הראה האל יתרבו שהוא אדון כל הארץ וכור, עכל' הרדי', ומהנה הזיא את הלשון קומה ה' שובה ה' מפטשי' דמסוב על ה'.

ונצץ סמויות פירושו הוא אפשר להביא מטה שאמרו בוחר פרשת משפטים "אויריתא היא שפה קודשא בריך הוא ומאנ דמשדרת בה כמו דמשדרת בטה דה'" וירוע. דקדשות הארון הוא מפני החורה שבת פביב הלחחות המשורטים בה ואם כן ייונת שם ה'.

... וכן יתבادر עפ'יו זה לשון הפסוק בפ' תשא (ל"ג ז') והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד (אל משה). והלשון מבקש ה' ענינו דבר ה'. ועל דברת הוהר שהבאנו "אויריתא היא שמא קודשא בריך הווא", עפ'יו זה אפשר לומר כמי כוונת הגמרא בברכות (ח' א'). מא' דכתיב (ישעיה, א' כ"ח) וועובי ה' ייל, זה המני ספר תורה (בעת שקורין

הנה אף כי כבר זכרנו מענין זה בחיבור זה, אך נזהחה, כי בפתע שעדרנו וענונו של אדם מסוים כלל לנוינו אחריה, טוב שימצא כל הענין מן המוכן במקומו, ולא יצטרך לחפש אחריו מדויק, ועם זה ידען, כי בהשגות הדברים לא יפלט מן תקון וחוספת דברים. וכך דיבר.

ובוום שמחתכם ובמושיעכם ובראשי חדשיכם (י' י") כבר הבאנו במאמר הקודם מספרי, ובוים שמחתכם זה השבת. והנה אמרו בביבת (ט' א') כל מוננות של אדם קצובות לו מראש השנתה, חז' מחוזאת בנז' תלמוד תורה ומהזאת שבת וו'ט' שאם מוסיף לו גם פיחת פוחתך לה, ע"ב. ובמ"ר פרשה אמרו (פרשנה ל"ז) מוסיפין לו ומ"ר פרשה אמרו עפ'יו באור הספרי הנזכר חשיב גם ראש חדש. ומפסיק שלגנוני עפ'יו באור הספרי הנזכר (כי הלשון ובוים שמחתכם מוסב על ים השבת) ראי' ליגירסת המ"ר.

אחר שഫסק בול' מה' עם שבת וו'ט' שחדרו ייש חוץ קרוב בינהם. האפשר לחות טם ליחס וזה, ומוטס דעפ'י קביעות החודש שקובעים בית דין קובכו ליום הדימים אשר זיגבל לימי החודש, באחד לחודש (ו'ח'ש), בעשור לחודש (ו'ח'ל'פ'). בחמשה עשר לחודש (ס'ח'ט). ועפ'יו זה הם קבאים וקילימים כמו ים השבת, ומתארם ים שבחת.

ראש החדש הוא יסוד לקביעת כל התמודדים. יחד חלל תלי ב' ולמלהה בפרשנה אמרו (כ"ג כ"ד) הבאנו טמן רומי לירוסת המדרש (שכללו עבנינו הנזכר גם ר'ח) מצרף מאמר שלם, כל מוננות של אדם קצובים לו מתרשי' (מרה"ש חז' מתשרי' (ראש תיבות תורה, שבת. ראש חדש, יומ טوب). וכבר הורונו חoil לעשות סימנים להרחה (ערובין ג' א').

ענין מה שכתנו בפרשנת תשא, בפסוק ויתפרקן כל העם את גומי החוב (ל'ב ג') בטעם המנתג שנונגת הנשים שלא לעשות מלאכת בראש חדש, ובארנו שם מקור המנתג וטעמו.

כ"ה' דבר טוב על ישראל (י' כ"ט) כפי שרגליין להבן בלשון בני אדם, כאמוראים. שלגב' דבר טוב על פולני, המבן הוא שדיבר בשבוח או במלאוין ולודמת, חנה לדב שכאן לא שייך זה, אך גם לא ייונת מה שיר' והלחכחה שאמר מעת להטיב ליתוריה, כמו אמר והטבנו עפ'יו. כי מה שיר' דבר בשבת לא במלועל ליכולת הטענה עמו. ולכן, לדעתנו, איזו של האעל' דבר' כאן הוא גור, החלל, קלומו,

בנה) ויצא מברכני. עפ' וכלאורה אמרת מרוזנו בזום עיבון ספר תורה, אך לדורי הוחר "דאורייתא תיא שם דקבי" מיבורו הייט. דשם י' יונח ע"ש, והו כמו שכותב ועתובי ה' — עותבי דרכ' ו/or גוראה דאגעפ' שאפשר לפרש הלשון עותובי ה' — עותבי דרכ' וה' דרכ' הוחר המזבחו — אך לא נחטא לי לפרש כן ממש דוחלהת זה הפסוק הוא, ושור פושעים והטאים יהוד, וטירשי, מושעים — מודדים והעובדים לעכרים, והטהמים. אלו העוברים על שאר איסורים. עכ' אל, אם כן הלא הם עותובי ה' ולמה כפלו הלשון ועתובי ה' ולכן דריש (על דרכ' אסמכחא) עותובי ה' — זה המכונה ה', והיא הוחרה, מבואר ביהר. הלשון עותבי יונח על עייבה ברישון ובקלות, כמו עונתן את האשה (פ' שמוט ב', ב'). ואנה תעזובן בכבודם (ישעה, י' ג'), ומכליל ליעזנא ועתובי המורה.

וכן בארכנו עפי זה (בדרכ' אסמכחא) הפסוק בתהילים (לי'ב ל'ין) צופה רשות לздравך ה' לא יונכו, ואמריו בסוכה (יב' א') כי שם ישע תואר ל'צ'ת'ה, ולכאותה יש להעיר על זה מטה דקייל הכל בידיו שמים חזק מיראת טמים, והכתרה בידיך אדרם, ואיך זה אמר כי ה' ישרמו. וזה הונגת ה' לא יזבונו — דמושב על התורתך ועל דרכ' שאפָרו (קדושים ל' ב') בראותי יצ'ה' בראותי תלון (מוסכט על חותומו עי' י"ט), ובסתומה (יב' א') תורה אגוי מגאנ מאגלי, עד פרשנו מוח בפ' שופטים בפסוק וקרא בו כל ימי יי'ו (יז' י"ט) בסמיות על המאמר בעירובין י' א', ח' בשארו יעסוק בתורה. עי'יש בכאור מתבעל.

עוד פרשנו עפי ה' הנחתה זו שבארנו כאן את אמרת הגמרא בביצה סי' א', אמר רבי שמעון בן לקיש, נשמה יתרהנו נתנו קב'ה באדם בערב שבת. ולפוגאי שבת נוטלון אותה ממנה שנאמר ובית השבעי שבת וינפש, כיון שבת — זו אבדה נש — (درש בנותיקון חלה וינפש ו' נפש), וטירשי, ענן נשמה יתרהנו — רוחב לב לאכילה ושתיהם מדרשינו וינפש — זו על הנפש שלכתה לה, עכ' אל. אבל אין זה מיבורו דהוא הלשון וינפש בפסוק מוסכט על ה' ואיך זה דריש לנו נש האדם.

ומט במלל תמה דרבנן, מה גודל כל נן הצער וחאונן על מגמת רבבי אכילה ושתיהם, עד שיראו י'. אבל לאלו דברי תש'ה ה' הי אפשר לפרש עפי ה' המדרש בלהשון ו/or פחללו יישראלי ליכנס לארץ ישראל, אמרת תורה לפני הקב'ה, חן זה (המנגנונים) יעסוק בברמו וזה בזותה, חרודה מה מה עלייה אמר לת

הקב'ה, יש לי וווג אוחד שאני גונון לך והוא השבט שישראל במלוי בו מלליה וועסוקן בחורשו (מדרש זה הונא בס' אמרי שפר, ועיין בסמ' ג'

עמ' הילכות שבת).

וונגה הו הוא עני נסמה יתרהה ממעלת העסוק בחורה ביום השבת,

ואני שבאה מוצאי שבת: עסוק תורתה נפקד אמר הקב'ה כי על

נפש אילתית זו שיצאת. ומקבל זה למאמר הוחר שהבאנו "דאורייתא

הייא שמי" דקדושא ברוך הוא, וכן מתייחס אליו המאמר הרומי במלה וויפש. מבואר.

ואנטן כל זה כבננו לדעת רוד'יל, דהשומות ה' ה' בנטע הארין

ובנונו מוסבים על הארין, אבל על דרכ' הפסח אפָר לפרש בפרשיות דומסב מפורש על ה', ואנן בזה כל דוחק, כי הם חפלות כל החלות.

ישר לשם.

ומה שלקן לו הרוד'יק ליסיד לפירשו את הפסוק רייחווע' שבאנהה הינה ארון בריתו ארון כל הארץ, דלפי שטחות הלשון מוסכט האור, ואdonן כל הארין עלי הארין — אין זה מוכרת. משום דקיוב מאוד, דהש ארון ישמש בכלפלט, למעלת ולהטמתה, הנה, הנה ארון הברית. ארון אدون כל הארץ, ומאנטו כמה מליטש שנקראת בסגנון כתה, כמו בפ' פנחס, הנני גונון לו אות בריתוי שלום — תחת הגני גונון לו אות בריתוי בית שלום. ובתהילים (מ'ה ז') סכאר אליהם עולם ועד — תחת סכאר כסא אליהם ויהלון בפרק'ה (יב' ו') טס יהוה נבאיםכם ה' — תחת אם יהיה ביבאיםכם נבאי ה', ועיין מש'כ' שם. ובמליטים ב' (כ' י' י' ז') הקבר איש האלים תחת הקבר קבר איש האלים. ובפ' מסע' (ל' ז') כי אתה אל הארץ נגען, תחת אל הארץ ארץ נגען, עי'יש, ועוד קהנתה.

ובנהנה (יב' ל' י')

אתרי דוח מוסכט על הארין ה' ציריך לנויד ובנהנה, אך מאיינו כמה פעמים בא זו תחת וא"ג וזה הוא, מפני שכי' שידוע, כל אותן

אחרי' נוחות להחתך זו בונה וכאנן נוכיר רק את החלותים מן ה' עם ר', מפני שם מענינא כאן.

כח מאיינו בפרט לה' (יב' ח') ויט אהלה — תחת אהלה, וכות

שם (יב' ג')

ובפרט ווייחי (מ'יט י')

עד כי יבא שילה

שבלאווי קץ וויחי,

בלשון שלוי המעליל, פרשה חזאת, כ'ה לא'

הכהנה — עד יומן האחרון), עד שם (שם כ'יב') ובודם ענ賓ט סותה —

קחת סותי (בגדו), עוד שם (שם כ'יב') בנות צערדי עלי שור — תחת

ונמנם כל מה שכתנו כאן הוא רק לפ' תרגומו של אונקלוס. ובתלחת לילה ובבוחן חסר למ"ד היה. אבל לו לא דבריו אפשר לומר דהמבחן בלשון שובה הוא כמו השיבתן, על דרך הלשון בפ' נזכרים ושב ה' אלהי את שבותך, ובת浩יטים (ק"ב) שובה ה' את שבותנו. וה שום פובאה.

שובה ה' רבבות אלפי ישראל (י' ל"ז)

לפי משפט הלשון הענין ח' צרך לומר אלפי רבבות ישראל וכמו בפסקת הי' שרה אהוינו את הי' לאלפי רבבות, אכן נמצא במקרא כמה לשונות הطورות אבל, ובודאי כן הוא מסגנון הלשון. כת מצינו בירמיה (י"ז ג') כל אוצרותיך לבוי אthon במוותיך בחטא — תחת בהפטא במוותיך, וביחוקאל (כ"ד י"ג) מתיים אבל לא תעשה לך — תחת אבל מתיים, ובוהוש (ח' ב') לי יעקו אלהי יעדונך ישראל — תחת אבל מתיים. ובהוש (ח' ב') אמרו אלהי כל תחת לי יעקו ישראל אבל אלהי יעדונך, ושם (י"ד ג') אמרו אלהי כל תשה עון — תחת כל עון תשא, ובת浩יטים (ע"ב י) כל הרע אויב בלקוש — תחת כל אויב הרע בלקוש. שם (פ' ו') ותקומו בדמעות פליש — תחת ותשקמו מעותם בשילש (פ' ו' מדרח). ושם (פ' ב') הושע עברו אתה אלהי הבוטח עליך, ושם (קל"ח ב') כי הגדלה על כל שם אמרך — תחת כי הגדלה שמק על כל ארתרון, ובמשלי (כ') י"א) גם במעלינו ימנבר גער אם זיך ואט ישר פועל — תחת גם גער בעמליא יתנבר, וכן גראה לטרש בת浩יטים (צ"ג ה') עדותיך נאמנו מאורן לבירת נאות קודש ה' לאורך ימיהם התה להלשן ז' לאורך ימיהם" אינו מבואר כלל, אבל בא הלשן מהופץ, זדוריך ה' ואמרו מאורן לבירת נאות קודש לאורך ימיהם. הדבה הרבה יש בהנה, ועיין מות ברשבי י' אמרו (כ"ב ב) ובפ' חתק (י"ט ז') ובמשלי (ס"א ר), ואומרו, בזודאי כן הוא מסגנון הלשון המודרין, ורק אגנתנו מסכת גלותנו המה והארוך שכחנו יטודי טגןו שפנות, והארכנו מהה במק"א. (עיין לפניו בפרק בראשית בפסקוק ולשת גם הוא יולד בו (ד' כ"ז) דברים מעניינים בעניין זה).

ויתפלל משה אל ה' (י"א ב')

בתלמוד מס' ברורות (ל"ב א) אמרו, משה התייחס לדברים כלפי מעלה (כלומר, הביע בדברים קשיים) שנאמר, ויתפלל משה אל ה' אל קראו אל ה' אלא על ה'. ככלומר, שבאו בטרוגנא על ה', ודוריש אל כמו על פשם דואיותו אהוזע מתחלהות, וכמו בפרש וירא (ב' ב') ואמר

צדקה ובcosa פרשת ברכה (ל"ז ז') ולא נס להכח — תחת להכח בוחאליט (ט' ט') אריתה בסכה, ושם (כ"ז ה') כי יצפנינו בסכה — תחת בכסה ובאיילה (ד' ט"ז) עוזינה תכליה עינינו — תחת עזינו וכמליט ב' באיליה (כ"ז י') עליה עבדי נבוכנזר — תחת עלה, ובורמה (ב' ג') קודש ישראל לה' ראשית תבואה — תחת הבואת ובדיגיאל (ד' א') של התהini — תחת שלג ועד כהנת.

שובה ה' רבבות אלפי ישראל (י' ל"ז)

אנגליות תרגום, שדי ביריך בנו ורבבות אלפי ישראל, וכנראה מפרש, כמו שבחלות המלה רבבות חסר למ"ז היהitos לרבות. וכו' פירוש לעמלה פטוק ט' ומי הבל מלחמה בראצס כמו כי תבאו למלחמות, שכן תרגום ואירוע עולון לאגאא קרבא ומפשש ג' כמו שחרס למ"ז השינוי במלת מלחמה — למלחמות, ובאמת מצינו תיבות חסרות למ"ז בתחולתנו, כמו בשמאלא א' (י"ג ה') למועד אשר שמואל — תחת אשר לשמואל (אשר יעד שמואל) ובשמואל ב' (ד' ב') ושני אנשים היו שדי גודדים בן שאול — תחת בן שאול וביחוקאל (ט"ז ה') קח על מים ריבים — תחת לקח (המלך בשוא), ובת浩יטים (ק"יד ח') החפני הצור אגם מים — תחת לאגס (כמו שם (ק"ז ל"ז) יקס מבר לאגס מים).

ובמקומות אחר פרשנו עפי' סגנון זה (מחסרו למ"ז) את הפסוק בת浩יטים (ק"י א') הללוiah ת' כל גוים שבוחאו כל האומות כי גבר עליינו חסדה, והודיע בולש. מה להם, להגומ ולהוואים, לאל ולשבת את ה' על גבר עליינו חסדה, ומה זאת להם שבחה וענין. ועיין בפסוקים (ק"ח ב').

ופרשו ובתולח המלים כל גוים. כל האומות חסר בשתיו למ"ז המשמש בתולח, והונמה — היללה אתם, כי ישר עליינו חסדה, את ה' לכל הגוים. שבוחאו (אתם) לכל האומות, כי גבר עליינו חסדה, והוא על דרכו הילשון הודיעו בעמיהם עלייתו (תחליט, ק"ה א') ספור בגוים כבונו בכל העם נפלאתו (שם, צ"ז ג'), ומספר, כמה זה, מהו חיללו והשבתו כל העם — יען כי גבר עליינו חסדה.

ועיין בתוס' נדה (כ"ה א') ד"ה שאין, שפרישו הלשון בפרשנה בראשית ויעש ה' לאדם ולאשתו בתנות ערוי כמו בתנות לעור, לעור גופי אדם ואשתו. וכן תרומת אונקליט שם. וعبد ה' לאדם ולאשתו לבושין דיקר על משך בשירין (משך בשרירין) משך בארמית היינו עור בעברית). ומפרש ג' כנתות ערוי כמו בתנות לעורה, בחסרו למ"ז.

בחוליה, צלומו מרוחה מופנתו (זוכה, ס' ב') מחתן צלה, ובפרטה בשלה בפסקוק הנזכר הארנו הרבה בענין זה.

אך בכל לא נtabאר כל עיקר תקרא אל ה' רק על ה', מי יזכיר אותו לזה, בעוד שאפשר להללו לתהדרש בסושו, ויתפלל שבקיש דרכ' וגלה, נישן והגיל, וגם לא מבינו שבשלוח ויתפלל היהי כלול החמת דבריהם. כי מה שבאנו שהמלחה ויתפלל באת מהח ויטפל, הוא רק לאחסיר טעם הדorthה, אבל עיריך למלה כל זה. ואפשר לומר, משום דבר כל מקום שבא בתורה ענן חטלה משה כתיב יתד עם זה ונסה בבקשה בעזה כמו הפלגה שלאחר מעשה העגל (פ' תשא) ובמרגלים (פ' שלח) ובמחלתו פרשה ואחתנן, ועוד, וכן לא נאמר בסוגון כותה, لكن מסבב המלה לנונה אחרות, מען התהמת בדברים. מבואר.

ומה שהביא ראי' מן דבי רבי אליעזר בן יעקב חייו קוריין לאלפיין ענייני ולענין ולענין לאלפיין — לאארה הי' יכול להביא ממתג קרייה בכמה קומות, כמבואר במלילה (כיד ב'), אנסי בית שאן ואנשי חיפה ואנשי טבעוןין היו קורין לאלפיין ענייני ולענין לאלפיין, אך יש לומר שאנו רוצה להביא ראי' מנהגה המכן העם, כי יכול להיות שהחכמים זודקים בו. ועל מנתה ההמן אין אפשר להסדי לשון התורה, לנו מביא מדי (ישיבת) רבי אליעזר בן יעקב ובו תורה, כי כפי הידוע, משנת רבי אליעזר בן יעקב קב' וגקי (יכמות ס' א' וכ'ב'), אפשר לשער, כי גם לשונו קב' וגקי מודהיו הם קורין כן (לאלפיין ענייני ולענין לאלפיין), מתבאר שכן דרכ' הלשון, ואפשר להבינם בחילופ', ככברא.

מי יאכלנו בשר (י"א ד')

לפי האברה דיווא (ע"ה א') חוי טעמו במן כל מני מאכל שהוא רוזים לאכול, ולפי זה יש להעיר, מה התאנוננו על מניעת אכילתبشر אחריו אשר חזו טumo במן.

ואפשר לומר ע"י הכותב בפסקוק בשלה (טז ל"א) שטעם המן הי' צפירות דבש, וכן באפשרה (פסוק ז') כתוב וטעמו בלבד השמן, ומבריך בתלמוד (ע"ז ל"ט ב'). כי בשדר המתוגן בשמן ובבדש ביחור גנות טעם לפוגם ומעורר תיזבוב ונוגעל נש (וכן הוא בו"ד טימן ק'א). ריעיש' בבב', ולפי זה לא היו יכולות לעסוט במ טעם בשור מפני תערבותם טעמו בשמן ומדבש. הגנות טעם לפוגם.

אבל ביה הדרים (شمואל ב' ב' א') ובפ' חתק (יט י"ז) ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאה. ושם בודאי אירע באפר שריפה, משריפת הטרה, והרבה כהנה.

ומהרש"א תמה, איך זרים קשים בלשון יונפלל והלה הוא לשון רצורה, והרבה כהנה. ולכן הוא רוצה להגיה בוגרא רצוי ומקובל לדברי תפלה. ובקשה. ולבסוף פסח כהנה.

אבל חמת הדרה, כי אין כוונה הגمرا על המלה יונפלל. כי אם על כל המשך הדרה אשר היא באמת מלאת דברים קשים כלפי ה'. כמו למה הרעות לעבדך, האנכי הירתי את כל העם, ואם כקה את עשות לי הגני נא ועד. וההורץ צין כל אלה הדברים בלשון יונפלל, מפני שהיא חמת הדרה שבא באו כל הדברים הקשים, אבל המכון הוא על כל הדרה, ולחמתה רמז וסימן על עניין הדברים הקדים לקורות במקומות אל ה' — על ה', ככהוג דרושות אסמכתיות.

וגם אפשר לו מודדרש יונפלל ממשו יונפלל, כאמור רב אליעזר מלמד שעשה קונה ועמדו פנהס יונפלל. ואמר רב אליעזר רב סנהדרין פ"ב ב'), אבל אפשר לו מודדרש יונפלל. מלשונו אם יחותא אש לאיש ופללו אללהם (ש"א ב' ב"ט). ככלותם, ושפכו מטהו ותנו את התוכון משה כביכול עם ה' על דין משפט שנמנגן עמו.

ואעפ' י' דשם כתיב יונפלל ובאן יונפלל, אך כבר הרינו במק' א' כי מסותלת הדרה תחמי' חדחד או תוך הדרה אף שלא בהכרת אלוי ר' ר' לתפקידו הלשון, או כי לתהרות תוקף הפלולה באמור הפעל.

כמו בפרשת בשלחה הפלול עליות אימתה כתה אימה (כמו אימתה השכח פ' ל', סי' י"ב), ומחרדים אימתה (פ' האונז ל"ב כ"ה), אבל יהגה אימתה (ישעיה, ל"ג י"ח). והרבה כאלה). ובפרשת ברכה (ל"ג ט"ה) תבואה לאוש ווסף — מתחת התבאה, ובבימיה (י' ז') כי לך יאתה — תהית איהם (כמו כי לו נאה כי לו אאה) ובוחול (ב"ב ק"ב א') איהו יאי וגולתי' אי. ובכתלים (כלה' ה') על הפסוק למן לא ישלהו הצדים בעולמת ידים. פירש' בועלתה כמו בעוליה ובאלמת (ג' ס"ה) תאלתך להם מתחת אלתך (כי השרש אלה), ובונריה (ד' י"ב) צנורות הוהב מתחת צנורות (משם צנורו). וכן פירש' בחולין (פ"ד ב') את הפסוק בפ' עקב ועתחרו: ואכן, למה נקרא שם שתורת פנוי שמשורת את בעוליה (כי סרים ורבים הרבה). ומפרש' הטע עשרות כמו עשרות (עשירות) והתמי' רק נוטף. והרבה יש כתנתן וכן

על החרוגות ובוניות, וגם אילי' אם כן, קשת, להה חפס לטענו רח' מאכל דגימות. הלא בכל מה שאכלו לא תי' אצלם או קיט מוצאות וואר' לאפשר לפרש כונת הספרי בלשון חכם מן המוצאות, כי בעוד של אילוח כל דבר, הן בעלי חיים והן צומח בנטה אגדת להמציא להם כל לירוחם, כי גנטה לבוד את האדמה ולהזכיר מזון לכל בעלי חיים, וכמו שאמרתו אסור לאדם לאכול קידם שייאלי לבתיהם מי' א'). וכות' נתנה כל פין בעל ריח מפבדות האדם, כי גם גידולי הצמחים באים מעבידתו את האדם, וכל זה בא עפ' מוצאות ה' בשעת הביריה, ולכן הוא בא בשכחו ליתנות מהם, ולא כן מון הדגים שום גודלים במים ואין להאדם כל חיס לMahonיותם. ועל איזותם לא נצחה האדם כלל, וכמו שכחוב בפ' בראשית (א' מיט-ל') הנה נהתי לכם את כל עשב וגו', וכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ, מפירוש רק מה שעלה הארץ לו בחנום, שלא בא עליהם צורו ה' והו ביאור הלשון תפ הרגוט באהו לו בחנום, שלא בא עוליהם צורו ה' והו ביאור הלשון תפ מן המוצאות, מן האזוביים, שלא גנטה על בוניותם בשעת הביריה ובכל משך החיים כמו בשאר בע'ת, כמו שבארנו.

ועתה נפשנו יבשת אין כל בלתי אל המן עינינו ("א' ו') הלשון בלתי אל המן עינינו אין מיבור ברחבה, ולפי העני ה' להם לומר אין כל בלתי המן.

ואפשר לומר עפ' המיבור בזום ("ה' ב') שהו טעםם במן כל מני מלאלathy ורוצט לאוכל, ולפי זה קשה על מה החאננו אין כל, הלא הכל השיאו.

אך הנה שם בגמרא יומה ("ע' ב') מכואר, כי הנאת המאכל באית יותר עם הנאת מראת העין את הדבר שאכלים. ואם אין רואים בעיניהם אין והנאה שלמה ואינה רצוייה.

ולכן עפ' שני מרגשיים בהן כל מין מאכל שהו רוצים לאוכל, אבל אך ברוגש היו מרגשיים ולא ראו אותן בעיניהם. וראו רק את חמו כמו שוווא, ולפנ' לא הנו מארתו המין שרוץ לאוכל. וזה שמרי אין כל מכל המאכלים שנפנסנו השקה. יعن' כי בעינינו אנו רואים רק את המן, ולא מה שרוצנו לאוכל.

וזאת בכח אתה עשית לי ("א' ו') פירשי' בשוב הלשון, אמר' בוגות לנקבת, מפני חשש فهو של מטהenketh, כשהארתו את הפורענית שהוא עזין להביא, עיל' והברישת

וכרנו את הרגה אשר נאכל במצרים חם ("י' א' ח') לפי העני ה' ציריך לומר אשר אכלנו בעבור אך מדרך לש'ק' שלפעמים יבא העבר בלשונו עזין, ומכו לעמלה ברשותו זו (ט' ט'ו) ובעקב יהוה על המשכן — מתחת היה, שם, כן היה ממד' כי היה ועד שם על פ' ה' יטשו ועל פ' ה' יתנו — מתחת על פ' ה' נגעו ועל פ' ה' נגנו וודע כהנה. וטעם הדבר, מושם דבר שרי' בא בתמידות, מתבטא כמו שרי' ויהי.

וכגנד זה מצינו פעילים בלשון עבר מתחת הדorous להיות בעטדי. כמו בפרשיות וירא ("יח' ב') אחרי בלוטה תהה ל' עדנה — מתחת תהה ל', ונבסה חמי ("כ' ג' ו' ז') נתתי כספ' השד' — מתחת אהן, וברות ('ב' ח') הלא שמעת ברי' — תחת הלא השמי', והרבה בהנה התנה כן הוא מרבי הלשון. רק אנתנו מסדרת נשנו וגנו בגלות הארץ והארץ אבדנו את עמק טעם שפהנו, וול' כן, פסם בעטם גודיש קשי' ווזוק בלשונה. ובתשובות הרשב'א חלק ג' סימן י' ב' חסיב קשי' והערות אלה לטעם אהן, וכותב, כי לא הקפידת מורה בשמיות המה' וויטחת, ורק וומבי' בפרשיה מדבר ('ב' ד'). אבל אין זברם אלה מתקבלים בהחבה ובנפש חפצנה, עכל', וקרוב לו' כתוב רבא' בפרשיה מיר' ('ב' א') בשמיות הכותנה, אבל, לפחות לא שומר הלשון את חיקו ואת משפטה ולן טבו להתחשב עם דברינו שזכרנו.

זכורו את הרגה אשר נאכל במצרים חם ("י' א' ח') הרמבי', שאל הסבה להו שאכלו במצרים דגים בתנמ', וחמיini' שלא בעיר מגמור מאפרשת במש' סומה ("א' ב') שם מבואר מפורש סבת דבר זה, כי 'שבעה שהו נשי' ישראל חולבות לשאבם מים. הקב'ה' מונמי' לנו בבדינו דגים קטנים, מחזק מים ומחזק דגים', והוא את עפ'יו זה מבואר מזד' מה שאמרו זכרנו את הדוגה ולא את הדג או את הדגש, יען כי כפי המתברר במש' נדרים ("נ' א' ב') — שם דג ודגים מרים ריק על גודלים, ושם 'דגה' כולל גם קטנים. ולפי המביר, נודנו בהבדלים ריק קטנים, ואמרנו כי ההו.

זכורו את הרגה אשר נאכל במצרים חם ("י' א' ח') דראה מה צלחנו במאכל הקודם בכאור הלשון חם. ורש'י' כאן מביא מספרי באור שם 'תנמ' — נסם מן המוצאות, ולא נတבר העני. ויש ספרה חם בלא מצות, שלא היה להם או במצרים כל מזות אבל זה קשה מאד, דמה שיין דבע' זה להתאותנות בעט שצנו והתלנו

ופקלהת (ה' כ"ב) גם את קללה אורהם. ובఈוקאלא (כ"ה י"ד) את קרובו
ספנש שוכר, ואך בכוול מהת-אותה.

ולבד כל אלה אפשר לקיים טגון הלשון "את" חחה, "אתה" עפי
מה שכתב רמבי בפרשנה ויצא (ל' ל') בדורותה (וכן בכל המקרא)
בא כמה מלים משפת ארמית וכן נגא משפה בריביה (ל' ב') ואחת
(ואחת) מרובבות קודש, הומלה ואחת היא ארמית — חחה ובא בעברית,
וגם כאן בא מהלה זוamarית, שבאותה השפה זאת — כמו אתה בעברית,
וכן כמה פנים בתרגוםomi. וכן בחדותם. ואת לא הסברא (ביכוח
ליה' א', וכן כמה עפנום). את אפריתא נחלה (י' כל התורה עברית אלא שיש
וכן מפורש בספרם פ"א הלהה י' כל התורה עברית אלא שיש
בה דבריהם של תרגום. ועי' משיכ' בע' אמור בפסוק לפלא נדר (כ"ב
כ"א), ובפ' תבא בפסוק את ה' אלהיך האמורה והיום (כ"ז י'ו).

ואל אראה ברעתי (י"א ט' י')

פרישתי" בברעם hei לו לסתורו. אלא שכנה הקתווב עכ"ל. ושירושו
הפרשיש, כי לכבוד המקומות כנה את הלשון ברעם לבՐעתי, והדבר
תמה, דאיות מניעת כבוד hei אם hei אומר ואל אראה ברעם של
ישראל, אם לא דגימתה הכהונה היא, מפני שלשון זה הוא סוף דבריו של
משה בפנין וזה, אין מן הנכון ליטיס בלשון עצם של ישראל, וכמושיכ'

בקהלה ואל תעמד בדבר רג'. ואפשר שהקהפיו על כתות.
אבל האמת הוא, כי אך שוטה סופר קלה ברשי' כאן והלשון בתקנו
בא ברשי' לאיוב (לי' ב') בפסוק וירשעו את אויבו. וזה לשונו בהמשך
דבריהם... וכן ואל אראה ברעתי — בראעך hei לו לסתור לאלה כהינה
כהונתו. והכהונה מן ברעטה". בהרעה שאמתה אומר להביא עליהם. מכובאר
ברשי' אז, מושות בכוד המקום שלא תלות בו פעולות רעה ויפך
הלשון כלפי עצמו לבָרַעַת.

אספה לי شبיעות איש (י"א ט' י')

לפי משפט הלשון ח'י ציריך לומר שבעיט אגניטם. כמו הנה ששת
אניטם (ר' פ' וו'ו). ומקרה אותו לחם החשה אניטם (פ' וו'ו). ואכח
מכם שיטים עשר אגניטם (פ' ב' ב' ב'). ויקח בוועו ערוה אגניטם (רות
ד' ב'), והרבבה מהנה. אך יתכן דבמבחן נאמר איש בלשון יחיד ממשיכ'
הרעט' בפרק א' משנה ג' דוחמים על לשון המשנה אמר שמען
ב' צואו, מפרק אני משי שביבט שיטים זכו וכו', וכותב הרעט' שעיל

הקשו על זה והרמו תשחש כחו של מש' שה.

וכתבנ' בתוויה, כי אפשר לומר כי הכהנה מש' כחוenk נקבת המחלשת
את הגבר בזיווג, ועל דרך הלהן במשלו (לי' ג') אל תחנו לנו שטם
חולך, ופירישתי", כתן. ובסופה (ט' ב') באשת צפשין, לדלה את כהן.

ואמנם על דרך הפשט אפשר לומר בטוטם הכהנו (ה' א', כמו נגנו המורה
אתה), כי מצינו כהן נכחות מילוי הבאות בחסרון ה' א', כמו בפרשת וירא (י' ט')
לרובים במלות חזאל' — בא כמה פעעים חסר ה' א', כמו בפרשת וירא (י' ט')
ובפרשת תולדות האל — תחת האל, ושם (כ"ה) את כל הארכוזות האל, ובפרשה אחותי
(י' ח' כ'') את החותובות האל, ובפרשה עקב (ו' כ' ב') את הנוגות האל —
בכליות בא הכהנו (ה' א') — תחת האל — תחת האלה, כמו בפרשת וירא (כ' ט' לד')
וון נגא השםת הה' באסוף מלחי, כמו בפרשת וירא (כ' ט' לד')
על כן קרא שם לו, — תחת האלה, ואל אראה בראעתי (י' ח') כשוגנה
שיוציא — תחת סייצאת.

וון מצינו השםת הה' במלים שעוו ה' ניכר מללה מייחדת
ובמשמעותה, המלה כמו נבלעת. כמו בפרשה שמות (ד' ב') מוה
בז'ך — תחת מה זה, ובבשיטה (ג' ט') מלם תדאי עמי — תחת מה לכטם,
ובఈוקאלא (ח' ד'), מלם עשיטם — תחת מה הם ציעיסם. ובמלאי (אי' י'ז')
הנה מתלהה — תחת מה תלהה. ועוד.

ועוד בתמונה אחרת ישםת הה' באמצע המלה, כמו בפרשת
שמות (ג' ב') בכתה אש — תחת בלהבנה, כי השיש "להב" (ע' ב' ט'
ו' ט' ב'), ובשיטה (כ' ט' ט') לסתור עצה — תחת להסתה, ובירימה (כ' י' ז')
בגלוון, ווביוחן — תחת הבגולות, ובמשלו (כ' י' ז') ובכשלו אל יאל
לבד — תחת ובכחשלו (כמו בדניאל (יא' ל' ז') ובכחשלו) ושורר
וינס דהבר שכל כר מזורה השםתו של ה' א' עפמי המבוואר במר'
פרשה בראשית על הפסוק אלה תולדות העםיס ווארך בהבראות. כי
הה' קל בהברה יתור מכל אותיות הא'ב, ועל כן נוח להשםת.

ולפעמים יש סגולה מיחודה להה' א' כי בהמשמעותה תתחנוך כל כוונת
והבינה הדבר הנרגזה כמו מימין למשאל, כמו למשל אם יאמר אודם
לחבירו הלא צויתך, המובן הוא שצה' עלייה וגם בתוקף. ואם ישמט
הה' א' מן "הלא" יוצא "לא צויתך", והוא היפך מוחלט מן אמר זה
בציריך ה' .

ומכל אלה לא יטלא, אם מצינו עוד בשלשה מקומות במקרא הכהנו
אתה" בונחיה לנור, והם בפרשה ואחנן (ה' כ' ז') ואת תדרו אליגא

זריך הוא תקנור (י"א כ"ג) ארגולוס תרגום, המירמא דה' מתעלם, וכותב בספר נתינה לוגת, דשינה ממשן כבוד ה', עכ"ל, ואינו מוכן מה העדר הכרבד יש בlesson זה, ובפרט שהוא מהקב"ה עצמה.

זאת מפni ההגשה ליחסו לה' אבריטים גופנים. אבל הן זאת חוץ מפרש במקרא לאין מוסר, וחתם רגלו נמשחה לבנה הספר (ט' משפטים), והבל אל שותם, יוצאים כי כל אלה באו רק לפני השגה תפיסתו של האדם.

אבל אפשר לומר, שינוי אונקלוט ולשון כדי שקיביל לסתוף הפסוק, עתה תורה היוקרך דבריו, ולשון "דברי" מקבל אל לשון "מיםרא". יותר מותה, מצינה בשם "יד" מורה גם על מה או פועלות הפה, כמו בישעיה (ר' ר) ובירדו רצפה, תרגומה ובפומי, ובויקאל (ג' כ"ב) וחיה עלי שם יד ח', תרגומה רוח נבואה מון קדם ח', ועוד, דשש שם נבואה הוא "ניב", דברו, נוב שפתם, והלינו בפה, וכן במתהילוט (ע' ג') ידי לילה נגירה, תרגומו — שורת עלי נבואה בלילה.

ועפי' זה יתבואר דברי הרץ' במ"ט (נ"ז ב') על מה שאמרו שם, יחויסאל איש כפר ימא העלה בידיו וכותב הרץ', בירדו, בלאר בפורי.

וכן יתבואר הלשון בישעיה (נ"ח ט') שלח אצעע זדר, התנת הרכובו שני הכהנות כאחוה, כה היד עם כח הפה.
וכן יתבואר עפי' זה הלשון בתהילוט (קלינו ה' ר) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיini (יד ימיini) תדבק לשוני להחוי אם לא אזכור, וגם שם הרכובו שני הכהנות העקרים שבארם, כה היד עם כח הפה, יומין הוא סמל הכהן, לנודע.

ואפשר להסביר טעם חילוף המושגים מן "יד" ומנו "פה", כי שניהם מעריכים את כחות האדם. כי יש מי שכח הוק בפה וייש כי שכחו הוק ביד, והם שני סטירות לזרזאת כחות האדם, כה בנפש שיזא עפי' הדרبور וככ בגוף היוצא בעורת הידי, כמו שי של אל ידי (ט' ויצא לא' כ"ט). שפירושה יש אל, תקופה הוק (כמו איליה הארץ, יתוקאל, יונ' י"ז), וכך מתרגם אונקלוט. אית' חיליא בידיו, וכן בפרשנה בתא (כ"ה ל'ב) ואנו לאיל יידך, תקופה, ולית חיליא בידך.

ועפי' זה אפשר להסביר המאמר היודע בתהילות, אשר מי שבא לכואו ותולמדו בידו (מתיבות ע' ב'), הלשון כהו, כמו שרגלני להבוני אבר הורוש עם הכהן, לא ייכן פה, דאייריו בעלם דאתה, אך המכונה שלמלןדו מפדרו, ובנה ונפשו שההפש קיטם לעולם.

כו אמר זקן ולא זקנים, להודיעך, שבשכבה אחת היו יושבים וככל הוו כais אחד, עכ"ל, ובם האה ש לומד המכונה שבירור אנשיں כאלה שיחיו כלם בלב אחד ובדעה אחת על הכללית הדבר שנטהפהו, והוא על דרך הלשון בפסק זה והתייצבו שם עמן, ובפסקו הבא ונשאו אותו. דרשו בגמרא עמה, אתך — בדמוני לך.

ועפי' וזה דוקיק גם הלשון אספה "יל" דהכונה עפ"י המבואר בפסק הבא ואצלתי מן הרוח אשר אשר עיליך ושמתי עליהם, ומובואר בסנדירון שם דמוסב על השראה השכינה עליהם, וזה כלל בלשון אספה לא, שהיו ראים לקדשות השראה שלי, וכך ענן משכ' רשי' בר' טרמות ויקחו לי — לשם.

ואצלתי מן הרוח אשר עלייך ושמתי עלייהם ונשאו אתך במשאותם דעם ולא תשא אתה בלבד (י"א ו' י"ז)

פירש'י, לפחות משה דומה באותה שעاه, לנור שמויה על גבי מגוון והכל מדליקין ממנו ואני אויר חסר כלום, עכ"ל, אבל לפני זה לא תהיישב ארימת לשון הפסוק ואצלתי מן הרוח אשר עיליך ושמתי עליהם, וכן בגעני זה החלן פסק כ"ה ויאצל מן הרוח אשר עלייך, וכן על שבעים איש הוקנים, כי לפי פרשיש'י ילו לומר בקד�性 ואצלתי מרוחך עלייהם, וכמו להלן פסק כ"ט, כי יותן תא את רוחך עלייהם, וסונגן לשון כו' רגול במקאה, כמו ורואה ח' לבשת את גודען (שופטם ר' לד'), ונחת רוח עלי'ו (שיעריה, מב' א'). השם בקרבו את רוח קדריו (שם, ט' ג' י"א), והרבת כהנות, אבל הלשון שכואן מורה להיפר, כי אחורי שהוואנו משא שקהה לו לבודו לשאת במשאות העם. אמר לנו הקב"ה יא אזריך עמד עורחים, אבל עברור זה ואצליל מרויחך (הגבואית) ושמתי עליהם, איתו החלק שאיליל ממעה. אבל הויה שלך יוחתת וכהוראת הלשון "אנצ'ל", כמו וכל אשר שאלו עני לא אצלתי מהם (קהלת, ב' י'). שבוארה לא מנעתי מהם.

ומשל לו היה כוון למיל שסדר שומר לשומר פרדים שלו, ולימים התאוננו השומר, כי קפה לו לבדו לכלל דבר השמירה מפני גודל שתחנו של הפרדים. ואמר לו המלך, כי יטרף לו עורוים, אבל את הזאת משכורתם יאצליל (פחיות) משלו. — כד ה' גראת לפני הפסח, ללא דברי רשי', שבדרי בטלים לגבי דבריו של. ובודחך יש לפרט הלשון מון הרוח אשר ממער, כלומר ממער, מ תכונת אומו הרוח אשר עלייך, אבל לא לענין פחיותו, זצ"ע.

דשאורי שני נשים במחנה שם האחד אלדר וגש השני מירד
ויתגנאו במחנה (י"א כ"ז)

בפסקוק הקודם ובוארiscal השבעים זקנים התגנאו ולא נtabar למת
תגניא הכתוב בחוד נבואה אלדר ומירד.

ואפשר לפרש עמי מה שכתב רשי' בפסקוק הבא, שם (אלדר
ומירד) התגנאו "משה מת ויהושע מכנים" (את ישראל לאץ) וכן

השביעים זקנים נבא עניינים שונים, אבל בנבואה זו "משה מת ויהושע
מכנים" שלטו ברוחם ועצרו מהליכיהם בפה, אם מפני שלא יצטרך
משה או משום "אל יפתח אדם פיו לשפטן" (מזיק י"ח א'), אבל אלדר
ומירד לא החחשבו עם זה ונבאו זה הכתוב.

בזה אפשר לכיוון לשון פסקוק הקודם. והתגנאו (השביעים זקנים)
ולא יטפו, והלשון ולא יטפו אינו מבורא ברבota, ואפשר לומר כי בא
לרבota, שאפע' שיוי להבנה עד על מנת משה והכנסת יהושע —
עפני' בן עמדן ולא הוטטו זה על נבואה הכללית מהליכם המבוארות
למעלה, והלשון ולא יטפו הוא כמו ולא הסיפה, כמו ויסוף חמשתו עליו
(פ' אמרה, כ"ב י"ד). יוסוף השורדים לדבר (ס"ט שופטים, כ' ח),
וזו.

וגם אפשר לבאר עמי זה מה שאמרו בסמ' עירובין (ס"ה א') כל
התמיבב ביביו יש בו מדעת שביעים זקנים, כללום, כל מי שותה
יין ובכל זאת דעתו מישבת עליו בדבורה, מבחינו מה ליטר ומה ליחק
ישה דעתו כיין דעתם של שביעים זקנים, ולא נתגנאו. למה מסוף המספר
שבעים ולא חם זקנים, כי אין זקנים דעתם מישבת עליהם (ע' שבת
ק"ב א'), אך רומו בחוד השבעים זקנים שברשות זו שיוי דעתם
מישבת עליהם ושלטו בעצם לבלי לנבא על צידותם משה, כמו
שברנו.

ויען יהושע בן נון ויאמר אהוני משה (י"א כ"ח)

בגמר סנהדרין (ק' ב') אמרו, אפשר לקרווא לרובי בשם, ופירשין,
שאינו אומר רב פלוני, עכ"ל, וכלאור מהניין לו זה, וחלילנא בכל אונן
אסור. אך מסוכס והותגנאו שרבו און אם מקידים לומר תואר רב פותה

שהורי נון אמר יהושע למשה, אהוני משה.
וביריד סימן רמב"ם עפי טיז כתוב הש"ץ דאיתר זה מקומות הסט
אדנית הוא רוק שלא בנאי אבל בנאי גם זה אסור, אך אידך יומר
רב טמן.

ולכל אורות פסקוק זה סותר מפורש זה, שחיי יהושע קרא לנו למשת

בפניהם. אכן בתורת ישובן דעתה משפט דעתם והבר שאמור לך רואן על
רב פלוני, ממש דלשן זה מורה שיש לו עוד דבר, וכדי לציין את זה
אומר רב פלוני. וזה העדר בבודה לרבה, שנראה שאין מספיק לו להתלמיד
לחתולמד ממנה כמו בלאם, והוא מורה עוד לבר.

והזה חשש וזה לא שיך במשה, יפ"ן כי לאו ילו ליהושע עוד
רב אבל גם הרוב החזו הווא חלמיאן של משה, שווי' רבן של כל
ישראל ואון לו בונה העדר הכרוב.

וככל שיראה לי להביא סמכויות לדעת הש"ץ, ובפנוי אsofar גם אם
מקידים לשמו החטא רב. אך אידך לקחו רבי סמה' מריש מס' ברכות
(ז' א') בפנוי שאמר דוד בענייני הנזומה של מה שהווע צעה בדוני
ההוראה "אני גמלך בפסיבת רבי, ואומר לו, פסיבת רבי, ישנה דונין"
זה וכותה, יפה חיבתי וכו'. מידי הובאה בדעתה,agna, לא מפסיקת
שמו אלא איש בשחת שמו ולמה נקרא שמו פסיבת רבי, שחיי מביבש
מי דוד בהלכה שבבדרי הלכה חי יואז מסוף בשותה לדוד, שפעמים חי
טהעה והוא העיר אוורא על טעותו (הריש השם פסיבת מעין גוטריוקן,
מיי' — בשת).

וחנה לא נתגנאו על מה הביאו בוגרואן את הבריתא בעניין
שמו של פסיבת רבי, כי אין לנו שמו רוק בדרך העברה קלה שחיי דוד
מכיר אותו ואון كانوا המכוסים לחקר ולהבר עניינו שלו.
אך כדי שלא יפלא איך קרא לו דוד בפנוי בשמו, מבאים מבריחת
דוח לא ה' שמו העצמי, כי אם כנוי בכח, ובכוחות מותה, אבל וולת
זה באמת אsofar אף כי בקדמות החטא רב, וכדברי הש"ץ.

ויען יהושע בן נון ויאמר אהוני משה כלאות (י"א כ"ח)
בתמלוד מס' עירובין (ס"ג א') אמרו שנגען יהושע על דבריו אלת
משמעות דמיון האלכה בפני רבו, שדינו להכללה. ובמודרש רבי תנומתא
פירושו העוגש שנפטר בקוצר שנים לעשר שנים, כי הי' לו לחוית מאט
ועשרים שנה כמו חי' משה, וכי רק מאה ועשר שנים, כמכורא ביהושע
(כ"ד כ"ט), והח' העשר שנים אלה מבואר במדרשה שום נגזר שער
מלים שדיבר לפניו משה כאן, וכפי המתברר שמותה לשון המדרש מספר
השער מלום כללו בספק, ייען יהושע בן נון משרות משה מבחריו ויאמר
אדוני משה כלאות (ובנראות לא חשב המלה ויאמר). אבל זה קשה, דהא
הוא דיבר רק שלש מליט' איזוני משה כלאות, ואיך אפשר לצרף המליק
שמספר הכתוב

אבל אפשר לכוון המספר מן עשר לפחות עפ"י מה שמצויר בסנהדרין (ז"א) טיריש לא תחשע הלשון בלאם, ואמר לו "הטל עליהם צרכני צברך והם כלים מאליהם", והנה במאמר זה שבע מלט ועם המלים
"אדוני משה כלאים" – חורי עשרה.
ובואר הולשו גם לילם מלאלדים פרשו בתוטן, דמייסב על גבאותם שתוכלה, עכ"ל, וסמרק לבייאור זה אפשר להביא מברכות (ז"א), כשהרגאת חזקיוויל השפיק את גבאות ישעיהו הנביא, אמר לך "כל הלא נבאותך", חורי דליהנסק נבואה יהונ הפעל כליוין.
וזע' לפנינו למללה בע' בחוקתי בע' ושבמו עליית אויביכם (ב"ז
ל"ב).

זיגו שלדיםמן חון חיים (ז"א ל"א)
שפי שידות, החלו הוא עוף חיים, ובת浩לים (ק"ה ט) על הפסיק שאל
ויבא שלל תרגומן שאלו בישראל ואתי פסינון, וכן הוא בתרגומת
ירושלמי, ובקדושין (ל"א ב) כוחב רשיין, פסינוי הוא עוף חשוב וחשוב.
מין שלוי שיד במדור עכל, ונראה שנמקן זה על התרגומים הנגכים.
PASAN PHASSIANUS או זיגרואת, הוא עוף הקרא בלשון העמים או פסיוני.
והברחות קרוביה לשם פסיוני.

וקרוב לומר, כי על כן ניתן להם עוף זה, וזה יען כי בלבד חכונתו, כי
שחובות רשיין, שהובו שם, עד הוא, הכל צופות הים, יש לו טעם בשלה
ודגימות, כאמור בספרי תלותם בעלי חיים (ראת ואלאגיא דעם תלמידיהם
ללייעוניזאנ) יען כי בקסו כאן דגים ובשר, כמו שאמור ונזכר את הרגת
זוממי אייכלנו בשאר, لكن ניתן להם עוף זה למלא משאלותם הכלילית
מודים ומשבר, ואשר ייחד עם זה הוא החשוב ושם, כפריש"ז שהבאו.
ועפי' זה ניחה במת' נדרים (ג"ד ב) מחיקות החכמים, אםبشر
עוף כלל בתסם שםبشر, לענין הנדר מן הבשר סתם, אם אסור
גםبشر עוף, ולכוארה תמה, למה לא הביאו איז'י מכאן דוגם בשאר
עוף בכלל שםبشر סתם, שחיי הם וכודם שם בשאר (מי אייכלנו
בשר, פסוק ד). וט' ז' אמר, התקדשו לתרח ואכלתם בשאר (פסוק
ז'ח), ולבספק ניתן להם שליליין, שהוא מין עוף, הרי דוגם בשאר עוף בכלל
סתם בשאר – אך לפי חומרה, דעל בן צוותם להם מין עוף והוא בכינית
מיוחדת מפני שיש בו גם טעם דגים ולמלא משאלותם הכלולות, כמו
שסבירנו. אם כן, אין ראי' מכאן לתסם צופות.

ויאפספו את החלו (ז"א ל"ב).
בגמרו יומו (ז"ה ב) דרש שם שלו – צדיקים ואומלים אוות
בשלוחה ורעם אוכלים ורומה לתה כסלו (פרקח). ולפ"ל, כי וזרען
את הש"זן מן שם "שלו" בשני פנים כאחיה, בשין ימינה (בשלוחה)
ובשן שמאלית (בחולח סמ"ץ) שלו (כי והשי שאלות עם השם מתחלהות
מן קרבת הכרונ, וכן מתברר מרש"י בתחליטים ז') על הלשון אשחת
בכל לילה מטהי (בודמעתי) שכבת בונה הלשון, אשחת לנו אסתה,
מלשון חמי ומאותי. שעל צי' הדמעות ייגצל משבגה, עכ"ל, ובא חולוח
שין' שמאלית בפמ"ץ, וכן פרשו בביתה (ג' ח) שטח פחלתי כמו חטם).

וכמודומה שזה דריש מצין להסיך שני עוגנים באות אהת בקריאות
ה神圣, כמו כאן, שדריש הש"זן מ"ז שלו בשיין ימינה וכשין' שמאלית
כאחיה. ולעת עתה אע"ד דוגמות רך פעם עאתה, במ"ר פרשה מק"ז (פרשת
צ') דרשו את כני שם בבלודנזר – "טאפרס" (טומי. נ"א ב'י), בשנו
תאורים, טפש ושר (כלומר, טפש בעדעת ושר בשינוי. זkon), והנתן
דורשים את סמ"ץ שבטוטר, פעם בשין' ימינה. טפש (בחולח חמוץ
צשרץ' מ"ז מ"ז השינוי, ועל כן מתחלף הסמ"ץ מן ט��ר לשין' ימינה
שבשם טפש), ופעם בשין' שמאלית, שר, בחולח זומ"ץ, שמתחלפים מפני
קרבת הכרונ, כמו שבארנו. ודרשנו לנו מצינה בדרשות חולץ.

זעירא את שם המקומות חתוא קברות התאות (ז"א ל"ד)
לפי משפט הגיאון ה' רדרך לדריך להמקום חותם קברות המתאות
ולא קברות תחאות. ען כי שם נקבעו המתחאים ולא חתאות, אך רג'ל
הכתוב לנכונות מקום על שם הפעולה ולא על שם הפעול, כמו בפרשנות
בחקותי (כ"ז כ"א) שדה החורמים, ולא שדה החרומים, ובבדחיב' (פ"ז כ"ג)
בשדה הקבורה ולא בשדה הקורבים.

ומזה הטעם הדרשה במ"ר זעירא (פרשה ל') על הפסוק בישעיה (ז'
ב) ויאמר ה' אל ישעינו צא נא ליראת אהו אל מלול שדה כובס
ודרשנו כובס כמו נובש (בחולח הממציא זטשרץ' מן חזנינט), וופרש.
שכיןון שהי' הנביא בא ל凱טורו ולהוציאו ה' כובש פניו, ופעם הדרשת
בחולח כובס לכובש הוא דזומייק ה' זריך לזריך על שדה כבוס, על
שם האפעלה ומדכתה אל שדה כובס. שלא כמשפט הלשון, מצאו לנו
לחותגיא המלה לזריך, על בוד' סיון ורומן, כדוד האגדות.

כל המעלות שחשיב, מצל' סוכבות הולמות אל גיקחת מדת הענהה שחייב
על גיביהן, מכובאות. וכן איתא במש' כלה. אפילו אתה מושלט
בכל המעלות, אם אין לך ענוה אמרה חסר, ורואה לומר, כי לא ענוה,
ונשנות כל המעלות להסرونות. ועל דרך הכהוב לרמיה (ט' כ"ב)
אל מליל לטס ברכותה, עשר בעשרה, גבר בברותיו וכו'.

וכען באור זה יתפרש במסנה אבותו (פ"ד מ"ג), שלשה בתריס הפה.
כתר תורה וכתר קהונה וכתר מלוכה וכתר שם טוב על כל גיביהם.
והנה לבארה ארבעה כתורותיהם, וממה אמר שלשה כתורות אך הכנינה
ובאמת בפערם אך שלשה הם. אך על כל אחד בהכרח שיעלה כתר
שם טוב, והוא עצמוני איינו רק בתכלין הבאים להמתיק את המאלל,
אבל הוא כשותאו לבוז אין בו תפיסת מיזודה. ולא יוטעם לחן.
על גיביהם" עניינו על גב כל כתר ביהו, יען כי אם אין על כל אחד
כתר שם טוב, מתברר שאין הוא מכון לתעדותה, והמושב בו הווא
להסרוון וגורען.

ועיין במס' ע"ז (כ' ב') מהלkat החכמים איוו מדה גודלה את
מדת הענהה או מות החסידות. ריש להעיר שלא הביאו ראי' ממשנה
דابتות (פרק ר' משנה א') כל הענס בתרורה לשפה זוכת לדברים הרבה,
ובין יתר הדברים חשב מעלה הענהה, ומוסף לומה, ומחרתו (ולמר,
מדת הענהה מילגה אותו) להיות חסיד, ע"כ. הרי מפורש דהסידות
על מעלה מדת הענהה.

ובאמת כך הסברנו ונחתן, לפי מה שכתב רשי' במס' טוכה (ג' ג'
ריש ע"א), דתאזר חסיד יונח רק על זה שלא עשה צבירה ממשית,
ואם כן באמת אין כל מדת יוצאה לעמוד גדר מדת חסידות, כי מי יאמר
צתיyi לבי מעדני.

אכן בשפת קיב' א' כתוב רשי' חסיד נקרוא וזה שבכל דבר וענין עם
חבירו מוחור על שלג, וזרין למלה דצל ואמת שמי החמות נחוצות
לחסיד, שלא עשה צבירה מימי ומא מחזיק במדת היותו.
ומה שמתואר משה כאן במדת ענוה ולא במדת חסידות. הוא,
מנני כי לעניין הפרשה כאן יש יותר יהס' למדת הענהה, ככובא רעלעה
ונכמו שנבאר עד בסמוך.

והארש משה ענו (י"ב ג')

במאמר הקודם הזכיר ובארנו אמר ח"ל במס' נדרים (ל"ח א'),
אין גבואה תלה אלא על גברו חכם ושער וענין, וכובלו למדין ממשת

זיהו בחזירות (י"א ל"ה).
בדרך הלשון בתורה, כשחיי ישראל באיט לאיות מקומ חני' בדרכם.
כתוב וייחנו ב... וכן בסוף פרשה זה, ויתנו במדרב פארו, וכן מהמשר
כל פשה ואשונה מסדר מסעוי, ובכל התורה המכקרה, וכמו ביחסע
(ד' י"ט) וחנו במלל, ובשופטים (י' י"ז) וחנו בגלען, ובשמאל אל/
(י"ז כ') ויתנו בעמק האלית, וממנה הרבה, ורק כאן מתייב בלשון
בלתי רוגלי ויתנו בחזרות, ולא יתכו שבא שני לשון מצינו זה
בלא גונה.

ואפשר לומר בטעם השני הזה, שמות דאן בא לו מקומות זה לפצע
ענינה של מרים בצעחתו, ולא הוא יודע יידך ומתי יגמר ענינה זו.
וזוד הגמור לא הי' יכול ליכת משם, וכמובואר בפרשה הבאה (פסוק
ס'') והעם לא נסע עד האסף ברם. ובכל יום ח'י' אפשר שייעבו
מקומות וילכו לדרכם ובאותן כות אין מוצאים המנוחה השלהמת. כי תחילה
צריך להיות מוכן לדרכ, לשדיינו האפשרות ללכת, ולרמו זה לא
כתוב כאן ויתנו רק ויהיו, כי לשון זה מרמז על האטייה מאיה תכמת
שהיא.

זה האשרש משה ענו (י"ב ג')
בתלמידו מס' נדרים (ל"ח א') אמרה, אין הנגמאת חלה אלא על גבור
חכם וענין, וענין, וכובלו למדין ממשת, שהו בו כל המעלות האלה
עיז'.

ולכל הענן אינו מובן בדשלמא חכמה וענינה הם מעלות נפשית,
מעלות קיורת ואצליות הראויות לזכות בהשתראת רוח ממורת. אבל מה
יתרונו קוזשה לבבואה העשירות כי יוכו לרות נבואה.

וכתבנו בתר'ת י' הרגה היא, שלא שבעל אלה היתרונות מון
גבורה וענירות וכוכם ללבואה. אך הכל הולך אחר מעלה הענהה. והבאור
עליה, כי בנחג בטבע אנשים, שמי שהוא גבורה, רוחו רוממת ודעתו זוחה
הוא, וכן החכם והעשיר. ומכח'ה זה שאוצר בתוכו כל המעלות האלה
עליה, בחדאי תחוץ דעתו עליון ומתחנה בرمota. אבל מי שהוא עני חולש
גם ערך חכמו לא רבה. אין כל ריבותה ונגולות אם הוא עני
כי מטבח האדם כהה, עני וחלש, להיות גפסה שפה ודורו נמכה.

וכונת הגמורה בזיה, דעת היהום כל המעלות הגבורות באדם, גבורה
חכם ועניר — וועל כל אלה הוא עני, וכובלו ממשת, שעם כל אלה
היתרונותathy לה אעפ"י כן לי עני.
וגם ידוק מאי מה שחביב הגמורא מדת הענהה לבסותו, יען כי

שחו לו כל המעלות האלה וטם כל זה כי ענין עי"ש במאמר חוקת וארכות.

וכאן נעריר רק על מה שכתב הר"א"ש בפירושו לגמרה זו, במתן שאמרו אין הנבואה לילה אלא על גבור חכם אנטר וגוני, וכותב החואן עזוז, וזה מוסב רק על הלות הנבואה בקביעות, אבל לא במקורה, אבל רוח ביאר טעמו. ואמנם באמת כי מתבادر מכמה אנטסים שרורתה עליהם רוח הנבואה עפ"י של אשלטו במעלת אללה, כמו האגר והלון ואיבט מלך ובולע וודע. ולמן ציריך לומר, דבמקרה לנבואה אין הכרה למלעות אלה, וגם נגזר הא"ז במאמר בסתום בסוף מס' הוריות י"ג (א) בענין ערכיו מעלוות הקדושהangan מעלה, אמרו חכם קודם למלה, מלך קודם לכהן, כה"ג קודם לנביא, ע"כ. הנה אם נאמר, לדללים אין נבואה כלל אלא על חכם, הכל לא יכול לומר שמדובר היה קודם לנביא, כיון שהנביא ציד לחיות גם חכם, וכוכס קודם לפולם, ואם אין פולם נביא קודם לכלם. אלא ודאי דיש נביא והוא אינו חכם, וזה נביא במקורה, וכמשיב הר"א"ש.

וחαιש משח ענו מאריך מכל האדים (י"ב ג')

לא נתבאר יהס המשוק הזה לאכן. ואפשר לפרש, שיש דמדרך אנשי העונה, כי עפ"י שהברחות בין אנשיים בכלי הם עניים גודולים, אבל בחוץ ביתם, בחוג משפטהום, הם מתבדרים מהיהודים אוותם בתוקף ובਮורות לילכת בודך ישירה לאאותם במדות שרירות ונזונות ולהונגר מרעות ומגינות ובודמות וככזו שאמיר בשבת (ק"ה ב'). צריך אדם למיימי אימאתה על בני ביתו כדי שיישמעו אליו (אך לא אימאתה יתרה, דוח אפשר להביא משלשים שנות בחיה), נסובא ביגיטן (ר' ב' ז' א'), ובגיטין (ס"א א') אמר חכם אחד לאיש אחד שנבג בצעניות, מאחרו" דרביה יאשיה את, קרי עלי" (דרבי יאשיה) וצדיק יסוד עולם (משל ר' כ"ה). ופרש"ה, שאמיר לו להאיש, לפיכך אתה מתהרג כשרה לפי שבוי יאשיה דורש לרבים ומוציאים דברי התורה והמצוות, ובמואור הדזריך צריך ללמד התנאה בחיה.

ולפי זה, גם עס כל מידת העוניה שהי' במשת. כי בכל זאת, גדרול המשפהה, צריך לגעור בהאהן ומרים על קבלם ועל היצאים לשון הארץ, ע' רשות") כנהוג, ועל זה אמר הכהן, והאייש משה ענו מאריך מכל האדם, וגם מבוי בירוח ומשפתהו ולא מצא די רוח לגעור בהם. חותמי שיבוכות ספק זה לאן.

ודע, דעפי' מה שכתבתי, דמדרך הכהנים להוראות ולחנוך אה בני ביחס ומשוחחים על הנגנות שרירות ומודות גזויות ורצויות לשיטים ולבריות, עפ"י וזה אפשר לפחות מה שפורסם במס' ברכות (ס' א') ממשה בהלן חוקיו שחיי בא בדורך (לפי המשך עניין הספר הכהונה היא, שהי' שם מס' מודרך לביבון) ואשר מקובל לתהומות עיריה, שמע קול צזהה בעיר, ואלה מברחנן, שאין זה בתוך ביתני, ע"כ.

ולא נתבאר על אייה יסוד תחי' בטוח, כי אין זה בתוך ביתו כי קשחה לומר, שכינן בקשות וזריזתו שלא יצא כל אסון ביבתו כי הלא ידרוד, תחי' ענו גודל ושיפל ווות. וכמש'ב שלא ימוד לעצמו מעלה גוזלה כהו, עיין בשבת ל' י"ג. ובערובון י"ג כי מדרכי מודתו הגזנויות והנתונות.

אך יתכן, כי מבואר בשבת שם כי גוזה מלתקפיד על בני אדם אפיקו על נגלה שחו מזקקים לו, והי' מעביר על מודתו נגדם, וממש'ב שלא הי' קפוד קורא תגר על מודות ה' והגהותו אותו, ואעפ"י שחיי עני גודל ומדוכא, מבואר במס' יומא (ליה ב'), עפ"י כן קיבל הכל באחבה, לא התאונן ולא התרлонן, וכך הורה לבני ביתו שלא יתאוננו ולא יצטערו על כל מה שיארע להם. אך יקבלו הכל באחבה ובשתיקה, וכמו שאמרו (ברכות ר' כ') אגרא דבוי טמא (בית אбел) שתיקותא (שמקבילים העונש בשתייה, גזל והמקבלים שבר), ושם (ס"ב א') קבלה דיסורים שתקותא (כלומר, האין ניכר שמקבלים באחבה יסורים — אם שותקין ואין צעקי).

ולפי זה היל ברטה, כי אין קול צזהה זו מビתו, יען כי למד לבני ביתו כי אף אם יארע להם אייה אסון וסבה לא יתלוננו ולא יצעק, אך יקבלו הכל באחבה ובשתיקה, וודע, כי כן יתגונגה ולען כי בוטה ואמר מובטחני שאין זה בתוך ביתו.

וחאייש משה ענו מאריך מכל האדים (י"ב ג') הסבה לעונה גוזלה כו' אפשר להבן עפ"י המבואר במס' ברכות (ל"ד ריש ע"ב) לענין הנסיבות שבתפקיד שמונה עשרה, שתסתם אדם כירע באבות ובחדותה. וכוכן דמל' ברכה וברכה והמל' תחולת כל ריכחה וsoftmax לברכה, ופירש"י בטעם הרברת, מפני שככל מה שהאדם גדול בירוח ציריך מה בקיע ולהשליף עצמה עכ"ל (ומל' גודל מהן גודלן כmobavar בסוף מס' הוריות י"ג א').

ואחריו זמורגת מעלת משה ותולמו היהות גבהתה יותר מכל אדם,

ההפלות

וינה מוח סוך נאנו לעגון שלפנינו. דוחלון על פני האדמה שאל רק חיים וממעט מיטים שהם אינם עוד על פן הארץ, למאור.

אם יהודה נביאתם ח' (י"ב ו') רשי' טהרה הרבה לרשות לשון זה, נביאתם ח', וללא דבריו כי אפשר לומר כי הלשון קדר, ובמלואו ייח' אם יהודה נביאתם נביא' ח' כלומר, לא גם אם אט דודו לבסת', כי אם ימי' למם נביא, יה' נביא ח' נביא אמת — לא גם אם כן, עליים לדעת, כי גם נביא כו' (نبיא אמר) הוא רך כה אסר במראות אליל אויתו, ולא גם עבדי משה, אשר פה אל פה אדרבו ובכל ביתנו אכן הוא. וקיים רשות כו' מזא' במקרא לעצם קרובות, כמו בפרשה אמרו (כ"ג כ"א) וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש — מקרא חדש יהיה לכם (ע"יש וקראות בעצם היום הזה מקרא קודש — מקרא חדש יהיה לכם (ע"יש לפניו), ובריש פרשה פנומח (כ"ה י"ב) הנה נזון לו את בירתי שלום — תחת הנני נזון לו את ברתי ברית שלום, וביחסו (ג' י"ד) הנני אויר הברית אדרו כל הארץ, ובמליכם ב' (כ"ב י"ז) הקבר איש האלילים — תחת הקבר קבר איש האלילים, ובתחילם (מ"ה ז') סאך אליהם עולם עוד — תחת סאך אליהם — סאך עולם ועד. ובפרשה אמרו בפסוק הנזכר בגRNA שוג' חול' בתלמי' השתרשו בסוגנן קזר כה במקרא, וביארו על טרי כמה פסוקים בתורה.

וזה ענן טר וזהנה מרים מצורעת (י"ב י"י) מה שתלה הכתוב דבר צערעה בהסתור הענן אפשר לומר עפי' המבואר במדרש בטעם שלוח מגערעים וטמאים לחוץ למחנה. מפני שההמגערנה שורתה שיבתנו, ואין מן הכבד שימצא טמאים במקומות השראת הסכיניה, וכן נשארה מרים במחנה ולא נשלה לחוץ למחנה. וכן שרטט נצערעה סדר הענן, כדי שלא תשורת השכינה באוטו מעמד.

אל נא תהי בפתחת אשר בצעתו מרחת אמו ויאלל האי בשרו (י"ב י"ב) ע' רשי' בבאור אוד, ובתורת מושנו במשיות עפי' הגمرا דגדה (כ"ג ב') דעת חולד היוציא מחוץ אין הלב דוח עלי, וביקש אהוד ממשה שלא יחשבח בערך ולד כה שאין הלב דוח, אך יירח עליות ויטפל בעדרת.

תוספות ברכות

כשכיב ולא גם נביא בישראל ממשה (ס"ט ברכות), לנו ליום גודולנו מכל אדם השפיף עצם מכל אדם. ואעפ' דההנעה והשליטה שבగרא ברכות שהבאנו מכונת רך כלמי' ח' מבואר שם דאייר לעגון הכרויות בתפלת שמ"ע — אך משת מתירח רוש הנזונה שבוי ח' משמש במדה כו גם כלפי' אנשים.

וזהו ממש ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדרמה (י"ב ג') לא בתחום כוונת הלשון — אשר על פני האדרמה ומזה בא בות להורות ואיך אפשר להבין איזה עז שיחי' הכתוב וכוק' לרשותך.nant וחתם ברשותם של שמות ח' מוחכו בשימות עם האבות ביחס ערד גודלותם שלום ונודלו שלהם והוכיתם, שייתרין לדודלו על גודליהם. ע"ש בארכות.

ולפי זה יש לומר, שבסוגנן הדובנה כאן ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדרמה — מכל האנשים אשר בחיים המתה, אבל בנטטרים שאינם עד על פני האדרמה כי' פכיר ערבו ולא נתנו להקטען עצוב. וטעם הדבר שכ' נשנו רשותו במדת האמת צופיה וניכרת, ואיך אפשר להעילם אותה עפי' מדת העוננה, ומזה, בידיעו בבבוחו אמתת הדבר לא היה מזוהה שילylim, והגיד הדבר כמו שזו.

ויש ספק נזון דוחלון על פני האדרמה, כייל ריק חיים ולא מותים מה שאמרו בימי' ב'ק ק' א' על הפסוק פרשה יתרו והזעפת לתם את הדוד לכלו תה, ודרושו — והזעפת לתם — וזה בית החיקם (תורת חזק' ארץ), את הדוד — זו גמilitות חסדים (אפשר הכהונה עפי' היידוע שאברותם אבינו ה' בעל גמilitות חסדים (כתובות ח' ב'), וכתיב ב' פרשה וירא) למען אשר יצאה את בני אחורי ושמרו דרך ה', הרי דברתו מג'ח' מכונה בשם "דרך", ילו' — זו בדור חולים (יתכן שהוא על דרך הלשון בחויל הנקנס לבקר את החוליה (שבת י"ב ב'), שניט שונכוס לבקר את החוליה (ב'ב ק"ד ב')). וקרוב לומר בבאור לשון "כונס" בז'ה, מושם ועל הרוב דרך החוליה לשכוב בחדרים הפנימיים שבבית, והמברך דרכ' החוליה לשכוב בחדרים הפנימיים לדורו. מהותה, ובבה — וקרויה, שמתה לא מוטל בז'ה. וטעם הסוף בז'ה על פן לשון "בב" הוא משום דכל הפציג האדם ומעשי ועניןיו כו' על הארץ. לבן קברורה היא בתקח הארץ, ועל זה מרמו הלשון "בב" בתקח הארץ.

אל נא רפא נא לך (י"ב י"ג) הנה באה כאן מלה אתת נטולות וסמכה אתת לאחורה ועל כל זה והוראות מיוחדות לכל אחת מהן, והוא המלה "נא", ואעפ"י שאמרו בפס' ברוכת (ט' ב') על הפסוק בפרשנה בא דבר נא באוני העם ישאלן אין נא אל לא לשון בקשת, צריך לומר ממר המונה, אין נא וזה שבספק זה, אין נא אל לא לשון בקשת, יונן כי מצינו כמה פעמים המלה "נא" שאן לה כל ייחס לעניין בקשה.

כח מהצינו בפרשנה סמות (ג' ג') אסורה נא ואוראה את המראות, או שם (ד' ח') אלת נא ואשובה אל אחוי, או בחלהלים (קס"ז י"ד) אלסם נהגה נא לכל מען או באירוב (ל"ב כ"א) אל נא אש פני איש, ובכל אלה לא שייך לשון בקשה, שהרי הדבר הוא מדבר לעצמו והמה נאים רק להרהור תוקף רצונו למתוצאות הדבר.

ושם שבתא המלה "נא" רק להטפחים הדברם. כמו זהה נא ידרעת כי אם לאו שיתר מראה אה (ט' ל', י"ב י"א), וכן הנה נא עצמוני הי' מלדת (שם. ט"ז ב') הנה נא זקנתי (ט' חולדה, כ"ז ב'), ובירימה (ד' ל"א) או נא ליל, בתהלים (קס"ד א') לולא הי' שהיה לנו יאמר נא ישראל, ועוד הרבה הרבות.

וכן תבא לפיעמים המלה "נא" במובן תנאי, כמו אם נא מצאי חן בעיניך (ט' וילא, י"ח ב'), או אם ישך נא מצלה דרכך (ט' חין, כ"ז מ"ב).

וכן תבא במובן בקשה והחזרות. כמו שא נא עיניך (ט' ל', י"ג י"ד), הגב נא תמיימת (שם. ט"ז ח') קוט נא שבח ואכלת מצדי (ט' חולדה, כ"ז י"ט). אל נא אוחרי ערכו (ט' וירא).

לפעמים באה המלה כטולה לחוק את מל' "נא" המתיחס לבקשה כמו כן, וכן בפ' רוחו (ג' י"ז) אני ה' הושיענו נא, ו' בפס' מרות (ח' א') כי במליט שיש לנו הוראות שונות צריך להבין כל אחת לעניין הפסוק, ובואנו כהו ייבאו ר' כהן.

ואביה יוך יוך מפלחה (י"ב י"ד) שפטות הלשון מורה אשר אם אביה יוך בפניה, אבל הלשון ואביה איינו מבואר כל כך לפוי זה, לדלשן זה מורה על שיטות הוית חזרה, אך הנה מצינו כמה פעמים שהוארז' משמש במקום "אם", פמו בשפטות (ג' י"ג) ייאמר משח הנחה אגצי בא אל בני ישראל האמרתי אליהם לאחוי אחותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם, הנה

חלשון ואמרו לי מורה שבוגדי יאמרו לך אבל זה אין וזה זראי, כי אפשר שלא ואם והכוונה והכוונה מון, אך מואז' מן ואמרו ממש

במקום ואם, והכוונה והכוונה מון מה שמו וכן בטעמואל א' (ט' ז' ב') שאמור שטואל והרגומי והנה גם אן הלשון שטואל ומטען זראי ישמט, אבל באמת אין זה זראי, ואפשר שלא ישמט, אך אם כן ממש חיאז' מן שטוע במקום ואם — ואם ישמט שטואל.

וכן במלאי' א' (א') אהבתני אתכם אמר ה' ואמרתם בפה אהבתנו והם גם כן אן האכזרית ודאית אפשר שלא יאמור אך הכוונה וגם תאמארה.

ובורות (ב' ט') עצמת והלכת אל הכלים ושותית, קשת מנין לו שטאצמא ואויל לא תטאצמא, אך הכוונה עצמת — ואם עצמאו, וש' עוד מהנה והנה אם כן צרך לפרש מעין אלה הלשונות. ויתפרק, ואביה ירך ירך — ואם אביה ירך.

והנה יש להעיר בכלל עניין פסוק זה, מה ראה לתה משל דמיון מוקחת האב והלא לפי הטעון להעריך הבול בין נזינת אדם לנזינת הא, ח' צרך לוורה ואם איש ירך בפניה, וה' וזה מעין המכון דשל' של'

אם מן השפטים רג�, אבל מה חחס המשל דוקא מן האב. ויקרוב לוורה כי רומו למה שאמרו בסוטה (י' ג') שהוא מרים ניתה מתבאתה בשעת עדתיה אמר שחלן בן שיזיעו און ישראל, ובין שבעת שנולד משת מלא כל הבית אוריה, וה' זו אביה שנבנתה אמרת, ונשכח על ראש ואביה, בתה וגתקינה בנאותה, אבל כאשר הטילתו ליאור וחשבתו לאבד טפח אביה אותה על ראש ואביה, אמרת נבונתך. וזה הוא מעין נזינתה, אבל וזה מתכוון כאן בלשון ואביה ירך ירך בפניה, במאורע זו.

הלא תפלט שבעת ימים (י"ב י"ג)
לשון זה צרך ביאור, דמשמע שוח דבר ידווע, ובאמת לא שמענו פונגש כוות בנזינתה, וצריך לומר עפ' המבואר בגמרא פ"ג דמו'ק דגנימט הוא כנדוי, ומנדחה דנוןascal שבוגה שבעת ימים מבואר בכ"ט וחזי יועש לאביו אבל שבעת ימים ובשופטיטים (י"ד י"ז) ותובע עליו שבעת דימיטים. ובמורק' (ב' א') על הפסוס בעמויות (ח' י"א) והפסות חיגיכט לאבל מה האג שבעת אף אבלנות שבוגה והה קוא עניין שבעת ימים שכגן.

מה' לפשתה. שילוח הוא אונסם פאלת שימצא הוא לראי שלות החינוך
אנשיים משלו, מалаה שיכיר לטוב, ולא יבהיר העם. ולפי זה יתמשח
גם כאן הלשון שלח לך — משלך, אם כי במנון אחר קצת, כמובןו.

בחיהה של, כפי שתבהיר.

זוקרא משא להושע בן נון יהושע (י"ג ט"ז)
יש להעיר, כי בכלל ההוראה ובכלל הפרק מלו מנוקד הבית' מן שם
"בן" בשלש נקודות (בגול).裸ך בכל מקום שנזכר השם יהושע בן
נון מנוקד הבית' בנקודה אחת בתיריך, כמו כאן ובסלה תורה וככל
המקרא. וזה פלא. ולא יתכן שלא היה בונה טעם מיותר. ואיך בא במקצת.
ואנפנס נמצאו עד נקוד כה פעמי אחד בש"ג, והוא במשליל (ל' א)
דברי אגוזר בן יקיא. שם מנוקד כתיבת חיריך¹, אכן שם עמדו תול'
על זה המדרש ודרשו עוז צל דרכ' דרש אגדה, והוא בም' פרשה ואדרא
פרשה ואיז'ר ודוש כה איז'ן לו כל שיטות לשם בן כאן, וחוויל לא
עמדו כאן על זה, לא העירו ולא דרשונו, וגם המפרשים עברו על זה
כאמון מבלי משפט, וזה פלא גדול.
ואפשר להסביר זה עיפוי המבוואר בסנהדרין (ק"ז א) וכן במדרשים.
דייד גוניל מס' שר, אחר שוני השם לשרה, כי טוון על עירתו
מההורה, עד שאם השמה והסימן יידר לשם וושע ונשתנה שמו ליתושע,
בתוספת יוד', ובזה הושב לחיריך שנבדקה ממש שר'.

והנה עזין קשת. כי עיפוי שמתה הייד מצא משה פקור להוטפה,
וחוא הנוטף לשם הושע. אבל אישת מצא להוטפה בו נקודות, כי הייד
בשם שר' יבא בא נקוד כל, והייד שבס' יהושע בא מנוקד בשרוא'
בשתי נקודות, ובידוע בא מספר הנקודות בתורה מחק וomezג, לא
פתחו ולא תאר. ואפסא מצא להוטף שני קידודים לתהייד — לנו קצת
אוותו מן הבית' שבמלת ב', וחתה הסוא' קבע חיריך, וגשא רן, בחיריך.
והנה עיפוי שבואר זה הוא דק ובליו גoil, אך לרובת הפלא על
הנקוד המזין הזה, ראיו הוא לקבול.

זוקרא משא להושע בן נון יהושע (י"ג ט"ז)
ברש"ז כא מדרש. שלין בtosftah זו,/tosftah זיד ספק להחת'א.
לומר, יה יושע עצעת מרגלים (כי אה בזון לאשוחות מכשול
המרגלים והחפכל עלו). וזריך בדור, למם התחלל עלו יתיר מאשר על
בולם שיתו נזולים מלשיך' ומדבבה על הארץ.
אפסא' לזריך עיפוי מה אמרו בም' פרשה ושיב (ט"פ פ"ז) לענין

פרשת שלוח

שלוח לך אונסם (י"ג ב')
רש"ז מעורר כל סמכיות פרשת מרגלים לפרש מריט. ומפרש. משלומ' דשתון פגען לשון הרע. כי מימי דברה על משה. והמרגלים על הארץ.
אך עיקר ההעתה אינה מובנת, כי הלא כמלה פרשיות בתורה שאין
שואלן כלל על טעם סמכיתן, ומה ראה רש"ז כאן (בשם המדרש) לעודר
שאלה זו. ואפשר לומר, כי אונסם כאן ביחס ציריך לעודר על זה, מושום
כי לפי האגרה דשבה (קט"ז א) אין מין חנוגה להסמק שני ענייני
פרונטיות זו לזו, ובכאן נסכמה פרונטיות מרגלים לפרשנות דרמים,
לכן ציריך על זה טעם מיזוח, ומפרש, מושום דשתון פגען אחת, מעניין
לשון הרע.

שלוח לך אונסם (י"ג ב')
על הלשון "לך" בא כמה באורים, ועיין רשות'. ועל דעתינו אפשר לומר
הלשון עפי' זה שאמרו במס' יומה (ג' ב), הכל מקום דכתבי "לך"
משמעו — משלך, ולא משל אבורה. כמו בפרש תהא (ל' כ"ג), קח לך
בשםך ראש. ושם (ט' ל"ה) קח לך סמים, ובפרש תהש שמיini (באהרו)
קח לך עגל, ובפרש תהעלוח (י' ב) קח לך שני צדורות, ובפרש
חקת (כ"א ט) עשה לך שרת, ובפרש עקב (י' א) סכל לך שני
לחות אבנים — ברכום אפשר לפרש לך — משלך, אבל כאן, שלוח לך
אונסם מה שיר' להבון — משלך.

אך בכלל זאת אפשר לפרש גם כאן חלה לך — משלך, אם כי
במנון אחר קצת.
חוא עיפוי מה שפטוב בפרש דברים, כשחוור משה את עזין
המרגלים, אמר, וקורבו אליו כלוכם (בhasba לישראלי) ותאמרו נשלחה
אונסם לפנינו וחפהנו לנו את הארץ (פרשה דברים, י' כ"ב). והיינו
שחצינו לנו שם ישלהו את מי שיכחון, ומובואר במדרשי. שבא צו' זיין

נשנתנו שמו מוחש ליחסוע בשעת שלוח מרגלים. כאמור כאן ונזכר בשם זה בס"פ בשלוח ובמ"ש (ל"ב י"ז לילג י"א) ובפרשנה בהעלמתך (י"א כ"ח) וזו, בעת אשר חי' שמו הושע, חורי דכתיב קראו על שם העתיה.

אך הבואר הוא, כי בעז השחתלו ללחוב את החותם מרבותיהם כבר היו כל עניינה כלולים בכל שלמותם. נ מבואר במס' גיטין י' א' ובעה שכתרבו ספר בראשית דעתו מעוגינה שבסוף ספר דבריהם. והעלות על הכתב, וכן בעז שוכרו שם הוושע ידעו כי סופו להקריא בשם יושע, וכחכו על שם סופו, שהוא שם מגנום.

ולא כן עניין החקירה בגמרא כתובות שם. שם קראו, אם אפשר שתקראה ה תורה במס' פ"י השם שעתדים חכמים שבדורות המאוחרים ל夸ורא, כמו שפירשו שם. שהשם "אלמנת" שבחרה נקרא על שם מנת כלומר, על שם שעתידון לבןן לתיקן לנשואים שניים של אשה שמת בעלה ונשאת לאחר מתובהמנה (מאה וחמש). ומהן שם אלמנת י"ה (בחולון אל"ה בעין) "על-מנה". או בשם "אסות" שבפרשה בראשית, טירשו חוליל שהיה שם ציר סליק, ונקראת מחולל כן. ולפוא בואר רבנן בדורות המאוחרים לא היו יודעים כלל שם וזה, ולכן יטה קrho אם אפשר שיקרא הכתוב שם פה שעתדים הכהנים שבזיה זמן להחדש.

זראים את הארץ מה היה ואת העם היושב עליה החוק הוא הרשות המשמע הוא אם רב. ומזה הארץ אשר הוא ישב מה

חטوبة היה אם רעה השמנה היא אם רוח (י"ג י"ח י"ט י"כ) לפיה מה שפטה בהפקודה במגבב הארץ ואח' בפרט מצב של העם, מי לו להקירים מארץ הפטה איה השמנה חיא אם רוח (אחר פ"ז) ומה העם חיישב עליה הפטה הוא הרטה, ואח' פידר הפטרים לחייש. פקידות פרטיה המגבב של העם ואח' של הארץ. אך דוקחן, שאמנם כן הוא מסגנון הכתובים לפרש תחילת כמה שיטים בקדום, כמו כאן.

כח מצינו במתחלת פרשנה בראשית, בראשית ברא אלהים את השם את הארץ הארץ היהת וגוי, עפ"י שהי' לפרש חחלה ענייני שמיין, כמה שפתה. אך מפרש ענייני הארץ מפני שמקודם סיים מת (וזה בתמלוד הגיגת י"ב ב') ועם זאת שכתבו תהיישם לשתיים שם, אך שם לדרשנה באו).

שבעי בני את זורק חוטלא לאירוע ואעקרוא נפיק', ומשל חוא לבני אדם שבע אבותים יושבים בונם, וכמו שאמרו במד"ר פ' מלך, שבשעה שמאו את הגבי' באממתה בינוין חחלה הענינים שהוא גנו כראאו אותו האחים גנו בן גנבתה, על שם המאורע שרחל גנבה את האחים (פ' י' ז' ב') ובן גנבתה אמרו במשל בני אומות רוחלא אזול בעבורו אמרה קר עבורי בתה (כמוהת ס"ג א') וביתוקאל (ט' מ"ד) אמרה בנה, וצ' במד' פ' רשל ריש פרשה פ' ולפנינו בס"פ מקין פ' ואת גביע הכסף (מ"ד ב'). וידוע, ויזושע ה' משבט אפרים בן יוסף, וליוסף היה מדרה מהבאת בתה, כמו שכתבו בריש פרשה וישראל (ל"ז ב') והוא יוסף את דבתם יעה אל אביהם, לפיכך השש משה, פן הוטבעה מדת זו בה ולאמר כי ה' חביב לו תלמידה, התפלל ביחס עלייה, כמו על דבר וסבה ששליחו היקא.

וכען ה' פרשנו במה שמצוינו בהרבה מקומות בתלמוד, שרבי יוסף, בעז שהחטעה נפשו לעזiah דבר קרי בהתרgesות הנפש "מאי ראי דברbam" (אה' שבת כ"ב א' ובמצווין שם בפסנות הש"ס). ולא בגיןו קרייה זו לאחד מן החכמים. ולא תנברא טעמו של רב יוסף שברח לו אמר וה להחטפות נפשו גם למלה ייחסו ריך הו.

אפשר לומר פ"ז מה שhabba ת"ז, בדורשנו פרק ראשון (בבב' המגרא ל"א ב') בשם אגדה אחת, דרב שבחהו ת"ז וזהיר מלחייב חז' לד' אמותיו לתוכללה והשחה החבלונה בעניין, ומהו זו של האבוי מרוחק היהתו באברהם. כמו שכתב רשי' (פרשה נ"ג) אמרו דתנים בו וינוים עניין דערתון ובמד' פרשה וירא (ישעיה י' לג ס"ז). שפע'י מדורו שללא להבט מרתוחן מראות ברע' (ישעיה י' לג ס"ז). שפע'י מדורו ואטן כן ה' ברב יוסף מדורתו של אבraham. ולפוא ה' ריגל בהתרgesות נפשו לטרואו בשם "מאי ראי דברbam".

וכען ה' דорשנו חגייניג' י"ד ב' שמשמעות שם שרבי אלעוזו בן עד' חי' חוקר וזרוש תחקירה אלהית, ואחר דרשתו עמד רבנן יוחנן בן זכאי ונש�� על ראשו ואמר, ברוך ה' שנtan בנו לאברהם אבינו וכחית ללו, שפכי שידוע במדרשים ה' אברהם אבינו חוקר בענינים כלאלה, וכמבואר ברמב"ם בריש הלכות חקوت העצים, וכן כיוון ייחסו של רב' אלעוזו בן ערך שאח' בדרכו של אברהם אבינו.

ודע, דיש להעיר בכתובות (י' ב') שקרו שם אם דוד הכתוב לקראו בשם עפ"י השם הנגין לו בעטדי, ובעת כתבו עידיין לא תהי קראו כן למת לא הצביעו בשם יוחשע הנזכר מכמה פעמים בטורה טרם

והן שם בפסחה בראשית (ב' ד') אלה מולדות השם והארץ בהבראות ביום עשות אלה ארכ' ושמים — מתחת שמים ואוצר, אך מפני שמקודם סיים באוצר.

וכן בסוף פרשת ווארא (ט' ל"א), הפסחת והשעורה נכתה כי השעורה איבר הפסחת גבעל והשעורה איבר, אך מפרש תחולת שוכר פרקודה, ולומר, כי הפסחת גבעל והשעורה איבר, אף-מי שהי' לו לפרש מקודם הכהנה מתחלה במה שישים פרקודה, בשערו.

ובפרשה בשלח (ז' ב') מה מריבון עמד' ומה תנסן את ה', והילאה שם בפסוק ז', וקרו שם המקומות מטה ומריבה, אעפ' שי' שהי' ציד' לקרוא מריבה ומטה, בסדר דבריו, מה מריבון ומה תנסן, אך קרא כי מפני שישים עט הלשון ומה התנסן.

וכן וקדתי בסוף פרשה בתקתי (כ' י') לא יתלהפנו ולא יטיר אותו טוב בריע או רע בטוב, והנה הפעל הלו' מורה על שנוי מרע לטוב, כמו ויגלה ויחלף שמולתו (פ' מ"ק). שקים גודע ואוריות נחלף (ישעת ט') וכי ה' יתלהפו כה (שם מ'). וכגונדו הפעל תמורה מורה מטב לוע כמו עמי מהרי כבודו בלא יטיל (ירמיה ב'), ובמיוחד את כבודם בתבונת שור (תהלים ק"ז), ואם כן אזו באמרו לא יתלהפנו לא טוב או רע, מใจ פרש תבונת שנוי. היל' לו לומר רע בטוב וזה משומן דסיטים בפצל ולא אדר כת להיפן, טוב בריע או רע בטיב, וזה משומן דסיטים בפצל ולא יתירנו פחח לפרש תבונת.

וכן הסוגנון גם בלשון המשנה (אשר כיווץ קרוב סגונה ללשון המקרא), כמו במחלה פרק שני משפט במתה מליקין ובמת אין מליקון, אין מליקון וכו', אכן מפרש מקודם במתה מליקין, ועוד שם בריש פ"ד במתה טומני ובמת אין טומני, אין טומני, עוד כללה, ובריש ברכות ז' (ב'), חנן פחח בערבית והדר תנין ב迈向ית, ומשני עד דקאי בשחרית פריש ملي' דשחרית והדר פריש ملي' דערבית. אכן יש שם יואים מכל זה, אבל גם סדור זה הוא מהמסדרדים, ועיין במס' נדרים ב' ב'.

ומה הארכ' אשר הוא יושב בה (י' ג' ו' ט') הלשון, אשר הוא ישב בה, הוא כמו מיותר, דפסיטת הוא, אך יתאר את חבל הארץ של הר מושב מאנשיהם כלל, וצוז לחקר שני חלקיו החארץ, את החלק המושב ואת החלק שאינו מושב, וסתת הדבר שאינו מושב, כי הוא פרט גדול לדעתן.

הטובה היא (י' ג' ו' ט')

ריש' מפרש בונת הלשון הטובה היא אם טובה בעינות ותחומות טובים ובריאים, עכ' אל, לכארה אין טובה מה ראה לפרש בן ולא בפשטות אס טובה היא לזרעה ולתוצאת התבאות, שוט הטובה המתיחסת לאדמה, אבל עניות ותחומות טובה לאעגן.

אך באמת פירוש רשי' מוכרת, יונן כי אי אפשר לפרש בונת הלשון הטובה היא על איכוך האגדת, כמו שכתבונו משות דשאלה זו באה ביחס סמן ללה השמנה היא אם ראה, וחוו כל יסוד איכוך ובעב האגדת, מעלה מתהונת, ולמה עד הדרישה אם טובה אם רעה, וכן מטיב בונת הלשון מתהונת, והלמה עט טובה היא עלי עניין מעינות ותחומות, אשר ביחס הארכ' מצינו על זה תואר שם "טובה", בפרשנות יעקב (ח' ז'), כי ה' אלהיך מביאך אל ארכ' טובה ארץ נחלים מים מעינות ותחומות, וככון לשון ופירוש רשי'.

ויעלו בגב ובא עד חברון (י' ג' כ"ב) רשי' מדייק הלשון יבא, בלשון ייחיד, ולא פלאי הלשון הקודם, וועלג' מביא מותלומו. שכלב לבדו בא לחברון, שננדס מכלם והל' לחברון להתפלל על קבורי האבות שם שלא יהא נתמה לחביריך להיות בענזה אתך עט רעה, להחיזא דבה על הארכ'.

אבל וה קשת, וזה כאן בפסק זה כתוב, שם (בחברון) ילידי הענק, ולהלן סטוק כי' ח' כתוב, שאמורו שם. הרי שכלים היו בחברון ושם ראו את ילידי הענק, שם מושבם של אלה, ואיך יתאים עם זה שנדס לבב מותם והל' לחברון, ואולי אח'יך בהמשך סבובם את הארץ באו גם לחברון.

ואבנטן כל דרכ' הפסח אפוצר לומד בונת הלשון ייחיד,

בדבאת מסוב צל נלטם. אך מגזין, הדברות מרגלית מוכנה בלשון ייחיד כמו יתירוחט (ח' כ') שיט לך ארוב לפער, ושם (פסוק י' א') כי לך האורב את העיר, אעפ' שכלטי שנטבר שט (פסוק ג') היו האורבים במספר רב, ועם כל זה קורא אותן בלשון ייחיד, ארוב, לבה, ואיל' אורבים, לכדה, וכן כאן אפשר שינוח על כלם ויבא, בלשון ייחיד.

וטעם הדבר ואורבים ربם נקראייס בלשון ייחיד, משות דעתן אורבים הוא דבר מסוים מהו, והוא שאלת החיים והמות אם תיפשח ולפנ' דרישים כולם לחיות בבל אח אחד כאיש אחד, ועל כן יונן על כלם לשון ייחיד, וכמו דכתיב בפרשנות יתרו (יט' ב') ויחו שם ישראל גנד חהר (לקבלת החורז), ושיש ושי' שם ממליטה דעל כו כתיב וווע'

בלשון ייחיד, מפני שהי' או כלם כאיש אחד לבב אחד.

הפטוק הבא. אפס כי עז העם הילעטן רגמ' הוא כמוה את כי, וודכו לומר בויה, ואך כי נצת חלב ודבש היא אפס כי עז העם. כלומר מה יישיענו זה שהיא נצת חלב ודבש אחריו כי עז העם שם ולא נובל להשיגו. ומצעינו בחרכה מקומות המלה "אג'" במובן "אף כי", כמו גם כי אלך בגין למלמות לא אריה רע (תהלים כי' ד'), גם כי תרבר בפהל איני שומע (ישע' א' ט''), וגם כי אוֹזֵק וְשׁוּעָז אַכִּיכָּה ג' ה'), ובכלום המובן מון "אג'" — "אֲפִיךְ" ו עוד כהנה.

אפס כי עז העם היישבע בארץ והערים בצדות גדרות גדרות מואד ("ג' כ'")

לכאורה אין מבואר מה הטעו בלשון זה והוא גם משח תיאר את העם בלשון כויה, כמו שאמר (פ' עזב ט' א') שמע ישראל אהיה עבר הרים את הירדן לא לרשת גויט גדרות וצוקים ערים גדרות ובצדות בשמיים.

אך הבואר הוא עפי' המבוואר בגנות החורבן (גיטין ג' ז' א') באיש אחד שפנה לכלי שמים בלשון הלא 'ה' נזהתנו וכמו, נגענש על זה, ופרק בגמרא וחלה גם דור אמר כן (מהלט. ס' יב'). ולמה נגענש האש על זה, וזה שנשי דוד אמתותא לא מתהה. כלומר הוא אמר בסוגנו חמץ, האמנם אתה ה' נחתנה וכואמה הלא זה לא יתכן, אבל אותו האש אמר כן בוגנוז ודי וחלשין, וכן נגענו. ומבוואר מוה דהסעם והגינה משניות כונת הדברים מוטב לרע ומוסות לחובה.

והגנה משה נשמר כן, אמר בהחלה כי אתה עבורים לרשות גויט גדרות וצוקים ועריסים גדרות ובצדות, כלומר. אם עבורים אל בוכן לרשות ודאי פסק, ולא כן המרגלים אמרו כן במובן מלתי יכלת לנזה ולהויש אותם. וכחוורתה הלשון "אפס" (אפס כי עז העם), שהווארו — איה, רך, כמו אפס את הדבר אשר אדבר אליך איתנו דבר (פ' בלק). אפס כי לא תהיה תפארתך על הדרכך (שפיטים. ד' יט'). ועוד כהנה.

יעזין בבודור הרא"ש למ"ג נדריט (לו' ב') שכותב "על ידי הנגנת מבנים להברר המקרה לעמלה או למטה, עכ'ל, והגנה הראנו כאג כי גם עיר מוכן הדברים משנתה עפי' הגנון (ועל דבר הרואה"ש ראה מש' בפרשנה נה בטסוק או יפת המגדיר ר' כ' א').

וכען הבואר שכאן ובכם, גיטין שהבאו על דבר שני העניין והכוונה עפי' הגנון שמתיחסים לדבריהם — עפי' זה באנו אגדה אחת בסוף מס' מגילה (להלן א'), ואמר רבינו הילן כל הჭרא بلا נימעה

שם אהו מון שישי (י"ג כ"ב).
במדרש פרישו השם שש, שחי' חוק כשייש, ומכאן מתבהר, דתלעג עמו ריש ששבה"ש (ה' ט'') ובאמתו (א' ר') היא בעקו עמודי שי' ש, וגנוכין השם לשם "ששי", כי שם כונת הפסוקים לאר את חזקת העמודים, ובודאי מכוונים לשם "ששי", כמו שמצינו בדוחיא (כ"ט ב') ואבני שיש.

ודבר השמת הייד הוא חווון בפר' במקרא, מפני שכחדר מאותיות אהוי' הוא קל לתבהר, ולכן גוץ להשפט. וכנה מצינו הרכה מליטים שנכסה תחת קולו של הידיד, כמו בפרשת שמות (ב' ד') ותחבב אהו — תחת והחביב, ובשמואל א' (י"ד כ"ב) וידיברו גם הם אתרחים — תחת וידיבוק, ובשמואל ב' (ט' ו') בשתת הרים את פני עבדיך — תחת הבישות, (כמו במתהלים מ"ד ח'). ובירמה (ט' ב') וידרכו את לשונם — תחת תשבו — תחת אם ישבו תשבו, ושם (מ"ב י') אם שוב תשבו — תחת אם ישבו תשבי, ובהושע' (ו' א') באורי ואסרטם — תחת ואיסרטם, ובעומס (ה' ט'') ובכל החזות יאמרו הו הו — תחת מי הוי, ושם (ח' ח') שלחה כואר כולה — תחת כי אוֹר (ע' ר'א'ב'ע'), ובעודיה (א' כ') גולות הארץ — תחת החיל (עיין ברש"י) והרבה אהנה. מטעם שבראינה מפני קלות הברתו של הייד.

ונם זבת חלב ודבש ריאו (י"ג כ"ז)
במדרש (חובא ברש"י) אמרו על זה, כל דבר שקר שאין אמר בתחולתו איינו מהקיים. מ"ע' אמרם אין הכליה לה שדיוק בתחולתו, ואילו גם אם אמרם באצמע חדודין ג' כל' ק' הוא, ומה שדרשו דבר זה בתחולת אפשר שהוא בל' קפידה וכונגה לה. אך יתברר הכליה להו שדיוק אמר בתקילת הדברים בן הוא, שעינוי מסדר הדברים שפיר להם משח בעית שלחו אורתם, כי הוא אמר להם שישיבו לו מזב העם שם, חוק הוא הרטה, ואח'כ' על תוכנות האין (פסק י"ח י"ט) ולפי זה חרי להסביר על הסדר מקודם על מזב העם ואח'כ' על תוכנות הארץ, והם האכו הסדר והשיבו במקודם על דבר הארץ, וזה הוא, מפני שלhalbמין השקר צריך לומר דבר אמר בתקילת הגון וזה שהיא נצת חלב ודבש הוא אמרת.

ונם זבת חלב ודבש (י"ג כ"ז)
אללון "ונם" אינו דבוק כאן, כי על מה מוסכ היה להם לומר והנתן צבת חלב ודבש היא, ולכן אפשר לומר. שפסוק זה ממש ייחד עם

תוספת ברכה

ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר גם אני נתני לסת חיקם לא טובים ומשפטים כל ייחיו בהם. ע"ג. וננה פטוק זה ביזוחא (כ' כ"ח) בהמשך דברי מוסר.

ונפלא באוד. מה יהס פסוק זה למיניהם הקיימה بلا גנין ונימיטה. אך הבהיר הוא כי בפסוק הקדום לסת נאמר בסוגנו מוסר מה. כי על כן יונשו יען משפטיו לא עשו וחוקתי מאסוו זו שבתוכי חלול ואחריו גילולות היו עיניהם, ואחר' מתחילה פסוק זה שהבאו לנו פעלת, וגם אני נתמי להם (בתרותי) חקיק לא טובים ומשפטים לא יהו בחם. והנה אם נקאי מדרט אללה בינוותה, בלשון החליט, אלה יציאי כי הקב"ה ביכיל מלחמתה, שקבע בஹות חיקם לא טובים ומשפטים שאין לחיות בתם, וזה לא ייכון כלל להאמר. אך המוגן, שאומר לנו בדריך מוסר בלשון חמץ תומכה על דרכם, ואומר "וכי גם אני נתמי להם (בתורתו) חקיק לא טובים ומשפטים לא יהו בחם? ", וזה בודאי לא כן, וזאת כן החטאנו גוזלה בהנחותם שליהם.

ומזה מזואר, דמי שקרוא פסוק זה בלא נזימת ובלא זמרה. מלומר, בא זמרת סגנון חמץ ושאלת. רוק קואו אוו נבייהו ובנגונם החליטן, הרדי ייצא מוה כמו שתקב"ה ביכיל מלחמת שננתן בתרותו חיקם לא טובים ומשפטים לא יהו בחם. אבל הקראו בגעמיט ובזומרה, אז קורא בלשון חמץ ודאגה, וממחיש העוגין טופ וישראל.

אפפ' כי עז העם גוי (ע"ג כ"ח) שלש ריעוזות בסיסוק אחת, עז העם העיריות גערזות, וילידי העיגן, אשר עליהם נאמר מי יתיצב לפני בני עזק (פ' עקב, ט' ג'). וזה פוגעת על תכליתו כונתם להטיל אימה על העם. כי אל מה שעה ננטה לשלוון מהר לבטא.

^{*)} ואננו מצינו סעפם אחד. שוג בעת שרדו לכבודו ולחתניו למשה קראתו בסוף זו עטפה. והוא בסוגוריין (קי' א') טרי בלבב (ביבון, ג' י"ד) שם יודה עמד ובוללה. מלבד שעלו שטפ וירח נובל (אחד מן שבת רקיעים) ומפרק השאות השכינהו, וכוכבון על שם הכהנים (לכך ק' א' ד' י"ד) ה' אמר לטבעון במעטל בוגם בינוי בית זך פכו לשבח צללים. ושם מברך שבעל עוני דירה, וכו' והוא מברך קשיד (שעשה, ט' ט"ז), ושם פריך שבעל פה לדוד יರח) ואמרו לפניו ח' אם אתו עוזת דין לבן עמרם (במחלוקת רוח וצדקה. אם תנקן לך ברכו של משה ליקום מבצעי המלחוקה) אז נצא לך לאחיך ואם לאו לא נצאך הרי גם בשעת שקנו לכבודו קראתו בסוף זו עטפה.

זרחות פלא את העם אל משה (ע"ג ל') במדרש כאן, שקרוא בקהל, וכי זו בלבד עשה לנו בן עמרם. הללו קרע לנו את חיים ההוריד לנו את המן והזינו לנו את חשייל (חובב ברש"ט). ופעם הדבר שקרוא כאן את משה בשם בן עמרם לאו בשמו העצמי היהת בכוכוב עמוקה לטובות העין בבלל, לבבל את דברי המלחוקה להגדיל את כבוד משה, ולהאמין ולחזק את רוח העם געלן. והבאור כך הוא.

כי כפי שבtab רשי' בחחליטים (ד' ג') בפסוק עד מה כבבדי הכלילות הזה מדבריו של זו, שכן לזכור בות כלמי שתנאינו צל

וכמי שתאמיר יציאת מצרים בלבילות עד שדרשה בן זומא, שנאמר לעמץ תוכרר את ימים נצארך מאין מצרים כל ימי ימי ייריך (פ' ראה, טז ג') ימי חירותך — והמשם, כל ימי ייריך — לרבות הילילות.

ולא נתבראר יהסש הלשון ולא זכית שתאמיר יציאת מצרים בלבילות לדרשותם של בן זומא, וגם בכלל קשתה מי יעיבר בערו לאמר (לפסח) יציאת מצרים בלבילות.

אך הבואר הוא, שכיוון לוורה, דאריהו שכפי המכואר, דזה שקורין איזה בשם אביך לבר מורה על ערד הכהנו שהיא קלה ומעטה. וזה הייחס על הרוב על צייר ליטים שעדיין לא נודע בשם ובכשרו הכתהו ובערוך כוה כי מצבי הוחזני של בן זומא, אשר על כן לא נקרא בשם הנוצמי רק בשם אביה, כפי שתמכברה.

ולעומתו כי רבי אלעזר בן עוריה נשיא וחכם מפורסם וחון לבן שבטים ושמו נודע לכבוד ולמחילה.

ואמר בזה, הרי אני כבן שבטים שנה וכבר הספקתי לKNOWN הרבת הכהנה ודעתה, ובכל זאת לא זכית לגלות המקור להו שדרשו לספר יציאת מצרים בלבילות, ונכח להו איש צער ליטים שלא נודע בין החכמים, ובשם לא נודע לא ואנרא כי אם בשם אביו אשר או מורה בשם ערכו ערך הולודמי.

והלשון של מעתות עברו ערך הולודמי.

לדעתי (או לילוגין) המקור שתאמיר יציאת מצרים בלבילות.

ורזה לומר בזה, שלפעמים זוכה אדם צער לדבר תורה והכמה מה שאנו זוכה ונזק והכם נודע בשערותיו וזה היא מונת אללים שלא כל אדם זוכה בת...

ובכן זה במשמעותו (כ"ב ב'), תבניה, אמר ר' יהושע בוני מדרכיהם בית שמא (כלומר שחוי בש' כי יאמרו דבריו טעות כמובן), טפל לו תלמיד אחד והסביר לו טעם של בש' הזהה לו רבי יהושע כי אמן צודקים דברי בש'. ובקדושים (טז ב') גראין דברי תלמיד.

כי חזק הוא מבניו (י"ג ל"א)

בתלמיד מס' סוטה (לייה א') דרש, כי חזק הוא מבנו ביביגול גם מה' עצמה, ובוארו זה אמרו. אל תקרה מבנו אלא מונת הבואר הוא כי המלה 'מבנו' אפשר להבהיר כמו מאנתנו' וכו' מאחרו, אמר אל תקרה מבנו במונת מתנו אלא מבון מותה. והלשון 'אל תקרה' אינו מבון שני הקריאה (כי הקריאה לא משתנה כאן), אך מבון הבונת

ונגה כאן רצתה כלב להשתק את העם הסוער והגנו לרנייל הרצאותם של המרגלים אדום מעמד הארץ, ועוד, כי לכם חלהנה על משה, לכן כדי לחת סבה להשתתק אמתם, החלהן לקרוא בשם 'בן עמרם', ויקוץ הי' את, כי מואר זה וגוננים למשה בעת שרצו לדבר בגנותו וזה חי עתה תשוקתם משחתת נשבות. וישתתקו כלם כדי לשמע מה שידיבר אבל אך שתתקה החihil לדבר בשחו ושבחו מעשייו. וכי זו בלבד עשה לנו והלא יתיר לנו את המן והויריד לנו את השלווי וזהאי שם יביבינו לארכן.

וזה יזון והשון יוזם כלב את העם אל משה, והלשון 'אל משה' איננו מבואר ענינו, אך יתברא, כי המלה 'אל' בא כמה פעמים תחת 'על' (בחלווי אה' ע''), כמו בפרשה ריווא (כ' ב') ויאמר אבורם אל שרה אשתו אה' שכהונה — על שרה, ובשモאל ב' (כ' א') אל שאל ואל בית הדמים — תחת על שאל ועל עלי בית הדמים. הרבה כהנה, ואן כוות הלשון אל משה, כמו על משה, יהס את העם על אדות משה, לדבר על אדונו.

וזע דמת שכתבנו ذקריאת שם איש רק בשם אביו לבר הוא עניין ירידת הכבוד ומפני שפלות הארץ, מות יש מפליגים למה שכתב החותם בריש פרק ה' מאבותה באורו השמות בן זומא, בן בג בג בן אה' אה' כי על בן נזק רוא שם אביהם, יען כי הם עצם עזין חוי צעריטים ולא נזק עוד להקריא בשם עצמי. ואנו מתברר בדורו הראשון (מ"א ב') בברוי יהונתן בן זכאי, כי היה למך וכן מתברר סנדנזרין (מ"א ב') בברוי יהונתן בן זכאי, וכשהרי מלמד (לעוממו) והי' עד תלמידו, הוי קראו לו בן זכאי, כי היה למך לאחרים רואו לו ברא יהונתן בן זכאי. ומכך פרשטי לשון המשנה (ברכות י"ב ב') הידוע עפ' הגdot לפסחים, אמר רבי אלעזר בן עוריה, והי' אני כבן שבטים שנה לא

ובן זה ציריך באור, מה דחקם או לקראו בשם בן עמרם, ולא בשמו העצמי, האל דבר תוא. דבכונת מילודת קראתו בן, כדי לחוק טענתם, וזה אך אפשר לומר, דבכונת מילודת קראתו בן, כדי לחוק טענתם, וזה פפני שרצו לצרף לזכות משה גם גנות אביו, כי מבואר בראותם (ט' י"ט) כי עבורי ברוב מזניהם רודר ששבינה מודום מקומה להתקרב לישראל. והוא מודר מזין שנקרא בשם בן עמרם ברגע כבוי, בשפט (ט' א') בשעת שאל השם לתקביה ריאת הוויה אמר לו, לך צאל בן עמרם, ואפסהך לוחרך שם פכו שפכו לתקביה לפעלת שרחה בוח לוחמיר לו גם גנות בובי פז' שלא יקטרב עליון, ועי' פז'אג'

ויהושע בן נון ובלב בן יטבתה (י"ז ו') כאו מקדים בדורותם של מושיעים כלכליים, והללו נ כתיב כי אם כלב בן יהושע בן נון, הקדמים את כלב יהושע. ואפשר לומר שגם בתעם הדבר. משום ולכל אחד מהם היה בעל הכהן מה שלא היה בחבירו כי יהושע היה גולן בנבואה ובלב גולן בשמי. מבואר כי יהושע (ט''), וכן הקדמים פעמי יהושע מפני יתרון מעלה הנבואה בג' ופם את כלב מפני יתרון מעלה הזקונה שבג' וכחאי גונו כפרשת וארא (ר' ב') הוא אהרון ומשה. ובפסוק הבא שם. הוא משה ואחרו מקדים פעמי אהת את אהרון מפני שחי' גולן ממשה בשנים (מכובאר בפרשא וארא ז') ופעמי הקדמים את משה מפני שה' גולן בנבואת.

ולדעתי חיל' שקולים היה משה ואחרו, אכן נראה. כי לא מטעם הקדימות פעמי זה היה ופעם להיפך. יען כי הקדימות פעם זה היה ופעם להיפך רמות רל לפעלת השניטים והנבואה שהי' נזרדים ברכבים מכובאר, ובזה לא שיר' שקולים. אך הכהנה והחילר מות שקולים היה נבע ממקור אחר. אם כי ללשונות הפסוקים שהבאה נ' כמי' שיר' בפרשא שם היה משה העתקן הראשי בענין החזאת ישראל ממצרים, כמו' שכתבם שם בפרשא (ז' א') אמרת תנתנו לאלה לזרעך וואה' המדברים אל פרעה ה' אהרן, המכובאר שם (בפסוק ב') ואחרו אחיך ידר אל פרעה. ולפסוק מחליף הפסוק את מעודתו של משה באחרון, ואומר (שם) הוא אהרן ומשה אשר אמר להם ה' הוזיא את בני ישראל. אפסי' שביה ה' הצעיר משא', וה' צרך הכהן להקדימים אהרן והקדמים את אהרן, ופסוק הבא — הם הדברים אל פרעה ה' משה ואחרו, אפסי' שבדבר ה' אהרן עיקת וה' לו להקדמים אותו למשה, ובכל זאת הקדמים למשה, ומזה מהובאר שקולים היה בות ובזה. בענין החזאה ובענין הדבר.

כוי להמננו גם סר גלט (י"ד ט') סגן מליצה זו בהוראה לקלות הכהן במלחמות ייחידי הוא בכל המקרא לא בדורות ולא בנבאים ובחובבים. אף על שחו' בישראל במשה הוזבב כמה מקרים ואירועות שחי' אפרזר ומש' ישר' וככונו לשתחמש במליצה זו, ובכל זאת לא אגשנות בשוט מקום, וראו לעיר על זה. הנה וששי' פישר, כי להמננו הם כלומר. נאכלם. סר גלט. מגינם וחוקם. עכ'יל. אבל ביאור זה אינו מרווח, וגם לא יתרץ את מה שהדבגו לנו מה לא נגשש מליזה זו בכל המקרא וולת' כאן.

כמו ולבי ראת הרובת האכמה (קהלת א' טי), ראו דבר ח' (ירמיה ב' ל'א), מלורה, הבינו דבר ח'. והכוונה כאן לא תקרה — אל תבinivr כרך אלא כן. אך לא נתבאר מה דחקו להדרוש להזכיר כונה איזומה כו' בדבריהם, ולא בפסיותם במנוג' במוון מאתה. ונראה הבואר. משם דאם נדייק, לא מצינו בכלל בהרשות המרגלים על דבר תכונת הארץ כל דבר מפליא לרעה ולודון לב, כי אין בזאתם פקר משה עלייהם לזראות ולהתבונן על כל וועל הכל, ולהתשבח מה שרואו ומה שביב�ו, ואות זה קיימנו הזה לא מעו' מלבד גם צד הנטה' שבנה. כי היא זבת חלב ודבש, או כי מצאו את האגשים שם בגורי כח אאות. וזה על זה פך אותו משם, באמורו להם, רואיתם את העם היושב בו החוק הוא הרפה (פסוק י"ח). ואיך היו יטילים להכחיד מה שרואו בענייניהם ומה שלפי' ראייהם דנו לבכם. ואם כן, מה כל הרעש מהטהר המרגלים בשעתו ולזרות. ואם גם נאמר, שטו' בהשפטם או שהפליגו מעט, אך אין כל הדעות שווות, ולהם נראה המזב' נורא וקשת. ובכל אופן שהוא אין אשמה גודלה ונוראה בערך עונש תוצאות. ואתה זה צמוד חול לתוכך הדבר מריש חטאיהם וודון לךם, ועמדו על נקודה אחת בדרכיהם. באמרם, כי חוק ה' הוא מנגה, כביכול מהקוביה, וזה הראו רוח כפירה עקרית בהם, וגם הטעו בה את כל העם, וזה אונם שטא' טלא' יוכופר.

וגם אפשר להוציא, כי לא בלא יסוד שינו' חיל' את המוכן במלת 'מנוג' מן אמתנו לחשוף, כי לא בלא יסוד שינו' עמי' המוכן 'אמאנן' אין זה ערך שות' לבבות הענקים לנגורות ישראל, אין בזיניהם כל משל ודמיון, והם בערך שמי הקבוצה. כי כמו שלא שיך' לומר, שאורי הגמר יותר חזוקים מרוח ווכבשה. וזה כי איש בן שולשים לח' יותר מילך בן חמיש שנים, אך לא תתקבב הגבלה גן גבורת עט גודל בענקים היושב מערע על ארצו ועל אמותו וזה כמו מאות שנים לערך הגבורה של עט מעננה ומדוכא מעבודות פרך בחומר ובלבנים ומוטלט בדרך המדבר ונכנסה בכם תלאות והרטקאות, הולכים. נעים וגודים מקומות למקומם בחומר כל, ובבקבילה זו לא יציריך ציריך נאם להפלגת גבורות של בני הארץ ה'יה, וה' להם להמרגלים למך כי חוק ה' הוא עד מאדן, אלו להמשיכם לאיליה ולהחון וכדמתם. וכן ראו חיל' מטופס בគונתם בלשונם כי חוק ה' הוא ממן במוון מאחוי וככלפי' מעלת.

וזוד מתבונן מענין זה בספרינו פקורי ברין, וכך אין די בזה.

וסמך לביורו זו מלהון המרגלים ששלוח חוויש (ב' ט') שאחר שבעו אמרו בלשון מליצי קרוב לזה, כי נמווא ל' יושבי הארץ מפניהם (יורשע, ב' ט') וגוינו קרוב לשלול נסם.

ושמעו מצרים כי העלית בבחור את העם הזה מקברתו (יד י' ז') הילסון כי העלית איןנו מבואר כי האם ארך עתך ישמעו המצריים והלא הם כבר רואו בעיניהם את כל המאורע מהחצאת ה' אם ישראלי ממצריםים בכחו ובvirtותה.

אך אריך עירובין כאן חמלה, כי' במו 'אשר', וחור המשך הלסון ובוארו, ושמעו מצרים אשר העלית בבחור את העם הזה מקברוי כלומר,

אללה המצריים אשר העלית את העם מקברוי. ונפש כי ומצעינו חמלה, כי' במו 'אשר', כמו אום כי' קיריב. ונפש כי המשע' (פ' ויריא) — תחת זאת אשר יקריב נפש אשר תשבע, ואסתור המשע' (ג' ויריא) — תחת זאת גודל להם אשר הוא יהודי — תחת (ג' ד') העימדו דברי מרדכי כי הגד להם אשר הוא יהודי — תחת העימדו דברי מרדכי אשר הגד להם (חמלה אשר תבא תחת, כי'), ושיערו, העימדו דברי מרדכי אשר הגד להם כי הוא יהודי, וכנה מתחלפיים אשר במלחים, כי' 'אשר', ועיין במת' גיטין (ז') א') כמה הוראות למלת, כי', ואפשר לזרע זו שבargon, שבאה במקומן אשרא'.

מבלחוי יפולת ה' לחפיאו אוותם (י"ד ט')
וזיקיון בגמרא ברורות (ל"ב א') מבלחוי ימל' מבעי ל', אמר רבי אלעזר, אמר משה לפניו חקבי'ה. עשינו אמרו תשע' כתו ננקה ואיןו יכול להציגו (ועל זה רמותה המלה, ניקולא), ואמר לי' חקבי'ה והלא כבר רואו נסים וגבורות של שעיל הרים שעשתיהם.
ואני מבואר מה תשובה הוא זו, הנה הם אין מכחישים את הגבורות שעשתה, אך אומרם שעם משך הזמן תש כהה, ואין זו תשובה מפני טענת משה.

ואפשר לומר, דהוכנה תשובה זו, משום דעת הרפה והחולש אשר עם משך הזמן מתוקף בו התיליות, וכמ"כ' של'א תנגור הבריאות אבל הוא עשה גבורות על היה יונור ממה שעשה במצריים, כי הגבורות שבמצרים היו באצבע, כמש"ט אצבע אליהם היא, והחשבון במת לעו באצבע, ואלה שעיל חם חיו ביד חזקה, כמו שכותב בנסי הים את חד החוץ. הרי דכל מה שלחלאת נתגבורו הכהות, וזה לא כדרה הנתקה חוץ, שכן מה שלחלאת בזמנן היא יותר מהתה כת.

ויתכן לומר, כי בא הלשון דרך משל לנצח הכלכל, של ישראל במדבר בעת ההיא, כי כוועש היהיה כל כלכלהו או — המן, הוא ה' לחם ומוונתם, כמו שאמרו, אין כל בתמי אל המן עינינו (פרשה בהעלתך, י"א ו'), וטבע המן ה' שמיכין שה' חם השם וגס' (לשון הסוק בפרשה בשלוח ט"ז כ"א), ובעוד שחייב הצל עליו ה' קיים, וכן שור הצל — נמס.

וזהו שאמרו כאן יהושע וככל לישראל לעורום לאשב נפשם הכאבת לחוקם ולאצטם שלא יפחו מבני המדינה ה'יא, כי גודמו כלחונגה כמו הלחת שננו הוא המן, אשר בעת שור צל — נמס, כמו יונתן הם לנו.

ובות ניכא מה של'א נפוגש מליצה זו בכל המקרא, יון כי המשל עפ' מליצה זו מכונה אך ורק בעת שחמי ישראל במדבר נתקכללו בהמו וואר תכונתו וטבחו, וכן לו' למ' להעריך הנintel של'ו.

ואפ' שה' להם מאריך כי כלחוננו המ, ב' ח' הדמיין, אך השמתת כ' ח' הדמיין הוא חון נפוץ במקרא. כמו ב' פ' יתיר ואשא אתלט על בני נשרשו — תחת געל, וכן תרגם אונקלוס, בדעת גודלי ונשותו, ובש' (ה' י"ד) רדו גלילי הוב — תחת געלילו, שוקו עמוני ש —

תחת כעמדו, ובש' (ה' ט') כי גבוח שמים מאץ — תחת גבגאו, ובו' (ב' ג') קודש ישראל לה' ואשתתתת הבוגוטו — תחת רבאות, ושם (ר' ל"א) ואפרים בכורי ה'ו, ובחוש' (ג' י"ג) חבל' כמו בכורי, אשר הוא אהוב ביחס לאביו, ובש' (ג' י"ג) חבל' يولדה יבוא לו — תחת כחבל' (ע"ז הלש' אל' ציון כמו אה' צביריה),

ושם (י"ד ח') יתי' דגן — תחת דגן (כלומר, יהו עצמן בדגן המחהית את הבריות). ובש' (א' ט') עיגז'ו יונט — תחת כיגזים, ובו' קוקאל (י"ט ב') מה אמק' ב'יא — תחת כלביאת, ובבלאי' (ב' ז') ותורת יקסו מפיזו כי לילא' ד' צבאות ה'ו — תחת כי' נבלאן' ח' גזאות ה'ו, ובבש' (י"ז י"ז) לב שם ייטיב גהה — תחת כגדה (כמו מזור ותרזה), כמו בוהוש' (ח' י"ז) ולא יאזה מכם מזור), ועוד הבהה.

היזאת מפיזו יבמות (פרק י' ב' הא') על הסוק ב' תבא ובשליחת רבנן הדרין (כ' א', חמוץ, ד'ה כדור פירשו הסוק דישעת' (כ' ב') צנוף יצנוף צנפה כדור אל ארץ רחצת ידים, פירשו כדור גמן כדרו, עיי' באבו. ועד הרבת).

ומכל אלה לא יפלא אם גם כן תחת כי' לחמוני הם יתפרש כמו עי' כלחוננו הם.

לשיט בנותו, ושם נחכאר עניין זה בארכאה, עי"ש דברים נרגשים ומעניינים. ובכר כחובנו דברים מלאים בייחס סגנון לשון המקרא לسانינו שפהנו אגנו, כי מסכת המשך גולותנו המר והגנתה, הארכן וחרכן, ומורב גדרותינו וטלטלותינו בגוים ובארצונות מדיניה וממלכתה לממלכתה ומורום גלי הפרטות והפראות. ופצעי התלאות וצורות רבות ורעות אשר עברו על אדשנו ונשענו בהם זו אלפי שנים ועד היום לא יתגא דמי לנפשנו ומרחיב לרוחנו והיינו תלות כמו בנה.

מנני פל אלה לא יפלא כי אבדנו וווקט טעם שפתנו דרכות, שבעה, סגנותה ומערכתה, פניה וחותמתה, חזון גם צפור השם כאשר בלבד ככלוב, לא עד יرون קולת בהדרת חזון כמו בחששתה. והארcano מוה במק"א.

ועלותם לחמת והדאה למרומים גם על שאוריות פליטת נעם שפתנו וקרת טפחוונגו, אשר גם במטה שהייא עמה אוננו יש בכחלה להניע ברכמו לכל יושבי תבל בכובים לפניו.

ויאמר ח' פלחותיו (י"ד ב') ואמרו על זה בחמש' ברמות (ילב א') מנין שחור הקב"ה והודה לו לפשה, שאמרה, ואמר דר' סליחתי דרבך. י"ב, ולא נפערנו מנין נלמר שהודה ודילמא טעם הסליחה רק מלוי בקשתו לטלה. פ"י נשא פני' וכמו בפרשיה וירא (יט כ"א) הנה נשאתי פניך גם לדבר הות, ובאיובי (מ"ב ט') וישא ה' את פני אייביך, ועוד מגנות, אבל אין הכרה שהודה לא.

וזידיך לומר, מدلן אמר סליחתי כבש תדר, וכמו באסתור (ה' ח') ועשיתה את בקשיי אבל כדבורי משמע שהודה לו כי דבריו ישריטו נוכנויות.

ועברי לפ' (י"ד כ"ד) לפלא שלא נזכר פאו גם את יהושע, כמו בפסוקים הר' ול' ות'ה. ויתכן לומר, ואחרי שישים בחבטהה כאן וווערו ירושינה, ומבודא בר' עירובין, (יג' סע'א) דהושעת לך עיררי באל בנית, וכן אין מן המדה להזכיר ולזרען דבר שאינו יכול לזכות בו. כי זו יסbeck כל צער וגעג'ן, ולפניהם המשמש את שם מענין הבטחה זו.

זרעו ירושינה (י"ד כ"ד) כפי חמאתאר מרש"י כאן יהיה כונת הלשון ירושינה מモבו שליחו וגירושו, פלומר, ווועשו ייגרשן ייגרשן את העם היושב שם. ואחתה פ' פ' ז' ווועי (מ"ט כ"ב) בנות צערעה עלי שור תחת צעדו, בתשכובת

ויאמר ח' פלחותיו (י"ד כ')

לפי הענין ה'י ציריך לומר אני סולח, בוואו, או אסלח, בעהדי. אבל סליחתי הוא עברו, ואני מומן להפסיק הדברים והענין. לבטא לפעמים עבר מקום עזדי. וככז' בפ' בראשית (א' כ"ט) הנה נתמי לכם את כל עשב. תחת אני נוותן, דהא זה ה' בראשית ההריאה ובתחולת סדור החיטט ואכרי המוזן, (כמו בר' פ' פנחים, הגני נוותן לו את בריתו שלוט). וכן (יח' ב' לד' ט"ז י"ח) לזרעך נתמי את הארץ מתח אתון, ובפ' וויא (כ"ג י"ג) י"ב) אחריו בלוטי היהת לי עדבה מתח מהיה, ובפ' ח' (כ"ג י"ג) נתמי כסף השדתה מתח אתון, ברוחו (ב' ח') הלא שמעת מתח — חחת האל תשמיע, עוד הרבה. אך כן הוא מדרכי הלשון. וכבר הרולנו בפ' וכגンド זו מצינו לפעמים החיטט. מתח עלת (כ' מ"ה וויא), ובל בראשית, ואדר יצעל מן הארץ — מתח עלת, וזה בקשות חיטט, בעבורו. ועל שית השודת טרם היהת — מתח טרם היהת, ובפ' ח' (כ"ג מ"ה) אני טאט אלה לדבר — מתח אני טרט כלתי לדבר.

וכן מצינו לפעמים עתיד במקומות עבורה או ישיר משה, או יבריל משה (פ' ואותהן) או יבריל קחשע (ג' י"ב) או בונה שלמה (מ"א י' י"ז) תחת זאת או שר, או הבדיל או דבר, או בנה, וווערבה בנהנה. ותמא גם זה וזה הוא מדרכי הלשון.

וכן מצינו נטיות ייחיד ווובם, מצינו נטיות בלשון ריבים אף מי בעקלון מבדות אל שמות יהידים, כמו בפ' בראשית, קול דמי איתין צעקים אעפ' שהענקה מוסבת אל השם קול, חורי ציריך לומר "זעתק", אך זה הוא מפני שההפע צעקים ספוך לשם דמי, בלשון רביהם, עפ' הטענויות יבא ברבים. וכן בירמותה (ג' כ"ב) קול שמעה הנה באהה תחת בא, כיוון דמוסב על שם קול, אך מפני הסמיות לשם "שמעות" שהוא בלשון נקבת, כתוב הפע ג' בילגין, באה. וכן באיזוב (כ"ט י') קול נגידים נחבא, תחת נהבא, כיוון דמוסב על השם קול, אך מפני שטמון לשם נגידים בלשונו ריבים כתוב הפע ג' בלשון רביהם. ובתחוליטים (ל'ח י"א) ואדר עניי גם הם אין אתני חחת גם הוא (האו), אך מפני שהלשון גם הם ספוך לשון עניי בלשון ריבים.

וכן בלשון המשנה (חיג'ג'ו י' א') היותר נדריט פורחין באויו, מתוך שורת איך מפני שטמון לשם נדריטים. וווער שעילו המשנה קרוב לשולח מקרא.

וכן יבא לפעמים הפע בחדון אעפ' שהוא ספוך לשון ריבים ומכו בפ' ז' וויא (מ"ט כ"ב) בנות צערעה עלי שור תחת צעדו, בתשכובת

ארוי ערביתם שhort. יומם לשגגה בוהה, ולא היירצ'ו החוסם על זה, ואפשר לישיב עפ"י המבואר ביומא (פי"ז ב'). כבמלה עוגשין יש זורות מתגמה יתירה לבדור מאשר ליהדר (עיפוי בר"י). וכן אם אלה בברכות (ח' א') דחפה לתוך צבור יותר קורבה להקב"ה מאשר תפלת תיר'ין. האם כן, אם במרגלית שהיא לחם זכות ציבור נחשב לחם יומם לשגגה, כי מין תדרין שכבות ייחד נחשב במידה פחותה, ובבנין זו פחתה משנתן (לענין העוסק בתמורה יומם אחד בשנה, כאמור). אך מני שמדה צביה פרוביה על מדות פרוגניות, נחשב גם לירוח בענין הנזכר יומם לשגגה.

וחיה הרבוי בוהה לא בנסיבות או בכircumstances אך בזמנו, כאמור.

ודע, כי עפ"י מה שהסבירו מגארה זיימואן, דרבנות עונשין יש וכות גניחה לציבור וטור מאשר ליהדר, ומבואר בגמרא אמר, דעתינו הנהנה הוה, כי בעוד שליחוד מוחלין עד שמי פטביים — הנה בזכורו מוחלון עד שלוש פטמים (עיפוי ביגרטה רב אלפס) — עפ"י וזה בארנו הלשון למלילה בפרשת זו (פרק פ"ז) מה שבבדשין התפללה שבקיש משתח' אמרת' וסתמה את העם הזה כאיש אחד, בלאו, אם לא ימחול להם, ולשון זה קשה מאד. ומשמע מנגנו כי מיתת איש אחד איןו שות' מאומה, היה לא ייכון בככובות משה. כי ידוע עד כמה גודלה חי' איש מישראל עד שאמרו, כי המאבד נחשב كالאל איביד עולם מלא, והתקימו ככל' קיים עולם מל' אל' (סנהדרין ל' א').

וביתר ניכר חביבות נטלה של משה לכל אחד מישראל מטה שאמור במד' פרשה ואחתנן (פרשה ז'). אמר הקב"ה למשה, אתה רבת' לאחיך החבל בשני ואשיין, אם לא' עבורה נא (ולומר, אם אניה לך לצבור את הריך'ן וליכנס לאץ') בטל סלה נא (כלויה, בטל הפלגה לשלות לישראלי, כי' שניהם לא יוכלו להתקיים), וכי קיימת הא לא קיימת (הא). ואם סלח נא אתה מבקש לקיטי בטל הפלgor (כנ' ל'). כיוון שמשע משה נא, אמר ל', רבש"ע, ימות משה ומאה כיווצה בו ואל תנוק צפרו של אחד מישראל, ע"ב (*).

ובארנו כוונת הלשון המתה את העם הזה כאיש אחד (על דרכ' דרש אגדי) עפ"י הגמara דיזמא הנ'ל, בדמיון מוחלון רק שמי פטמים ובכבוד שלוש פטמים. וזה החטא דמרגוליטים ה'י החטא השלישי שנחתייבו עליו כליה, האחד בעיל והשני במתאננים בע' בהעלתך. (עין רשי' בר'ט

(*) קורות לומר, כי מדבריו אלה למד חכם אחד במשנה בדין גניעת לומר, בגין ישאל איני כפרהם (געפט פ"ב מ"א), כלומר, אף געג שראי' לומו ע"פ ישראל אני מקבל עיל עצמן.

מצינו לשון זה במובן גירושו, אבל לטפי זה ה' צרך לומר יורשנה בלשון ואורשנה דהכמה אגרשנה, אבל לטפי זה במשמעותו, משלוון ו לרשותם במובן את העם.

אך אמנם מצינו עוד הוראה בסעל זה מענין עניות, משלוון ו לרשותם אין כל (שמואל ב' יב ג'), וכן מפרשTEM ברכיה (ס' ד') הנה ה' יורשנה, שהמוכן שידל אותה ויביא לה עניות, ועוד הוראה בסעל זה מענין רישוח, כמו ההוראתם לבניכם (עורא, ט' י"ג).

אך נראה שמקור אחד בלשון זה לכל ההוראות שוכרינה, ושרשו ריש, וגנינה — מעבר (וגביה) מרשות לדשות, מרשות אחד לרשות אחר באופנים שונים, אם ע"י גירושו, אם ע"י עניות (שחסיטה והשכירות האללות ממנה). וגם ע"י ירושה, ובכל פకוט לפי גנינה וכמו שהוו חוליל במקומם מכת (ח' א') כי במללה שיש לה הוראות שנותן צרך להבין כל אחת לפני עניות במקומה, וכן מארז ביבמות (קי' ב') לעניין באור מלה את "שםען ה'י ושםען ח'י", וצריך להבינה לפני הענית, וכך אפשר להבין מובן ירושה.

והעמלי וההגעני יושב בעמק מוחר פנו וסעו לכם המדרבר (י"ד פ"ח) לא נתבאר על מה אזכיר את המסתע עד לזכר ולא החיים, ובכל מסע' בני ישראל לא מצינו הגבלת ים.

ואפשר לוור' דוידין אכן אריאי ביציאת למלחמה נגד עמלק, והובאו במדרשים סוף פרשה בשלה במלחמות עמלק, ויאמר משח אל יהושע בהר לנו אונסים וזא החותם בעמלק כהה אגבי נגב על ראי הגביעת ופירוש"י, ח'ר, בעט המלחמה (עיפוי בשט' ח'), ועל זה אמרו במדרשן, למוד (rangle) הוא עמלק ליקוט בית מהר, ולכו כתוב במסואל א' (ל' י"ז) והוא כוד (להתמלקלים) מהשנויות ווד' הארץ למכרתם, ולא כהוב למכרת. פרפרש'י, למחרת שלם של מלכים שחם למודדים ליקוט למכרת כל מארע.

וهو היא הכוונה כאן דכתיב והעמלי יושב בעמק, לנו פנו וסע' לכם מהר, שענדך הוא ליקוט למכרת למכרות ים המארע.

יום לשנה תשוא את עונתיכם (י"ד ל"ד)
ובמס' סוףם (י"א א') הקשו בתוס' ממה שאמרו בחגיגת (ו' ב')
על הפסוק בישעה (נ' ב') ואותי ים ים ידרשו, שככל העוסק בדורות
אפשר רך ים אחד בשנה מעלה עלייו חכובו כל' עס' כל השנה כולה,
והוא קייל' בסוטה (ט' ב') דמהה טמה מרוחת פחדות פורעונית וכן

(מנחות סי' א') וצד הבהה, ולא עירסת, כלשון המשפט הבא, ובזהו קאך
(מצד ל') ובגהמיה (י' ל"ח). וחזר לא באה מלהל זו בכל המקרים.

וכפי הנראה מספרי כאן — דעתם, דברוגם עיקר יסוד המלה ואו
ערישת, בר"ש, שבן אמרו שם (סימן ק"י) ואשיות עריסטותיכם חלה תריבוג
עריסטויהם — מחיותם. וכונת לנוון זה הוא משליחםם משיחתוגם, שכן
שבע הגזק שמתבונף והאמת ע"י כח השמרם.

ואפשר להביא סמס' למובן זה במלה עריסטויהם משפט בישעיה (כיד
) על המשפט והנאהה מלונה — מרגועו ואיתא בערשלא, הרי הדפקו
מלחה זו — גזואה.

ואמנם ממה שמשמי חיל בתלמוד מלחה זו את הריש, וכ恬בו
בכל פעם עיטה ולא עריסת, כמו שפברנו לעלעה, מדברה, דודעתם שלמה
להירשות מעדת הספרה אך דעיך יסוד המלה כן ואו, עיטה, ולא
דרישת ותנקן, שפהרטים בדור הלשון עיטה מלשוון ועסותם רשותם
(מלאכין י' ב''). שבוארה, ולהלען תדחק. תדרכו, וזה מכוון לעזון
מעשיה הגזק, משלוון מעסיט רמנין (שהאי. ז' ב') מחדיקת המהון.

אך נזיר נאר לחут חיל בתלמוד, דסוד המלה היא עיטה, מדברה
אייה דרך בא הריש לתוכה במרקא. אהוי כי לי' המוכן מהשם
עיטה ומפניו, כמו שבוארנו, אין מקומ ללהיריש מלחה זו.

ואמנם נוכחות, כי מתכונתאות הריש לבא לפסיטים לא לוגשין, כי
אם להמארת הלשון היופי התבררתי, כי על זו התבססה הללה בגנות
ובתוכה, ואשר על זו עד כה ביטים מקומות נשתחוו אנטיש טיר טבריה, ציוויעט.
בבמאו הריש אל נכח' (לשון חז"ק במלול צ"ב). וכן מיציאו
באיו שפות חול שבא הריש רק לצחות התברר, ועל כן בהתרבת

צוגים בו ריק בקדצ הלהשן לא נקרא נולו.
וכיה מצינו בשפטינו כמה וכמה מילים בחומינות זו, בתוספת חריש
שבא יתרון ליסוד המלה. כמו המלה ערסל, שעורה עפל (אומל, חשק
בחולוף אה"ע), המלה שרעפי, ברוב שרעפי בקרבי (תחליט, צ"ד
יע"ט). ובאה חחת טעיף, כמו באיזוב (ד' י"ג) בשפעיטים מהווני לילת
מעין רעינו ומחשבה, והרייש נוף. ובדרהיב (יא' כ"ג) תפרש לפל
ארציות — פרישו לנו יופץ.

ורשי' בפ'צחיה (כ"ח כ"ג) מותב, כי הריש השני שבמלות שרשות
ונוסח, עצירה שרשת.
וכן תחריפש המלה ירסמנון (תחליט, ט' י"ד) שיעקה ינסמנון

קרת, בספק (ד') ווסל על פניו). וזה שאמור משא, כאמור, כי אם לא
ימחול להם עתה בעקבות השליישת, הרי דין אותו בין החיד שמהלקי
ורק שי' פעמים. וזהו באור הלשון והמהנה את העבזה כאיש אחד —
בדין היחיד, בפברא.

אתרי אתלה גנבה לא מיקטל', וטירען, ככלומר, מושם עבור אום עכירות
פעמים שלש ולא בא עלו צוש אל יימתה. משום דאתרי אתלה גנבה
לא מיקטל', עכילד, ולכאותה קשת. אם על שלש עכירות לא יחרג כשי'
על שתים, לאו הי' לו להזכיר תרי, וכך מוכרי עבריה אחת.

ולפי שבארנו אפשר לומר, דכנגד האמור היהת לכלול עכירות
של יהוד ובעירות של צבורי, כי מכובאר, מוחלון להיחיד שתי פטמים
ולכבודו — שלש פטמים. ואמר,LERİ — ליחס, ואתלה — לזרב.

ומהו"ש"א תמה על הלשון גנבה לא מיקטל', והוא בגב ליכא
שנס מיתה. ריק ענס ממן, הכל ארבהה והמשה.

אך לפי שבארנו (על סוד דברי ר'ש"י) דמלול הוא לסתם עכירות,
אפשר פירוש המשל לאגב. עס"י מה שאמרו במקרא (ע"ט ב'), שאלו
תחלמייטים את רב ר' יונתן בן נאאי, מפני מה חמימות תורת
מגבלון (שהגב מגשל לאגד). ר' יונתן בן נאאי היה שומר עין
עבד לבכוד קונו וזה לא השוה בכוד עבד לבכוד קונו, בכיבול עשה עין
של מטה כלאו אינה רואה ואוון של מטה כלאו אינה שומרת (ע"י
בפסוק). ושורצ'י, כי תגלו (שעושה בטריה) מראה, שלא ייאן מבני
אדם כרך שלא ירא מהקב"ה. אבל גנב (שעושה בחשאי) יכול את
הכבד יותר מקונו, שזוא ייאן ירא מבני אדם ומיען של מועל לא נזהר,
עכ"ל.

הנה סתם עכירות עושה אדם בהסתור מאנשימים ואינו חשש לשם
הו, כמו הגב, ולכן המשל בעל המאמר הנזכר את עובי עכירת גנבן.

מה שאמרו בגמרה ב"ק שם, עשה עין של מטה ואוון של מטה —
באמת הכוונה מוסבת על עין של מעליה ואוון של מעלה. אך מפני
כבוד שיטים נקט בלשון הפווכה, כאשר כן הוא מודרך המקרה והה תלמוד,
כמו שנברא אליה בחחלת פרשת ראת (ז"ח כ"ה) בפסק סורסתן מן
הדרך וגנו.

ראשית עריסטותיכם (ט"ו כ')
בכל מקום שבתלמוד המלה עירסה באח בהשפת ר'יש. עיסת מדבר
(יעירובין ט' ג' ב'), עיטה של מעשר שני (פסחים ל"ה, א') עיטה הקדש

להחנה מעשה הבזק כמו שבארו ברחבה, וכן נשתרשו בכלל בכל מקומות בשם זה, במתemptת הריש. עיטה.

תירומה לדורותיכם (ט"ו כ"א) מכאן סמכו זוויל לחיב עיטה של שביעית בחלה (נברות יב ב'). ובתורת נשמטה דרשת זו). היריבוגה בוה דלא נימא דכון דשביעית כתוב (רש"ב בהר) והיתה (תבואה מ') שבת הארץ לם לאכלת, וודשין לאכלת ולא לשורפה (בברות שם) ותלה אם נטמא טעונה שריפה, והלא עם הדרשה זו מוחלה אפשר שיגרמו לה שתורה, קמיל לדורותיכם ואפילו עיטה שביעית היotta בחלה.

הסבירה בוה לא נתבראה, ורק סמכו על לשון לדורותיכם, וזה מעין גוירות הכתוב, ובכל זאת טעמא בעי.

ונראה לומר, משום דכללו חלה הנפרשת. אם אך לא נטמאת נאכלת לכחניים, והנה בשעת הפרישה היא נכרעת בחיבת חמוץ והפרשת חלה, ורק אם הטמא או תשך, אם כן הפרישה ודאי ומשה טומאה ספוק, אולי הטמא, והרי זה בככל אין ספק גוזציא מידי ודאי, לממי, שחתר מחזוב ודאי מחשש ספק מה שאפשר להיות שנטמא, ואולי לא טמא.

אך לא בתברר ממה שסמכו חול אט זה על הלשון לדורותיכם — דרומו על שנת שביעית. והלא בעלמא יתפרש הלשון לדורותיכם — לעניות שנות שביעיות.

יאפשר לומר, ודיקו חז"ל, בדברים מקומות בתורה שבאב הצעו לדורותיכם במובן זורות האבאם דבוק לשון זה אל לשון חקת או חק עולט כדומה, תוספת לשון זה (חקת, חוק עולט) מפרש את עניין הלשון לדורותיכם דמוסב על דורות עולים ולעולם עולים. אבל כאן דכתיב רק הלשון לדורותיכם אפשר לבאר לשנות חז"ל כל שנה משות חיקם, ואפילו בשבעית. וכעין הלשון בתהילים (ס"א ז')

את כל אשר צוה ה' אליכם ביד משה מן הימים אשר צוה ה' וזה לאו לדורותיכם (ט"ו כ"ג) הלשון בכלל כולל וארון, דהיינו אשר צוה ה' אליכם ביד משה כיינו מן הימים אשר צוה ה' והלא לדורותיכם. וזה הנה חלשוך

בענין כדרותה וגוייה, ומלהן בסוף יכسو את ראשיהם (יווחאל מ"ד 2) והירוש נספּה.

ובספרנו מקור ברוך (מבוא פרק ה') בארנו עפי"י כלל זה מהו שדריש כמה וכמה לשונות במקרא ובתלמוד, אשר זולת תיזוש זה הם שדרושים ומעוגנים, עם חדשות וזה הם גוזציא מאידם, ולמען לא נספור כאן עניין זה בלא כל, נבאר איזה מה.

כח בארנו מפסיק במשל (ו' ז') זכר צדיק לברכה ושם רשותים רקוב, והנה הפעל רקוב אינו מקבל כלל להפטכו מברכה כי אין להפעלים אלא ברכה ורבק כל יחס בינויהם, והוחזק מזו ברכה היא קללה. אך קרוב לברכה ורקב הוא יקוב (יקוב, קילול), והרוי"ש גוסף, ונראה יפה הלשון והענין, זכר צדיק לברכה ושם רשותים יקוב. דבר השוכן

ובצפניה (ג' יי') זו אלהיך בקרוב ישיש עלייך בשמה יחריש באבותינו, ומלו מאוד המפרשים באבור המלה יחריש ויוחסה לנו זמת שיר שתייה לאבותה, אבל קרוב לומה כי עיקר המלה יחריש הוא יחש, ימיהר באבותהו (על דרך הלשון בעמה אהיננה (ישעיה ס' כ"ב) ובתהילים (כ"ב כ') לעזרותיו חיש) והרוי"ש נושא, ובסתור מאות).

ובתהלמוד מס' רה"ש (כ"ז א') כל השופרות בשירים חז"ן משל פה מפניהם שווארו, ורבו יוסי אמר, דשל פרה נמי איקרי שופר, משום דכתיב ויטיב לה' משור פר (תהלים, ס"ט ל"ב), אם שור למה פה אtem פר למה שור, אל מי משור פר — משור (מקור את שמי הרים משור פר לאחותה). והנה אין מבואר לפה מה מקומו של הרוי"ש במלת "משור", אך סבירא לי דהרוי"ש נושא, ובעלדו יוצאת המלה משופר.

ובתוכו נדה (יד א') דה אפרקיד הבירוי פירוש הערדך לשם פרקדון (אפרקיד) שוואו גוטראקון ("אבי קיד") (קדזה של אפסים). הקשו דלפי זה למה בא הרוי"ש במלה זו ולפי מה שבארנו הוא אמן בא לא לאゴמי, אך לתפארת הלשון וויפי ההברה, מבואר.

ועוד יש הרבה מאד להאריך בענין זה, והרבה מה בא בספרינו מקור ברוך, וכך די בונה, ועיין עוד מוה לפניו להלן בס"פ' חקת בפסוק נירם אבד חשבון (כ"א ל'). שהפרשים عمלו מאו בבאורה ואנחנו פרשנו אותו עפי"י המכואר כאן בענין ווספה הרוי"ש.

ומכל המכואר באן, אפשר לבא לידי החולט בדור ונאמן, כי חז"ל בחתיקים את שם עיטוסיכם לעיטוסיכם (וושמיטו את הרוי"ש) דנ"ז את הרוי"ש לנוסף, לצחות ההברה, ויען כי השם "עיטה" מכונה מאות

למעשה, ונענשנו רק על המעשה. לדב' בחטא ע"ז, גם גם המחשבת מцентрפת למעשה, וצריך כפורה גם עליה.

ולפי זה ניחא העורנו כמה נשתמה סדר קרבנות בחטא ע"ז מקרובות הבאים על שاري חטאיהם. אשר בשאר קרבנות כשבמיין חטא וועלן מקריבין חטא תחלה ובחטא ע"ז מקריבין עולה תחלה. כי בכל החטאות שעיקר החטא היא המעשה ועל המחשבה אין זריכים כפורה. והחסנת בא על המעשה, לפיכך מקריבין חטא תחלה. אבל בבחטא ע"ז, שהחטא הוא גם על המחשבה, מתחשבה קדמת המעשה, ועליה באחה על המחשבה, וכן מקריבין עולה תחלה כי הסדר בתוצאות החטא. מוקדם מחשבה ואחרית מעשה, כבואר הכלל.

יגתנו על איציות הכהן פטיל (ט"ו ל"ח)

בפס' ברורות (ט"ז ב') הינו זויל, כי בין המלה הכהן ובין המלה פטיל ציריך לעשות הפסקה קלה בהבראה, «הכהן – פטיל», לא בבחור תווית במחירות. עוזי כי אם יבטאו בחבור תכופי במחירות אפרר שיtabtau שתי המלים כאחת. מפני שהראשונה חותמת באות פ' והשנייה תחל באות פ' וישמע כמו הכתיפות.

ומכאן יש לפטור הקורת חוקרי הלשון, אם בימי חולין היו מנגנאים בהברה ספרדיות, והיוינו שהיו מדגישים את הרפה, או כי היו מנגנאים כמו אצלנו והרגש לאצמו והרפה לאצמתה.

ומתבואר מהו שחיי מנגנאים בהברה ספרדיות. שהיה מדגישים את הרפה משם דאם לא כן, אין הכרת להפסיק בין הכהן לפטיל, יעוז כי הם מן ההברה הוא רפה, ומם הפטיל דגושה, ואין יכולת להתבאר בبلاغת אחת. אבל עפי' בהברה ספרדיות שנgrams שניהם דגוששים, אפשר זאת, ועל צו זריכים הפסיק בין הכהן לפטיל.

וראיתם אותו (ט"ז ל"ט)

ראייתם מנגנאים מסורה ממציאות בתורה שלוש פגמים המלה «וראיתם», פס' ראשונה בפשרה שמות (א' ט"ז) וראייתם על האבניים אם בן הראן פעם שנייה – בריש פרשה זו (י"ג י"ח) וראייתם את הארץ, ופעם שלשית בפsector זה, וראייתם אותן. ולא נתבאר על מה בא הרמו, כדי ראיות שמנוגנות לאיום דבר.

וקרוב לפרש בתקדים באור המילה «ראה», כי בלבד הוראה עצמאית, מבט עין, מורה עד התבוננות והקירה בדעת וביבנית, כמו בקהלת (א' ט"ז) ולבי ראה הרבה חכמה, שחכמה חקורי ובינויו בלבי הרבה

אשר צויה זו, ולהלאה לא נמצא בכל התורה וולת כאן, גוראה וגיבר כי בא כאן להורות דבר מת.

וקרוב לומר עפי' מה שכתב רש"י כאן (מחוזל) דפסוק זה אידי בוצי של עין, וודוע, והזומות אונכי זו אלהיך ולא יהיה לך אליהם אוחרים שמעו ישראל מפי הגבורה, ולא כמו כל המצות שנאמרו ע"ז משה כן מפורש בסוף מס' מכות (כ"ד א').

ואמנם משותות שחי מצות אל מנותם כל התורה. כי בעוד של המזות תלויות בזום ובמקום, כמו מצות שבת מנות פסח בפסח, שור בריש, סוכה ב��כינה וכו' ווילם, וכן מנות הלוויות בארץ אונן בחו"ז לאורי ומנות שבעקבות שבעת המקדש – הנה מנות יהוד השם ומוניות ג' נהוגות בכל זמן, לכל שעה ובכל מקום.

יזחו שאמור כאן, את כל המנות אשר צויה זו, איליכם בז' ט' מה החמוץ אשר צויה ד' בצעמו (זום) אונני ולא יהיה לך אליהם אוחרים ממש' דבזה אידי פסוק זה והנוגותמן יום הצעי ולהלאה לדורותיכם בלי הפקז יונן ובלי שנוי מקם.

פרק בן בקר אחד לעתלה ושערור עזם אחד להחטא (ט"ז כ"ד)

בפס' הזריות (יג' א') מבואר, דעתפי' דבכל הקרבנות, כשבמיין חטא וועלנה בקריבין חטא תחלה. אבל כאן בחטא עזמה זורה מקריבין עולה תחלה, וסעפו זה על סדר הכתוב כאן דאייריד בחטא ע"ז, דעלת כתיב קודם. והנה אמרם כד הדין, אבל שטם הדריך לא נתבאר, במת מונה סדר זה בחטא עז' משאיי קרבנות הבאם לפרט על הפטא.

אפשר לו לומר עפי' המבואר בירושלמי יומא (כח הלכה ז') דעלת באהה לכפר על הרהור הלב, לומר על מחותבות וורות (וסימן) הפטוק בזוקול (כ' ל"ב) והועלה – על רוחכם – על מחותבותיכם, באננו לשון נמל על לשון, והגוללה – קרבן עולה – באהה על פון העולה על רוחכם.

הנה מטבח האדם, כי לכל מעשה בפועל קדרה מהשבת הנפש, שהנפש הושבת לחזיא את הדבר אל הפעול ע"י הגוף (על כן כתיב בפשרה ויקרא (ד' ב') נפש כי תחטא ועשה וגוי, הנה באו ערובי מינין). פחח בשלוון קבבה (חתקאת) מידי כתוב בלשון וכור, ועתה, לאו ועתה, וזה עפי' מה שכתוב דלל מעשה קדרה מהשבתה. והশבתה היא בנפש המעשה בגוף, ולכן כתוב נש' כי תחטא מוקדם בא החטא ע"י מחשבת הנפש, אחיכ' ויצא אל הפעול ע"י הגוף, וכן כמבי' עשתה. (בפס' קדושים (ל"ט ב') מבואר, דבכל העבירות אין מחשבה מctrפת

חוספת ברכות

חכמת, ובירימה (ב' ל"א) ראו דבר זה, כלומר, ביןו דבר זה, והורבה בנהת ולפי זה האשר לומר, דהשלש לשונות אלה, ווראות, מורות ומרמותות על עניין המשנה דבריות (פ"ג מ"א) הסתכל בשלשה דבריות ואית אמת בא לידי עבריה, דעת מאין באת (ומפרש, מטהה סרוותה) ולאן אמת הולך (למקומן רימה ותולעה) ולפנִי מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון (לפנִי מלך מלכי המלכים הקב"ה), ע.ב.

ואת זה המתו האסורה לקבוץ הלשונות וראיהם שחשבנות למלעתה: מתחלה — וראיהם לא האבנים אם בן הוא — וזה הוא כנגד מאין באת כי שם אבונים כגון נמי לאברי החוללה, מושך ("בנה") — וראיהם את הארץ — כנגד לאן אתה חולך (אלארמה), וראיהם אותה, שתתבוננו לפנִי מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני הקב"ה, המכונה "אותה", כמו דעת ותובנה טוביים אותו.

ולא תתרטו אחריו לבבבב ואחריו עניינם (ט"ז ל"ט)

מהו למדנו בירושלמי ברכות (פ"א ה"ה) דהלה והען הם שני סוטרים לעבריה, ומפרשיטים קחו, מי הולך אחר מי אם הולך אחר הען, או הען אחר הולך, שעי' שחמד ונשא ונפשו לאיטה.

באמת יש לפחותו זה בפשיטות, שהרי יש גם סוטים והם עברי עבירה מתאות הולך, ומתבואר דהלה עיקר. ומה שאמור, אין יצחיר שלט אלא בה מה שעינינו רואות (סוטה ה' א'), הוכנה. שאם רואה דבר אישור באחת אין מהחרור באחרת, וציש בתומו.

ועפ"ז זה יש להעיר במקרה ברוכות (י"ב ב'), שפירשו הפסוק, ולא תתרטו אחריו לבבבב ואחריו עניינם אשר אתם זוניים אחריהם. ופירשו אחריו לבבבב — זו מנין, אחריו עניינם — וזה הרהור עבריה (זנות). ולפי מה שבארנו הדלהור בבריה יש גם בסוטין, כי גם הולך הוא סטור דעבירה, אם כן מכון לזה הלשון אחריו עניינם, כיוון דגם בלתי חוש הראות יש הרהור עבריה.

וציריך לומר מושם דמצינו מפורש דהלהור באישות תולוי בעир במאה עיגים, שכן מפורש בשופטים (י"ד ג') והוא אמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני, ולא אמר כי היא קרובה אל לבי, ובוחול (סוטה, ט' א') סוטה נתנה עיניה בפה שאיינה שללה, ובזום א (ע"ד סע' ב') טוב מראה עינים באשה וככ' וכנה הרבה לשונות, ולכן תול עניין הרהור אישות בלשון אחריו עניינם. ואעפ"ז דעל האמת נמצאים עברי עבירה זו גם בסוטין, אך יסוד כת בוח נמשך מן העין.

וזע דמה שאמרו אחריו לבבבב זו מינות, אעפ"ז דכפי המתבאר הלב חומר לעבריה כמו העינים, והם "תני סוטרי דעבירה" (לשון הרוישלמי שהבנאות), ואם כן מי חווית לאוקמי הלשון אחריו לבבבב למנות לא סתום לעבריה, דרך הסוטרים — פשר לו מר' הפסוק בתלילים ("יד א'): אמר רבנן בלבבו אין אלהים השינוי העיבר בטלילות ומتابאר, והחותחה בפועל הוא תוציאת מינות שבבל, כי אחריו שאמר בלבבו אין אלהים — השחיתת והתעיבת עילילה בפועל, ועל יסוד זה פרישו כאן אחריו לבבבב זו מנין, וממנה מזאתה לעבריה בפועל ע"ז מורת עניות, ועל האמת הלב העין הם צו"י סוטורי עבריה, אך הלב מסביב למחשובות נורות והען להשתית בפועל.

וגם מtabאר לפ"ז זה הפסוק דמשלי (ב"ג ב"ז) תנוה בני ללב ולעיניך דרכי תגבורת, כלומר אם תמן בלבך לי לאמונה לאל מנינות, אז מילא ישמור עיניך את דרכיך לטוב, אחריו כי האמתה בלב היא מסוגלת למשמעו, מבואר ועל זה נאמר אשרי המאמין, כי האמונה יסכך כל המעשים לטובה.

למען תוכרו ועשיתם את כל מנות ה' (ט"ז מ')

הנה כבר אמר וואיתם אותו וכרכתם את כל מנות ה', לרפת כל הדברה, ואפשר לומר דכאן בא הלשון בסוגנו עצה טובות, יען כי כירוד עשימים גאנזים מחלשים את הגוף וגם כה הוכרו, ואמר בעצתה, שלא יישו דבר שיחבל הוכרו, והדבר הזה שלא תתוור אחריו לבבבב ואחריו עיניכם, כי אם תנתנוו בדרך התוור והמצוות, ע"ז וזה תשלטו בכח הוכרו, ועשיתם (ותעשה) את כל מנות ה'.

וסמכים לבואר זה אפשר לומר מאש"כ במדרש תנא דבר אללו הרבה רבתה, פרק כ"י, אמר להבאי הקב"ה למשה, מפני מה חילל זה את השבת (מוסב על המקושש בפרשה זו), אמר לה לא עדץ, אמר לו הקב"ה, אני אומר לך, בכל שעת ימי חול יש לישראל תפילין בראשו ובוורעו ורואת אונם וחזר ממעשיין. (אליז' צ"ל וזה במעשיין). אבל בוושם השבת שאין לו אלה, לכן חילל זה את השבת, באותה שעת אמר הקב"ה למשת צא ואבור לך להם מצות אתת שיחו נוהגים בה בשבות ווים טוביים. וזה מנות ציצית. ע.ב.

ופשוט הדברה, כי כשם שאפשר להשכחנה לגנות חילול שבת כך אפשר שתגוררם גם שאר עבירות, וכן גנד והזוכירות אפשר שתוכירם גם מנות שבת גם שאורי מנות, כמו בדור הווא שלל זה מווה ולשון בעין

צ'יזית, לפען חופר או מזוות זו, בלבד, שות' היהת לך עניין לזכור מזוות זו.

ומתבואר שהוא אמר הקב"ה למשה בדרך עצה סובב שינהיג מזות ציצית בישראל ועד לא ישבתו, ובזה לשון הפסוק מתבואר ועפ"י ואורו אנו שפסקו זה נאמר בדרך עצה, וכוכניהם דברינו לזרבי המדרש תרבי רביה שהבאו.

ומה מואוד יקר הדבר כי לזרבי התודב"א מוכן כאמת לאמת קביעות פרשת ציצית לעניין מקושש עצים, בפרשנו זו, יען כי כל עיקר מצוח ציצית באהה לדגלה המאותע של המקושש עצים ביום השבת, כמובןו.

ובאמת לו לא הדרש של התודב"א אין כל מובן יהס מזות ציצית לכאנ, יותר הרבה כי לה מקום בסיט"ט בא ביחיד עם מזות הפלין שנtabאר שם. והוא גיל לתוכית שמיירת המזות, ממש"כ שפען מהי חורת ז' בפ"ד, אך באת פאן מני שתהוג גם בשבות ותוכיר והירות מזות שבת, כמובןו.

וזיה קרת (ט"ז א")
ריש' מבאר סכת מתלקחת שלוה שנתקנו באלייפון בן עוויאל שנחטנה נשיא על שבת קהה. והוא קרת. חשב עצמו ליותר קרוב לזכות במשחה זה, עכ"ל,

עד לא נתבאר מה עירור לחולק עתה. אחר עניין המרגלים, נזה שמנוי אליפזון הי' לפני זמן רבי, מבואר בפרשנה במדבר (נ' ל') ונשיא בית אב למשפטת והקחוו אליפזון בן עוויאל, וה' בשי' לחדר אייר, ימי בריש פרשה במדבר (א'). ובפרשנה בחולק (י' י"א) חמיב בעשרים בחודש השני (אייר) נסעו דרך שלוש ימים ויבא לקברות התאה בכ"ג באיר, שם ישבו שלשים ים, כמו שנאמר שם בכתוב' בטון (עיין תענית כ"ט א') ומשם נשלחו המרגלים וחזרו לאחר ארבעים יום. מבואר בפרשנה שלח (י"ג כ"ה) וישבו מחרה הארץ מזק ארבעים יום. ואח"ל החלה מתלקחת קרת. ונמצא,ermen מנוי אליפזון עד החולקת עברו יותר משלשה החודשים, וכל אותן הימים לא מיחר וווק לאחר עניין המרגלים נתעורר לחולק, וזה דעת רשות.

וקרוב לומר עפי' המבואר בהור ריש פרשה שלח, על האיסוק ישילד אותו משח כולם גנשיטים אשוי בני ישראל הבה שכל המגנום למשרות חדש במדבר היו מיעודים לעמד על משמורות רף עד בחוות לארא ישראלי. אבל בוגרואם לשט' יזרדו כלום ויתמנו אחרים תחוויתם.

הנה קודם עניין המרגלים היו קרובים נגנונים לכינס לארכ' בזמנ קרוב מאוד, וכי' שנראה ממהלך המרגלים שהלכו ותו ושבו הכל רף במשן ארבעים יום (פ' שלח, י"ג כ"ה). ובריש פרשה דברים "אחד אשר יט' מהרוכב" ולפי זה הי' דבר הביבסה מאושע רף לימי פטורים, ושבת קרת. כי אחרי שתמנונים שבסדר יעצרו בוגרואם לארכ', והזמנת התוא נאה קרוב. אין כדי לעורר מתלקחת בשבייל מני' לימי מועדים. אבל לאחר עניין מרגלים שנגזר להעתככ' במדבר ארבעים שנה, לא יכול עוד להבליג על גאותו ועל תשוקתו לשורות ויא' להלול.

ויקח קרח (ט"ז א')

חוליל בפרק א' כתות (פרק ח' פ' טונה י"ג) מכנים מחלוקת זו בשם "מחלוקת קרת וצחותו", ובקרה לשון כוח לקרו מחלוקת רק מצד אחד אינו רגיל, והלשון הרגיל הוא לקרו בסense את שני הצדדים הקיימים הקיימים במחלוקת, מלולני עם פלגי, וכן שאמור מחלוקת הלל ושמאי וכן בכל ספרות המקראית והתלמודית בכל מקום שנזכר שם מחלוקת. ובאמת

כן ציריך להיות עפי' תבונת הענין כי הן אין אדר חלק עם עצמו. אך הבואר פשוט, כי במחלוקת החכם בענין דין סבואר שני הגדים נזוטים סבה למחלוקת, כי חורי שהו וסורה מה מתיר, זו פולס מה מסחר וכדומה, שניות נזוטים עט וסבואר לדעותיהם. חורי בות שניות מסכבים למחלוקת, וכן נקראה המחלוקת על שם שניות, מחלוקת הלל ושמאי וכדומה מחלוקת כו.

אבל במחלוקת קרח לא נתן משות כל סבה למחלוקת והוא לשפט להאהבתו, ורק קרח לבו עודר למחלוקת והשmiss על זה לעדתו. שנלו עלייה ולנו נקראה המחלוקת רק על שם בלבד, מחלוקת קרח ודרון ולשון המשנה הקוזמת לשנה זו (משנה ט"ז) כד הआ' כל אהבת השיא תליה בדבר בטל דבר אהבה. ואשנה תליה בדבר אהבת איננה ותמה בטלה לעטם. איזו היא אהבת שלולה בדבר זו ואהבת אמנון ותמה ושאינה תליה בדבר זו אהבת דוד ותמהו. ע"כ, ושוב מחלוקת משנה שנייה, כל מחלוקת שהיא לשיט שיט וסופה להתקיים ושאינה לשיט שיט אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשיט שיטים זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשיט שיטים זו מחלוקת קרח ודרון. ע"כ.

ובכל המשפטים שבשתי המשניות, אהבת אמנון ותמה, אהבת דוד ותמהו, מחלוקת הלל ושמאי מחלוקת קרח ודרון — על כל אלה כתוב התו"ש איזה דברים קזרם וסתומים. וזה לשונו "אייזו היא אהבת התוליה בדבר זו אהבת מאנון ותמה לדוגמא בעטמא נקייט, ולפיכך לא קשיא מרישא לטיפא". וככלשון זה על איזו היא מחלוקת שהיה לשיטים. והדברים שתומים וחותמים, איזו סיוף ואיזו קוישא. וכשה שנזואה בכוננות כי בטהלה (בחחלת המשנה), וקורא לה רישא) אדרו כל אהבה שהיא תליה בדבר. ממש שיט כהה מני אהבה כלל, כהו ראאת הלשון, סל'י, כמו כל דבר שבקודשא (בבבויות כ"א ב'), כל לא תעשה שבhortore (שבורות כ"א א'). שבטים הם, וככהנה אמן לשינות כאלה בהרהוראה וה, וכונגד זה הלשון, איזו היא" משמע דבר זה הייחידי ואין עד כמותה, כמו לשל היהודים שלא יכול לפחות בתקון זה הבא על העורת והליד ממנה בו (חגיגת ח' א'). משמע דוד זה ולא יזרע,

ועפי' גמור זה אפשר לפреш עד דבר אחד השיק לענן וזהו ש באור, וזה הואר.

הגה בריש פרשה שלח פירושי, למה נסכמה פרשת מרגלים לפresherת מרימ', משות לשתיו מען לשמי' תמהה, כי הלא סמה על הארץ.

והנה בכלל שאלת רשי' "למה נסכמה" תמהה, כי הלא סמה פרישות בתורה שאין שואלן כלל לטעם סמיכתו, ומה ראה רשי' לעמד על סביבות פרשיות אלו.

ואברונו, זאמנס יש סמה מוחות שם לשלאל על סביבות הפרישות החן (פרשה מרגלים לפresherת מריט). יען כי אמרו במס' שבת שאין מן הבוגר להסביר שני ענייני פורעניות ולז' (עיי' ש' דף קט' א'), ושם נסכמה פרשת מרגלים. פרשה פורענית לפresherת פורעניות דמיימות, לבן רזרק סם מיחיד על זה, ומפרש משום דעתינו עניין אחד, מעניין לשחר'.

הנה לפי הגמара ושבת הנ"ל קשה איך נסכמה פרשת קרח לפresherת מרגלים שתיתהן היו מני פורעניות לישראל, מבואר בהפרשות חוללא אין מסמיכין שני ענייני פורעניות ולז'.

אך לפ' מה שברונו דשבת מחלוקת קרח היהת מסיבת מרגלים, חוללא היא לא בא קרח לדוי מחלוקת, כפי שברונו, שפיר יש שייבות פרישה זו עם פרשה שלח, כסיבת ומסובב.

ויקח קרח (ט"ז א')

חപעל "קיחה" איננו מתברר היטיב, כי מה לך, ולהסביר זה צריך לאבר הפעלים שבפסקותם הבהיר, ייקומו ויקחלו על משה ועל אחרים.

אפשר לומר הבואר, כי מזא קרח לא מזא קרח אז ועתם בלבנו להעדי בבני משה עצמה, שחלול להתגוות עניינו לאט לאט. וכשה מזא קרח לחתמי בבני משה יוקח, שחלול להתגוות עניינו ולהתראות בגדרות, וזה באור הלשון יוקח, ואח"כ — ויקומו, מלשון בת קמה בת אמה (מכה ז' ז'), מובן עות וחוותפה, וכך המובן בלשון קמו ביעדי שקר (תחליטים כי ירב). שכן דוד עדי שקר להעדי פניהם, וכי' במשנה סוטה מ"ט ב' וחשיב שם דפי' בת קמה בת אמה בין ענייני העותות (לפלא שלא צין בתורה או רקיום של לשון וזה פמיכא, כמו שציננו). ופסקו מחלוקת כבוד למשת, ולפסוף ויקלחו בפרשיות ובתחרוצות גודלה, מען הלשון להקחל לעומד על נפשם (אסתר ח' י"א).

וכן איתיה דור שמללו הבעל ות דורו של שפטוט הטופטים (ב"ב ט"ז ב').
משמעות דור זה יולא אחר ותangen הרבתה. כידוע.

לפי זו וכך באמת הלשנות כל אוינו (כל אהבתה, כל מחלוקת), אוינו היא אהבה תחלתייה בדברה, אוינו היא מחלוקת שוויא לשם שמים) סותיות זו את זו, כי בעוד שלשלון, כל' מורה צל מקרים רבים ככללה – מורה הלשון אוינו היא זוז. כי רף מורה זה ולא יותר. הרבי באמת קשייא מרישא (כל) לסייע איזו היא).

לכן מעיר התו"ט על הלשון אוינו היא אהבה תחלתייה בדבר או אהבת אהנו ומורה, וכן אוינו היא מחלוקת שוויא לשם שמים זו מחלוקת הכל וושאמי, ומעיר החז"ט, דרך לדוגמא בלאמא נקט אללה" (ובאמת יש הרבה כאן, והלשונן כל' – אוינו היא לאו דזקן) ולכן לא קשייא מרישא (מן) לסייע איזו היא).

וחידוש גודל בכלל על התו"ט שדרכו בכל מקום לדבר בשון ברור
ומובן בכלל וכואנו כמו בחזרות ידרה.

וחיק קרייח בן יצחר בן קחת בן לווי (ט"ז א')
ווירשיי, ולא הוכיר בן יצקב, מפני שביקש רחמים על עצמו שלא יוכר
שמו על מחלוקתם וכור. עכ"ל. ובזה אפשר לומר מה שאמור יעקב בברכו
לאפרים ומונשה – ויראה בהם שם" (ס' ויה). שכיוון לו שחיו הרבה
שיקרא שמם עליהם. שיתיחסו אחרי כן בכל ענייניהם בחיים. ויראו
בני יוסך בן יעקב, בהיעדר מעניין קרת.

רב לכם (ט"ז ג')

בתלמידי מס' ביצה (כ' ב') בענין מחלוקת בית טמאי ובית היל את
מוריה לטספור על הקרבן בי"ט, שלדעת ב"ש אסור ולדעת ב"ה מותר
(ושעמידות מובאר בגמרא) יסופר מעשה בתלמיד אחד מתלמידי בית
היל שהבא עליתו ביריש לעזרה לטספור עליה ומצא תלמיד אחד
מתלמידי בית טמאי אמר לו מה זו סמיכה. כתום, שאסור לטספור,
וחשב ב"ה תלמיד בית היל מה זו שתיקת. כתום ראייך לך לשתחן,
פנוי כי לדעת בית היל מורה. *

ועל זה אמרו במראה שם. דמות מתבאה. דמי שחבירו פונג ער
בלשונו קפודא או געטה. ישיב לו בפה דבר לו הואר. פלאמר בקיודן
חלשון אמר לו חואר. שרי איזו תלמיד ב"ש. אמר לו מה זו סמיכה
וחשב ב"ה תלמיד בית היל מה זו שתיקת. ע"כ.

ונגה אחורי כי מידוע ליכא מידי דילא רמייא באורייתא, אפשר לומר,

דרמה זו מרווחת בפרשנה שלפנינו כי קרייח פגע במשת ואחרון בלשון "רב לכם" (פסוק ז), ומציגו, שמשת אשיב לו בלאח כוות רב לכם" (פסוק ז). וכן להלן (פסוק ט) הカリיח משחה את קרייח ועדתו בלשון "המפעס מכמ" השיב לו הם גם כן בלשון כוות, המפעס כי... (פסוק י"ג).
ובענין הגהה זו בסמ' סוטה (י' ב') יהודה בהכר בשר הכר בשרויה
כלומר, הוא הוא הדוד לעיקב מאבדון יופט בלשון "חכר נא" (הכתנת
בנד היא, והו כי בצתת ההודו). בהכר נא בישורה אותו תמר (הכר נא
למי החותמת (פרשנה ושב. לח' י"ה), ועינן מה שכתבנו שם במקומו
בפ' ושיב, בענין אגדה זו.
עוד כוה ב"ב (ט"ז א'), אויב בסערה דבר ובעשרה השיבויה.
שאמנה, אשר בסערה ישופוני (יכתני) (איוב, ט' י"ז). וכותיב ויען ה' את
איוב מן הסערה (שם. לח' א').

ומעין זה בברבות (ויה א'). אמר רבי שמואל בר נחמני אמר
רבי יונתן, בצלאל על שם חכמתו נקרא (ופרשנ) בשעה שאמר הקב"ה
למשחה לך אמר לו לבצלאל עשה לי משכנן ארון ויכלים (מקודם משכנן
וזההיכ ארון וכלייט) הילך המשה ותפיך ואמר לו, לבצלאל, עשה און
וכלים ומשכנן (מקודם ארון וכלייט ואחאל משכנן), אמר לו בצלאל, משת
דיבי, מנתנו של עליון, אוט בנטת בית ווח'ב' מכנים לתהו צללים
וואתחה אמר לו לי שעה ארון וכלייט ומשכנן, קליס שאני עשות להיכן
אנכינט. שמא כך אמר לך הקב"ה, עשה משכנן ארון וכלייט, אמר לו משת
שמע בצל אל היהת וידעת. ע"כ.

ונגה בצלאל, עופשי שהי בטוח שכך אמר לו ה' משכנן ארון וכלייט
כל' זאת אמר לו בלשון "שמע" (שמע כך אמר לך הקב"ה). וזה מנגנ
שאמנה מן הכאב להכחיש את משחה בסוגנון ודאי ששכח מה שאמר לו
ה' (ועל דרך שאמרו בקדושין ליב' א', הרי שראה אבויו (או רבבו)
צובר על דברי תורה, יאמר לו לא, אך כド' למונגה בلزمור, שייכירנו
טעימות בדורך כבבדו). וכן אמר לו בצלאל בלשון "שמע", וידע, כי יוכור
פשה דברים בהואיתם. – אבל למה אמר לו משחה בלשון "שמע"
(שמע בצל אל היהת) אחורי שנזכר, כי אמוננו כך אמר לו ה', אך הוא
שאמרנו, שמדמת דרכ' ארץ להסביר לחבירו בסוגנון לשון שבא חברו
אליה וכואנו אמר לו בצלאל בלשונו "שמע". מבואות, והשיב לו בלשונו
כוות.

עוד מענין זה במי' פרשה וילך. בפסוק (לי' י"ד) חון קריבו
יפיך למותו (מאמר ח' לפשח). אמר לך הקב"ה לשחה, בשעה שלוחתך

לעגלו את ישראל ממצרים אמרת לי, והן לא יאמינו לי, לפיכך אני אומר הן קברו ימיך לפטה. ועוזן משכ'ם שבבאיור הדבר.

עיפוי זה אפשר לשפר במשל (ט"ז ג') ענה סכיל כאולו (ואייר) בדרת שבת ל' ב') פון היי' כולם עניינו הלשון. כאולו אינו מבואר ברוחה, ריל' הוכנה שתעהנו לו רק בשיעור שיספיק להרשות אלות שלתת ומפרש, ואעפ' שהרואי שלא עונתו לו כלל, אך פון הייה חכם בעיניו שישוב שלא תדע מה להשיב.

פי כל העדה בלא קדושים (ט"ז ג')

לאירוע השגונות, כל' וגבלט' גפלט', שעוזן שניהם אחד. שלמות חמימות הדבר, ואם אין אחד מהם כמו מיזה.

אך הנה מזינו לדעת איה הקדים. כי בהלשון, כל' יורה לפטעים אם ריק חלק מעור מן הדבר, בסוגנון לשון זה של שתחא', כן מבואר בגמרא מחותה י"א ב' ב' ג'). ונפנבו יבשה אין כל' (פ' ז), כמו ולרש אין כל' (שמואל ב' ייב ג'). חסרו כל' (ירמיה, מ"ד ח') ומשמעותם כולם זו במנון בהעלות, י"א ד). חסרו כל' (שמואל ב' ייב ג'). ותוර מות פירושו כו' מש' בשמואל א' (כ"ח ב'). ולא אל' (שאל) לחם לחיים וכל לילתה, והלאה בסוקק י'יה פירוש שאכל באחוות היללה, הרי דילוח 'כל הלילה' לאו דוקא כלו ממש. וכן מתבאר משלוון כל מלאה לא תעשו, או כל אלמנה ויתים לא תענו וכדומה.

ולכן, למען להוציאו כאן מחלת 'כל' את המובן מהוראה חלקית, החסיף עד הלשון 'בולט', כל העדה כולם.

וכן מצינו בח"ז במשנה ט泓ים (קט"ו א') ויגמר כל הפרשנה כולם, ובחגיגת (ז' ג'), באילו עסך כל השנה פלה, ובשנהדרין (צ"ט א') אפיילו אמר כל החזרה מלחה מן השמים וכמי ובובדים (פ"ב א') אפיילו אהה מרמה כל היום וולה, ובנדזה (ל"ח ב') פילו אתם מшибיט כל חום כליה, וצד הרבתה, ובכלום באח תוספת המלה 'טוליה' להציג ממשמעות חלקית, או מקצתן. אך להורות כל ממש.

וזאננו אויר להעיה, כי מכלול והוראת השם 'כל' שmorpho גם על מקצתו יוציא מכלול וזה השם 'כללי' שהוא מורה על כלילות שלמה ותמתה, ומה הטעם הוא מושוף לעם קרבן עליה שעה להיל על המבוגה כמה בתהילים (נ"א כ"א) ובחי' צדק עולח וככליל, והוראה זו כלולה ב犇פיה את הלבד'.

ומכך כתבעו עפי' באור זה במלול 'כל' לקיים הנוסח בתפלת הה"ש, פלוך על כל העולם כייה, ויש נסחאות שගוראות את המלה 'כללי'

במסגרות חז' עגלוות. וזה הוא, פגוי שחשב, כי אחרי המלה 'כל' נראהית המלה 'טול' מיותרת, הדינוו ה', וכן ומל' הרשותה כולה כבש תכלת, גם כל העולם כולו ה' מפנק. אך לפ' שארכון, מוכחות מל' זה, יונ' כי המלה 'כל' לבדה אפשר להבחין גם עם על' לך, וגם על' כל' שהוא. ולכן כדי להציג ממשמעות זו בהרכבה להוספה המלה 'טול'.

ועוד מה שנראה לפרש עפי' וזה שהחלה 'כל' מורה גם כל' מיעוט ומל' שהוא — את הפסוק בקהלת (ט' ד') כי מי אשר יחויר אל כל' החיקים יש בטחון כי לככל חי טוב מאר' הארי' המת, והלשון אל 'כל' החיקים אינו מבואר, כי לכונת העין ה' די אם אמר 'אל' החיק' — אך הוא רוצח לומר, כי מי אשר יחויר גם אל כל' מיל' שהוא. אם אך הי הוא יש לו בטחון עודי', ולא כן במת א' מוחות נקלת. אם אך הי הוא יש לו בטחון עודי', ולא כן במת א' גדול שבגדלים. ופרש רעיזן בדור אחר, כי לככל חי טוב מאר' הארי' המת, והגה יחרשת כאן המלה 'כל' בבורנו כל מיל' שהוא, במש' ב'. וכאן יוציאו עפי' וזה את הפסוק בחלהים (ט' ב') אודה ה' בכל' ליב אספורה כל נפלוותך. וזה קשה אכן אך אפשר לספר כל נפלוותיך ולהלא נאמר מי ליל' גבורותך ישים'יך כל תחלתו. אך רוצח לומר במוון כל' מקצת' כלומר שלא יוכל לספר גם מקצת' נפלוותיך. עוזן שכנות ממש אי אפשר.

פי כל העדה בלא קדושים (ט"ז ג')

וראה מה שכתבנו במאמר הקדם, ולאורו אינו מבואר מניין ידע קרי' כי כל העדה, ככל' ממש, קדושים, כי י' הוואת תלשו' 'כל' —

'מלם' — מלם ממש, כמו שארכונו במאמר הקדם.
ואפשר לומר עפי' מה שכתב רב' חי' אילן, שאמר קרה, כולנו שמענו מש' אגבורה אנטיכ' ה' אלהו', והשם שם' במדרש, ולען פטיב וווען, בלשון ייחיד, ולא ייתנו למלה, שכ' ישראל כלום נאש אחד הי' נכונס ל渴ת' הדרותון, אם כן באתם הם כלום קדושים.

וקרובו לומר, דמכוון סמד רשי' אמר מילן שמען, מדмарן גולד קדושים' וזה יונ' רק באוונן זו שכולם שמען מפי הגבורה אנטיכ' ה' אלהו'.

פי כל העדה בלא קדושים (ט"ז ג')

אמור באגדות, במאמר זה האשלו פון לקרת, וזה ציריך באוג' כי הלא לבאורה המאמר הזה יעמ' מהר' פאוד', ומה שייך לו מפשול.

וקרוב לזר עפ"י מה שכתב רשי' כאן, שאמר, כלו נו טמענו מפ' אגבורות אביכי ה' אליהר, ובפרשנה יתרו בפסוק זה (כ' ב') כתוב רשי' כי לאחר מעשה העגל, כשהשען משה להגן על ישראל, אמר להקבה'ה שמא אמרת אביכי ה' אליהר, והסביר המאמר קrho כובלונ' להם. ותקבילה טענו לחקל בחטא העגל, והנה עזה כשהיא אמר קrho כובלונ' משה, ועי' ביני אביכי ה' אליהר, והסביר המאמר לכל אחד, הרי ביטול בות הגנות עז' פ' נסכל לעזרה על צבאות הערוד הנשכחת.

ועין מ"ב המשך לנוין וה להלן במתלה פרשנה דבריהם בפסוק וחזרות ד' זיהו. שפיריש' ש' וצורות מוסב על מחלוקת קרת, זיהו ורב על מעשה העגל (על שם הלשון תשרי' ש' וצורות מוסב על מחלוקת קרת, זיהו ורב) ועורנו שם. והרי לא לומר מוקדם זיהו ורב וצורות. כי הלא מעשה העגל היה קודם מחלוקת קרת, אך עז' הבהיר כאן, דעת קרת יימתה התגננה על חטא זה עפ' טענת משה, ו עבר חטא לנוין זה, אך משבא קרת וטعن כולנו טענו אביכי זיגו, הרי ביטול בה בגנות משה ותצתערר חטא העגל, ולכון קדם הפסוק ש' הסתsb' שהחזרות שמרורה על מחלוקת קרת (שהי ישראלי או בחרוזות, כאמור ס' ב' בערך), ואח' זיהו ורב המורה על חטא העגל שuber עד קרת, ועמו נתצרר חדש, כאמור.

ושמעו משה ויטל על פניו (ט' ז' ד')

ובתלמוד סנהדרין (ק' א') אמרו, ושמע משה, מה שמע, שמע שתחדשו באשת אש, שנזכר (הלהם, ק' ט'). והואקו לשטה במחנה, מלמד שככל אחד ואחד מדעת ריה קנא לאשתו ממשה, שתורתה בה אל תסתיר עס משה, וזה פלא מה ראתה הדעה הזאת לנוין בעילית מגונה זו, ומה חווות של העלילה הזאת לעז' המחלוקת.

ואפסר למשם דהム האשימים בגאות ההונשאות שמתגנת עליהם. וכמו שאמרו ומוציאו תנשאו על קול ה' (פסוק הקחדת). ואמר בタルמוד מס' סוכה (ד' ב'), כל המתגנתה, סופו שנ בשל באשת אש ובעלילה זו ורצו לאמת חשתם.

שicityות מכשול זה כדי שמתגנתה אפשר להabbit ער' עז' מה שאמרו במס' ב' ב' (צ' ח') האי מאן דהיר (התגנתה) אPsiilo על אנשי ביתו לא מתקין, וסירוש רבבי',אנשי ביתו זו אשתו, ולא מתקין וمبוטאתות. ומכך שנן, הוא עותב את ביתו ווועעה בדורצץ ובא גם עד מבשל זה.

ומה שפיריש' רשבים, קדמוכן מן שם אנשי ביתו הוא אשתו — עין

ברשי' וחות' ברכות (כ' ז' א') שחקחו בות. ועיין בפ' ג' משנה א' דמסורות מפושט דשם בני ביתו יונת אל אשתי של אדם. עי' י' ש' בר' ש' ובתו'ו'. וכן מבואר במיל' פרצה וירא פרשה נ' ז' על הפסוק במיל' (ז' ר') אויבי איש אנשי ביתו, ועל הפ' במלול' (ט' ז' ח') ברכות ה' דילאי איש.

גם אפשר לפאר טעם העלילה הזאת על משה עפ' המבוואר במד' פרשה זו (ריש' פרשה ל' ב') ובמדרשות ש"ט סימן ז' ב', דהמודד במלכות ונחשב בכם, משות דודמו מורה ואשכזב בעלי המחלוקת ומה שיתשבט (ק' ב') א' דלמלה חי' זין מל' ויחשוב בעלי המחלוקת ומה שיתשבט כמורדים במלמות וחביבים כמהים וגשויותיהם מוחתו. לכן קינה כל אחד את אשתו ממשה שתהה זהירה ממנה.

בקר וידע ה' את אשר לו (ט' ז' ח') עין רשי' בטעם הדבר שהנני הבירור עד הבקר. ואפשר ליתן טעם עפ' מה שאמרו ביווא' ע"ה א' כי ממכונת המן ח'י, שאם היו לא בשיטין זין ורבBritים ומחלוקת תהי' נתברר הדעך בקר בעת ירידת המן, כי זה שהזדק אתנו נמצאה המן בינו לארונותם ולכו דזה הבירור עד מהר בקר. וחלשון וידע הו' כפו ומידיע' כי לא שיק לומר שהקב'ה זין אך און, כי לו גנוו כל תעלוות מראשית בואם.

וזאמרי לא נעללה (ט' ז' י' ב') לא אמרו לא נלך או לא נבא, כי אם לא נעללה, ויתכן הטעם, משות הדלהlica'ה לדין מתבטה בלשון עלייה, כמו בפרשנה שופטים (ט' ז' ח') וקמת וועל אל המקום אשר יבחר ה' והובן — אל סנהדרין, וכן בפרשנה ביצה (ט' ז') וועליה בנטמו השעה' וברות (ד' א') ובזע עלה השעה' וטס' הדבר. משות דישיבה ב' ז' הגוזל היה' בלשכת הגינוי שגביהה מכל בית העיר, ואעפ' דיבתת האמור עמחלוקת זו עדין לא הקיבע מקם זה. אך ידוע הי' עניין זה עפ' קבלה באומה עפ' הפסוק הנוכר וקמת וועליה.

וין משתמשים בלשון זה בהליכת מציגים לארץ ישראל (ארץ כןן) מפני שהיה גבוחה מכל הארץ'ות, ועל כן כתיב וועל אברם מציגים (ט' ג' א') שעלה לארץ כןן, ולהיחס מארץ כןן לesters' כתיב בלשון ירידת. וירד אברם מצרים (שם. י' ב' י'). ובפ' מקץ (מ' ט' ט') נקומו יירדו מגירמה, ורובה מתגנת.

ונון. אפשר לפרש עפ"י זה והירוש שרשת ברכה (ל"ג ר) ייחי ראנן זאל ימות ויהי מתיו מספר (באror השם "מתיו" — אנטים, כמו בפרשנה תבא (כ"י ה) בORITY מעט יידרו אבותך מגיריה. עוד הרבה). והנה לאarrowה קלה היה הוא שחייו אגשין, אשי שבתו במספר. ובברכה הלא כתיב: והיה מספר בני ישראל כתול הם אשר לא ימד לא יספר (הושע, ב' א').

אך המלה "ואלו" (מן ואל ימות) נמצאת גם לכגן, וזה שער כהמום — ייחי ראנן ואל ימות, ואל הי מתיו מספר (במספר), כי אם רק של אילקלו אותו אך גם בברכו אותו, וזה ייחי באור הלשון וגם ברכותם אוטה.

הענין האנשימים החם תנקר (ט"ז י"ד) והלשונו הנה ספר למשה השlich ששלוח לקרה לדעת ובאים בתשובה להומנוו אותם לדין. ומכאן מוביא הגמara (מ"ק ט"ז א), דעפ"י דברתם אנסים נחשים ספור לשון כוון ללה"ה. אבל שליח ב"ד רשי אל לספר כלאה. וזה ודוקיק הגמara. משום דאם לא ספר זה השילת, מאין ידע משם דבריהם אלה.

אבל בכל תמהה שאלה הגמara, מנא ידע משה מה שאמרו כי העיט דברי סוד בחרורה שידעו אוטם מש"ה, והו אפיילו דברם שהשיבו אנשיים בלטם כתוב בתרורה, כמו ואמר אברהם בלבבו (ט' לה, י"ז י"ז). והצחק שרה ברכבתה (פרשה וירא, י"ח י"ב). ויאמר עשו בלבבו (פ' חולדה, כ"ז מ"א), והרבת הנחתה. וטעם הדבר פשוות, משום דמשה כתוב הכל עפ"י ח', ולכן כל זו לא אנטיס לי, וגם כאן מסר לו ח' את תשובהותם זאת, וא"כ אין מובנה השאלה מנא ידע.

אך זה יתבהיר היבט עפ"י מה שאמרו בgemara סנהדרין (מ"ג ב'), כי בעית שעבר עכן על החורם שהכירו יהושע והוא אמר לו חטא ישראל (יהושע ז'). יהושע לא ידע מי הוא שחטא, ושאל לה: שיזעינן שמן, והשיב לו "וכי דלטדור אני" (כלומר, וכי משני אני). לך וופל גורלוות". ובבואר מזה, שאנו מגדת ח' להודיע רכילות, וփר שאלת הגמara בינה. ידע, ומשני, ע"י שליח ב"ד.

זיהר למשה ויאמר אל ח' אל תטען אל מנהחות (ט"ז ט"ז). יש להחפה על תבונת גנשו של משה בענין זה, כי מזינו בכל זמן ובכל אופן שחתאו ישראל היה משוחל להחפה, לבקש רחמים עליהם. בידוע בחטא העגל ובמרגנית וזה, וגם מזא לו להזות פותח.

שי תשריך עליינו גם החשטר (ט"ז י"ג) אין הלשון מבואר כל כ"ז. וкорום לזר שארו מחלשנות חחפוות שערו הלשון — כי גם שחרר תשריך עליינו וכונו לומר, לא זר של הביאו לנו לארץ ועכבותנו מדבר, אך עוד תשריך עליינו.

ופמי הפל שון כה בפרשנה בא (כ"ב ל"ב) וברכותם גם אוטה — תחת וגם ברכותם אוטה, יعن כי לא נאמר שם שברכו את מי שהוא, שייאמר וברכותם גם אוטה, אך מכיוון לומר. שהוא מבקש או מקה, שלא רק של אילקלו אותו אך גם בברכו אותו, וזה ייחי באור הלשון וגם ברכותם אוטה.

ובפרשנהblk (כ"ב ל"ג) כי עתה גם אוטה הרוגמי, מתוך כי עתה גם הרוגמי אוטה, יعن כי לא נזכר שם שהירוג את מי שהוא שייאמר גם אוטה הרוגמי, — ועוד הרבה לשונות כאלו.

וענין לשותות הנקודות נמצאה דמו (א' ט"ז) ובפרשנה אמר בפסוק וויה ויקרא בסוף חוקתנו המזבחת נמצאה דמו (כ"ב ב'). ובפרשנה חקח בפסוק וויה בשרו במיט מקדש בני בניו (כ"ב ב'). והארכנו מזה במקומות אחר (ראה לפנינו בריש פרשה ויקרא בפסוק אוד כי קרייב מלך קיבון (א' ב')).

וותן לנו (ט"ז י"ד) פירשׁו, לשון זה מסוב על "לא" האמור לעמלה, אף לא אל אוץ וגמת חלב ודבש הביאו לנו ולא נתה לנו נחלה שוד וכרום עכ"ל. ויען כי סגנון זה אינו מצוי במקרא, כדאי ללביא לו אימת משליט. מה שמצוינו אגנונו, וובקי במקרא בדאי מצא עוז.

ומאלת שמצוינו אגנונו הוא, בתהלים (ט' י"ט) פי לא לנצח יסכת אביו תחאות נזיניות תאבד לעד — תחת תקות עניות לא תאבד לעות כי המלה "לא", הסטומה מקומות למלאו, לנזהח חשמם גם להמלת האביה יוציא — לא תאבד.

ושם (לח' ב') אל בקדוף תומינו ובמחמת מישרני, תחת ואל מחמת תיסרני (או ובמחמת אל מישרני), כי מלה "אל" הסטומה לבקופך השם גם להמלת ובוחתך.

ובמושלי (ל' ג') ולא לבדמי הטעמה ודעת קדושים אדע — תחת ועת קדושים לא אדע, כי המלה "ולא" הסטומה להמלת למזהוי תשםם גם ל"עת קדושים".

ושם (כ"א י"ד) מזמן בסתר יפחת אל ושחד בתק מה עות — תחת ושחד בתק יכפת כמה עות.

כפי אמר שיש לו ברשות פנים, שיאמיה, והוא פרנס שהעמד עולותם בקשר גדול להצמו ולא בקשר עליהם והחמים (ברכות ל'ב א'), וכן לא רק שלא נסח להתפלל על כל עדות ואפשר אם יעשה תשובה, אך זו בקשר מה' שאמל מונתתיהם ואל מונחותם, שאמל רשותה וטלול על ואושפזר למור עפי' המכואדר למלילה בספקו ד' וושבע משעה וטלול על פניו, ומורו בגמרא (סנהדרין ק' א') מה שמעונה שמי. שמע שחרורה בשתי אישים, שככל אחד מעדת קורת קנייא לאשתו ממשה, ואמר לה בתהראת אל מתחרי שם (ועי' ל' פנוי בבאור עניין חד' ה), המכואדר בדור שלמי בק' (פרק ח' הלכה ז) לעניין בקשת מוחילה ממי שחתאangan, שהמתבקש לא תאה קשה למוחלו. ועל זה אמר רבבי יוסף הדרה דתימר (שרץין למוחלו) כשהלא הווציא עליו שם רע, אבל בשזהיא עליו שם רע אין לו מחלוקת צולפות. עב'.

וכאן, מבואות הוציאו עליו שם רע מגונה, לנו אין להן מחלוקת ואסור למוחלו להם.

ועפי' זה שהישיב מה שקשת לאכורה למת הי' ציריך לבקש שאל יפן ה' אל מונחותם, הא גם בלא בקשה זו לא תקובל מונחות כמו דקיליל זבח רשות חובה (ע' סנהדרין ק' ב'), אך הנה מוש' בחולין ח' ב' חחבו זbam עשה הרשות תשובה מקבלין, בקש משה שם אט יעשו תשובה לא תקובל מונחות מטעם השיר, מבואר.

ועיין במנגן באברהם סימון תרزو' טיק ר' וההקרוא לחבירו ממות השד גוז האבוי שבא על הייבי כרחות ואין ציריך למוחלו לו (ויה מתבאר מהיוישלמי שחבאונו).

ומה שללא העיר המג'א חדש והשיך נט' לאמו שיזויתה כאשת איש — אפשר לומר, ממש דבואה אפשר למצויא זכות שנאנסת, ולא כן באיש לא שיך אונס.

המשיכו. צל' זו מתרנו תשובה השומעת לא רצוננו' (פרק ד' כל'ה), אבל לו רצוננו לא לקחת מאתנו שור חמוץ בשכח.

ופירושו המפורטים בעיטם הדבר שלא רצה שמואל לשכור אפללו ברצון השוכר, מוש' שה' חיש. שמא רך לכבודו הוא מתרזע בפי ולבו כל עמה ואדריך שעם גזה, ליה לא חש גם משה כמו שחש שמואל.

ואפשר לומר בעיטם הדבר, מוש' ושמואל ידע מערכו וכבחודו הגודל בעיני העם. איך ייכבשו ויקורווה, וכפי שגראה מהמשך כל עניינ' עם העם. וכפי שמתאר בהמשך הפרשיות שם, ולכן החש אפללו בשכר, שמא רך מפני בכבודו הגדול מתרזע. כי לא יכול להסביר ריקם בקשונו, ולכן לא צחה לשכור אפללו באחר ואפללו ברצון המשיכו.

ולא בן מטה' שה' עניין מכל אדם, וכן מאמרו וגוננו מה' (ט' ב' בשלח. ט' ח') מורה בחולין ('ט' א'). לדשן ה' בorth על מדרגת יותר פחוותה מעד ואברהם אמר אברם. (וב' ו/or' ז' כ' ב') בארונו זה) ולבן לא עליה על דעתו כי רעכו גודול וחשוב בעניין העם עד כי יתרצויו אלו להשכיר לו רך מפני הכבוד ולכם בל עצם, וחשוב, שאם בסכלו, בודאי עישים זאת מרצונות התפשי בלא כל כפית הרוח, ולבן שכר בשכר.

לא חמור אחד ממה נשאתי (ט' ז' ט' י')

ודוגמא לשנון זה אמר שמואל הנביא, כמו שהבאונו במאמר הקודם, אמן הוא שמואל הושוף עז' לומר בוגר ברבוי, הנני ענו' כי נגד ה' ונגד משיחו אבל משה השםיט לומר לשנון זה, ואפשר לומר בעיטם הדבר, יعن' כי כפי המתואר בפרק ה' הוקף בשונאים רבים ועתים עד כי קנקינוו אותו בהזאתה בהגונה עלייה מכובואר למעלה בפסקוק (ז') ויישמע משה יוטול על פניה ולבן לא אמר הנני ענו' כי הי' ירא שמא יימדו עורי שקר ויעידיו כי אמנים לך.

ואם יש לומר בפשיותה כי לא היה ציריך לומר זה, יعن' כי בדבר אלה ה' בחרצאה לה', ולא להעטם. ורקם זמייא גליה, ולא בן שמואל שזכיר זה להעטם. והי' ציריך לומר שיענו לו כדי להבהיר דבריו.

ולא הרעותי את אחד ממה (ט' ז' ט' י')

ולאורה אין להפקיד במשמעות עשות רעה לאדם, כי אין בזה כל שבת ומעלה, והובת הנפש היא לכל אדם, ומוי שועשה התיפך. תיינן הוא שפכרי ברגון ר' שוכר ושםואל לא רצתה לשכור אפללו ברגון

לא חמור אחד ממה נשאתי (ט' ז' ט' י')
ודוגמא לשנון זה מצינו בשמואל הנביא. שאמר (שמעאל ז' י' ב') את שור מי לחתמי ואת חמור מי לחתמי ואת מי רצוני. ופסות חוברת. דרכות טניהם על ליהקה בשנה, דאל' בחינויים מאיר ריבותה.
ובס' גדרים (ל' ח' א) אמרו בהבדל העניים ביחס המודעה הזאת ממשה ושםואל. כי משה כיו' לומר שלא רצתה לשכור מהם חמור אפללו בשכר, אמר אך ה' זה והוא באנון מצד המשיכו, אבל אם ראה. כי הוא שפכרי ברגון ר' שוכר ושםואל לא רצתה לשכור אפללו ברגון

האריש אחד יומתו ועל כל העדרה תקבזוף (ט"ז כ"ב).
ורגילים להבין לשונו זה בסוגנו פשוט. כאמור התייחסן שאיש אחד
יחטא וצל כל העדרה תקבזוף. אך לפיו זה ח"ץ ציריך לחיות וה"א מן האיש
מנקדת בפתח"ח שמותה על טימן תשאלת, וכמו בנהמיה (ר' י"א) איש
כגון ייברה, מנוקדת הארץ בפתח.

ועם זה גורם החומרית איננה מובאה, כי אכן מונן כן הוא. כן גורל עם
ישראל מאו ומושלם, שלל חטא איש יחיד, או אונסיהם היודדים יונש כל
העם כולם, וכמ"ש במ"ר ויקרא פרשה ד', ישראל אחד חוטא ומלווה
מריגשין, ולפעמים מתנש גם האונסיות כולה, כמו על חטא אדם וחטא
באclipות מעין הדעת הנגנשו כל בא עלם להתחפש בקלליהם, אונסיהם
בכללה אדם ונשים בקהלת חז"ה.

וביתור תאתה זו ובם ישראל, כי על אשר חטא אמן שרה נגד
הגר וישמעאל. מכברא בפרשה לך (ט"ז ר) סובליין ישראל בכל הדורות
משמעיאל (עיין רמב"ן שם).

ועל אשר חטא האבות בוה שלא קיבל את תגונע אחות לוטן
שבקהה להתגיר — על חטא זה נגנשו כל הדורות הבאים בוה שילוט
תמנע את מלך וצער את ישראל (סנהדרין ז"ט ב').

ועל חטא השבטים במכירת יוסט' בכורה של רחל, בעשרים כספ',
נקנסו כל ישראל לדורות לפורת את ברכיהם בחמת שקליט. שהם
שרשים כספ' (ירושלמי שקלים פ"ב ח"ג).

ועל חטא העגל שעשה דור המדבר ישבלו כל הדורות עד עולם, כמו
שראה רונייל כל כל פורענותות שבאה לעולם שאין בה חלק מעון הנעל
(סנהדרין ק"ב א').

ועל חטא המלכים הסבו לישראל לבכוח בכיה של חנן בלילה
אחד (פרשה שלח, י"ד א) והוקבעה בכיה לדורות בלילה תשעה באב. על
הורבו הבית הראשון והשני (חנויות כ"ט א').

ועל חטא ייחיד של ענן בימי יהושע שעבר על החרים נאמר חטא
ישראל (יזושע ז' י"א) כלומר, כל העם.

ועל חטא שלמה שנשא את בת פרעה ירד בגבriel ונצע קנות
בימ העלה שירטוון וועל ישראל הלו נבוגה. ומנגה הרבה ירושלים וככל
וכן ירעוד הדרש בטסוק וכשלו איש באחוי (פ' בחקתי, כ"ז ל"ז) איש

בעון אחוי (סנהדרין כ"ז ב'). והפקידה הכללית מעון אבות על בנין על
שליטים ועל רביעים.

וגם נמצא עונש רביעים על סבה פרטית באיש אחר, כי בשבי צעקם

שעושה רעה לוולטו הוא חוטא וועל, ואם כן, אך ובמה התפרק מטה
שלא עשה רעה לאחד מהם. (עו' מש"ב ב' ישוב בפסוק הליד איננו).

אך אפשר לפרש זה, משותם דלפי המובן מן הלשון ולא הרווחי את
אחד מהם — שלא עשה רעה לאחד מהם. לפי מובן זה לא דרייך הלשון
את אחד מהם, כי לפי משפט הלשון במובן זה ה"י צריך לומר לא
הרווחי לאחד מהם. שכן מושך אהינו הפעל "הרעה", וכמו שאמר
יעקב לבניו למה הרווחים לי (פ' מקץ, מ"ג) לא למה הרווחים אותו
ובפרשה שמות (ה' כ"ב כ"ג) למה הרווחים לעם הזה. הרע לעם הזה
לא את העם, וזאת מושך בהשלמה (א"א י"א) למה הרווחים לעבדך, לא
את עבדך, וזאת אמרה ושדי הרע לעם, ולא אתכם, וכן בתחלת (ק"ו)
ובירוחש (ק"ד ב') הרע לעם, ולא אתכם, וכן בנהמיה (ב' י') וויעז לתם, ועוד בנהמיה
(ב' ב') וירוחש למשה בעבורם, ובנהמיה (ב' י') וויעז לתם, ועוד בנהמיה
ובכלום בלמי' השם המשם.

אך אם מציינו פסח את הלשון כמו כאן, במלת ההוראה
את', והוא בפרשה תבב (כ"ו) וירעוי אוננו המצרים ויעוננו, ולא
כתיב וירעוי לנו. והנה עם הבאור שם יתבادر גם כאן באדר היטיב.

כי לשי המתבادر בקדושים. ברם החולן המצריים לענות את ישראל,
רצו לנצח וחתוב ישר על מעשיהם לפני אנשי תבל, כי חשבו שאם
יענו אושם שלמה בלא כל עילה וסבב יחויקו איהם לרעים ואכזרים.
משמעות המדרות ומשוללי רגשות אונסיות, כי איך ייחן לענות את
שלמה על לא כל עון וعمل בידם, ולכנון לאצחח חוכמת הבהירות
השתדרלו מוקודם לחפש ולבדוח על ישראל עונות ובוללים שונבים.
כי הם רעים וחטאים מלאי און ועון וכדמתה, ובביהון כן (בר' השבו להצדרק
בפני הבריות) ובביהון כן, יש להם הצעק והחפש לשעבדם בעבוזות
קשות וכו'.

זה היא בוגת הלשון וירעוי אוננו המצריים — שעשו אותו לרעים
כolumbia, שהכירו ווותנו ביעני ישבי תבל לרעים, ועל כן מצאו התנצלות
על מעשיהם לענות אוננו ולחת עליינו לעבודה קשה. וכי יתבادر לנכון

הלשון וירעוי אוננו המצריים ויעוננו ולשונו שאמר להם משה, ולא הרווחי
ומעה יען גם הפסוק שלפניו לשלונו אמר להם משה, ולא הרווחי
את אחד מהם — שלא הכתרתי את אחד מהם לאיש רע וחוטא. אך

תמיד דגנתי והוכרתי לומות ולפניהם, כי דקייל' והוי דין את כל אדם
לפ' זכות (אבות).

משמעותם ערבות, כמבואר בסנהדרין (כ"ג ס"ב) על הפסוק בפרשא שבחקי (כ"ג ל"ז) וכשלו איש באחיה איש בעון אחיה מלמד שכטול ערבים זה בוה, ע"ב. ואמנם וה שירך רך בתאטיס הבאים לרגלי סבות גשימות, כמו בעקב החיצ'יר ואותו או לרגל עשור או עני, כי שניהם עלולים לסבב חטא ועון, נבוזע, אבל בכל היחסות ונחשב רך לפוגם בדרכו ההורחה ומזהו, אעפ"י אין נשאר בכלל היחסות ונחשב רך לפוגם ולחותם וכמו שאמור (סנהדרין מ"ג) י"ר ישראל אעפ"י שחטא ישראל הוא, וזה הוא מני שביזו לשוב בתרשובה ושב ורפא לו, ובמגבג הנה שיר עדות, וזה מכיוון שסביר הרי הוא כל של שරאל.

לא כן זה הפוץ גדור עפ"י רוח כפרה בעיר, ואינו מודה לא בתרזה ולא במוצאות ולא בכל יסדי וקורי הדת. ועל כן נאמר (משלי ב' י"ט) כל באיה (למנית ולכירה) לא יושובן (עין ע"ז י"ז א'). איש כוה חשב כמה שיצא לכל האומה וכאבר הנחתק מן הגות, וכן עוד לגוף כל חיש לה, ולכן בחוטא כוה אין שיר עדות, אך הוא לבדו עונן ישא.

הנה דיע, כי קrho וודרו פרצו גדור האמונה כללה וכפירו בה, ובתרזה ובכל המסתער מאמונה, ולכן נחשבו כמו יצאו מכל האומות ואין לה להאומה, לכל ישראל, כל יחס וכל גנעה אליו, וספיר לא שיר בו עדות מכל ישראל, וגם מילא לא שיר שעשן גברנו האומם בוהלה כמבואר.

ולכן שפיר תמה משה ואמר, האיש אחד ייחס הסה כוה אשר בו יידר מכל ישראל ועל כל העזה הקצוצה, מטעם עדותם. בעוד שכאיתן כוה לא שיר עדות.

ורואה איך לPsiוי יהודיך ויתבדר הלשון בהקדמה למאמר זה, באמדרו אל אלו הרוחות האיש אחד ייחס לנו, ויא נחבר על מה בא לידי מה... אל אלו הרוחות... ומה וה שיר לפיל השענה האיש אחד ייחס וכו', אך גוזה לזרם בוה, כי אהה יודע כל רוחות בי אדם ואתה יודע סתמי ריבם של עצבי המחלקות, כי כופרים הם אך ובחרותך, ובאש:

כה לא שיר עדות, כמבואר, ואם כן למת הקצוף על כל העדה, ואנכם גם לפי המובן הרגלי לפרש כותה במאמר זה בלשון תמייה, לא קשת מה שאצלנו ובודורות לפני נתקבל המאמר הזה ברוח מבסא ניחוחית ודואית, כמו שהבאנו ממדרשי ומכיליאת — יען כי עט משך הזמנים נשחטו כמה וכמה לשוניות ומטבאות ושמות מובוגם הראשון, המקורי, להפכו כמו שנקשב כהו איה מטה:

כה נשחנה אצלנו ממוון המקורי לשון הפסח בישעיה (מ"ט י"ג),

אותה של עשה, מבואר בפרשא תולחת (כ"ג ל"ד) ויצעק עזקה גודלת בשבל זו צעקו ישראל בימי המן (мир פ' חולות, ס"ז). ושביל שלש דמעות שחורי עשו על קרבין יעקב את הברמת עני יישאל זולגות דמעות בכל ים (מדרש תהילים, כ'). וכן לעין הטבה וכוכת. בשבל זכות אחד של ייחד יוכן דורותיו הباءים אחרים, כמו:

בשכל ארבע טסיונות שלוחה טרעה לאברהם (פ' ל"ד) נשתעבזו אלדי (למשפחתו) ישראל במצרים ארבע מאות שנות (סמות מ"ז ב'). ובסדר מייה קרבותן שהקוריב בכל מלך מואב וצאה מגנה רות שחייתה בת בנו של עגלון בן נבו של בלק (שם מ"ז א'). ובסדר ארבע דמעות שחורייה ערפה בעת שנפדה מנעמי וכתח יצאו ממנה ארבעה גבורים במי דוד (שם מ"ב ב'). ובסדר שומר יתרו קראן לו (פסחא) ויאל להם (פ' שמות) וכן בני בiny ושבו בלשכת הגזיה (סנהדרין ק"ד י"א).

ובסדרليلו שקדמתה בכירה לצירה (בנות לוט, שכונו לדבר מצור, ליקום העולם) וכמה וקדמתה ארבעה דורות למלכות (עופת, שמי, זוז ושלמה, ואלו לבעיטה לא הי מלך בישראל עד רחבעם בנו שלמה, שנולד לו מנעםה העמונית) (ב"ק ל"ח א'). והרבת הרבה גענין כאליה וכאליה בקרות עם ישראל, ומה זה האתל מטה על העונש לנו.

ולכן נראה, אכן לונת מטה בלשון זה לתמזה, עד להביע צערו על גורלם של ישראל, מא ומועלם. אשר איש אחד חס וגklassה בקמץ ה"א מן כלום, ואשר כן הוא מחמי הבריאה. ובזה ניתח הקודק בקמץ ה"א מן האיש', אשר ממשמעו, שכן כו' הו.

וכך נראה שהבינו חיל בלשון זה שאינו לשון תמייה, כי אם מכטא של דאגה על דבר של צער, שכן מיצינו במדרש חז"ל ר' י"א על הדר סי' (פ' יתבו) אגוז או גינון יידחן — רדרדי — על שם יידח ה' על הדר סי' (פ' יתבו) אגוז — אל ישראל, לרמת נמשלו ישראל לאגוז מה אגוז זה אם אהן נזול אחד מן מתגלילים, כד ישואל — אש אהן חתאן ועל כל הגוזה הקבץ, ע"ב הרי מפרש לשון הפסוק בינהוותם. ואש או רודר בשיטות במלחאת פרשה יתרו, ישראל אחד חס וגולם ונשנים. והוא גם כן שמרפשים הלשון בינהוותם.

יאמנים נחמתי, כי אפשר לפרש המאמר איש אחד יחטא וצל כל העדה הקצת' — באמת בתמייה ובטליה, ולא קשת מכל מה שתערנו מעניהם כללitis עבר חטא יחטא, יعن דעיקר טעם עונש כללי הוא

תוסחת ברכת

קרת

תוֹאָר זֶה לְנַעֲלָה וּמַכְבֵּד מְאֹד. וּכְנִירָא יֵצֵא לְשֻׁעָה מִכּוֹרָן הַמְּתָאָרִים בְּדִרֵי רְשֵׁי אֱלֹהָה.

וּכְמַה מְלִיט בְּדִידִים נִשְׁתָּחַוו מַזְבֵּחַ לְזָמָן, וַיּוֹתֶר מֵזָה שְׁנִי

הַמּוֹכוֹן הוּא — דָבָר הַפְּכוּכָה כַּמָּה לְמַשֵּׁל הַשֵּׁם, סְכִילָה בְּפֶסְקָה דָקְהַלָּת

(ב' י' ט') הַחַכְמָה יְהִי אָוֹ סְכִילָה, וּבִירָמָה (ה' כ' א') עַם סְכִילָה וְאַוְן לְבָבָ

שְׁמַבּוֹגָה, שְׁוֹטוֹת, פְּחַי, וּכְנֶגֶד זֶה בְּתַלְמוֹד (שְׁבָתָה ל' ב') שָׁאָמָרוּ לְשָׁלָמָה, אָן סְכְלָנוֹתָה, כְּלָוָה אַיִתָּה חַכְמָהוֹן. וּכְן בְּפִרְשָׁה מְקַצֵּן (מ"א ל' ג') וְעַתָּה

יְרָא סְרָעָה אִישׁ בְּגָנוֹן וְחַכְמָה תְּרָגּוֹנוֹ גָּדוֹר סְכְלָהוֹן.

וְאַמְנָן אָשָׁר לְוֹמָר, כִּי שָׁם זֶה בְּלִל שְׁתִי הַמִּידּוֹת, הַכְּמָה וְסְכָלוֹת,

וְהַיּוֹנוֹ כִּי בְּמַבּוֹן חַכְמָה יִתְפָּרַשׁ כִּמֵּן חַולְלָן שִׁין שְׁמָאֵל (שְׁמַחְלָלָה

עַם סְמַד' מִפְנֵי שְׂיוּוֹת הַבְּרָתָם) וַיָּקָרְבָּן כָּמוֹ שְׁלָבָן, כָּמוֹ הַשְּׁאָה טֻבָּת שְׁכָלָן,

(שְׁמָאֵל א' כ' י' ג'), שְׁכָל טֻבָּת כָּל עֲוֹשָׂהָן (הַלְּחִים, ק' א') וְעַותָּם

שְׁכָל (הַמִּתְמָה ח' ח') וּבְמַבּוֹן פְּתִיָּה — צְרוּרָה בְּסְמִ"ר',

וּרְאֵי לָהּ מְפָסָק דְּמָשְׁלֵי (י' ח' ב') לֹא יִתְחַזֵּן כִּיל בְּתִבְונָה —

וּמְתָגָם יְרָשָׁלָמִי — לֹא גְּבִי (מְרוֹגָמוֹ שֶׁל לֹא יִתְחַזּוּן) סְכָלָה בְּסְמַלְתָּנָה,

וּמְתָבָאָר, כִּי הַרְאָזוֹן בְּסְמִ"ר', וַיְהִי (תְּرָגּוֹן שֶׁל תְּבֻוגָה) מִפְּרָשׁ כְּמוֹ

בְּשִׁין שְׁמָאֵל, שְׁמָאֵל, שְׁמָאֵל, שְׁמָאֵל, שְׁמָאֵל, שְׁמָאֵל, שְׁמָאֵל, שְׁמָאֵל,

וְאַתָּה נִינְגָּדוֹ יְדָוֹ, נִדְבַּת לָבָן, רָוח נִדְבַּת, וְכָגָדוֹ יְבוֹן חֲרָפָת,

כְּלָמָה וּקְלָמָה, וּקְלָמָה, וּקְלָמָה (פ' קְדוּשָׁם, כ' י' ג') בְּאַיסְטוּרִי עֲרֵיות חָסָד הָאָהָן

וּבְפִי וַיְשַׁלֵּחַ (לִיד' י' י' ז') חֲרָפָת הָאָהָן לְגַן תְּרָגּוֹן חָסָדָה הָאָהָן וּגְן.

בְּפִי קְדוּשָׁים שֶׁחָסָד הָאָהָן תְּרָגּוֹן קְלָנָה, וְעוֹד הַדְּבָרָה.

וְהַשֵּׁם, סְתָרָה עֲנִינוֹ יְדָעָה, סְפָהָן, טָמֵן, סִתְרֵי בְּסָתָר אַלְוָה (תְּהִלִּים,

בְּי' ח') מִתְסִירָם בְּסָתָר פְּנִץ (שֵׁם, ל' א' ב'), וְהַרְבָּה בְּסָתָר אַלְוָה (תְּהִלִּים,

בְּתִלְמָזָה, פָּאָר, גְּלִי, כְּמוֹ הַבְּוֹגָה הַסּוֹתָר (הַמְּפוֹר, שְׁבָת ע' ג'), אָם

יֹאמְרוּ לֹךְ וּקְנַטְרָה וּלְזָדִים בְּנֵגָה (גְּדִירִים מ' א'), וּבְבָב' (ג' ב') לֹא

לְסֹתָר יְרִישָׁה בַּי' נַיְשָׁחָא עד דְבִנִי בַּי' נַיְשָׁחָא אַחֲרִיתָה.

וְאַתָּה נִבְאָה לְקָבֵן מְלִיטָן כְּאַלְהָה יַקְבֵּן לְכָמוֹת גָּדוֹלָה, וּמֵי שְׁהָוָה בָּעֵל

מִקְרָבָן, וְאַתָּה נִבְאָה לְקָבֵן מְלִיטָן יִמְצָא הַרְבָּה הַכְּהָנָה.

וְגַעַר כְּאֹן רַק עַל מֶלֶת אֶחָת הַכְּוֹלָתָה דָבָר הַפְּכוּכָה, וְאַתָּה מְסֻנָּן זֶה

דָאַיִל שְׁמָם לְבָבָל וּלְתַקְנָה בְּנוֹסָה הַפְּלָלָה. יָן כִּי חָסָד אָמָד עַל בָּכָר שְׁמִים

לְהַנִּיחָה כְּמוֹ שְׁחִיאָה, וְגָדוֹל הַצְּעָר מְאֹד.

וְהַשֵּׁם הַשֵּׁם, קְלָסָן, שְׁעָנָן צָחָקָה, הַתְּרִיל, לעָג וְכָדְמָה, כִּמוֹ לעָג

וּקְלָס לְסִבְיוֹנוֹ (תְּהִלִּים, מ' ד' ז'), לְחַרְפָּה וּלְקָלָס כָּל הַיּוֹם (ירְמַיה-

כ' ח') חַרְפָּה לְקָלָס (יוֹחָקָל, כ' ב'), הַוָּא בְּמַלְלִיטִים תִּקְלָל (חַבּוֹק

א' ח') וְעַד הַרְבָּה.

מַחְרִיךְ וּמַחְרִיבִיךְ מִמֶּן צָאוֹן, שְׁהַכּוֹנָה מִבְּקוֹרָה, שְׁיַעֲבוֹר אַוְרָה וְלִיכָּוּ להַמָּ

מִפְּנֵי, אוֹ שְׁיַבְּלוּ וְלֹא יִתְהַיּוּ בְּרַעַד (עַזְיָן דְּדַקְּקָה), וְזָהָה מְכוֹנִים בְּלֶשֶׁן

זה, כִּי מַהְדִּסִּין וּמַהְרִיבִין, מִזְאָט — מִמֶּן עצָמָן, מָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאָ

מְאוֹתָה אֲחָרִיתָה. וְאַתָּה יִסְבְּרֵן בְּנֵי אָדָם בְּהַזְּמָן, הַוָּה מִפְּנֵי דְּנַחְמָתָה

אוֹמָן (מִבְּנָה), וְשֵׁם פְּסָוק י' א', מִמֶּן יֵצֵא חַושְׁבָּן עַל ה' רָעה, וְהַמְּבוֹן

הָאָהָן, מִפְּלָגָה. נִינְגָּדוֹ, יֵצֵא סְנָהָרִיב שְׁחַבָּעָל ה' רָעה, וְזה כְּלָשָׁן פְּמָן

מִמֶּן יֵצֵא). וְכֵן נִשְׁתָּחַוו המַבּוֹן מִכְמָה מִלְּטָה בְּדִזְׁוּזָה, שְׁהַבְּנִיּוֹן גָּמָנָה

שְׁבִימִי הַחֲרוֹה נִחְשַׁבָּה לְבָכְדָן וּלְגָדוֹלָה, שְׁהַבְּנִיּוֹן בְּזַמָּן שְׁבִימִי הַחֲרוֹה נִחְשַׁבָּה

הָאָרֶץ, (עַזְיָן רְשִׁי) לְפֶרֶשָׁה קְדָשִׁים (כ' ד') בְּפֶסְקָה וּבְעַלְמָה יְעַלְמָה

עַם הָרָץ אֶת עִינָמָה, וּבְמַמְּוֹדָה וּמִתְהַלְלָה שְׁהַבְּנִיּוֹן נִחְשַׁבָּה

וְחַשְׁמָן (עַזְיָן אַח' ח') אֶת דִּתְמִתְמָה שְׁהַבְּנִיּוֹן שְׁרָפוּ הַכְּשָׁדִים באַשְׁ

וּפְרִישָׁה (עַזְיָן אַח' ח') אֶת דִּתְמִתְמָה שְׁהַבְּנִיּוֹן בְּזַמָּן הַעֲמָם — הַזְּהָבָן שְׁבִימִי

שְׁבִימִי הַזְּהָבָן וּלְפְחוּתָה, כְּמוֹ שְׁכָחָבָן יְהִי שְׁבָתָה (לִב' א'), בְּהָה לְשָׁוֹן

בְּתַחַת עַסְלָן וּשְׁוֹ� שְׁמַחְקָבְצָן בְּוֹ הַכְּלָלִי. עַבְלָן, וְתַחַן שְׁבוֹמָן אַחֲרָה

מִזְמָנָה הַגְּבָרִים אֶת טַעַמָּה וּמִקְבָּאָתָה. וְכֵן שְׁמַתְמָה בְּזַמָּן הַלְּוּלָת

וּבְזַמָּן נִיחָה מִתְבָּרְעָה וּמִזְמָנָה (בְּיַרְעָם), וְהַיּוֹנוֹ מִפְּנֵי שְׁמַתְמָה בְּזַמָּן חַוָּשָׁה וּמִקְלָתָה שְׁלָמָה

בְּבִית הַנְּסָתָה וּמִקְבָּאָתָה בְּגָמְרָה, וְבְזַמָּן תְּבִזְבָּחָה כְּבָשָׂר וּמִקְבָּאָתָה

בְּבִית הַנְּסָתָה וּמִקְבָּאָתָה בְּבִיטָה שְׁבָתָה כְּבָשָׂר וּמִקְבָּאָתָה. כְּמוֹ

הַשֵּׁם (בְּעַל חַזְבָּן) הָיָה מִזְבְּנָנוֹ בְּזַמָּן הַתְלִמוד תָּוֹדָר לְהַמְלָתָה, כְּמוֹ

הַלְּשׁוֹן, כִּאן מִצְאָה בְּעַל כְּבָשָׂר מִבְּגָדָנִיּוֹן (בְּיַרְעָם, וּבְנְדָרָת (מ' ב') בְּעַל כְּבָשָׂר מִבְּגָדָנִיּוֹן

שְׁפָרָה, וּבְתַלְמָדָה (גִּיטְינָן מ' ח' ב'), בְּעַל כְּבָשָׂר מִבְּגָדָנִיּוֹן בְּעַל כְּבָשָׂר

מִשְׁכָנָה, וּבְתַלְמָדָה (גִּיטְינָן ח' ב'), בְּעַל כְּבָשָׂר מִבְּגָדָנִיּוֹן בְּעַל כְּבָשָׂר

חַרְבָּה כְּבָדָל, מְכוֹנִיתָן לְזָמָר, שְׁחוֹר חַרְבָּה הַרְבָּה, וְכוֹן הַבְּנִין רְשִׁי שְׁבָתָה

בְּעַל כְּבָשָׂר גָּדוֹלָה, מְכוֹנִיתָן לְזָמָר, שְׁחוֹר חַרְבָּה עַל עַבְדִּים גָּנוֹשִׁי (נ' ח')

ג') כַּתְבָּה בְּעַל כְּבָשָׂר שְׁלָשָׁה מְגַנְזִים עַל יְדֵיכָם חַגְשָׁה עַל כְּבָשָׂר

וְשֵׁם הַוָּא, אֲזָנוֹ מֶלֶא סְפִירִי הַיְיָ נִחְשַׁבָּה בְּזַמָּן הַתְלִמוד לְשָׁמֶן גָּנְאי

וּשְׁפָלָת, כְּמוֹ שְׁכָחָבָן רְשִׁי בְּמַגְלָה (כ' ב') בְּמַקְמֵת שְׁגָנָר שְׁמַגְרָא מִתְהַלְלָתָה

מָהָרָה וְזה וְזה לשׁוֹגוֹן, גָּנוֹן לְאַלְאַסְרָה. אַיְוֹן לְאַלְאַסְרָה עַמְּלָתָן כְּמָה לְשָׁלָמָה עַכְלָל. וּבְזַמְנִינוֹ גָּנוֹן, נִחְקָבָן

גוראה לפרש עפ"י מה שבירנו הבהיר בוגמרא שם (מ' א'). כל תמקדר את החלול נציג מדרינה של גיתנהן, שנאמר, אשרי משכלי אל של בירם רעה ימלחו ח' (תהלים, מ' א' ב') ואין דל אלא חולה, שנאמר (ישעיה, ל' ז') מטה לא נצנני (טפתה זו שללים ח'). וכברורה מה תלות מודה כנוד מודה היא האלה מגותם נוד בדור חולמים, וגט מה שיוכו הלשון אשרי משכלי, אוו השכליה יש כאן.

ובארנו עפ"י מה שכחנו בפוסקים ובספריו יראים, דמצאות בדור חולמים, אשר המשרש בחוללה בצריכו ציריך לעזרתו לתשובה. אך ציריך מזאדים לאו לוחות וחור ולהשכיל איז להעיזו זו וזו, בשונה ונחת ולאט ולקיים מלה בסלע, כדי שלא יוטל בו עליון, וציריך להעירו כי התשובה מועלת לקרוע גור דין וזי' זה ייקם מחלין, וויסוף לו שנות חיים וכדמתם בברים מישבם את הלב. ומדרך הלשון אשרי משכלי, כי ציריך לוח השכליה ועתה.

ואחריו אשר עז' התזרורות זאת יציל את החוללה מגותם, רקון שיחזור בתשובה, וכן זה העמודר בא בשכוו להגצל מגותם, מדה כנוד מודה.

הנה אחריו אשר תכלית בעור חולמים הוא למען התזרורות על פקודה כל האוד שבחאה על כל איש, לפי זה ימכורו יהו רבבי הגمرا ופקודה כל האוד עפ"י פירוש המפרשים דמסוב על בדור חולמים וetzלחת מגותם מפנוי שיש יחס להענינים, כמו שבירנו.

אם כמות כל האוד ימוחנן אלה ופקודת כל האוד יפקד עליהם
(ט"ז ב"ט)

כבר הבנו בתרגול המאמר הקודם, והלשונו ופקודת כל האוד יפקד עליהם, שיינו חולמים ובני אדם מבקורי אותם, עיי' יש' ומכוון לנו, כי אלה לא תחולו ובני אדם לא יבקרו אותם רק יימוחו פמאום. ולפי זה ציריך לומר דלשון הפסוק הוא מההיפוכם, וצריך לומר מוקדם ופקודת כל האוד (כלומר, אם פקודת כל האוד) יפקד עליהם וחרוי כי אם כמות כל האוד ימוחן, כי הרי ההורל והבקור הם קודמים למשתת, וככפי הכתוב לפניו אם כמות כל האוד ימוחן ופקודת (וזאת פקודת) כל האוד יפקד עליהם אין זה על סדר החיים והבויים.

ואננס נוכחות, כי אין הכותוב מפoid על סדר המאורעות לזמןיהם, כמו למשל בפרשה בראשית, הרבה ארבה עצבנין והרונן, ושירשו בגمراה (עירובין ק' ב'), דעתבונן רומו על צער גידול בנים, (גנאות זמפרש עצובנוך מבון עמל וטורת מלעון לחם העזבבים (תהילים, קכ' ג')

ואננס בתהמוד נמצא מובנו בהיפוך, שב זה לל, כמו אשרי המלך שמלסן אותו כך (ברכות ג' א'), ובביבמות (צ"ב ב') אי לאו דקלסוס גברא רבה, עוד. אכן אווי מהנה מואוד על הנוסח בתפלת שחירת לשכת, בתפלת הלשון... שנן חוברת כל היצורים לפניך ת', להחotta להלל לשבח לאחד לרובם להדר לעלה ולקלל. כי אחרי שכבל הנוסח נקבע על טהרת לשוח הקודש. אך זה נקבע מלה זו "ולקלס" אשר בלשיך תורת על חרפה ולעג, בז' והטול, כמו שהבאנו ואין גם מקום אחד במקראי שתבא מלה זו במובן שבז' והטול וככבה. ואיך יתאים נסח זה עט גוטה אחר בתפלת הבט משחים ודראה כי היינו לעג וקלס בגוים (בתפלת הווא רחוץ).

וכן בברכת החודאה בהגדה לפסח,ليلיךanganono חיביט להודות להלל לשבח לאחד לרובם להדר לעלה ולקלל למ' שעשה את כל הנסמי, וגם בגין כל שמות שבתאי על טהרת לשוח", ואיך זה בא קוץ מכאייב זה ברכס השטה. ומ' ומה דחקו למחבר הנוסח להוציאו שליטים במלחה אשר לאו לפי עטם לשוח' הקיא מהר מהלענה, וטורת ברכות הייל' מהקתייה מהנות, וזה שבחו בילדותה.

ואו אלה וזה דוממן, למה שטספור בפס' ברכות (ל"ג ב'), ההוא דרבנית (לפני התיבה) קפ"י דברי חינגן, אמר (בנוסח התפלל) האל הגודל הגבורי והונור ואידייר והעוז החוק האמץ והודוי והכבד, המתוין לו עד טסיים (מלות), כי טסי. אבל לו (בקפידא) סימיתינוו לכולו שבחוי דמרא, להח לך רל מלוי האוי וכו', ע"כ. והנה כס"כ הוא לענין שלטנייגו כי שם. אך השוא, כל המודות שביחסים ום, אבל בגין בהמודה "ולקלס". הרהורים רבים במובנתו, ובלשונו הקדש מכללה מלה שהוא הימיר הרzon והגינויים, כמו שהבירנו. — ובוחאי כדי להטעיטה, זוי מדות יסורה בילדותה.

אם כמות כל האוד ימוחנן אלה ופקודת כל האוד יפקד עליהם
(ט"ז ב"ט)

בפס' גדרים (לט' ב') אמרו, ופקודת כל האוד יפקד עליהם, שיינו חולמים ובבניהם אדם מבקורי אותם. ופירש הרים' והפרש (המיוחס לשלשיין, אבל איןו לרשות') ובני אדם מבקורי אותם. והיינו דבתוכה ופקודת כל האוד יפקד עליהם, אבל, לא נחבאו, אך יוכל בלשון ופקודת כל האוד ענין בדור חולמים.

שימורו ולפען חזירך לנו במוחה הבהיר שלא יוכלו לתרורו אתורי. ואך כי משה קבע החינוך מミימתה פתאומית, אך מן תשימים סייעו להבטחת המופת בתמונה הדאית ובטהרה. ועין משכ' עוד באמר הבא טעם עונשם בפתיחת הארץ.

ותפתח הארץ את טיה (ט"ז ל"ב)
טעם עונשם ע"י פתיחת הארץ שהוא עונש בלתי טبعי, ולא ע"י עונש אחר, כמו ע"י אש ומים או ע"י נשפט כמו בפרשנה חקת (כ"א ז) וכדומה — אפשר לומר שפערו בהם בא מדה נגדי מדה, כי כמגואר בפרשנה ובמדרשים השוא בוה שפערו פיהם לבליחק לדבר תועה על כל הקירוש, לפיכך▷ נזנו תפוחתת פ"י הארץ, וכן שאמרו בדור המוביל שדרונו במדת חטאיהם (ע' סנהדרין ח"א)▷ ונזכר ואביהם שחטאו באש יונתן באש (ט' שמיני). ובמס' סותה (ח' ב') חשב כמה עונשיין בדרך נגדי מדה, ומהד' ייא בטורה.

ותבלע אותם ואת כל הרבייש (ט"ז ל"ב)

טעם בצלעת חרמש אפשר לומר לנו עפ"י המשנה בסנהדרין (נ"ד א) המכאים על הבהמה נקלת גם בהמהם, ופירשו בגמרא אם אדם חטא בחמא מה חטא לאלה לפי שבאה לאדם תקלת על יהה ואם ריאו אותה ייכרו תקלת האמת בחטאיהם, ואין זה לבוד למן האדם. ובמגואר בפסחים (ק"ט א) במדרשים, שהי' קrho שער גודל העשירות האות הימת שבחת למחלוקתו, כי נתגאה בה (וכלISON התורה ב' עק. י' יא, וסוף ווחב ריבת לך רום לבך וגרא) — ולכך מכינו שעיר שרו באה תולח' לאנשים אין ראיו שתשאר העשירות שלו ומוכיר השטוא המתדי.

וגם יש לנזון התעט מאבדו כל אשר להם עפ"י מה שכתב רש"י כאן בפרשנה (פסוק י"ט) פסוק ויקהל עליהם קרתא. בדברי לננות (וכ"ה בתחרופה). מובואר בספקם (ק"יב ב') דיליזות מושך את לב האדם לנו צי' צריך לעקור מושרש את כל השיך לקרת כי שלא יוכרו עונינו לילינזון.

ויתכן לו אמר דו כוונת הגمرا בעירובין (כ"א ב') כל המליעיג (המחליצין) על דבריו הכלים נזון באפשה ורותחת (ונוי על הפרש שבונת האדים), וכונת הדבר, דכלמו שהashaפה שבוגר האדים אם לא ירתקות תרעיל את הכלן. ולפי זה נכו לגורום בגמרא תחת בשחתה רותחת — נזון הנפש. ולפי זה נכו לגורום בגמרא תחת בשחתה רותחת — נזון באשთה ורותחת. ככלומר, כמו שבהרשות להרחק מגור האדים אשפת ורותחת

תוספות ברכל

ב' לחם שמשיגים ברב عمل ורגיעות, וכן פן ישבעו רדים כתף עצידך בבית נכרי (משל' ה' י') דהרבגה קנייך שרכת בעמל רב. וכן עזין גידול נינים מוחbor עם عمل ורגיעה רבה. (ונראה שאין רוזצת לפרש בעקב מענין עצובות רוח, יען כי אין האשה עצבה בגידול בנינה, ואדרבתה היא מלאה תפקידה וזה ברצון הנפש ובקורות רוח), ולפ"ז הי' ציריך לומר מקדמת הרונן ואח' עצבונן, כי החווין קדמת לגידול בנים. וכן בפ' וויחי ברכות שדים ורוחם (רומו לברכת הנגה והלידת), והי' ציריך לומר מקדמת ברכות רוחם ואח' ברכת שדים, וכן בפרשנה בשלח ושם את הם לחרבה ובקשו המים היא ציל מקדמת ויבקרו המים ואח' ושם ורים תולעים ויבאש, hei ציריך לומר מקדמת מלחמת מלחמות, וכן באיזוב (קיד' י') וגבור ימות ווילש, והי' ציריך לומר נובר ולב רוחם, כי הלחימות היא סבה למיחות, ובוישיטה (ס"ד ד') זו אתה קבצת נחטא, אעפ' שהחטא היה סבה להקצתה, והי' ציריך לומר אנחנו חטאנו אתה קבצתה, ועוד לשונות כאלה, והוא סגנון הלשון במקראי.

אם פמות כל האדם ימושtan אלה ופקות כל האדם יפקד עליהם לא ח' שלחני (ט"ז כ"ט)

במס' נדרים (ל"ט ב') אמרו בבאoro לשון זה אם כמות כל האדם — שם חולים ובני אדם מבקרים אותן, ולא ימושtan האה שאל' ח' שלחני, ועי' משכ' במאמר הקודם.

והנה לפי זה לא ח' ציריך כלל גם גודל מקביעת האדמה לרחדות מופת ה', והלא לפי הסpin שקבע, שם אם רק הוי מתים פחאות הוי גם כן נדאה ננס. וכיון שאי' כאן מיתה כל אדם, וכופץ שחתנתה, מביאור אר' אפשר לפרש זו עפי מה שאבדו כאן במדוד ובב' נהגומה על הלשון ויאבדו מתחן הקhalb (פסוק ל"ז) "הם אבדו ולא שוררתם", ומפרש, שהשרודות שחי' להם עברו ותיק לאחריהם. ומצינו במ' שבת (ל' ב'), כי דוד המלך ידע שנגנו עלי' למות בשבנה. ובקש בשפטם לרחות מיתומו ליטום תול, והשיבוהו כי זה אי אפשר, מפני שהגיא שעניר של שלמה לזכות מלכיה. «ואין מלות נגעת בחכירתה אפללו מלכא ניאם», לודמר, אפילו לשעת קלה. ולכן בהכרה שתרומות בשבת וויכת שלמה במלכות.

ולפי זה, אם הוי מותם כאן מתחם לא הוי ניכר בהחלט שמו נך מפני עונש, אך מפני שהגיא השעה מהשרות של אחרים ומי בהכרה

ס"מ) תבאותה לאראש יונף — חחת הבואת, ובשפטו אל ב' (א' כ"ז) גפלאותה אבחתך לי — תחת גפלאתה, וננהליס (מד' כ"ז) קומה עורמת לנו — תחת עורה, והרבה כהנתן, והנה כוה וכוח מדרבי הלשון.

אך פרה תפודה את בכור האדם ואת בכור הפהמתה הפומאת תפודה וסדריו מבן חורש תפודה בערך נטפת המשות שקלות (י"ח ט'—ט"ז).

לפי שיחות הלשון מוסב החזי וסדריו מבן חדש תפודה בערך נטפת המשות שקלות על באמת הדרין של בהמה הוא לא בכשי האדם ועל בכור הפהמתה. אבל באמת הדרין של בהמה הוא לא בכשי כי אם בשעה. מפרשוש בפרשנה בא (יג' ג').

ולכן קראו הפסוקים האלה כאן בסירוט. בסדר כוון אך פודה תפודה את בכור האדם וסדריו מבן חדש בערך המשות שקלות ואות בכור הפהמתה הסמאה תפודה (ל"ג המבואר במקות אחר — בשעה).

ודבר קריית לשון סבירות הוא נפרץ במרקם, וכן אמרו בסוטה (לי' א') מקריא זה מיטוס הוא וככיב' (ק"ח ב') סוט האפקרא ודרשותה, ובמיר' פ' אחריו (פרשנה כ"ב) ריש לקיש חוי מוטס קראי, והרבה מתנה, וכך ריש' בפרשנה ויקיא (א' ט"ז) ובפרשנה אמר' (ק"ב ב') ובפרשנה חתק (ט"ט ו') ועד עד בכתה מקומות. וארכנו מה במקות אחר (ראה לפניו ברוש פרשה וקיא בפסק אדק כי יעריב מכם קרבו).

סדריו מבן חדש (י"ח ט'ז)

עם הדבר שמצוות מילת בשמיינו וסדריו מבן חדש אפשר להסביר, שגם שמו דבאתה רוב ולודות לאחר שבעה ימים הם בחוקת חיים וקיימות ולא חישינין למעטם דוגלים, כי בקבוק מצוח הולcin אחר הרוב אבל בסדריו שצוק להוציא נסאי הולcin אחר הולcin במקום אחר הרוב, וכן נסאי מיטוסים עד יום השלשים שאו יצא מכל גדר ספק.

ושעם הדבר שאו הולcin במוקם אחר הרוב בארנו בפרשנה משפטיהם בפסק אדר' רביט להחות (כ"ג ב').

בן תירימו גם אתה (י"ח כ"ח)

מלשון גם אתה מרבני שגות שליח תורם, אבל לו לא הריבו הוה לא חיינו מרבים שליח, עפ"י הכלל שלוח שאל אט כמותו, יין כי יש כאן שני מעוטרים לשלה, מפני כי גע המלה חתרימר בלבד מורה על

כדי שלא ירעול את כל הגוך, אך מוחיקין את זה המליעג על דברי חכמים כדי שלא אבד נפשות זולתו עיי' ליצנחו דמשיכי, כאמור.

אמור אל אליעור בן אהרן הכהן וורם את המשפטות מבין השירוף כי קדריז (י' ב')

קדשו שעשאים כל שרת ו/or ובקטורת של ז/or פרישין, כי קדריז קדרזה בכל שרת של ז/or ובקטורת של ז/or.

אבל יש לשפר עפ"י המבואר בילוקוט כלכמים א' (יח כ"ג), בעט שאמר אליוו נבאי הבעל, יהוננו לנו שנים פרים ויבחרו להם (נבאי הבעל) הFER האחד ואני עשה את הספר האחד (כלומר, שהוא והם יקריבו קרבן) — לא רצח פר שלם, הנעוז להקרב לעז', להרתם את רגליו לכלכת, ואמר לאלוו פר שלך עולה לשם של הקביה ואני עולה לשם של הבעל להכעיס את בוואי, ואמר לו אליוו, כי כשם ששמו של הקביה מתיקת עיי' של, כי עילאה אש מפומות ומאכל אותו כך יתקדש על ז/or יא' ינו איד מן השמים עיי'.

וכhabbar מות, שלפעמים מתיקת שם שמיים עיי' מחתו של קרת, ולכן מכין שגרון לקודש, קדושים גם שם.

זה לך תרומות מתנות (י"ח י"א)

לפי משפט הלשון זו צירן לומר מתנות, ב"ג י' אחר הנז'ן, וכמו בתרגום אנקלוס. אפרשות מתנותה, אך מצינו מתבונת התני' להשמט לפעמים, כמו במשלוי (ד' ח) עוזר בשוק אצל פנה — תחת פנותה, ובאיוב (י"א ט') אוירכה מאריך מודה — תחת מודה, ובזכריה (ד' ב) וגולה על אלה — תחת גולתה. ובמעריב ליל ייח'כ". סלה נא נא כחש כורעים ומשתוחחים לעומך — תחת לעומתך. ובילוקוט משלמי על הפוך (כ"ג כ"ד) ואל תבוי כי זקנה אמד מפרשיש כמו אמתך (אומתך). אם גוזנקה אמתך אל תבוח עלייה, ומפרש המלה חורה תני'.

ופע'י זה נהואה להגביה בסליחות למלחואי ילידים עוזנו בגזק משוי מימי יוכר זוז ומשוגה. מתנה התוועה ילידים עמי' מימי' משתה'ו), ושוב לומר בגדקה,

(עפ"י הלשון בע' שמות כי מון מיטים משתה'ו), ולכן בצדקה, ולומר, עוזנקן (חווקן) בוכות צדקת משוי, ונשימים צדקת המשוי. וכונגד זה מצינו מילים בתרון תני' כי, מכמ' בע' בשלח (ט'ז ט'ז) חפל עליהם אימתה — תחת אימתה, ובסק' פרשה פקודי (מ' ל"ב) ובפרקיהם אל המוגה — תחת ובקובבם כמו שטרישין' שם, ובפרשנה ברוכה (ט'

בכח כל שמות נוכחים, והו נוסף מלך הגוף „אתם“ הוספה זו באח לחוק חיצתת הפעולה שתחי רק עיי עצמה, וכמו בריש פרשעה וחוי אגבי אעשה כדבריך, ותוספות „אגבי באח לחוק הפעולה שיוציאו אומת צי עצמה.

ומזה טעם הדרשה היודעה במלילא פרשה בא ובגדה לפסח על הפסוק במ' בא ו עברתי בארץ מצרים והכינוי כל בכור אי ת – אגבי ולא השלה. דכין דכתיב ו עברתי והכינוי בסגנו מדבר בצד. ועוד עיי. העשה שפטים. מים נו בלשון אגבי ה' נכו מיויר, ולבן דריש דחוספת לשון זה בא להוות חיקת תצאית הפעולה, שהזאה בירוח של ידו לבנה, אף כי בעלמא ש מלאלים עשי דבריו, וחוו הבואר, אני,

ה, אני ויל מאלן, אגבי ולא השלה.

ונא יתבראו הלשונות בפרשנה וירא (אי' ג'') אגבי אשבע, ובפרשנות דיאزا (אי' ל'') אגבי אהטונה, שהי באפשר להשיטים המלה אגבי כינא שם הפעלים לבגדם. שנבטים ייחד עם סמן הגוף, אשבע, אהטונה, מורותם גם הפעלה מעד המדבר. אך ותוספת מלך הגוף „אגבי“ מירה לחוק הפעולה, שהוא בעצם יוציאה אותה ולא עיי שליח.

ובכן יתבראו הלשונות בריש פרשה תצאית, ואחת הקבר אליך את אהרן, ובפרשנות ימרו (אי' כ'') ואחת תחווה, ובפרשנה משא (לי' ב'') ואחת קח לך טמים. שככלום הר אפשר לומר ובחזון, ותקרב דחחות, ותקת. אך באח ותוספת מלך הגוף לחוק תצאית הפעולה עיי עצמה.

וזואיתו להעיר כאן במה שמספרים על חכם אחד מדור הקומות שהרי דגיג לפשר המשנה הראשונה דברי, שניהם אוחזין בטלית. וזה אומר אגבי מציאותו וזה אומר אגבי מציאותה. זה אומר כולה שלוי וזה אומר כולה שלוי, זה ישבע וכו'. וזה אומר כולה שלוי וזה אומר ח齊ה שלוי זה ישבע וכו', ומפרק בגמרא, למה לי למתרני שני האפונים (אגבי מציאותה כולה שלוי), ומשני דאותן אחד איררי במציאות, ואחד במקה וממכה. עיי' שבסאור הדבר.

והחכם הגוזר פריש. כולה מתניתך בכא חרוד היא, וכולה במציאות איררי, וביאורה, וזה אומר אגבי מציאותה וזה אומר אגבי מציאותה – או כן חרדי. אם זה אומר כולה שלוי וזה אומר ח齊ה שלוי וזה ישבע וכו'. ואם זה אומר כולה שלוי וזה אומר ח齊ה שלוי וזה ישבע וכו', עיי'. הנגה לפיה מה שברינו כאן דהיכי דמלת הגוף נוסף על סמן הגוף דרצווף להפעל באח להגביל את הענן, הוא ולא אחריו, א"כ נשאומל

אגבי מציאות – הרי זה מוגבל לומר אני לא אהה, אגבי לא שיריך עוד לומר תנאי אם אומר כולה שלוי, כי בלשון אגבי מציאות כוותה שכללו שלג, וגם לא שיריך לומר אם זה אמר ח齊ה שלוי, שחוותה טוהר מה שאמור אגבי מציאות. וכלן דברי חיל שירין וקייטם.

לא תחללו ולא תכומו (אי' ח' ל' ב').

בתלמיד מס' קוזשין (אי' א') באגדה קזרת בוח הלשון, חנו התם, אין מקיפין בחולון השם, ופרשנש מאיר אין מקיפין אמר מר וטרוא שאין שירין כהונני, ופרשני החנית המקיר לאחד לבוגות לאחר זמן, אבל אגבי עשוין כך על מעלה (מן השם) מחוללי השם אלא נפרעין פדי, עכילה, בשנוויל לשון קצת כתפי הדרוש לעניין.

ומקוור מאיר זה כתבו החוטש, שלא נודע, ואלבי בריתא היא, עמי' דארטן מגן, עכילה, ובואר בונטה. לדשן עגנו, מורה על משנת, אבל על בריתא ריגול הלשון תניא. כן מתברר בכללי לשונת החלומות. והנה מה שיש להשער בזאת, כי ככל ה תלמודו שמתודשין דבר בHALFTET באנדרה, במסור ובמסורת רגליין להטמין החידוש על איזה לשון חפסוף במקראי, בתורה או בנביאים וכותובם, בלשון „שנאמר“ או „דאמר“, או „סמן לדבר“, או ופר לדבר, ובאן בא חירוש בלא הראת כל מקור ורמן.

ויתור מזה יפלא, כי להודות זה, שאין מקיפות בחול השם חרי' צרך ביחס מקוור או סמן, יען כי גוזעת זו, סורתה בכל למלה שנודע ממדות ה' ארכ' אפיקים, נידוע, בעוד שחלוון אין מקיפון, מורה תכפה, מין.

ולכן אמרתו למלך השמטה זו אשר לא נודע טעם, ונגלה לה מקוור בתורה.

המקור הות, על דעתם, אפשר למצוא בלשון פסקו וזה שלפנינו ואת קדשו בני ישראל לא תחללו לא תמותה. והחבור הוא, עפי' מה שודקחתי וברורתי תכונת הלשונות במרקראן כי כאשר יבואו שנין פעילות תכופים בלבד הפסיק מקום וטעים בינהם מורם, שהפעולות נעשו או דורותות להעתות תכונות זו לו בלא הפסיק פעלות אחרות בינהם.

ונוביא בוח דוגמאות אחותות:

כח דרשו במר' פ' לך על השם, ובאן אל הגר ותהר (ט' ז' ד') – שהורתה מביאת ראשונה, וזה ריש סמכות הפעולה ויבא ותהר, מכך לבייאת הרינו.

ובמס' מוק' (אי' א') פסקו בדנסים תיכף למיטה קבורה, שלא

פרשת תקת

זאת תקת התורהות (ו"ט ב') בשגיא. כאן, לפ"י שחשפן ואומות העולם מונין את ישראל לומר, מה המזוזה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתוב בה קחת, גורלה היא מלפני ואין לך רשות להחרור אחריה, עכ"ג. ואחריו לשון זה נגרר הרומבי". לא נתבאר מה ענינו של הלשון "מנין", מה ייחס המני לענין שיטים בו.

ועל דעתינו אין ספק הדർלט "מנין" משובשת תחת המלה "דנין". ככלומר, שהשפן ואומות העולם דנין ומקירין את ישראל בענין מצוח זה, בדמפרש. שאומרים מה טעם יש בה, ולפיכך כתוב בה קחת שנוראה היא ואין רשות להחרור אחריה ולשים לב לבוקור השטן ואומות העולם.

והלשון "דנין" יצירר בטוב בדוגמת הלשון אל>Main את חבורך עד שתגעו למוקמו (אמות פ"ב מ"ד). שפירושו אל מקברתו ואל מחיביו, ובמקרא מציינה וחוי כל העם נדון בשבטי ישראל (שמואל ב' י"ט ב'). והרגומן והו כל צמא מתחכחות.

וקרוב לומר בכוונה התלמיד בהלשונות אין מותירין מן הדין (פסות ה' ב'), אין עונשין מן הדין (בתהדרין ג"ד ב'), דוכננה. מתוך הקירה ובקרו بلا מקור אין מותירין אין עונשין. וכן כוונת הלשונות דיז לכאו מן הדין, זו — איננו בדין, או בדין הוא — ככלומר, סברא, קירה או בדור. כמו כן.

אך בכלל ציריך באור ולהשון "שחשפן ואומות העולם מבקרים מתחשים אחר העם ממצאות פרה אדומה", כי לפי מש"כ רשי" בסתור פרשה זו (פסוק כ"ב) מוצאה לכפר על מעשה העגל, ואם כן טעם נאמן יש בו.

נדריך לומר, דהיינו גנותנת. שחשפן ואומה רוצחים למצואן כדי לטרוג על יישאל, ובטעם הדבר שמצוות זו באה כליל מעשה העגל, הרי בות נורא להם מעשה העגל, ובזה ימצאו הפטז לעזרך קטרונו על ישראל. ממשעה העגל, וזה הכללית מונת במה שדנון את ישראל.

להנני המשטה ברוחה לעזרך הספה. ויש בו מושט נזילו, ולמדרו זה מרכזתי (פ' חקת, כ"א א') ומתחם שם מריס ותקברת חיכף לפליטה קבורה. זו כוונת הדרשה בוניזין (כ"א ב') שאם כתוב גם על דבר מהורה, כגון אילון או פוליה פסלן. משום דכתיב בוגט וכותב ונתקן, כי שאיבו מהשור אחר תחייה זו נתניתן, יצא זה שמחוסר קציצה מן המהורה, דריש ותוכה פעולים וכותב ונתקן.

וכו בחולין (פ"ד א') ע"ה פ' ושפר את דמו וכותבו מי שאינו מוחסר אלא כסוי, יצאו קדריש מתכימת אפעלים ושפר וכותבו. גיררת הדם מעל חמובכה פטור מכסות, ודרייש מתכימת אפעלים ושפר וכותבו.

זו כוונת הדרשה בפרשה וזיצא (הובא ברש"י שם) בספק יוגש יעקב ויגל את האבן (כ"ט ז'). כמו שמעבירותין את הפקק מעל פ' הצלוחה, ככלומר, בכל מאור, בלי פעולה אבעצעית לסייע, ודרייש יוגש — ויגל, חיכף להגשה למלחה.

ונב"ר פ' בשלח, ויבא עמלך וילחם — שלא נתג כדרך הלוחמים. שמדיעים מפקודם, אך הוא בא נלחם, וסמן על הלשון ויבא — וילחם. גם כן כוון כתיב ולא תחללו לא תמושה תיכף לחילול עונש, ומייל קדריש שוואל מהלול המשם אחד הוא שמקידישים לה.

צאת הקת התורתו... ויקחו אליך פרה אדומה (י"ט ב').
כפי שידוע, כל מזות פרה אדומה ומה שהיא "סמהרת טמאים ומטהרת
טהורין" (שההורה הכטען באפרה נעה טמא (פסוק י'), והטמא
שמיין עלייו גנתר (פסוק י"ט) כל אלה חקה בלא טעם (עיין במאמר
הקדם ובהיבט).

עלפבי זה אפשר לפרש מה שספרו בתלמוד (קדושין ל"א א').
שפם את בקשנו חכמים לקנות מגו אדר אבנים לחרון ואפוד בששים
רבוע (ווחבים). והי מסתה מון והוא גור מונת תחת מאשורי של אבוי
שתי ישן עליהם. ולא ריצה הבן לערורו משנתה, ובין כנתבל הטקון.
ולשנה האחרת נתן לו הקב"ה שכרו על מצות כבוד אב, שנולדה לו
פרה אדומה ממן שהפסיד בסבב שלא צירף את אביו, וננתנו לה.

הנה לאלא שמא הקב"ה שלם לו באומן מזון זה שחלד בעורו
פרה אדומה, בעוד שחייב דרכים לו לשלם שכר מגזה בנוגה שבועלם.
אך יתכן שהיתה באוון תשולם שכר זה כוגה מיוודה, והוא כדי
שלא תווית דעת האומות עליהם נגד ישראל, שבשביל מצחה שחדעת מחייתה,
סכום רב והראו בויה, כי לא רק בשביב מצחה שחדעת מחייתה, כבוד
אב, רגילים ישראל להוציא כסף רב, אך גם עבר מצחה שאין יודיעו
לה טעם ורק מני גוריה חזית מאת ה', מכחות פרה אדומה, נכוון
ישראל גם כן לחתיא כסף רב, ועיין במאמר הבא.

ויקחו אליך פרה אדומה (י"ט ב').

הלשון "אליך" אין מברואר בשלמותו. ובמ' תצוז ויקחו אליך מן
זאת באה דרשעה על זה בחוז", וכן לא נתבאר העניין. וראיתי בילוקט
כא', אמר לי הקב"ה למשה, לך מי גנלה טעמה של הפרה אדומה
והאחים חקוק, נכ"ל, ככלמה, לאחרים לא גנלה הטעם, כי אם ישאר
הדבר כחקה ללא טעם. והנה זה הגופא זריך טעם מה הקפידה בות
שלא לולות הטעם. ובחדאי יש סבה לה.

אפשר לרלחת עט להסתדר הטעם עפי' מה שאמרו במס' ברכות
(ט' ב') על הפקוק בפשחה שאותו, ואמר אליהם אל משה אהית אשר
אהית, אמר לו הקב"ה למשה, לך אמר להם לישראל נני יהיטי
עטכם בשעבוד וזה ואני אהיה עטכם בשעבוד מלכויות (בומינט הבאים).
אמר לפניו משה, רב"ש דיה לזריך בשעתה (כלומר, למ' להודיע
ללא משבדודים הבאים יוצערו), והזהו לו הקב"ה אמר לנו, שייאמר

לשם רך אהיה שלחני אליכם, ולא אהיה אשר אהיה שמורה על שעבודים
בעתידי, כבוארא.

ואיתא בילוקט כאן, כי בענין הפרה אדומה נרבות השובדי מלכויות
בומינט המאוחרין. ובמלת פרה נרמות מצרמת. על שם הכתוב בימיה
(ימ' ב') גנלה טהה מה נצרמת. איזומה זו בבל, שנאמר (דניאל ב')
אנת הוא רצאה דדחטא. וההבא (ותוב) איזומה. חמידה — זו מדין
שמלכי מדוי תמיימות הם, שאין להם עמי לעצם רך שקבלו מאבותיהם.
אשר אין בה מום — זה יוון, כי אלכטנד מוקון ברוך יכול את ה'.
אשר לא עלה עליה עלייה על זום מלכות נבוכדנזר שלא קיבל עליו על
שמות ואמר מי לי בשמיים (טהילים, עז' כ"ה), ועיין.

והנה לפי טענת משה שהבגנו, מhabארה, שהודח לו הקב"ה שאין
דרוש לעזר את ישואל בהודעת גלות בעתידי, שכן בוגני זה של הפרה
אדומה שמרמות לשעבוד מלכויות עצתהי, אשר לו לך אוניב מגלה הטעם
ולهم חקה بلا טעם, כדי שלא יצטערו. — ועיין לפניו בפ' בא (ימ' ב')
וaud שוד שם (ימ' ז').

ויקחו אליך פרה אדומה (י"ט ב').
להלן בפרשנה פסק כב' מביא רשי' מדרש אגדה, דבר עניין
פרה אדומה בא לכפר על מעשה העגל, עיש' לפניו בתורה תמיימה בפסוק
נתבאר מה ייחס הענינים זה לזה, ועיין לפניו בתורה תמיימה בפסוק
הנזכר.

ואפשר לומר, שיש המשם דבענין מצות פרה אדומה במציאות חכונה
אתה חסוכה ממשפט הגיוני המקובל, כי היא מטהרת טמאים ומטהרת
טהורותם, כמו שכתב רשי' בפסק כ"א, כי הטעמא שמוס עלינו נתהר מטהרת
והאיש המה עליו נטמא. וכן אמרו חז"ל (נדר ט' א') כי שלמה המלך
חמה עז זה ואמר אמרוי אחכחה והא הרוחה מנגני (קהלת ז' כ"ג),
כלומר, שאמר, שהחדר להתחכים לודעת טוד מצות זו (בן פרה אדומה
מטטהרת טמאים ומטהרת טהוריות). אבל לא יכול להשיגו, וחכמת עז
דרוחה ממנה.

והנה ונמצא בחוז' במאמר מופלא בענין מעשה העגל, וממנו אולי
ונכל לחס שAPER הפה מטהרת טמאים ומטהרת טהוריות.
חוק מה שAPER הפה מטהרת טמאים ומטהרת טהוריות.
הו בא (במס' עז' ד' ב') בונה הלשון לא היה ישראל רואים לאוthon
בפשעה (למעשת העגל) אלא שעשו כן כדי לתחת פחון טהה בלעדי

תשובח", כלומר שלא יהיה חוסמים מתקאים בתשובה, שייראו כי ישראל גם אשר שמעו את העגל, לאאר שבו בתשובה, נמחל להם. ויצא מזו, שענין מעשה העגל הוא דומה לענין מצות פורה אדומה. דבריו שהפרה אדומה היהת - מטמא טהורין ומטהרתו טמאין, אך העגל טהורין, שהחטיא את ישראל בשעתם, כשחו טהורין כדי לכהר טמאין, החטאים בדורות הבאים שישבו בתשובה, עפ"ז וזה יחש קרוב לשנייהם.

ודע, כי עפ"י אמר המגדרא שהבגנו, לא Hai ישראלי אוים למעשה העגל אלא שעשו כן כדי לתהן מה בעבלי תשובה" - עפ"י זה פרשנו כונת הגמara בסיס ההוריות (ז' א) על הפסוק בפרשה ויקרא (ז' כ'ב) אשר נשיא יהטא, יכולות גוריה שודאי יהטא, תלמוד לומר (שם ז' ב) אם הכהן המשיח יתמא מה התם לכישיטא כהוראת הלשון אמר, אף כאן לשיטתא ע"כ (וטעם הלשון יכול גוריה, הוא מפני שהלשון אשר נשיא יהטא הוא לשון שאנו רגיל, ורבילין חולל לירוק לדודוש לשון אציזיו).

אך אין לנו כל עיקר הענין, יכול גוריה, כלומר, גוריה שיתטא, מהיכא תיאח אכבר שודאי יהטא, ומזה טעם היגון בוה, ואך לפי המבואר במאמר הגמara שהבגנו למעלת, דרייא להטוא כדי להזוזת תשובה לרבי, אם כן אפשר לומר, דליהקלת זו ויתטא הנשיא, ויביא קרבן ליפורה, דבואה אירוי הפסוק שם, ולימדו בני ארם ממן להביא קרבן לכפרתם. עזין עוד מה שכובנו בוה בס' ויקרא שם בפרק הנזכר בפרט הרבר מה שתנשיא עלול ביורר להטוא. ועוד בחבנו שם בשם הוהו.

אשר לא עליה עיליה עיל (י"ט ב') בט' פרה (פ"ב מ"ד) עליה עיליה וכבר פסלה, והובאה משנה זו בסיס' ב' (ל' א), ופירש' שם. דההטע משות שנאמר אשר לא עליה עיליה עיל, ומפני לו לה למס' סוטה (מ"ז א'), זה פלא, כי לא בגמara דסוטה שם ולא במקוט אחר בתלמוד נמצא דין זה צפוי מוטע אשר לא עליה עיל. וטעם הפסול בוה מבאר בפרשיה המשנה שם.

ויתור מות מתהבר, דמלשון מה אמר ר' ז' כתיב, עשו עגלת חדשת אחת ושתי פרות עולות (פירש' - מניקת) אשר לא עליה עליות עול ואסורתם את הפרות בעגלת והшибותם בניהם מאחריהם היבתת, ע"כ

חורי מפורש שנזדווגו לולדת. שורי מניקות חי, ובגיןן חי פרולות אהירותין, עם כל זה מתאר אותו בלשון אשר לא עליה עליהם על. ומתהבר, דעול עניינו משא מלפאתה, ואיך זה אפשר לפרש בכך כמו שכח רשי', דמלשון אשר לא עליה עלייה על ממעטן עליה עלייה נזכר. ואמנון דברי רשי' שם בכלל איןט קשורין ודבקוין, וניכר שיש בהם ט"ס גודלה ועקרות.

ונחתם אורה אל אלעוזר הבחן (י"ש נ') ב"מ"ר וכן, בשעה שעלה משה למרום, שמע קולו של הקב"ה שעוסק בפרשנות פרה אדומה, ואומר הלכה בשם אמרה. רבינו אליעזר אמרה עגלת (ופורה) בת נשתה, ופורה (אדומה) בת שתי טוינס (כן הוא במושנה בחלהלט בס' פרה). ואמר משה לבניה רבבש"ע. היי בזון שנייה ות מהלצעי, אמר משה לו הקב"ה, חירך שהוא מלצץן, הוא הוא דכתיב (ויש פרשה יתרו) ושל האחד (בבנוי מטה) ליליאויה אחד - המיוודה. ע"כ הכהנה בותה, והעגל בן נחנה עבדות מצוחה זו לאלווע, כדי שייאשר זכר לשם בנו של משה בשם זה, כמבואר, ומפני שבוה חוץ משלה. וטעם הדרישה מלשון ושם האחד אליעזר, האחד המיוודה, אכבר לרפרש, ממש דלפי חקי הלשון לפי הכתוב שם מקודם שם האחד גורש היל צrisk לומר בהשנאי, ושם השני אליעזר, ולא ושם האחד. עזין כי כן רגיל הלשון במקרא, כמו בפרשנה בראשית (ב' י"א) שם האחד פישן ושם השני גיון, ובפרשנה בעעלתן (י"א כ"ה) שם האחד אליך ושם השני מירד, ובשMAIL ב' (ד' ב') שם האחד ענעה ושם השני ריבב. וכן הנסי נזים, בפרשנה שמות (א' ט"ז) שם האחת שפרה ושם השנית פניניה, ובאיובי פועה, ובשMAIL א' (א' ב') שם האחת נהגה ושם השנית פנינה, ובrotate (מ"ב י"ז) שם האחת מיליה ושם השנית קצינה, ובrotate (א' ד') כתיב ושם השני) האחד המיוודה, המצין. וכחאי גונן דרשו במגילה (כ"ח א') את לשון הפסוק בפ' פחחים את הלבש אחד - לאחר המיוודה שבעדרה, ועייש' לפניו בפסקות זה (כ"ח ד'). אך צrisk באורה, מה ראתה משה לתת שם ושרית לтолדו במצוות ער יורה מבכל אכזרות ובכל מעשה הקרבנות. ואפשר לומר עפ"ז מה שכתובנו במאמריהם הקודמים, דעל עניין מצוחה פרה אדומה בא לכפר על מעשה העגל, ובענין מעשה העגל, בעת

ועפ"י חוכן דרשה זו אפשר לפרש לשון המשנה באבות (פי' מ"ז) כך היא דרכה של חוריה, סת במלחה האכל ומיוב במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחוי צער תחיה ובטוריה אתה עמל, אם אתה עשה כן, אשריך בעולם והוה וטוב לך לעלם הבא ע"כ, ולכוארה מה אושר בחזי צער ותנתנת קשיים כאלה.

אך בבאור הוא, לדולא אמר כך משפט ההוראה או מדת תורה וכדומות, רך נך דרכה נוראה, בא בה להוראה, כי כmor במת שטולין דרך לסת עליית טרזה וקשת העבורה רך בעז שטולין אותה, אבל לאחר שוגרומים מלאתה הולכים עלייה ברכבה ובכתה. כך בקנין תורה מתוגרים ונוצפרים רך בעז שוגרים לבקבבה, אז חיים חי דוחק וגער, אבל לאחר שנקיין, עד שהגייע למדרגות רב ותוכם, אפשר לחוות חיים טובים ומארשרים, וכמו שאמרו (אבות פ"ד מ"ט) והקימים את התורה מעוויזו לו קיימה מעושר, וכן אמרו (הוריות י"ב) אטו צדיק דאכלי מורי עלמא (כלומר, עולם הזה וועלם הבא) מי סני להו (האם לא אויא להמן). ועוד מני מארים אלה ועל כן לא אמרה המשנה בלשון כך משפט, או כר מדת התורה דלשונות אלו ובזרומה להם היו מורים על הנאה כו' נצחית כל שי' החיים. אך נקט "דריך" הגמורה רך על הנאה זמניה, כמו שבוארה.

או רך כל זמן שהוא בדריך, שהולך לקנות התורה, כבבאור. עט בס' באור זה ייבנו מה שמספר בתלמודו, גדורים (מש' ב') דצדוקי אחד אמר לרבי יהודא, פנץ דומיין למלי ברבית (כלומר, ברא וטוב), וענין לו מה שעננה, עיי' יש.

ולאזרת זה רקש, לפי פשtuות הלשון אין התורה מתיקימת אלא בכמי שמית עצמו עלייה (כלומר, במחליש עצמו). וגם לפי פשtuות לשון המשנה דברות שהangan, איך באמת היה נראת כל כד בריא וטוב עד שמאן עלי עיני רואים והתחפיאו וזה, כבבאור.

אך לפי מה שבארנו דכל ענן התייחסות שאמרו כאן (וכי מה שאמרו (סנהדרין ב' י"ז) שההוראה נקראת תושיה שמחשת כהו של אדם) כל זה הוא רך בעז טרודים בלבד לקנות היכמת התורה. אבל לאחר שהגייע למטרה זו אפשר לחוות חיים טובים בבריאות ושלםות, ורק חי' מצבו של רבי יהודה בעז ההיא.

ועפ"י מש' ב' בפי' שופטים (י"ז י"ט) כונה אחרית בלשון תורה מתחשת כהו של אדם.

ועפ"י כל המבואר יתבאר לשון הפסוק בתוליט (קמ"ח ט"ג) עני כל אליך ישבו (יקו) ואתה גונן להם את אקלם בעטה ולפי סגנון הלשון

שביקש משה מה' למחול על אותו עז, ובפרט נפשו אמר, ואם אין (אם אין תאה מחול להם) מוני נא מסחר (ב' חטא לב' ב'). והוא, אכן, דקלת חכם אפיו על תנאei באה, מתיקיהם (מכות י"א א'). לבן בהגנת אוחו עז, בಗלו קל את עצמו ובקש שבו בעצמו, בענין אותו עז, מהא רפואתו ולא ימיה שמו לעולם והוא אמר בענין פרשה זו, יחי רצון שיה' זה מחלץ, ועי' וזה ישאר שמו לזכרן עולם.

ועפ"י מה שבארנו יתבאר עד מה שזכה לכבודה בענין בקש משנת יהי רצון שיה' זה מחלץ כי הלא בין זה והוא הילכה כרבי אליעזר דפרה בת שתי שיטים, רק בענין פרה ב' או ד' שנות, ואם כן למה אה לבקש על בבר זה בדבר שאין הילכה ממותן.

ולפי שבארנו יש לזר עפ"י מה שאמרו בגנזה (ר' א') כדי הוא רביו אליעזר למסוד צליין בשעת הדחק, אם כן בכבודו וגדולתו במוקומו צומד, ואחריו שיח' לו לשעה חփ ורצין להשארת שמו בענין פרה אדמתה, כמו שבארנו לא חל לה שולדינאי אין הילכה בזוה נמותן, כיון דבדרך הלמדנו נזכר שמו ולא ייפסח.

וاثת התורה אדים כי ימות באhalb (ו"ט י"ד) האדרו על זה הבדך ורש אגדה, אין דברי תורה מתיקאים אלא במי שמית עצמו עלייה (ברכות ס"ג ב'). וכתבנו בתו"ת, דעתם הדיווק הוא מלשון זאת התורה, שנראה כמיותר, אחרי דיבריב ב恰恰ת הפרשת זאת חקת התורה, ומוסב על כל ענייני הפרשה, ואם כן למה עד הילשון זאת התורה באמצע הפרשה. ולכן דריש מה שזריש על דוד רמז ואסמכה.

והלשון "במי שמית עצמו" הכוונה שרובו יגיעהו בתלמידיו מחליש גופו, אין אפשר לפреш מיתה ממש, יعن דאו לא שין אצל קיוט התורה, כי לאחר מיתה אין תורה ואין קיום, כמו שכחוב (תהלים פ"ה י) במתה חפש, אמרה, כיון שמת אדם נעשה חפשי מן התורה וכן האמצאות (שבת, ל' א').

ולא פלא ללשון "שמית" במובן הליישוט. שמלחיש עצמה, יعن כי מציגו שם מיתה במובן זה, כמו בתעניינה (כ"ז א') כדי שלא יציא מעונג לצער ומוותה כלמות ווילשוג, ובביבות (יה' ב') משמש מת ובבב' (צ"ה א') מה לי קטלא כליה מה לי קטלא פלאני, הרו' גdem קטלא ממתקצת חיים נקרא קטלא (מיתה), וכן באיבר (יג' ט"ז) הן ייטלני לו אייל, ובתוכרו לפרש יקספלני — ייחילני, יعن כי לאחר מיתה לא שין תחת

ובגמרה גנדה (ט' א') מבואר כי שלמה חמלן היה חוץ מארך לנצח סעט מצוח פורה אדומה, ואבר בdagga, אמרתי אתלמה והיא רוחקה מנני" (קהלת י' כ"ג), ככלומר אמרתי אתכם כל כך עד שאשיג טעם זה, אבל חכמתה זו רוחקה מני לא ואוכל להשיגנה.

וגם על רצוננו זה רמו המקובליס הנודרים גם כן באלה המלים שהבגנו רמו למזה "לטמא מעפר שריפת החטא", אך לא בישרת סידור צמדון של המלים כי אם נגזרו ממקודם למאורר ומماחר למקודם יוציא השם "שלמה". ולא באדר המקובליס, ואחריו דם שמו נרמן, הנה באמת לא נתגלה העטם בס' לו כמו עלישת.

ונגה אם תלמידים, אסף להנחי פורה עלי רמן, כי בוגרא רה"ש (כ"א ב') אמרו לדורוש את לפסוק בקהלת י"ב בישך קhalbת לנצח דברי הץ וכחוב יויר דברי אמרת, ודורוש, בישך קhalbת (שלמה) להיות ממשה, יצאה בת קול ואמרה וכחוב יויר דברי אמרת, ע"כ.

ומעתה יש לשפוך על דורך רמן מה שעוזר לו לנצח המקובליס דוגם שט שלמה נרמן בפסוק זה למה לא נתגלה העטם גם לנו.

זה נרמן בפסוקDKhalbת עפ"ז דברי הגמara, בישך קhalbת (שלמה) להויה כמשה לדעת טעם מצוח פורה אדומה, מפונ שטם שמו נרמן בפסותה זו בוגרא, יצאה בת קול ואמרה וכחוב יויר דברי אמרת (דברי אמרת כינוי לתורה), כי רומה התויה רק את זה שיטיר שמו בישר בשירת סדר המלים "לטמא מעפר שריפת החטא" שואשי התייבות נקראיים "שלמה", אך לא לשם "שלמה" שמצטרף רק במליט שלא בסדרן, בוגרא.

ונגה אם כי בוגרא דורה"ש שהבגנו דרשו זה לפסוקDKhalbת לעניין אחר, אך כדיוז, המקרא האגדה נתנו לדורוש בכמה פזים, ואין דרש אחד דחק את חבירו ואין אגדה אחת סורתה את חבירתו, והם כספוג שופג (שמכלי) את הכל, וגם דברי קבלת כלל, ועיין בחאיג מהרש"א לשבות (קנ"ב א') ולגוגינה (יב' א') ולמרק (ש"ז ב').

ולב"מ (ט' א') מה שפירש אגדות חז"ל על פ"ז הקבלה. ורב האי גאון בפיירשו לחגינה אומר, כי לא כדברי הלכה דברי אגדה, כי דברי אגדה כל אחד ודרש כPsi שעה על רוחו (ובוגרנו דברים אלה בשמו בסיפור יהלום לחגינה אמר, כי לא כדברי הלכה דברי).

ומתוך זה אין כל אגדה משובצת לחביבה ואין אותה עירובה בעה לשניהם. ואית זה הקשו חז"ל וגورو אמר, אין פשען פן מגאנת" (ירושלמי מס' חמגה פרק א' הלכה א').

בלשון רבים עזיז מל' ישבורה לתוכם, אבלם הוא צריך לומר גם בעותם, אך המכונה כי לכל אחד יתון אבלו לפני עותם, כמו בעות שיטוט לקנות החכמת התוודה מקבל פה במליח ומפה, כלשהונ תפשנה ובנותה שהבגנו ובעת שוחח שקנה חכמתה כדי מדרשו מקבל חיים טובים ומורחות, כמובן.

והלשון בערך יתפרש מבו הלשון בישעה (א' י"ח) אם היה חטאיכם כשנים ופירושו בירושלמי ימא (פ"ז ה"ה) לפני השנים, כי איינו דומה חטא של צעריל לימים שדרמו חם בקרבו להטא זקן שדרמו כבר נצטנן ובכל זאת הוא מגרה עלייו צעריל, וכן כאן בעטו — לפני עותם של כל אחד.

וזו אפשר לפреш על זרך זה בסוף פרשת שפטים (כ"ג כ"ה), ובדבאות זאת ה' אלחיכם ובריך את להמך, הנה פוח בלשון רבים, ובעותם, סוסים בלזון חד, ובדרך את להמך, אך הבאור הו, כי ירכך את כל אחד באבות הולם שהוא ערךן ורגיל בה, כי יש לצעריך לפה חיטים ויש שטפהק בפת קיבור וכבודה.

וגם אפשר לפреш עניין האשור בעה"ז באכילת פת במליח ושינמ על הארץ ווכלו בחוי צער, יען כי כל תכונת חיים כללה באה מאכיב העוני. ומפואר במנין דאתבות (פ"ג מ"ט) כל המפליט את התורה מעוני ספו לילימה מעשר, וא"כ בצחוו עתה דרכך התורה הוא מאושר גם בעה"ז עפ"י הבסתה העתיד לקיימה מעשר.

ועוד מה שראיתי להעיר בלשון המשנה דabortו שהבגנו כד דרכיה של תורה וכו', כי בעניין המאלל ומשתנה אמר בלשון עתיד, פת במליח תאכל ומים במסורת תהשת, ובענין הלמוד אמר בלשון וחת ובחורהacha עמל, ולא העמל.

וקורבו לומר, שבאו לרמז על עניין המשנה באבות (פ"ב מ"ד) ואל תאמר לכסאננה אשთה, ולבן אם בא ליזיד בעת אחת אכילה ושתיי והובכת למד תורה לא תדוחה הלמוד מפני האכילה ושתיי, ולא תאמר לכשאכיב ואשתה אלמדו. אך הלמוד תקיים בהות, ואת האכילה ושתיי בעתיה, לאחר חילמוד.

ולקחו לטמא בעופר שריפת החמתה (יט' ו' י'). כמי היוציא, כל עיקר מצוח פורה אדומה הוא חק בלי טעם (עיין ימא ס"ז ב'), ולדברי ספריו קבלת גילה ה' את הטעם למשה לברונו וגילו רמו לוה בלשון פסוק זה לאטמא מעפר שריפת החטא" — רashi תיבות אלה פערדים את השם "שלמה". *

תוספת צורה

ומכבר כתבתי להגן על זה שנמצאו דרישות ואגדות, אשר לאו צורנן החיצונית מנגנון זו לו ברוחו ובטעמו ובפירוטה המקוראות — ובאנו עמי' המבואר בסמ"ס ספורט שקיי בנסיבות על האפסוק דשה"ש (ב') סמכוני באשיות רפודני בתפקידו, ודרשו סמכוני באשיות אל הלוות, רפודני בתפקידם אל אגדות, וובונות המשלים כריכת באור.

ובארנו כי בעוד שתפקידים אפרע לחוווק בסל קלוע ומלא נקבות וחולמים — הנה הין הבהיר לשמור אך ורק בכללי שאין בו כל סדק ונבקע יין כי אם ייוו בו כאלה או לאט לאט יינל כלבי.

ועל כן נמשלו הhalbות ליין (ה' אשיותו), מפוג כי הhalbה לא תסובל כל פתריה ונגונת מתלהות ווסקים, וכל סתירה שהיא תגנץ ותחרס אותה, ולמן היא מוכרתת להיות שלמה ושמורה מכל צד בלי סדק כמו הין.

ולא דו דרכי אגדות, שאין עקוב וסתירה אם מבחן באגדה אהות סתירה מאגדה אחרה, ובמאמר של חכם אחד ממאמר חכם אחר, יינו כי כן דרך האגדות שיש בהן דעתות וטעמים שונים וזה לזה ברוחם וברגשותם, ובכל זאת בולן קיימות, כל אחת יאה לעצמה, בוריית ומתקבלת לעצמה ואין מבחן מזו על זו, וכמו שתכננו בשם הירושלמי דבר האי ואון.

על כן נמשלו האגדות לתפקידים עפי' ההסביר שככנו בשירות התפקידים, ובמקות אחר כתכנו עוד ענין זה, וכואנו די בו, כי אין זה מענין הפרשין.

ונעיר רק על המשך הלשון כי תולת אהבה אני מה זה טעם ולטעם זה ביחס הדרש סמכוני באשיות אל הלוות, רפודני בתפקידים אלו אגדות.

ואפשר לפרש עפי' מה דאיתא בשบท (ל' ב'), דרבנה, קודם שהחיל למדוד עם תלמידיו כי מרצה לפניו דבר אגדה, ואח"כ פחת בדברי הלכת וטעם קדמת דבר אגדה הוא כדי למשוך לבבם לאחבת למדת תיריה ההלבית.

וננה מובן הדברה כי תחוליה זו דרושה רק כאשר שתתמלידים יושבים ללימוד כמו בהכרה או עפי' חבה, ועל דרך שאמרו בתפלת העישה תפלו קבע, שהוא עליו למשא מפני החובה, רוץחה לפטור אותן (יעין פרק ד' משנה ד' דברות ובפרשים) — אבל אלה בכמה מציאות, כגון באנשיים, וכן ידוע כי כל מגיני קרבנות בהם מטען זכריהם היושבים ללימוד אהבת הלמוד בלבד, מתוך רגשי אהבה לתורת

אליה אין צרכיס למחבוליה זו ולמשיך את לבם בתחילה גדרת אגדות, אך עומרם הבן להתחילה בדברי האלה מדי ציווישם למלוד. ולפי זה היה המשך לשון הפסוק (כפי הדרש) סמכוני באשיות אל הלוות, בלומר, מוכלו להתחילה גם בתחלת הלמוד בהלהות, ואח"כ רפודני בתפקידם — אלו אגדות, ככלות, לסיטים בדבר אגדות, ולמה כו. — מפני שחולת אהבת תורה אני, ואין אני צריך לתחבוליה להמשיךubi בדרבי אגדות.

ובאו מדבר צין (ב' א')

בחלומו מס' שבת (פ"ט א') אמרו הו מדבר צין הוא מדבר טינין, והלמוד נקרא מדבר צין, שנגצטו ישראלי עלי, ככלור, שעלו נתנה התורת ורישי' בתהית. והנה לפי זה אין במלת "צין" כי אם אותן אותן מלות נצחו (צוווי). והוא הצדייק. וזה דבר שאיןו רגיל במרקא שתחתי' בפרשתו צו בפסוק הפיני מנוח פחים (ר' י"ד), אך הם מעטים מאוד לא יתכן להוציא מלא משפה ולבראה עפי' תמונה זו כמו כאן. ומה שנראה בונה עפי' הבהיר במדרש שה' על הפסוק פתח לי את חותי עתמי יונתי (ה' ב') ואדרוי מהו יונגי — כיוונה זו שמשמעותם מכיל האוצרם בזווהה ובתמיותה, כך מציגים ישראל מכל העמים ע"י קבלת החזרות וכוננות ההפלה הבדלת וקדושת את עםך ישראל, וכן לשלון ברכת המזונות אשר קדשנו במצוותינו, וקידוש והבדלה חם שמות משפחותם לסתם יונין.

ולפי זה, עפי' המדרש הנזכר, כך מציגים ישראל ע"י קבלת התורה אספהר לומר שהחלות המלה במרקא שנגצוו צרך לחיות שנציגינה ויהי' התגען מכך לאגדה המדרש שנמשלו ישראל ליוונה שמאטיננא, וגם במלת צין נמצאו חלק גדול מאותיות יונין.

ותמתה שם מירום (כ' א')

ואמרו במס' מירום (כ"ח א') למה נסוכה מיתת מרים לפרש שרת אגדות, לומר לך, מה פרה אגדה מכורה אף מיתת צדיקים מפערת ע"כ, ומທבר דבר מכון נסכו הענינים למותו על שיי תכליתו, שמכורין אבל לא נתברר למה בחר להטמי הפרשת מימות מרים ודלא ולא מיתת אחד הצדיקים שבתודה.

ואפשר לומר, מזום דברא יהוה יונן כי אין מה שיכת בכמה מציאות, כגון באנשיים, וכן ידוע כי כל מגיני קרבנות בהם מטען זכריהם

כמבואר בפ' ויקרא לבד פרה אדומה שהוא נקבה, ולכנן סופמת מותרים לפרשת פ"א. כי כמו שוגם קרבן נקבה מכפר כך גם מיתת אש צדקה מכרה.

וגם אפשר לומר, בטעם סמליות אלה הענוגיות, כי כבר ידוע בכתה מדרישים על הפסוק בפ' ברכה (ל"ג ג') כל קדשו ביזד, כי הצדיקים נשפטים (כלומר, מתים) בעונן הדור מטעם ערבות, ולכנן מיתת מכפרת על הדור.

והנה בתבו הפסוקים, דנים אין בכל ערכות (עיין בטור ובו' לא"ח סימן קפ"י). ולפי זה קשיה, בין הדגשת אין נחותות מטעם ערבות אם כן מן הדין אין מיתתן מכפרת, לה' קמ' ל' בסמכויות מיתת מרים לרשות פרה אדומה, ולכן דכל ענן פרה אדומה הוא حقה בעלי טעם המכשור בפס' יטוא (ס' ב') לפניו בתחולת פרשה זו, וכך מיתת אדיים ובכלל גם מיתת צדקיותן מכפרת, אעפ' שאנו שמע לטעם מיתת נשים זוקניות בין דכל ענן כפהה הוא מטעם ערבות וחון און בכלל ערבות, מכפרות אעפ' כן מכפרות מטעם ערבות حقה ללא טעם כמו מזות פרה אדומה.

וטעם הדבר שתנשנות אין בכלל ערבות לא נתברר. ואפשר לומר, מטעם והצדיקים במעטה המזות שליהם יכולות להגן באיה ערך יי' אלה הממעטים בזמנים אותן המזות, יען כי אך שווא המזות נעשות במלאן, ועל דרך הכתוב וגנותיו על העיר הווא למשני ולמען דור עברי (מלבים ב', כ' ר). אבל הנשים שאינן במעטה המזות אין בידן להגן על חסרונו עשייתן לאחרים. יען שהזרון מעשת המזות לא ית מלא עלי יידן.

וחמת שם מרים ותקבר שט (כ' א')

בתלמיד מס' מורי (כ"ח א') דבנשיט תיכף למיתה קבורת. ולא מעכין הקבורה בשבייל הסדר וככזה, מטעם דבנשיט קרוב לנויל, וטעם תלמוד מלון פ██וק זה בארכנו לעללה סוף פרשה קרת בפסוק ולא תחללו ולא תמושה עי"ש בכאור מספיק.

וזמן מימי (כ' ח')

הlesson "טמיין" בגין לשלע איינו מבואר, כי מאי לשלע מים שלג ואפשר לומר טמיין היורט, אשר כל נזמא תחת השם מרכיב מארכבתם יטודו, חם, אש, רוח, מים. עפר (ארם ע'), ועין דרא"ע לקהלת בפסוק דор חולך (א' ד'). ואם כן גם בסלול נזמא יסוד מים. ובין שיפתות

מקור יסודו שוב לא יטסק, וכמו בנס אליוו להצפתית כד הקמת לא כלות וצפתת האמן לא חסרו" (מלבים א', י"ז צ"ז) ואוצר השמן של אשת עזוביה עיי הנבניה אלישע שם מנישים (את הכלים) והוא מבקת" (מלבים ב', ד' ח').

משמעות המוראים (ב' י')

לא מצינו וולת מקומם וזה שיקראו משה לישראל בכינוי "מורים". ואפשר לומר ביחס הנכון הזה לכלו, ממשות ולמעלה בפרשת קrho (י"ז כ"ה) אמר הר' למשה השב את מטה אהרון לפני העדות למסורת לאות לבני מרי וכו' ואמר לו יה' קח את המטה (ב"א היזהו) המתה היזהו. הוא המשטה שניעזר לאות לבני מרי, ולכך ביטורו וחותם עחה בינה אותם בשם הכוון אליויהם פנוי ענין זה, "בני מרי – מורים".

ועל הלשון שאמור משטה – החמן הטול הוות נזואי לטעם הביא ריש"ז דרש אגדתי. ומה השבירותו רוחו להבאה על הדרש, נראה שastos מטעם דקשה לה. איך ניתן שיאמר משטה לשון כוונה הנראה כסתוקה בהבטחה ה' שאמר ונמנ מיטין וזה לבאוור פלאה נמרצת.

אך אפשר לומר בפרשנות בכוונה לשון זה שרצה משה להוכיח כי כל פעולתו טע ע"ז ה', והוא בצדקנו אין יכול לעשלו אומה ולשון זה הקדר הוא וכמו שאמר האמן תאמינו כי מון חסלן הוות נזואי אונחנו לכלם חיים, ככלומר, אונחנה, בכהנו שלנו بلا סיום מה'. ומබואר בפשיטות.

ידבר קציר לשונו במקרא הוא חזון נפרץ, כמו בפ' ויצא, מלא שבוע אזת, תחיה מלא שבוע של בתיה זאת, כי שבוע הוא לשון זכר ובר"פ' משפטים. ואם שלוש אלה לא יעשה תחת ואם אתה משלש אלה, ושם (כ"ב ז') ונקייב בעל הבית אל האלים אם לא שליח ידו תחת ונקרא בעל הבית אל האלים ונשבע אם לא שליח ידו והרבה מאד נאלת.

ועיין ברמב"ן כאן בפרשנה (פסוק א') חקר ברבר חטא משה בכל בבל ענין זה, והביא מרמב"ם שכח שחתאו ה' שבעס ורגו על ישראל, כמו שאמר שמעו נא המוראים. ודוקש עליו ה' על כי אדם מכחו יוציא של ישראל, בפחים שאין ראוי בו הצעס וכו', ועל זה כתוב הרמב"ג שהוסוף (הרמב"ב) על הכל הבלתי. כי אם ה' העונש בעור שבעל, יעור ה' ראי שינש בעת שקט על פקודי החול בנהג, בפרשנה מטויה, וכו', ועוד האריך בזה תרבות.

ושרי לי מר' הרמב"ן שהרשעה בו בטוי קשה כוות (הבל הבלתי) על

דאיין וזה דבר הכווריה כל כך לקיום החיצות, ולזה דברו עוד קשות, כאמור במקומו בפרשנה בהשלמה, וכן בא הבקבוק).
ותננה לפיו זה לאandi היה לפשתה לักษת' כאן על בקשות מים לשתות, ועל זה העשן בקבוק מה', מודה לנויד מטה.

ואנו גם דבריו אלה מוגנים על הרמב"ם שלא מסברתו פטשו לתוב
דבריו אלה, כי אם מדריש בתוספת מליח ותבלין משלנו — אעפ"י כן קשה לו לומר כי אך מפני חטא זה (שכעס בחנוך) עונש שלא ליבנס לארץ שסיבת עונש זה מפורשת בפרשנה כאן אין לא האמנות כי להקדשני לעניין בני ישראל, ומפורש, שזה חות על דבר ההכחאה את הסלע, יعن' כי על זה שכעס לא שיקדוש.

סוף דבר, דבריו רמב"ן אלה קשיים וטרדיים מאד, וככבוד הרמב"ם וצדקת דבריו במקומם עומדים.
ומפני הרבהם של צפוי ביתים גיגיינו של הרמב"ן בכבודו של הרמב"ם במקומות שלא פשע ולא חטא וכברנו בר"פ ויקרא בפסוק אדים כי קיריב מכם קרבן, ועי"ג בסמוך פ' י"ב מה שנכתב בדבר חטא משה.

ויר' את הפלען במתחו פטעמים ויאמר ח' אל משה ואל אהרן ייען לא האמנתם כי להקדישו לעוני בני ישראל (כ' י"א י"ב)
ביקושים כאן נתעוררנו על הלשון לא האמנתם בלשון ריבים, למשתת ולהארון, כי אם משה הבהיר, מה חטא אהרן, ואמריו מכאן שהונפל לעוברי עבירה נחשב כעובר עבירה עצמה, וטעם הדבר, משות דמיון דעתן של אהרן למשה ולא מיתה בו שלא ייכת, שזה נגיד מצות ח' שאמר בדברותיו ויהי (מ"ט א').
רבו עובר על הסלע ולא והיכיתם, וכמוש דקיליל, דכשורתה התלמיד את נשחט כמו שעובר עבירה עצמה.

הנה להעטרה זו אפשר למצוור רמו בפסוק זה, דכתיב ייך את הסלע פטעמים, ולכארה לאיזו כונה מספר הכתוב שכחה שתוי פטעמים, כי איינו יים בזיה, אך אשמעיניו, כי לאו הנה רק פעם אתה לאandi נאפסר לומר השחטא אהרן בזיה שלא הווכיר או לא מיתה בזיה, יען כי מניין לו לדעת אם ידרב או יחת, ועוד יותר, שחשב רק דרבן כמו שצוה ח' אבל לאחר שכחה פעם אתה היה לו להזכירו, כי לא כן נצתה. ולבעיטה דימת ממליטה מהאותו שלא היה מכבה סעם שנייה, וזה היה חטאן דבושתין לאחר הכתה ראשונה ניכר שהטכים עמו.

הרמב"ם, כי לאו גם אם אין לקבל סברתו בזיה, עליינו לשובל בדבריו בוכות שתשער עשו גודל את ספרותו זביכר את דתנו וירם קרן לעמינו. ואחרי כל זה — הנה רק עלה מזא בו בענין זה, יعن' כי על האמת דבריו אלה של הרמב"ם אינם בדרכם מלבדו, אך נובעים ממשket נאנן וקודש. שכן מפורש במדרש פסחים ויידי (פרקה צ' ט') bahwa הלשון למפני אמרו (מוסב על משה ואחריו) שמעו נא המורים נודעו בכלנו לא ביבאו את הקהל הזה". ע"כ. וחן חן דברי הרמב"ם שחשוף עלהם דברי טעם.

יותר מזו — הנה גם דברי המודרש מוסדים על לשון תחובות במלחמות (קי', ר' לב' י"ז) ויקיצמו על מי מרבית, וויש למשה בעברות כי המור את רוחו וויבטה בשפחתי, וטרישו המפרשים, כי עזנו כי המור את רוחו (במלותיהם עלי' עלי') ביטא להם נגד מיעוטם. שמעו נא המורים (בסוגנו) לשון נופל על לשון, תמי'ו — מרים) והופעל בטא יונן על הרוח על דברם קשיים. משwon הפסוק במושלי (י"ב י"ח) יש בותה מקדרות הרבה, ואמר הכהוב, כי עבור זה וירע למשה בעבידות, פלומה, עבור מאמרו זה גענש בקבוק מאה ח'. וחנן חן דברי המודרש והרמב"ם. — (ויש'י מפרש הפסוק דת浩לים בע"א).

ובכללו אין פלא שיקפיד ח' על מבטא קשח כלפי ישראל, שהרי כן יוזע שגען ישותה על אמר בהשכמה ליישראל עם טמא שפטים (ישעיה ו') וכן אליאו על אמר עבורי ישראל על בריתן (מ"א י"ז), ועי' מש'ב פרשנה ויהי (מ"ט א').

ומה שנכתב הרמב"ן בטענה על הרמב"ם, כי אם ח' חוענש בעבור שטעם, יורח ח' ראיו שי' העונש עלי' משקצ' על מוקרי חוויל בחנות (פ' מ'ותה) — לא אדרע למחר כתוב שקצ' בחנות וחלא שם מפורש באר היטב הסבה שכעס. על פי החוץ את אלה שחסבו את ישראל בעבודות פטור וגומו מגנה בעם, מכובואר שם בפרשנה לא' בפסוקי י"ד וט'ו. ומושלים דבריו.

ואדרבא, אם נבא השבון יש לומר, כי הקצת' של משח כאן ח' בתהן, כי חן מניין כמה פטעמים בתרוחה שבקשו עעם לחם ומים, ולא רע' שלא קצ' ח' עלייהם. אך עד מילא מכיכ' דרישתם, פמי' שמתבאה בפרשנה בשלוח בזאתם אל דבר שור ובבוכום למרות ולא חית לחם מיט' ובקסו ונענו מיד בירידת המן (וירק בדרישתם בשור ידיגים כעס ח') וזה מפני שדברים אלה אין מוכרים ליקום החיים כמו לחם ומיט' וכמו אמרו, לפחות לימד אדים את בנו שלא יאלל בשור (פסחים מ"ט ג') פשmeg פצע'א), ואמרו, אם הארץ אסורה לאכול בשור (פסחים מ"ט ג') פשmeg

יען לא האמנתם כי להקדישני לעיני בני ישראל (כ' י'ב) נבנה מפרשים חלול' לפני לדעת מהו כי נתקודש ביותר שם ח' אם אין מדברים אל הסלע מפני שהוא הכו אותו ומזה הקפידה בגדרה בונה. ואפשר לבאר הדבר בדרך פשוט. כי בוגרתו שבעלום, נשוץץ לשם מעת נזעך מים סותמים אותו באבן אחת גורלה על פתחו. וכשרודים אוחז' לפתח המעין שומטן האבן ממקומה או שפכו בה בכה פעם ושיטים וושיטים בה בקיעות והפיט שמתוח טוטפים (כ'ב) בירמיה, כ"ג י'ב, וכפסח' י'ב'צ' סל'ג).

ולכן כאן כי הכת את הסלע. לא היה ירידת חמיט ניכרת מפרשות לנו גולי, כי ה' לא אפשר להשוב, כי מתחה להלע' היה מעין מים. ובכינוי שוחה נזבב בשחמי העין הסותם יאנ' שט' מים. וכן גונדע, כי במדבר מה' עניות מים נמכור בפרשה בשלח (ס'ג' ו'ג') המכוקמות מורה ואליהם, וכן שוכבם שם, ושם שיטים עשרה מעין מים. וביתור לפי המבורר במל' נדרים (ח' א') כי משא גבר מזון, כי יותר אפשר לחשוב כי עז' האcontin בכח גברותו ובתקע הסלע ויזאו מים ממענים.

וזה ה' יותר חזק להסביר זורה זו או תורי אשר ננדצ', היו מחר העם ריבים שהפשו עלילות על משת וחשדי, כי כל מעשיו היה על דעת עצמו ומכח עצמו, וכי הנראת מדבריו אל קrho וודתונה בזאת תודען כי ה' שלחני (פ' קrho ט' צ' ב'ח'), ואחריו בלוות קrho התנצל עליו בעלילה אתם המיתם את עט ה', ובכוכו אלו ואחרון (שם, י'ג'). ועוד כמה ענינים שצערו אותן ומברור ברכ' קrho בספק ישפט משיח וופל על פניו (ע'יש' לפנינו) — ולמן ה' קרוב שיחשבו עליי גם בעוני זה, שלא עפי' ה' עשה כן.

אלל אם ה' מדבר אל הסלע עפ' הדבר יראו מים, או ה' מגש גולח לעיני כל, אלא כל מהשכח והזרור. וזה שומר הרים בני ישראל עז' הדיבור אל הסלע, שאו לא ה' כל ספק ומהשכח בודאות הגם, ולא כמו עז' הכתא, שהאמונה בוה היה מוטלת בתהרו ובחשד.

ומה שבאמת שינה משיח ממצותה ז' בהכתה תחת דבריו, אפשר לומר, כי הוא חכם, שהלע' והברות אל הסלע בא בדרך להשאלת באושן חזין לסען, דהינו הכתא, יען כי אין כי בטבע לדבר אל דומם, וכמו שבע בדרך השאלת הלשון בינה (א' ד') והאגנית השבח להשבר, אף כי לא שייך מהשכח באני. אך הוא בגדוד השאלת לאי תפיסת בני אדר-

וכן הלשון במחילה (פ'ב' ח') מוחות אל מהו קורא, שהלע' חרוא בה מורה רך שטם מכוונים אחד אל אחד. ויננה הלשון «קורא» כמו מי קורא להירטו ומודרבות יחד הם מכוננות זה כנגד זה, ועוד לשינויים כלל, (ועיין בתו' נזיר י' א', ד'ה' אמרה). ולכן זו משה כאן הלשון ודברותם כמו והכitem.

וביתור נחמתת לו זה, יען כי פעם מצינו שאגטן צוה ה' אותו להכות בצור תכלית החזאת מים, בפרשא ושלח (י' ו') והוכית בדור ויצאו ממנה מים, והשבד, כי גם כאן הכתה האמתית כן, בויותר הי' זו עמי' הז שזכה לו לחת את המטה. ולדברו אין ארך מטה רך להכתה, וכך בפ' בשלח שם, ומטר אשר הכתה בו את היואר (במצרים) רק ביריד.

ומכל זה ה' דן, כי הלשון ודברותם אל הסלע לאו דוקא דבר בפת כי אם דבר המתחם לשלע דהינו הכתה, ובו ה' הכל מבואר.

ודע, דיש להעיר ביחס עזין פרשה זו בנוסח הפסוט לתפלת גשם בשמיינו עצה, שוכרינו וכות אבותם במקרי היחס בענין מים. זוכרנו גם את משה, ואמרות נ' נוצר משוי מן הים (כני' למשה). על שם כי מן המשם משיתה, פ' שמות). סגוליך (ישראל), על שם והיחס לי סגוליה מל' העי'ם, פ' י'ו'ר). עת צמאו למים, על הסלע הך ויצא מים, בעבורו של חמנע מים', וזה פלא, כי תחת להעלתו וכרכן נזות (תיקור הזוכרונות באחותו הפסוט) מוכריין בזון וובות, כי מבואר בפרשא כאן נשלש במשעה הכתה זו ונגעש קשת, ואיך זה יוכירו הובה במקום וכות, וחלא על זה יוכן מאריך האמאריך, און קשיגור נעה סינגורו', וכמו שאמרו ברה"ש (כ'ו' א') מפני מה אין כהן גדול נכנס ביהוכ'ס' לפני ולפניט (לקודשי קדשיט) בבגדי זהב, לפי שמהוב נעה העגל, ואין קשיגור נעה סינגורו.

וכן אמרו אדרורי רימתה בריש שתה לא מדרכינו (ר'ה'ש ל'ב' ב') והוג האסיך נחשב עוד למחשך ריש שתה כדוכטיב (פ' משפטים) וחוג האסיך תקופת השנה.

ואף שאפשר לומר, דוכיריה זו מוסכת על הלהאה דרכיב בפ' בשלח (י' ו') שנאמר שם הכתה בדור ויצאו ממנה מים — אבל עז' עט' בז' דיש במשעה כהה זו קסרויא אין נוכן להזכיר, כמו שהבאה ניינע בגדי זהב בירח' פ' משוט דומחוב נעה העגל, אף כי שי' בו גם צוד שמננו נעה המשכן וכליין, ובכל זאת אמרו על זה אין

קטייגור נעשה סניגורו', וטעם הדבר הוא עפי מה שאמרו "עבירה מכבה מכוון" (סוכה כ"א א). וכן כתבנו מעין סברא כו' בפ' וירא בפסקן וחיה כאשר התעוז אויתין (כ' י"ג) בדעת המודרש שם.

ואפשר לומר עפ' המבואר בירושלמי יומא פ"א ה"א, בשם שיטות' מ' מכבר על ישראל כך מיתת צדיקים מכפרת והסבראו נוננת דאיירוי, במיתה קודם ומם, משום דבומנם הרוי עת מועד לכל חי (איירוב, ל' כ"ג), ואירועי במיתה הבהה בסכת עונש. וכמו שהביאו שם בירושלמי דעל כן נסמן עניין מיתה בני אהרון לפרשת יהוכיס (ריש פרשה אחרת) משום שענין מיתה מכפרים, ומיתת גבור אהרן היהת בעונש המכבר בפרשא שמינין.

וידוע, דבשביל עניין מיטה זו מהכא באשלע, גענסו משה ואחרון במיתה קודם שכיסו ישראל לאארץ, מכבר באפרה זוז (כ"ד) ובפרשת האזינו (לב' ב"א), ואחריו עונש זה כייר ה' לשישראל על כל העבר. ומכיון שבגיהה וכפרתה זו באו בסכת הימים מוכרים וזה לוכות מים, ומוכרים רק שם משה ולא גם שם אחרון משום דאללו ה' תוספת וכות מייל. בהמשותו מן המים, וגם כי הוא עיקר בכל עיקר עניין פרשה זו ובכל עניין ההאטה.

ואמנם נוכחות, כי קרוב לומר, דכל עניין אין קטייגור נעשה סניגור הוא רק בברור הנשתמש לפבודה זורה, כמו שאמרו בעניין בגדי זהב של ח'ג' ביוטכ'ט אין קטייגור נעשה סניגור, מפני הוות שנותנו לעגל אבל בסחת החטא אין קפידה. וטעם הדבר, משום דברם דברת עירות אין הקטרארא תיקפה לסתרג במקומות מצחיה, משום עדל שם עבירות כבר נאמר אין אדם צדייך באארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, וזה מסודרי טבע הבריאות, אין הקב"ה באטרזוניא עם בריותיה מה שאין כן בעון עין. ואפשר להביאוrai כי לזה מטה שאמרו פ"ח ב/ דכתנות של חזון גדור בכפתה על עון שיבויות זדמים, שנאמר (ט' ושב) ושחטו שעריך עזים ויטבלו את הכלונות בדם (פיריש' ר), רמז הוא לעתיד שתתכבר שפ"ז בכחותם (טבילה היינו כשרה), וללאוורה להמה לא נאמר בזה אין קטייגור (תחנות) נעשה סניגור (תחנות). אך מפנוי שאין זה גוגע לעון עז'ו לא נאמר כן. — אכן יש לסמוך על זה מוחשי במתו' ז' דזה שנאמר ויש ליישב.

וישלח מלאך וויצוiano ממצרים (כ' ט'ו) פיריש' מלארח זה משה, مكانה שהגבאים קרוים מלאכיהם עבל, אמר פיריש' מלארח וזה משה, שמהה בגודל ענותגורה יקרא לעצמו מלארח, ולשון זה הוא מדברי משה, עצורי הכתוב לעמלה (ז"ד) ושלח משה מלאכיהם אל מלך הארץ שהוא אחיך וג'ר.

וнос כי אין הכתוב כלל לרשות דומסוב על משה, יכול להיות מושב על מלארח ממש. ואנט' דוכחיב (ט' בא) ועתרתי בארכ' מצרים אני (ה'), ודרשו ואנו ולא מלארח, אך שם מושב רק על העברה לפכת בכורות, ממש' שם ועתרתי בארכ' מצרים והכתי כל בכור, אבל הייצה באכל אפשר שהוויה עי' מלארח.

ואודרבת, מדרשת וועתרתי, וכחתי, אני ה' — מהו גוסט מתברא דרכך רертв והדמכת בכורות היהוה עי' הקב"ה בעצמו ולא כל פרט הייצאה.

בדוחזיא להודיעו וזה על פרט זה. אך על האמת, שם מלארח הוא מקוצר מן שם מלאכיהם, שבארו שיליזותם ומזיו רוחבה במקרא בחות לשלוח ההורל בנצח אונמי ומפני קודם כאנן, ושלח ששמה מלאכיהם על כל איזו, ובסמוד (כ"א כ"ג) יא' ושלח ישראל מלאכיהם אל סיכון, ובריש פרשה בלק, ושלח מלאכיהם אל בלעם, ובשופטים (א' י"ב) ושלח יפתח מלאכיהם, ורבו מלסלר לשונות אאלת, וטעם יה' שם זה וליליה הוא טפבי כי שרשו של השם הוא ח'לץ, ייל'.

ויהוד עם זה ייחוס השם הזה גם אל שלחו של ה', וזה יידע למדי. אך אemann מגד אוור אפשר לרומרה, דשם מלארח שבסמוד זה איינו מושב על מלארח ממש, מלארח ה', כי אם על משה, יען כי הוא, משה, עניין גדול, לא רצאת לקחת עטרת לעצמו לזרע שמי' שליח ה' לחזיאאת את ישראל מצרים, ולען תלה הדרבר בשם מלארח, אשר שם זה כולל שני המובנים, מלארח ה' וסתם שליח, מכברא.

ומה שכתב רשי' כאן להובי מפסוק זה שהגביא נקרא מלאך — הנה אפשר להביאו כי יותר מפורש מספר שופטים (ו' ח') ושלח ה' איש נביא, עצל זה יסובב הפסוק הסמוך (ו') יבאו מלאך ה', הרוי שם מלארח מתיחס לבבא. וכן בז'ו (א' י"ב) ועל דברי הגביא אפשר שילחו ה', ובפסוק הבא, ואמר גוי מלארח זה.

ובן' קילנו בשם מלאכיהם כל מהו חביבה גונז'וים למלאות שליחות (ז' ז'), נשי' שמורה הלשון בתחליטים (קמ"ח) החלחו כל מלארוח ומפרש (מי' מה מלארח) אש וברוד שלג וקיטור ו/or, ועוד שם (ק"ד) עשות מלאכיהם רוחות משרתו אש להוּה. ועוד כתנת.

ובחולל מלכינוס תלמידי חכמים בשם מלכינוס, כמו"ש בגדירות ('). א') מן מלכי השורה רבנן, מסדרם, ואמאי קרי להו מלכי השורה שמצוינים מלכיני השורה, והבאור הוא שלבושים לנוגדים עוטפים מלכיני שמות ובכתוב (תיקוקאל ט) האיש לבוש הבדים (בגדי ביה, שהוא פשותן לבנו ומוסב על מלך, וכן בדניאל י'). וכן אמרו בשפת ('יה' ב') על רבי יהודה רבבי אלסאי, שככל רב שכת הי תחתפעו ושב בסדניין המצוין וזומת למלאך ח'. וע"ג בקדושים ('פי' א'), תלמידי חכמים שבכבל דומין למלאכי השורה. ולפלא שלא הביאו סמכ לזה מפני מלכיני ותורה יבקשו מפניו כי מלאך הי צבאות הא.

ובשבת ('קיט' ב') על הפסוק בדהיה"א (ט'ז) ובגנאי אל מערץ אלו תלמידי חכמים שנאמר (דוח' ב' ל') והוא היו מלכינים מלכיני האלהים ומתחעים בנבאיו ייש לחשיר, כי שם אירוי מלכינים ובגנאים ממש. ולדרש זה דת' מה מוכנים נבאים מפסוק ובגנאי אל הרעו אפשר להספיק הפסוק בתהלים ('ז') ובביא לבב החמה, הרי דגניה מתחיים לחכמת.

ובבאנו בני ישראל כל העדה חר החר (כ' כ"ב) טירשי, כל העודה — כולם שלמים. והם שוכנים בהם ואתם הדבקים בה' אליהם חיים כולם חיים (פרשה ואהונן, ד' ד'), עכ"ל. ומדיק זה מיתור לשון 'כל העודה', אחרי דכתיב ויבאו בני ישראל.

ועינו משכ' למעלת בריש פרשה בפסוק כי כל העודה כולם קדושים, דיש שמלה ('כל') מורה גם על מקצתן, אבל כאן סמכ על לשון חיים כולם החיים. וכך כל העודה כולה ממש. כמו' שכולם חיים הימים — פוליכם ממש.

ומה שלא פירוש רשי' כוה למעלת בפסוק א' דכתיב גם כן כלשון זה, ויבאו בני ישראל על משה ועל אהרן, ודברו בוגדים דשם מביך סמוך ללשונו זה ויקחלו על משה ועל אהרן, והוא 'אליהם'.

יונה עלידם הלשון האצילי בקודש 'אתם והובקם בה' אלהיכם'. וזה דכתיב שם בפסוק א' כל העודה, אעפ' שלבורי רשי' הוא תואר קודש כולם שלמים ברוח — אפשר לומר, משום דלעומתם יתאחד כל העם גם לרעה, כמו שאמרו בירושלמי שלילם פ"א ה'א, הן נקראו לא נתבייש, לטובה (בנדבות למשכן) כתיב כל איש ואשה אשר נרב לפס (פרשה ויהקל, ליה כ"ט). רק הדיברים ולא כל העם, ולרעת (למעשת העגל) מטבח וחרופקו כל העם את נזמי הזוחב (פרשה תשא, לב' ג'), וכן למעלת פסוק ב' בא כל הלשון 'כל העודה' להורות על

השתתפות כל העדה בגינוי על משה ואחרון, כמו שפטוב שם ויקחלו על משה ועל אהרן.

יאםך אהרן אל עמו כי לא יבוא אל הארץ אשר נתתי לבני ישראל ('כ' כ"ד)

במודרין כאן אמרו על המשך לשון זה, כי משה חפה כלל על אהרן שלא ימות, ואמר לו הקב"ה, כי מיחתו מעכבה את הנכינה לאארץ, רצונך שלא ימות ולא יכנסו ישראל לאארץ, אך נאמר אשר נתתי לבני ישראל, ומথבר מותה, כי בימות אהרן זו, מעורב רע בטוב, הרע — שמת והותוב — וזה שביתו השר העזיבוב מביבת ישראל לאארץ.

ואפשר לומר, כי במקומו נזרן אהרן בחשתפותו שתי המדרות תallee, הרע והטוב, מודה בוגד מודה, במת שגשגת על ידו ובסבota, כי על ידו געשה העגל, כמבואר בפרשנה חלא, ובסתורו שיבר משה את הלחות עז' שמעס ורגנו ברדרתו מון והשטי, כמבואר שם. ומובואר בגבורות, שהי משה זו את המעשה משבירתו הלהות לוכות לוטובות בניואה וייחיה דינם בסקליל, וכן שבר אותן, כדי שיתהשכו כפניה וחוי' זונשס קל.

ותהבא, גם בנסיבות העגל היה מעורב רע בטוב, הרע — מעשת העגל והטוב — שירת הלהות, והקב"ה חסכים לעז ידה פידוע, שאמור לו יישור כחך שברות (שבת, פ"ז א').

ועפ"ז וזה יתבואר עוד מה שבפרשה עקב (פרשה כ' ו'), בחראגאת משה על עזוניהם במדבר, סייר תא המאורע מהתה אהרן בסמכות למשה העגל, וככזה מה יה' חוסם סמכותם (עוזי'ש ברש"י). אך לפני המכורא ה'י' בשני הענינים, במעשה העגל ובmittה אהרן, תכונה אחת מתכורות רע בטוב, כמבואר.

וימת אהרן ('כ' כ"ח)

במ"ר קתלה על הפסוק טוב שם משפטן טוב ('ו' א') אמרו, למה נאמר בדור שכיבת לא מיתה, בדוח'ב (מי' א, יא כ"א) שכוב דור עם אבותיהם, מפני שנמשח בשמן המשחה, וחיסם זה משיחתו בשמן המשחה לשם פיטה ושביכה/barano בפרשנה תשא (לי' ליא') עפי' הגمرا בהוריות ('יא' ב') ובכורות ('ח' ב') דשמן המשחה געשה רק פעם אחת בימי משה ועפי' נס ה' שמר לדורותיו, והובא זה ברש"י פרשה תשא בפסוק חמוץון בלשון יהוה זה לי לדורותיכם. וכן ידוע כי השם 'מייה' מורה על כלין ואבדון החלטי, וכו'.

באיוב (ניד' ח') ובשפר ימות גועה והיינו שhogע יוסך ויכלה, ועל שמאנו מלבות אפרים נאמר (חוושע, יג' א') וראשם בעבל וימת. וכן על בדנו מואב גוי וארכז נאמר (עמוס, ב' ב') ומית בשאן שנברו שבירתם זו היא בתיהם. וכל זה הוא מפני שם מיתה משותף עם השמות אפסיה, כלין והפסד מוחלט.

וזאת כן. אם ה' כתוב בודד מיתה ה' במשמעותו, שעם מיתתו כלת ואבד גם שם המשחה אשר עלייה,لنן לא כתיב בו וימת. רק לשון שכיבה, והוא לשון נזירה על דבר שני נסdec. והנה לפה זה שהעדר כאן על הלשון וימת אחריו, בעוד שביוזע ממש גם הוא בשמן המשחוה.

ואפסר לנו לזרר בפ' המבויר בביב' (קיט' א') על הפסיק במילים א' (א' כ"א) וזה שמע במצדיהם כי שכד דוד עם אבותיהם ודיוקנו על הלשון כי שכד לא כי מית. ודורש כי מני טהינה בו אין נקרא מית (לכן כי כתיב בו לשון מיתה כי אם לשון שכיבה). ולכראה כי אפסר להbias הפסיק המוקטן בלבד זה וישכב דוד עם אבותיו (שם ב' י'). אך באמת לשון זה, שכiba, לעצמו וimately עצמה אין כוות הכרה שירמו על אויר כוניה, עין כי מצינו לשון מיתה בכמה צדיקים, באבות, ביוסט, במשה והושע ובשמואל הנביא ובשלול המלך ובחרבת גודויל ישראל, ואין מדיוקים מאותה.

וכנגד זה מצינו לשון שכiba גם ברשעים, כמו באחאב (מליכים א' כ"ב י') ובוירם (שם, ח' כ"ד) ובירבעם (ד"ה כ' ט' ל'א) ובאהוד (שם כ"ח כ"ז) ובاعد הרבה, וגם כן אין מדיוקים לרוש. אך בפסיק המבויר בגמרא ב' ב' שם כתיב, כי שכד דוד וכי מית ייאב. והנה תוד כד רבר שיחת המכוב הא לשון שכiba (בדוד) מיתה (בירוא), וזה ניר מפורסם כי באו השמות לאיזו כונה ורמת, משום דאם לא זו ר' ר' מהפוסק לכלל בירח בלשון אחד, כי שנכו דוד ויאב או כי מית דוד ויאב, ובמובואר שכונה מיחודה באו הלשונות בשינוי בות ובזה. ועל כן מצאו חז"ל סמס' קדרושים מה שדרשו שם (דרשו דוד שנחיה בן מימותו נאמר בו שכiba, וייאב שלא ניתא בן מימותו נאמר בו מיריה ועוד דודשו שם).

ומתבואר, דעיקר הכרה הדוק והדרש הוא מפני שוך כדי דבר שבחפסוק מלשון שתיבת להלן מיתה. אבל לאלו זה אין קפידה בלשון. ולכן כאן במשמעות אהרון לא כתיב בצד לשון שכiba, אין לדיק הלשון וימת, בו בהרבה מקומות, כמו שבארנו.

פי בא ישראל דרך האתרים (כ"א א') פירוש", דרך שלכלו בה המרגלים. ונוגה, דפרש הפה לאחתרים כמו החתרים (מרגליט). וכמו בפרשא שלח (יג' כ"ה) וישבו מתחור הארץ, ועוד שם (ניד' ל"ב) ויהושע וככל היו מן החלילים למותו, ועוד הרבתן והאלף במלת האתרים נסתף. בדרך אותיות אה"ז, אשר לקלות הרבתן לפיעלים נספות (אשר סמ' לפיעלים ונספות), כמו השמות איתן האזרחי, הימן האזרחי (תחלים, פ"ח פ"ט) — תחת הרוח, ושם (ג' ח' ב') ימארו כמו מים — תחת ימאות ובקבוק (יב' ח') וינאץ השק — תחת וינץ' (מלשון הגצו הרומיים (שה' ש', ר' א' ח')). המילים אזרחי, אפרה, אטמל — חחת וווער, פרוחה תחול, ובתגובה יונון ווועגלי בפרשא אמרו (כ"ג מ') פירשו שם ("אתרוג"), כי בעקרו שם ("תורג"), המורה בלשנות הקסל הדר ומשובח והרבה בתנה, וגם כאן — לדעת רשי' — המלה הארטם תחת התרים.

וואוי להערי, כי מסגולה את האלא'ת, כי כמו לפיעלים נסוף בלא חרואה רק לעטור ללשון, אך לפיעלים נשפט גם כן (במקדים חזרות להשפטה עפי' קלות ההברה וכודמתה), כמו המלה תומיט — תחת תאומים (ר' פ' תולדות, כ"ד פ' י''), בגד (פ' ו' ז' א'), לי (י' א') — תחת בא גד, ובפ' מקס' (מ"ב י"א) כולנו בניי (מ"ב י"א) אחד נהנו — תחת אנתנה ובפרשא בא (י' ב' י'') ימש חזון, פירש' שווא תחת ויאם. עיין' ש עוד הרבתן.

יחסר מעלינו את הנחש הזה (כ"א ז') פשות הדכהנה בלשון את הנחש — זאת מין הנחש, כי בפסיק הקודם כתיב חמץ, בלשון ריבט וגם כאן כוננו לריביט, וחותם שם התמין וכמו ביריש פרשה וישלח (ליב' ר) ויהי ל' שור חמור ועדר ושסתה דומוסב על ריבט מפני זה, ובפ' וארא (י'ח ב') ותגעל האטרודע, ככלומר, מין צמראע בטעון ר' ר' וכמו שם וסרו האטרודעים (ז'), ועוד כמהות.

עשה לך שרת (כ"א ח') ובפסיק הבא כתיב ויעש משה נחש נחשות והיה אם נשך הנחש את האיש והביט אל נחש הנחשות והי, ומتابאר דסם "שרף" שבספק זה עניינו נחש, והוא שם מקוצר מן נחים שרפים שבפ' ר. וטעם הדבר שואה הקב"ה לרפא עיי' נחש אפשר לומר עפי' המודרש סוף פרשה בשלח (פרשא כ"י). אמר הקב"ה, אין מדיין מגדתبشر וחד. בשור וחד מכיה באיזומל ומרפאת בריטיה, אבל אני מכיה שאני

בכה בו אני מרפא, מכה באיזטיל ומרפא באיזטיל, וכן כאן הכה בנחיש ומרפא בנהחש.

וסמך למדזה זו של הקב"ה מפסק דירנית (ל' י"ז) כי אעלת ארוכת לך וממכותיך אופאה, ולפי הלשון הרגיל היה ציד לומר וממכותיך אופאה. כמו נרפא הנגע (פ' תזרען), ומזה מלהו ירפא (ישעיה, ל' כ"ז). אופאה פשוחתיכם (יומתיה, ג' כ"ב), ונרפא הים (חוּקָא, מ"ז ח') והרבה מהן נצטטם — אופאה. וכן אמר הנביא עת צדה היא עילב וממנה יישע (יומתיה, ז' ז') וכן אמר הפסיטן ומתחור צדה היא המבזים פרודת ורודה, וכן במליחות לבריב' (לשוני קרא) המתולעת ירושלים פרודת ירושלים עצמה מתוקן ריטין, וננסך על תדריש הנגכל.

ועל כן צה בכאן לעשוה תמנת הנחש שיחיו הנשוכים מנהש מחראים ממן כי מדורתו יתברך.

ועפי' זה הש לפטור ענין אחד בטל מובן בגמרא בחולין (מ"ז א') לענין הדין המבוואר בשונה שם. ניטל הכב בבחמה (מחמת הכלוי) טריפה, ודוקא אם נחדר כליה אבל אם נשתייר ממן לטריבודיתא, ומוספר שם בגמרא, כי פעם אחת בקשו חיליקות לחומיס לטריבודיתא, וחירדו. מפניהם כל החותכים וברוחו מן חזיא, ויעזבו את הבחים אחד כל רכושם וכל אשר להם וינווט על פשעם. ובתקח הבודחים היי שני חכמים. רבה ורב יוסוף ובנווטו גנע בהם רב צייר, ואמר להם, יודוקאי (ברוחהיהם) דעו לכם. כי מה שאמרו שכבד שנשאר בו כוית כשרה, הוא דוקא אם כוית זה נשאר במקומות מרוח, כי הכב והרפה דבוקרים וזה לה'.

הנה מה שיש להתפללא בזה, כי לא מצא רב צייר מלום ועשה להודיעם דין זה רק בשעה זו בעת ברוחם מפתאשים הם ומשוחחים וכל בני העיר ובעונם להפקיד כל אשר להם, ונקל לשער את הרשות את הבהיר ושתופת שערדו או בדרכן מנוסחים. והנה אז בעת צירה ובלהות כו נפצע רב צייר לחירותם להם דין אחד במלחמות טרייפות. עד הקדים לקראיהם עירוקאי (ברוחהיהם) וזה הוי מעין זירות מלול על פצעיהם. וכמה נפללו והדרב. איך אפשר להבין זאת.

אך האבור הוא, כי ההוראת הילכת זו חיה ונוגע למצבם המר אין ובהוראה זו פין לחוק רוחות של לא תהייאו מן הפורענות. ורומי להמן, כי מתחן צער ותבלחה זו תצמץם להם ישועה ורוחות. והבאור הוא, כי בغمרא מבואר. שטעם הדבר שהכויות הנשאר ציריך לתליית דוקא במקומות מרוח. משפט והכב שואף חיתויי' מון חרטת

(עלין מה שאמרו במק' ברכות ס' ב'), דמבעה הכב לדרגת ליכוש, ההוראה זורתה נוחש בטיח ומרגתת אורה, ולכן אם זה הכוית הנשאר הוא ספק להתרמה נוחש כלו הוא חי כולם.

והנה זה פלא, כי החיות להכבר בא דוקא מן המרה, בעוד אשר הוא לעצמה טמה רע ומור מעורר גועל נפש, בנדוד, וכמו שאומרת,

פר כהה, ובכל זאת בחתה לחת חיות להכבר הרכוב בת.

ובא בזה להזקוק רוחם של הבורותם, שלא יתאתייהו מן הפורענות הצללה, עתה כי מתחן פריות זאת תא להם הישועה, כדרכ' ה' להלמיזיא מזור מתחן המכ עזמה, ושותה מתחן העזעה, כמו שבארנו, והמשיל פצבם זה להנכמה הכב אשר מתחן מבירות חמוץ הוא מזיא חיותן, וקרוב לוותה כי ה' ייא לדבר דבריו בגלי, והיבר ברומו בלשון מליצת וחדות, כדי לחתכמא ברמיוא.

באר הפוראה שריט כrhoה נרבי העם במוחוק במשענותם (כ"א י"ח) לפי דעת רשי' במשל (ה' ט"ז) אשר "ברור" העם במק' לתורה, שכן כתבת שם על הלשון סתת מיט מבור. מבור שנותן לך הקב"ה להליך, והוא התורה. וסוף פסק זה וגמלים מתנקן בארכ', והוא כובל עניין במלות שנותן כי בור ובאר אחד הוא, פנוי כי האל"ף והאות מוחלטן, כדרכ' אותיות אחרות, וען כי בא שם וזה כובל בפסק דשותא או, כתוב אחד באלא"ג, ואחר בואר.

וב' בור ובאר אחד הוא, מתברר מפסק דשותא כי (כ' ח') והכה את הארי בתוך הבאר, וענין זה בא בריה' (י"א כ"ב) בלשון מתכת את ואורי בדור הבור.

ויחס השם בור ובאר לתורה אפשר לPLAIN עפ"י מה שאמרו בימא כ"ח ב' על הפסוק בפרשנה לך (ט"ז ב') דמשק אליעזר, ש מכינה בו אליעזר עבד אברם, ודרשו בנטירין "דמשק" — שדולה ומשקה מתורת רבו (אברם) לאחריהם. וענין דליה ותשקה שיד בס לשם בור ובאר שגולתים לדלות ותשקה חומות.

עוד נקדים מה שאמרו בגיטין (ס' ב')ADRBN נקרו מלכיהם. על שם הפסוק במשל (ח' ט"ז) במעלת התורה, כי מלכיהם ימלכו, ככלומר, אם חולכים בדריכי התורה תמשך מלוכיהם, וכמושג בפרשנת המלך (פרשנה שפטים). וכותב לו את משנה התורה וגור לפען לימוד ולבלתי

سور מן המזווה, לעמן יאריך ימיט על מלוכיהם וגו'. והנה סתת מזווה פסוק במשל חתיב גם כן כי שריט ישוג, ככלומר, אם שריט ילכו בדריך התורה תמשך שרורותם, ובאמת כי אמרו בירושלמי

קפטע שיתיחטו המשליטים להגנש ליטים ווונגו בעניהם. השסוד כות' :

שחוורה אני באהלי קדר
ונאותה — כיריעות שלמה.
וחעד נמצאו כאלה, ובאנו אלה ריך לפרש על סגולות לשעתך
ושעתם. ודי בותה כאן.

וישלח ירושאל מלכים אל פיהן מלך האמורי לאפר אערדי
בארכץ' (כ"א פ"א כ"ב) ולמעלה בשליחות נאות אל מלך אדום כתיב (כ"ז) אעברתו נא
בארצן. וידיע, כי אין נא אללא לשון בקש'ה (ברכות ט ב'). ומتابאר,
דצאנן בשליחות ליטחוון לא אמרו עבדה נא. ריך אעברתו ליטן. וקשת
לומר, כי לא באכונה מיהדות נשפט לשלון זה הבן ואברהם שם.
ואספער לכיוון ירושאל בפסחות, משומ דעל ארך אדום גנטשו ירושאל
של האתגרות בהם במלחה ולא ללבשו את ארצתם, ומובאר וה בפרט
דברים (ב', ד' ח') אהם עורירים נגביל אחיכם בini יעוזו ונוחית וגא', (וישו הוא
בם, כי לא און לכם מואצטם, כי רירוסה לעשו נוחית וגא',) אדום, כמיבור ברסס ווישלח (לו' מ"ז) הוא שעו אבי אדום, וכמונת
עשו בשם אדום, על שם שאמר העליטני נא מן האדים האדים הוו, וכמיבור
בפסוק ריש' תולדת (כ"ה ל') על כן קרא שמו אדום, ויש חעדין למת
לא העיר הפסוק שבת והכני הוה על שם שיציא אדמוני בילדתו מבוגה
בתחלת הרשותה ההיא).

ולכן פנו ירושאל אליו בדבר העברות דרכ' ארצו ריך בלעוז בקש'ה
עבירה נא. זוראי, כי אחריה שלא נומ להם לעבות לא התהרו
בו ופונו מלפעזין, כמיבור בסוטון, וויש שרואל מלפני.
אבל אן בסיכון הוובטחו לרשות את ארצתם, כמיבור בשרה דברים
(ב', כ"ד) ראה נתחי בידיך את סיכון ואת ארצך והתגור בו מלחתה —
לכן לא פנו אליו בלעוז בקש'ה, אעbara נא, כי אם סתום עבירה,
ואטילו בהזקה, וואי ליה, כי אחריה שהשיכ' נונלה בותה לחטו ירושאל
עמ' וככשא את ארצתם, כמיבור בפרשנות.

ובו יתבאר מה שאמרו במדרש בסמכיות לפסוק זה, וישלח ירושאל
מלךאים אל סיכון פון ערבה בארכץ', וזה שאמר הכתוב (פ' שופטים) כי
מרקב אל עיר להלחתם עלייה וקרואת אלה לשלוט. לא טמכו זה על
פסוק הקודם, בשליחות לאדם. ואפשר לפרש כוונת סמכיות זאת לelan,
כי יונ שחוורה נוכנותן كانوا למלהמה ובוטחים עפי' הבטחתה ה' בנצחון,
כמו שאברגנא אם כן למא ח' להט לשלהן מלכים להרשעתם להם בדרכם

פהה פ' מ' ח'יא, שכל שורות הבאה לאדם היה מכח התורה, כמיבור
ולכן כמו שרבנן נקרו מליכ' עפי' הפסוק הנזכר כי שרים יושרו והם נקרו שרים
גם כן עפי' הפסוק הנזכר, כי שרים יושרו והם נקרו שרי התורה.
ולפי זה, האחרי שת' הקדמת אלל כי שם באר בינוי להוורה (כמו
שהבנוו מרוש'') ושם שרים נינוי לחכמי התורה — עפי' זה אפ' ש
פלרש'ות הכתוב בכאן, באר הדרה שרים כרתת נדיבי העם במשוענוק
במשוענוק — בסגנון זה, באר (חכמת התורה) הפסוק שרים (חכמים)
שרי התורה (וחוקה) והוקן בין חוקים ובאוורם, ומישון הפסוק ייכירה להם כרתת
וחלשון כרתת היא מעניין פרנסת ומונע, ובול羞 תיל' ברבו רישפא בדיל' חזדי' (ברכות
ד' ג' מ"ב), ורומה לומ' ברה' גדרבי העם במשוענותם, במה שתמכנו וסעדו
להלמודם, המחוקקים.

ולහן פ' תבא (כ"ז כ"ז) נбар ביחס את מעלה תומכי תורה
ומחוקקיה, עיי'ש בארכות. וכת' דריש למלך את לשון הפסוק הוה בסירוט לפי הענינים שב
המקילים שני מחוקקות, הלמוד והחביבות כות' :
באר הדרה שרים — במחוקק
כרה' גדרבי העם — במשוענותם.

ולහן פ' האזינו (לו' כ"א) נמצוא פסוק אחד מתהבר עפי'
סדור כוון במקרא והוא הפסוק שם חם קנאוני בלא אל עסוני חבליחות
ואני אקניאם בלא עם בוגי נבל' אכיעיסם. וסדור באוון הנוגר למעלה, פה' :

הה קנאוני בלא אל
ואני אקניאם בלא עם
(הט) עסוני בחבליחות
אני אעסיט גוי נבל'
וועד כווע שם (לו' מ"ב) אשכיר חז' מדם וחרכי תאכל בשער מדם
היל' ושביה מראש פרעוט אויב, צידיך ומ' כן להסטור בסדרו לפ'

ашכיר חז' מדם
מדם היל' ושביה
חררכי תאכל בשער
מראש פרעוט אויב
וכות נמצוא בשיר השירים (א' ח') שחוורה אני וגאות כאנלי קדר
כיריעות שלמת, ולפי המובן החקלי בלשון זה דריש לחלק הלשון בסח'ו'

איל גבוריים, וכן בפרשנה תבא (כ"ח ל"ב) ואין לאל דיך — תרבות אונקלוס ולית חילא בידך. ומי זה יקרו כאן הלשון יש לאל דיך — בסיסו, יש אל דיך, וכן בפרשנה תבא, ואין אל ליריך!). וכן יתבאר הלשון בשופטים (ר) ותענו ד' מדין על ישראלי, ככלומר, שחותם גבר, ובאיוב (לי"א לי"ז) וכי כביר מצאת דיך, ככלומר, חי, ובפרשנת האוניב (לי"ב לי"ז) כי אולת דיך, כלומר, אמרת מטה, ומזה הלשון כתבי ועצם דיך, יד החזקה.

(ב) שור וישען. כתבי הלשון בשפראל א' (כ"ב) כי גם ידם עט דדה, התנתן דידי עצם להסביר אליך את כל ישראל (ש"ב ג'). אשר דידי תכון עצמו (תhalbils פ"ט). ומה ההוראה הלשון כדי אלחוי הפטות עלויז (ערוד ר' ט'), כלומר, בעזרתך ת'ו. ומה ההוראה הלשון אתה נזונת ד' לפושעים. ככלומר, אתה נזונת להם צור והטיכת לשוב בתשובה**).

(ג) צד וכחך. כמו צומד על ד' היואר (שמות ב' ד'), על ד' אמרון (ו' ז' י' ז'), והאותיות ווועת על דירומ (איוב א' י' ז'). כלומר, ספקן לחם.

(ד) מקומן, אהוזהו. כמו גנוחו להט בעבוי ובחומרו ד' ועם (ישעיה ג' ז'). ויד תחתך ד' מוחץ למונתנ (ט' התא), והנה מביך לו ד' (איוב ז' י' ז'). כלומר, קובע לו פקוח. וכן איש על ד'ן דGalileot.

*) ודבר פירוש לשון במקורה הוא חוץ גדר, כמו שכתב ר' שמי בכמה פקסומות. ראה ב' פ' וקידרו (ט' פ"ט), ב' אדור (כ"ב ב'). בפרשנות א' (ט' ז') ובשליחי (יא' ז') ועוד בפרשנות קסומות, והזיל קבלו דוד זה כמדרב (ט' ט' ז'). מקרה זה מסורס הוא (טונה ל' י' ז') או סוט השפה קדרו (כ"ב קיט' ב'). ובמ"ר ט' תחרוי, ריש טסוטס קראי הדיש. וע' בחדשים ע' ריש עיב ובונטס סמאנדרן ד' ב'.

**) וקרוב לנויה, כי המלה *"עבד"* אשר ענינה להוריות התהברות ושיתופן הבא בהרכבת קבוצתית זו, שם י' ז'. ומה כונת הלשון בר' י' ז'יא. אם י' ז'יא אליהם עבדי — כתה ט' ז', בזוניו ובונטס, בהתחלות (טיג' ד') לא אירוא רע' פי אהיה עבדי — שם י' ז' — שם עורות וקיומי.

ופרשנות חוויד או' נארו נארץ במקורה, כטו ב' פ' שמות (ב) ותמצו אחור�ו — כתה והחמי'וב, וב' בשלות, כתו ב' פ' שמות (ח' ז') ותמצו עמדי — שם י' ז' ריגיל במקורה, כמו בפרשנה שמות (ט' ב') מות בידך — כתה זה, ובשעתה (ט' פ' מלכט חתמא עמי' — כתה מה' לכט, ובוואקאל (ח' ר) מהט וועש — כתה מה' חט, ובוואקאל (א' י' ג') נתן פלאהו — כתה מה' תלאגה (מת' רב הארכו), ועוד קאנגען

שלוט לעבור דרך ארץ ולא בלא רשיון על זה מתrix המדרש כי גוירות הכותב היה בכל מלחמת, אפילו בכו' שבטעמים בנצחונה, לפחות בשולם, ואם יכנע האויב ברצו ימנעו מלחמת.

ויקח את כל הארץ מיריו (כ"א כ"ז) והובנו מ' מיריו הוא מרשותו שלטונו כי לא שיד' לשמש כאן בהמוכן הרגולרי בשט' דיך, אך הרשות עם כלוקה והזבקות, כי הוא לא יחוק בו שוחה דיך, אבל המוכן רשות שלטונו עליה יונת' וגונת' ונמצא לשון זה במוכן זה בפרשנה מוטות (לא' מ"ט) אגשי המלחמת אשר בידיך, כלומר, בירושנו. וכן בדוחה (לי' מ' ג') להציג את אדים מידות, ואיזוב (ט' כ"ז) ארץ גונגה בידיך ושע' כלומר, בירושנו ובשלטונו. ומה ההוראה יתבאר בפרשנה ושב' (לי' ד') וכל' יש לו גונן בידו (של יוסוף). בירושנו, בפרקידותן,

ולפי זה יש להזכיר בפס' גוטין (ע' א') בענין חיננית גט מיד בעל ליד האשלה כתטיב (ט' תאצ'ן) ונונן בידיך, מושת אין לי אלא בידיה (משה) גונה חזרה וקורפהה (בנין אווצר לעצם) מנני, כלומר, בגין שאם נתן הגט לך אלה המקומות אשר רשותה ושלטונה עליהם גט בן די שתאה מגוששת. תלמוד לודר ונונן — מכל מוקט'ו**).

ולפי המבואר יש לדון למה לא סמכ' בוגרא דסם ד' כולל גט רשות על כל הלשונות שהבאנו כאן (ויש עוד חורה באל'ן ולפי זה מזכטיב ונונן בידיה מתבאар דגט רשותה בכלל כמוהה).

ואפשר לומר דעתו חול' מבואר זו, מושת לדבד הורהה זו דסם ד' כולל גט רשותה, יש לו לשם וזה עד כמה הוראות, כמו:

(א) כת' גונגה. כת' ההוראה הלשון בפרשנה ורא (לא' כ' ט') יש לאל דיך, כלומר, יש חוקף וגבורה בידיך, וכך שתרגם אונקלוס, אית' חילא בידיך, ולשון אל מורה על גבורה, כמו ביחסוקאל (לי' כ"א).

(ט' טעם באור זה — נתן מכל מוקט', לא נתפרש. ואנחנו בארכוח עס' ז', שיש יכול בין הפללים תחינה וסימוח (השם), כי בפוד שחשוף שימה מורה בהונת בסדר ונמשטר, וגם בדיק' ג' (ה' ז') על הסוכס דיש' פרשה ז'ו, ושם (ה' ז'ו) גני הפלל והפרשותיהם — בונת. ושם — שלא יט'ר — הגה הפלל חמיניג פורתה על כל אונט' גונגה, לאו א' יונת' חזרה. ובמהשך החיבור בפרשנו עס' באור זה (מהו רוחת לשון "שיטח") בפוד פוקטס בטורה (ט' ב' ט' ז'), ולכך מזכטיב בגט ונתן בידיך לאו ועס'. משמע' בכל' מקום לרשותה שנונן.

(ו) מענזר לדברו ומנסגר לפה. כמו שיתן יוז על פיך (שופטין ייח ויח י'א). זו על מה (מייכח ז' פ"ז ואילו פ"א ח').
 (ז) קיומם דבר בשבועה. כמו הרימוחי ידי. אל זה אמר... (פ' ל'), וגם
 בגדיאל (יב' ז') וירם (ז') ימינו ושפטלו אל השיטים וישבע.
 (ח) עונש ופקודה זו השיטים. כמו יוד' ח' היהת שם לרעה (שופטין
 ב' י'). והיתה בכם יוד' ח' (ש"א י'א). יצאתי בי יוד' ח' (ר'ות א'),
 בכחך מאד יוד האלים (ש"א ח' י'א). ומהות הלשון יידי כבוח
 על אנחותי (איוב י'ג ב').
 (ט) מונע האדים וכקינוי, כמו וזה יוד משוגן (פ' מ"זועץ). כי ימוד'
 אחיך ומטה יוד (פ' בתר), או דשינה יוד וגנאל (שם). כי חמלך
 אסתור א'.
 (י) חורת אהבה מרוחק, כמו וחשק יידי לפי (איוב ל'א כ'ד).
 ומכל אלה לא מצאה הגمرا לבוכן לרעות עזין רשות אפלת בידיהם
 אחרי כי יש לה כמה הוראות. ומהן פאלת שאפשר לתקבלן לעצם
 לנו גוד מרבי זה והוציאו את הרבי הנדרש מן המלה ונמנע עמי'
 תאוור שכחנו למעלה בהערת ראותו.

וירם אבד חזפונו עד ריבנן ונשים עד נצח
 אשר עד מירבא (כ"א ל')

מי חכם ויבן מפוזני חפסוק חותם בונח ובאוור. וננסת חחנו אנן
 לבאוור. אוili תילת ביזנו.
 הנה כבר בתבוננו בפרשנות שלתו, בפסק ראייתם עристותיכם (ט'ז)
 (ט') כי מרדך את הרישיש, שלעופטם הוא רדק ונכבה ולא נקרה מפושט.
 וכן אווחת המלה עристותיכם באחה בתלמידו בלשון עיטותיכם. מחשסטה
 הרישיש, וחורייש בא רדק לעטור הלשון, עיש' בארכות, כי האבano שט'
 כמה משליות וראויים הוכרים להצטרף לבאנו, לפחות הבן היבט באור
 פסקות זה.

הנה על חרוייש במלת "אשר" בהאה נקודה. ויודע כי בקודה רומות
 לאינו כונן, ואשר לו מה. שהונחת לשטמי בקריאת, ולקרוא א'ש".
 ויתפרש הפסוק בסגנון ובאוור זה: ונירם (פרש"ר יהינו מורה
 בהם, ואו אבד (עיר) השבון עד (המקום) דיבוב, ונשיט (מלשון שממת
 חרס) עשינו בהם עד כי גנטה אש עד (המקום) מידבא, כלמה, כל
 גשטוח עליה באש.
 ובאוור זה קרוב לשון מליצי, והענגנו מות בספרינו מקום ברוד.

(ט') ב' בדרבו). כלומר איש על מקומו, די אבשלות (ש"ב, י'ה,
 י'ח), ומזה הלשון וחב' דיט (החלמים ק'ז) אוץ חbeta ידים
 (ישעיה לג' כ"א), כלומר רוחב פטום. מקומות...
 (ט") חלאק, מנון, כמו ותרב משאת בענימין החם דודת (פ' מ'ק"ז). וארכע
 החידות היהת לך (סוף פרשת ויגש), צער ירות לי במלך (ש"ב י'ט').
 (ט') אומניית ווכת הבדב, כמו בירמיה (יח' ב'א) והגרות על דרי
 חרב, שבאורו, באזעטען רובי. ובמלחים (קמ'א) נשמעו בידי סלע,
 בסכת טלע. ובמשל (יח' כ'א) מות וחיים ביד חלשה, בסכת חלשה.
 התהממות ומוותינו, כמו קוובץ על יד ירבת (משל' י'ג), שבאורו
 קוובץ מעת יתורה הונגה בהיפך מן נחלה מבוהלה. שאחריתם
 לא תחברך (שם כ') ומהו יתבאר הלשון שם (י'א כ'א) יד ליד
 לא ינקה, כלומר, העונש ייבא. אם כי בדוחיו לאט לאט, אבל בוא
 יבוא לא ינקה (*).
 (ט") היכנע והקשתה. כמו באילכת (ה) מזרים נתנו יד אשור - לשבחות לחם,
 שתהאו הושטנו יד למגינים בלחשה לעוזר לנו ולשווו ששבענו
 בלחם (**). ובירמיה (ג' ט'ז) נתנה זהה (פ' א'ד) הנועל ומושיט יד
 לזרחמו ולחיקמו (ב'ד'א-כ'ט' כ'ז). וכל השרים והגבורים נתנו
 יד-חתמת שלמה, כלומר, שנכנעו לפני, ובבדהיב' (ל' ח') אל תקשו
 עליכם תנו יד לה, ללהו, להבמי, הבמי, לונוי.
 (ט') נתנית רשות וחווק למשעה. כמו ומלאת יד אהרון ויד בנו בנו
 לי (פ' תצוה), מלאו ידכם הימים לה' (פ' תשא). ומלא את
 יד אחד מבני ויהי לו לכחן (שופטים י'ז ה').

(*) לאלא. כי בלשון התלמוד מצינו שם וה בהוראה הסוכה מאשר כאן
 במקרא, כמו ברכות ר' ב' מיד הוא כועס, ובשבת ק'ט' ב' מיד גנאלגן.
 זרכימות עז' ב' מתרות מיר, ובחולין ייד' א' מיל ושותה מיר, ובכל אלה
 צבאוור בחריותם בלא התהממות ופעם מצינו שם זה, זה אחר זה, ובבוארות
 דוחסכו. בפרק פ' א', אין חבירין אויר מיר מיד לא מיכר על יד לילך.
 זהה פלא, וצריך לומר כמ"ש בביבות ק'ב' ב' ובכבות ח' א' דוחלשן שמשמע
 זרכ' ושמע הוי (לולמי, בוחראות שווון) ציד' לרשות כלוקטם בפי הענן, וצ'ע'.
 (**) והוא בפסקות זה למד' היח' מזרים אושר - חחת לתמצצין. אושר - חחת
 לאושר. ובכ' בראשון כב' ריעש' ה' לאדם לאשוש כתנות עד באנו דונגין
 צורון זה מצר' הרבה בעקירה. עיש' בארכות. –
 וכן צ'יל בבלת גנוו - גנוו גנוו גנוו גנוו. והוא צ'י שתי אותיות דומות
 האגנות שטט פטעמים אחת כמש"ר דשי' בס' פ' נח (יש' כ'ט') בשם שרת
 שעקר שמת שררת, ומפני תכיפות שני וישראל נפל אהן.

יזקע עוג מלך הפלון ואמיר ח' אל משה אל תירא אוטו
(כ"א ל"ב ל"ד)

שיישין, שמי ירא סן תעמוד לו זכות אברותם. שנאמר ויבא הפליט
זידן לאברות כי נשבח אהוי (ט' ל"ד) ומתקד זה נלום אברותם ותצל
את לום, ומפאר שם, שהוא פטליין ה' עוג, עיישי ברשבי.

ויש להעיר, כי שם פירושי שכנת עוג בחודעה את אברותם
דווית שיבא אברות למלחמה ויהרג וישא הוא את שרתו ואיך תצמד
לו זכות עמי כונה זו.

אך מזינו כי מעשה טוב לא תנווה מפני מחשבה רעה, פמ"ש
בגנור ב' ב', כי אעפ"י שבלק חשב לאבד את כל צם ישראל אעפ"י גן
עמדה לו זכות קרבנות שהביא. וכך מאנו רוח (נכדתו). וליכו ח' ימי
בשנת ירא ואמר לו ח' אל תירא אותה.

פרק ב' ב' ב'

יזקע מואב מפני בני ישראאל (כ"ב ג')

ובלעון זה בריש פרשה שמות ויקחו (חמצרים) מפני בני ישראאל
ומשלעת (ט' ט"ז) האדומה אשר קץ מפני שני מלכים, וכן אדרה רבאה
עצתי בח' מפני בנות חת. וכונגד וזה מצינו שפעול זה משך אחורי
בישראל כתוב ואקו"ם שם (ט' אחוריו) ונפשו קוז בלחם הקקליל
(ט' בהעלתו), ואל תקורי בתוכתו (משלי ג' י"א).

ואברונו כי בעיה שחקצרי אב ממתה מזריא ויחד באה הסבה במ"ס,
מנגן, ככלומר מפני אורה הסבה, וכן אני לי מואב ירא מפני ישראל, וכן
המצרים חי' יארים מלהם. כמו שבראו סן יירה וויסוף שם ואה אל
שנאניג, וכן ברבקה מבדואר במדרש. כי היהת יראה מפני בנות חת שחי
דרcum להרוג זו את זו. וכן בעניין הפסוק דישעתה שחабנו — בכולם מושר
הפעול קוץ מס' הסבה, מפני.

ובעת שחקצרי בא מפני תיעוב וגועל נשע באה הסבה בבייה. כהפטוקט
שחאניג, והוא על דרכ' הלשן כל אוכל תחצב נשען. (תהלים ק"י)
שהמוכן הוא, שחנשח תחצב בכל אוכל.

ויאמר מואב עתה ילחבו הקטל את כל פביבותינו גור (כ"ב ד')
מתבкар כי רק מפני השחתת האדומה השחה ולא מפני חווית במלחמות
אפשר לומר הטעם בזה מושט שחי' בטוחות על מצות ח' למתה
אל תגدر את מואב ואל תגדר בם מלחמה (ט' דברם, ב' ט') והוא בטוחות
מהיק נסחות.

בלחץ ההשור (כ"ד ד')

מה שטאפסו לשל כלוחק ההשור פירושי בשם מדרש, מה שהשור מלוח
אין בו סימן ברכה, עכ"ל, וזה צrisk ביואר. ויתכן לומר עפ"י הדעת
בטע הצעיח' כי יוב בעלי חיים כשאכלים גידולים מן האדומה אוכליים
הגיגולים ומণינין השרשים באדמה, ומהם מצמה תבואה חדשה, וכמת

העם (ישראל) כל בך גדול עד שכיסה את מראה הארץ ולא גראת מאות שלה, וכן שמכסים בכתם את קויקע בקרושים ומראה הקרקע נשארה מכוסה.

לכה נא ארת לי את העם הזה (כ"ב ו')

יש להעיר בכלל מהו הי' לו לביק להפץיר כל בך בבלעם ביגעתה וחונונים ובם ברונו וכעס טמפני שלש דזקן לא בא כלל, מכובא בהמשך הפרשה, ועוד שהי' יכול לבקש שיקלל שלא בפניהם, על מקומו שהוא כי הלא כמה וכמה מקללים שהיו מקללים את המקוללים שלא בפניהם וכמו ואלה יעדן על הקלהה בהר עיבל (פרשה חבא, כי י"ג) ובקהלת (י' ב') גם במדוע מלך אל קלה ובחדרי משכבר אל תקל עשר, וזה והאי שלא בפניהם.

ואפשר לפรส על דוד דרש אגדה עפי' מה שאמרו בס"ט ברכות (ז' א') על הפסוק בתהילים (ו' י"ב) ואל זעט בכל יום, וכמה זעט רגע, כמו שאמר שם' (ט. י' ו') כי רגע באפו ופרושה וכמה רגע, אחר משמנגה רבוא, ושמונת אלף ושמונה מאות ושמונת וחוץ מבילע הרושע וכור, ע"ב. ואין כל בריה יכול לוין אוינו רגע וחוץ מבילע הרושע וכור, ע"ב. ועל זה הקשו בתוס' שם, מה הי' יכול בלטם לומר בשערו רגע כוון, וכתוון, דהרי יכול לומר מהו אחת "בלטם". אל-וור מזה לא הי' מספיק לבטא באחורי רגע.

ולפי זה ניחא הערנתה למה נתעצם בליך כל בך להביא את בלבם למקומם של ישראל, הלא הי' יכול לבקש שיקלל שלא בפניהם, במקומם כמו שבארנו — יعن כי הוא בלעם. אך מבקש אותו רגע של זעם, ובאותו רגע לא הי' יכול לבטא ורק מהلة אחת (בלט), וזה אפשר רק בעת שראהו אותם. ואו מוסבת המלת לפי הרצון בהשכה עלייתם, וכמובואר בפרשנה שהרואה אותם ואת נזיהם. בדרכיב בפסוק (כ"ד ב') וירא את ישראל שוכן לשבטיו ויאמר מה טבו אליך, אבל שלא בפניהם הלא כי צרך להזיר שפטם עם ישראל, כדי שיוציאו נידר על מי מוסבת המלה "בלט", וזה לא הי' יכול לבטא רגע והווא, אבל אליך, כדי שיוציאו למוקם של ישראל (וע"ל להלן, כי ג'). לכן הי' בליך מוכחה להביעו למוקם על החוללה בפנוי אין מוכרים שמה, כי אם את הדבר המבוקש, וכן שאמור משה בתפלתו על מריט בפניה, אמר, אל נא רפה נא לה (ס"פ בהעלתך) ולא חביב שמתה, וכשהתפלל יעקב על ההצלה מעשה שלא בפניה אמר הצעני נא מידי אתי מידי עשות.

ב' לאחר אכילתם נשרר בתאדים סימן ברכיה במתה שאכללו, ולא כן שבע השור, כי יען שאין לו שינויים עליונים איינו יכול להתחנן העשבים ולהנינו השרשיט, רק עוקר אותו בכח גוזל יחד עם השרשים, ובם כן איינו מניחים סימן ברכיה באדמה, ווּוְנוּת המדרש ורש"י שבאו הדברים בקיצור נMRI.

וישלח מלאכיהם אל בלוופ' בן בעור תורה (כ"ב ח') פרשיי תורה, בשלגני חזון שהכל מיצין לו מעות (להתחלף) כד כל המלכים מיצין לו אגרותיהם (זה ממדרש). ולפעל בשוטר בר' שם המקומות, עכ'יל, ווישך ודרשה זו על זו שתשיט שלוחן מתורות פטור (פ') תורה, וזה, וממש שלוחן נהתקבל לח' המחלקה בטבעות שנותן ובדלות לקטנות וליתן, ועל כן תמיד משתח מנות על שלחנה, ובחולין (נ"ד ב') איתא רבי חנוך פטרורה, ופרש"י שלחני חי' והוא לפניו מטבחות הרבות.

ועל מה שלחבי רשל' ב', לאלי' פשוטו בר' שם המלכים' אני תחת על מה שלא הבא ראי' דהוא שם פקטו ממה דליך בפ' תצא (כ"ג ז') בלבם בן בעור מטהורה, ולשון זה בקדאי מורה שהוא שם פקטו. ואמנם ונראה להשאות הפשט עט הדושן, דאמנם היהת נקראות המקומות תורה, רק קראותו זו על שמו מפני שהז' הכל פוגני אליו כמו אל שלחני, וכן שיש בזמנן חזון עיריות שנקרואו, בשם אנטים מפוזרים.

ע' יגא ממזרים הנה בטה את עין הארץ (כ"ב ח') רש"י מפרש הלשון כתה את עין הארץ, שיכין בליך לומר, כי סיון השם שוו' שמי שמיות תחונן עמדו (שאל) עלהם הרגום, עכ'יל, ולא תבחר איך יובן זה בלבון כתה את עין הארץ.

ולאלו דבריו אסור לפרש, מפני כי השם עין" מורה לא רק על עיקר עינינו, על אבר והראי', אך גם על הואר ומראה הדבר, כמו מראות צבעים שונים, וכמו בפרשנה תורייע (ג' ח') הנגע עמד בעיניו, שהובנו, שהגען עמד במראותו בלבד, לא נשנה מראהו, ומכו הובנו בפרשנה בהעלתך את עינו כולם, לא נשנה מראהו, ומכו הובנו בפרשנה צבע מראותו בפניהם מראה ממנה (י"א ז') וכיון בצעין הבדילן, הובנו בצעין חיקוקל (יחוקקל, א' ז'), כמראה הבדלתן, וכן אoor המלים בצעין נחישת קלל.

ולפי זה אפשר לומר, שיכין בליך נא לומר בדרך תפירות, כי רבי

ואשלהן אל פרעעה (פרשה שמota, י"י). ומרידתו במדרש תלשון אלה (ביה"א), ופירשא, שבות רמו לה שرك תוא ולא אחר מוכשר לשלהו נאת.

וاثת הכהנה הזאת אפשר לפיו גם כאן בלשון "לכה". שאמר בלק לבלעם לכח נא ארה לי, ולא אמר "לך", כי בלשון זה פיו לומר לך, שرك אתה ולא אחר מוכשר לך. ולפייך נתמך כל כד להביא את בעלם, כפי שתמברא בהמשן הפרשה וכמו שכטבנו במאמר הקדום. עיפוי שלוי בשערו כמה קוסמים ומכלפכים, כמבואר בפרשיות שמota – ו/or, וגט כאן בסמוך פסוק י' כתיב. ולבו שדי מואב עם שרי מדין וקסמים בידם.

וטעם הדבר שנטעצט בלק כל כד דזוק על בלעם ולא על קוסם אחר הוא עיפוי הגמורא דברכות י' (א) דרך הוא הרי יכול לכינוי הרוגע של עצם להוציאו בו את ארטון.

אלו אובל נכה בו (כ"ב ו')
חוון מצוין הוא. גרכבת פעלים יהוד ורבים תוך כדי דברו, ואול – יחיד – נכת – רבם, ושוב עוד פעם בלשון יחיד, ואגרשנה והי' צריד לומר אויל אובל הכה (או להכוית) בן. אך הנה כתוב רשי' בישואה (ט' י"ז) על הלשון ויתמכבו גאות עזנו, כי המלה ויתמכבו היא כמו ויתמכבו כי בא אליף במקומות נרוי, וכן כתוב ביחסקל (כ"א כ') במלחה אהבה דבר – תחת נחתה, ובאבוב (י"ג) ואחותיו באניכם – תחת נחתה, ובמלכוב (ב' ד' ב') אסוך שם תחת נסוד שם.

וכן יש לפארש בפרשיה ויצא, בפסוק ונתחנה לך תא זאת – החות ואתניתו, עזינו מש"כ שם.

ולפי זה קרוב לומר כאן הלשון נכת – תחת אהבה. וגט אפשר לומר בשינוי הלשונות מיחיד לרבים עיפוי מה שמצוינו סקללה מוניה בשם (האנאה) בירימות (יח' י"ח) תמכנו בלשונו. רמו לנו בלק להכוית בהם הכהנה כסולה, הוא במלתמה. הוא בלבם, בקהלת.

מי יודעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאוור יואר (כ"ב ו')
וכן להלו (כ"ד ט') מברכיך ברוך ואוריך אדרוי. כמו כן כן שם הקדים ברכיה לאדרוי, אבל בברכת יצחק לע יעקב אמר מקודם אוריך אדרוי ומברכך ברוך, טימי בברכתה, וזה הוא. משותם דמאמר זה ה' סייט דבריו, וכותיב (קחלות, ח' ג') ואל תעמדו בדבר רע, ובכן אין לסייע

ואמנם החוץ בברכות שם כתבו עד תירוץ על קושיטם מה היה יכול לוגין באוצר רגע, וכותבו כי מאחר שר שתחוויל קללו באותה שעה כי מוקט אפיקו בהמשך דבריו אחורי כן. והנה לפyi תירוץ וזה תשוב הקושיא למה התייג בעקב כל כד להביאו למקום משכנן ישראל ולא הספק במתה שיכול קלל במקומו.

ואפשר לומר עיפוי המשנה באבות פרק ה' משנה יט', דברם ח' רצ' עין, ומובואר בזאת בורה, של כל חוי עיין, וכל דבר שהי' נזון בו עיניין הי' מוקט, ולכן תרי' צריך להיות על המקומות שיראה שם את משכנן של ישראל ויתן עיניו בהם. וזה היהת כונת בלק להביוא אליו.

וזוד אפשר לומר שראה בלק לנכון לו לדודוש את בלבם לבא למקומם של ישראל לקל וללא הספק אם יקל במקומות שהוא שללא לענייהם – עיפוי מה שיש להעיר בלבו בלשון בלק אמר בשלהו אל בלבם לה נא ארה לי את העם הזה, ולא קראם בפסוק. עם ישראל או בני ישראל – וזה אפשר להסביר עיפוי מה שכותב רשי' על מפלת בפרשיה החק בפסוק וישען הבגוע מל ערד ישב בגן, וה' עמלת שנאמר (פ' שלח) עמלק ישב בארץ הנגב, ושינה את לשונו לדבר בלשון בגענו כדי שייהיו ישראל מתחפלים לה' לתוך את הבגועים בידם. חותם, העמללים, אינם בגעני, והוא יזרע ישראל את בירושימה לבושים אמללים, ושמעו לשובם, לשון בגען, ואל יוציא איך יופלה, ואכזר נתקהל סתום על שם זה. שנאמר (שם ב' חקן, כ"א ב') והוא יזרע ישראל נדר לה' יאמר אם גנו חנן את העם הזה בדי, עכל רשי'.

והנה להלן בפרשיה (כ"ג ז') פרישתי (מדרש). שהרי בלק מוסיק באירוע שם יכינה בלבם את העם בקהלתו, אם בשם יעקב אם בשם ישען ישראל.

ומעה יש לומר, דלכון אמר סתם אריה לי את העם הזה, כדי שייצא מספק שמותם מכובאות. ובין שכן הלא בהכרה הי' שיהי בלבם במקומות של ישראל כדי שיוביל להראות עליהם ולומר "העם הזה". ואמנם בלבם את העם במלתמה, יעקב דוד אחריו לפטור ספק זה והשׁב לקלל עיפוי שני השמות, יעקב וישראל, פרישתי שם.

לבה נא אריה לי את העם הזה (כ"ב ז')
לפי שבארנו במאמר הקודם הי' בלק מתמאץ בכל חותמי בקבשות שונות ונמנזחות להביאו את בלעם. ועיפוי זה יתבאור הלשון "לכה" תחת "לך"
אל פי הבסמאר בפרט פרשה שמota על הלשון אמר ח' למשה,anca

זקנִי מואָב, ווֹאַ שְׁמַפֵּר הַכּוֹנוֹ בָּאָנוֹ, וְסַבְּרוּ שְׂרֵי גַּהֲבָע עַם בְּלֻעָם, כְּלָמָתֶן,
רַק שְׂרֵי גַּהֲבָע מִפְנֵי יִיְזְקִיְּמִזְרָח לְהָבָט.

אם יתַּן לך פְּלָק מְלָא בִּיטּוֹ פְּסָף וּוֹרָב (כ"ב י"ח)
וכתב רשיי, למדנו שנפשו רוחבה וחומוד ממוני אחרים וכוכ, ובתורת
הערנו על זה ממשנה ט' פרק ד' באבות אמר רבי יוסי בן קסמא. פעם
אתה היהתי מהלך בדורך ופגע כי אדם אחר, ואמר ר' רצונך שתודור
עמו ואני אמן לך אלף דנרי זהוב ואבן סוכות ומרגליות.
ואמratio לו, אפללו אם אתה נזון לי כל כסף והוב ואבני סוכות ומרגליות
שבועלם אנידר אלא בעקבות תורתך עב. וננה היליכן לוייר דעתך
של רבבי יוסי היהת המה, והוא השיב להאש בעין דבריו והצעתו ליתון לו
ואגרונו דשאינו התם, והוא שיב לא ר' אלף דנרי זהוב
אלף אלף דנרי זהוב, ואמר לו, כי לא ר' אלף דנרי זהוב
אך גם כל כסף והוב שבועלם לא רק עבור היציאה לחיות שלא בעקבות
חוותך, וגם כן משובה זו היא מעין החצעון.
ולא כן אכן בעקבות, אשר בליך לא הביצע לו כל כסף והוב, כי אם
כבודך, שכבדך מואָב, והוא, בלטם, ענה על זה בחטא משפע כסף
והוב, וזה שאל מניין העשנה, ומכמה דעתך רוחבה וחומוד ממוני, ועל כן
בא זה על לשונו אף בעקבות שאינו מכוון.

וכעת גראה לי לחלק בין העניים כאן וברבבי יוסי בן קיסמא, כי
באמת דבריו תשובתו להאריך. גם אם יתן לו כל כסף והוב ואבני סוכות
ומרגליות שבועלם, הרי זה דבר שאפשר כלל, כי איך ישיג כל אלה
יעירון רבבי יוסי לומר לו בדרך משל, כי כשם שאפשר שתחנו לי כל
כסף והוב ואבני סוכות ומרגליות שבועלם, כך אף אפשר שאצא מקומות
זהות. ורצגת בותה להפליג החלוץ דעתו בזיה.

לא אוכל לעבור את פי ה' (כ"ב י"ח)
ולהלא בפסקוק ליה מבואר שאמר בעלם היכול אוכל דבר, ועה
להלאה בפרשנה הבהא (כ"ג כ"ו) אמר הלא דברתי אכן כל אשר דבר
ה' אוthon עשה, ועוד (כ"ד י') ויהר אף בליך אל בעלם, יואמר בעלם
אל בליך, הלא גם אל מלאכדי אשר שלחת אליך דברתי לאמר, אם יתנו לי
בליק פלא בירוח כסף והוב לא אוכל לעבור את פי ה'.
קשה להבין עשנותו לבליך והמתמצחו לדבר זה, להסביר את
בלעם לפוקמה, כי אחר שהבטיחו בעלם פעמים ושלש שאיני יכול
לדבר נגד רצון ה', עם כל זה לא חיל לבקש ולחותשיך לבקש בכל מניין

באהרו מנגני קטרוג השטן, אבל בליך ובבלעם מנגני שנאותם לשראול
רצוי באמת לסייע לנו. ר' אברהם (ריש פרשה ל'ז) ואברהם מברךך
ומה דכתיב בברכת ה' לאברהם (ריש פרשה ל'ז) ואברהם מברךך
ומכלך אוור — שם אין זה סימן הדברים, שמי אחר כד פסי
ונברכו נך כל משפחות האדמות, ובין לחקדים ברכתה, כדי לחתהיל
לשלים בברכתה.

וישבו שורי מואָב עפּ בעלם (כ"ב ח')
בפסוק הקודם כתיב וילבו זקנִי מִזְרָח, ואנו מבואר שנשארו
עם בלעם ר' שר' מואָב, אבל זקנִי מִזְרָח הלבכו לחם, ועל זה מביא
רש' ז'ורש אדר, שוקני מִזְרָח לרברם אלו — סימן שיש בו ממש, ואם יונת
לחם בלעם מיה, מתייך לרברם אלו — סימן שיש בו ממש, ואם יונת
אתם לוםם סימן שאין בו תעלול, והוא כוונת הלשון וקסמים בידם
— סימן פשוטים, ומכוון שאברם להם לנבו מה הלילה והשכובית אתכם דבר.

אמרו אין בו ממש תחולו להם, ונשארו תחו ר' שר' מואָב.
ומה שלא עשו להם סימן זה גם זקנִי מואָב, והמ מה ייחס סימן זה
יונת לזקנִי מִזְרָח מאנש' לזקנִי מואָב, ובכלל צרכ' באור מה עניינו
של סימן זה דווקא, ולמה בחורו ר' בן.
את כל זה אפשר לזכור עפּ' המבואר במדרשים, זקנִי מואָב שאל
את זקנִי מִזְרָח, ה'ו את הנכס מזניןיהם, וכן מושיעים של ישראל (משתק)
בם הוא מזדיג ואם כן בטח חוצע בפה כהו גDEL. והשיבו להם זקנִי
מִזְרָח שכחן גודל נגנבותה. ועל זה אמרו זקנִי מואָב, אשר אם כן
נקש גם אנחנו בעל ביה ביה (בנבוואה), והלכו בקש את בלעם.

ודועו לשער, כי זקנִי מִזְרָח, ביעוטו תא חזו של שחה נגבוואת, ידעוו
בם זה, שככלך כה זקנִי מִזְרָח ביה עד כהונתו נגבוואת,
אך בכל עת ובכל שעה בכחו להשיג רווח נבוואה, וכמו שכתוב (ס'ט'
בחועלחן) בכל בית נאמנו חוויא, ומובואר בילוקוט שם (רמו תשכ'א)
שכל נזון שח' משה רצתה לדבר בס' ה' הי' מדבר וקורב לה' ברכות
(ס'ט ב') מטה רבך אמר מי מה אלחינו בכל קראנו אליו ואת אמרת
דרשו בהמצאה.

ואת זה נשוו להם זקנִי מִזְרָח לסייעו לח' של בלעם בנבוואה, אם
יענץ להם תיכף — אוט הוא כי גדול כהו בנבוואה כמו משה, ואם
ידיהם לוזם, מנגני שצרך הכנה לוו סימן הוא שאין בו ממש, ומליון
שזהה אומם ואמר, לנבו מה הלילה והשכובית אתכם דבר כאשר ידבר
או איי — היכיו כי אין בו ממש, חלכו לחם, ונשאלו אותו ר' ר'ק

"חכיה" שփשר ומצגב את הרצף בתוכו) – וזה אמר (בבואר הלשון) ושם זה דבר בפני עצמו מלבד גוף פיג' שאם עמד ולא רצף לדבר נובע על ישראל, דחק לאך לדבר (זהו מפרש דבר – מלשון דבר או מובן לשון פסוק בתהילים קי' כ') ישלח דברו וירטאמ, שובנו ישלח מלאך וירטאמ, כמו נשלה מלאך לרפאות את אברחות לאחר שלם עצמו, מבואר במדרשים).

עתה נבא לסתורין החצרה שהערו בוחלות המאהר, מה ח' לבלק, שאחר כמה הบทוחות שבתיחיה בלעומם שלא יכול ולא יוכל לעמוד את פ' ה', לא חד בכל גאות לבקש והחו ולבקס, עם בונת ועם בעט, ולא שם לבו כל לדבורי שארם לא אוכל ולא אוכל.

אך הבואר הוא, כי בלק טעה בזבונו הלשון לא אוכל' שאמר בלעומם, כי הוא השב, כי כונתו בלשון זה, כי לא יוכל מפני רגשי גוש ומשׁו ומוסר כליויתו לעבור את פ' ה', ורקיל, ולכו שנה ושליש לבקש בונת ובתווך כי יוביל עלי מוסר נפשו וימלא בקשתו, ובם הבתינו לו כבוד געה לה' (קיד' י"א) וגם כסף והוב – עד שבחינו בלם. כי הו טעה טעות גדרליה במובנו לשונו לא אוכל', כי לא מפני רוח הנפש, אך מפני כח התבע החיק הנזמוד גנדו ומונגע מות, לאו גם אם יסכים לנו, אם מפני הוכח שבוגרונו שאינה גנותה לו לדבר מה שרצתה אם מפני המלאך הדוקן אותו לדבר כפי רצונו של, של המלאך, ונגד רצונו שלו, של בלם, ואם כן לא ביז' טבו.

ותוכן תשובה זו רמזו בתשובתו האורתוגונה, גם אם יתון לי בלק מלא ביתו כסף והוב אף כי איתו ואשא לחם, אך לא אוכל בטבע, ונגד זה לא יעיל גם בית מלא כסף והוב, ואו והושם בלק ממן.

כחאי וגנא פרישו באגדות אה' הלשון שמאר לנו לעדר אברחות לא נוכל דבר איך רע או טוב. כי גמצע ממען צדקה בדורו, וחוי הילנת לא נוכל, כי גם את הדברה חסוב ממען ממען ממען כי טובות של רשיים רעה היא אצל דעתקים (יבמות ק"ג ב').

ויחברש את אתנו (כ"ב כ"א) עי' רשיי (מחוז'ל) שהוא בעצמו חכם. ועי' מה שתבערנו של זה וזה ישב בסocom ואתה כל אשר עשיהם שם הוא היה ערwan (ליט' כ"ב).

וזה אף ח' כי חולן הוא (כ"ב כ"ב) לא נתקאר על מה זהicus ה' עלי, והלא הוא ארושׁ גל לפלת, נטפאת למלחה (פסוק כ') קום לך אתם.

תחובות, בקבוקות ותחנוגים, גם ברוזגו וועס. ולא שם לבו כל ללדבר בלאם שבתיחיהו, כי לא יכול ולא יכול, חלא אחר כל אלה כי לו להרפה ממען ולא ליגענו זונ.

אך אפשר להסביר זה, ממש דלהפעל "יכל" שני הוראות ביחס היכלות. יש יכולות גונפיות, שמנוי מכב כה גוטו יכול או איןו יכול להוציא פועל דיוותה יודא כי הי' למצלחה מכח אנוש, כמו להרים ביד בני גול או לפקח רוחב גהר בעדר אחד, וכדומה. לא נוכל לעלוות השלונות יודא כי לא יכול לו (פ' ושלה, ל"ב כ"ג). לא נוכל להוציא אל העם כי חוק הוא ממענו (פ' שלח, י"ג ל"א), גאנגע זה ביד לא אוכל קום (איכא א' י"ד) והרבבה ההניא.

וההוראה הבניא הדא, כי אך אם מאנ' בזב הנפש, מסור כלויות, מסורי רוח האנישי, רגשי לב, או מפני תה מצזיה הבודק בנפש, והוא תגןור בעדר מוצאתה המעשיה, ומהו ההוראה הלהלשות דאל' יילו' דברו לשלים (פ' יישוב, מג ל"ב). לא יוכילן מצרים לאבל לחם עם העברים (פ' בקע, מג ל"ב), לא חוכל לאכל בשעריך (פ' ראה, י"ב י"ז), לא תוכל להתעלט (פ' חזא, כ"ב ג'), לא יוכל לשלהה (שם, שם י"ט), והרבבה ההניא, שכטולין אין מונחת היכלות מפני הגע, כי אם מפני רוח הנפש או לרגלי המזות מהויה רשות לא להוציא דבר זה אל הפעול.

והבהיר בין שתיiae המניינות, הוא, כי אם המנייעת היא רק פ' רוח המסור והפשי לב וכדומה, אפשר, כי אם ייטיבו להאדרת הטענה גדרלה ורחבתה, ובמדה מלאה, או אמשר, כי יציר הטענה המסורה יתרגבר עלי' ויבילג על המנייעת הירושנית עעל מוסר הפש ועם על המזות. ולא כן אם מניעת היכלה הוא בשביב שעדר למצלחה מתח הגונו, כמו שצירינגן או לא יועיל ולא יעזור כל אופן וככל אמצעי ונט כל כסף והוב שבועלם, אחרי אשר יגידור בעדר היוכלו' ונגד הטענה אין לממדן.

עוד צרכי להעיר בזאת, לתכלית יטוב העונתו בוחלות המאמער, את מה שאמרו חזיל במק' סנחרין (ק' ה' ב') על הספקוק ושם ד' דבר בפני עצמו (כ"ג ח'), חד אמר חכח גונן לתוך פיג' שמכיוון שרצתה לדבר רעה על ישראל עמדת לו חכח בגורנו (מן סטורן המעכבר) ולא ח' יכול לדבר (וכפי הגראות, מפרש השם דברי' מן ווישם י' דבר בפני עצמו) דבר ממש כמו בפרש מהות (לי' כ"ג) כל דבר אשר יבא באש, וונסף לתוכנה הדבר השם היוצא מן' (דברות ביט') מלכיט א', ח' כ"ג), שעגנים שדרת מקורות עצים קשורין, וקרוב לו זה עניין

עם בלעט. אך קשה לומר, שהאותן נבראו או הואריך ימים עד זמן בלעט. אבל אפשר לפרש הכוונה כ"מ"ש ב"מ"ר בענין קריית הים, תני' חנינה התנה הקב"ה עם מעשה בראשית שלמת הרושך יקרע ואחלה ישוב לאיתנו, וכן ציריך לומר בענין פ"י האותן, כי בעת שנבראו מן האותנית בלתי מדברים, התנה הקב"ה שלמת הרושך הייתה באחד מהם כה הדברו. והאמתת זה באחותנו של בלעט.

כ) היכוני זוז שלוש רגילים (כ"ב כ"ח)

פירוש"י מאגדות, ומה לה, אם מבקש לעקו רומה שחוגנת שלוש רגילים בשנה, עכ"ל, ובסימון נברא טעם הדרשא, ונקודות גניין מותן הכריה להו רושך דרוש רמיין זה, וכן מושום דשם "רגיל" במובן "עט". מצינו רק כאן וכמוועדיין, בפרשנת משפטים (כ"ג י"ד) שלש רגילים בחוגו לי בשנה, וולת אלה לא נמצאה כלל המקרא, וכן לא נמצאה שם אף בחדיד, רגיל, כי אם ברבים, ומלה מגזיניות כזו במקומה ובהתוונחה ראויתן לדושן אף כי ברמן, וזה הביאתו לח"ל לדושת.

וטעם הדרשא, שרמות לו שהוא מבקש לעקו רומה שחוגנת שלוש רגילים בשנה אפשר לכינוי עט' מה שתרגם אנטולוס להלן (כ"ד א'). ושם (בלעט) אל המדבר פני, ה dredג (מדדרשים) שוי ל渴ל עגלאן זי עבדו ישראל במדבר אפרוח, ע"ג, ואיטה במדרשים דחטא שחטאנו ישראל באמרם אלה אליהר שריאל וגיטר ליטם גשמיות לתה מזוויגין שנארב בחות אלה הם מעדוי (ט' מאור), ובפומת שחרית ליטם שמי' של פסה, יוקש (באמור) אלה אליהר בלויע, יוכשר באלה מזוויג, ולפיזי יוכון הרמו שאמרתו לו שעיל סגנוריא שלו על מעשה העגל בדור באה נפחת משמירת המזוויגים, שבעשיהם כביב לשון "אללה" מבבוארות זוז ע"ד רמו זאספמאתו. וע' ב"מ"ר ר"פ פרחי.

כ) עתח גם אותכח חרונתי (כ"ב כ"ג)

הלשון גם אותכח" אינו מבהיר יותר, כי זה היה מובן מישב. שאם כי עמד להרוג את מי שהוא, כי אפשר לומר אם אותח חרונתי אבל כאן לא ייריר בענין תריגת את מי שהוא.

אנו כברobarנו בספרינו זה שנמצא במקרא כמה ולמה לשונו שבקומות אין הפטות בסודו, פלומר, שציריך לקידם תמלח' (או המליט) המאוורת או לאחר המוקדמת, ובשלון חול' נקרא סרטס המקרא, פטן שאמורו ב"מ"סotta (ל"ח א') פקי"א וה מסורה תא, ובכ"ג (קיט ב') סרט המקרא ודרשו, וכן כתוב רשי' ביריש פרשה ויקרא (א' ט"ז)

אר הנה במדרש כאן על הלשון בפסוק הקדום. וילך בלעם שם שרוי מבואב, שמה כמותה, וכן פירוש'י לב' בלעם ש. ווא נember מאין למד המדרש זה, שיחון כמותה ולב' כולם ש.

אך זה יתבאר עט' המבואר בגילנו כמה עימותים ההבדל בין מותן הקישור "את" ו"עמ'", כי "את" מורה על קשר כל וטלל שאינו דבוק בחוקה, וכן שפירשו בברכות (לי' ב') את הפסוק בפרשנה קודושים (יט' כ"ג) וערלחם ערלו את פריו — את הטפל לפורי, ומאי ניזו שוכר לשורי, כמו געלים והקליפות וועה, וכן בעירובין (ד' ב') ורחץ בימי כפרשה משפטים בענין שור הנתקל (כ"א כ"ח) ולא יכול את בשורי — את לרבות הטפל לבשורי, ומאי ניזו ערוה שארורה בנהאה. — אבל עט' מורה על דבק אטץ וחוק (ה' ב') ביריש פרשה פונזק פנסוק אשר הזכיה את המידניות נביא הרבה דוגמאות לזה, ע"י' ש, וצריך לבאן).

הנה בענינו שלפנינו מתברר שה' אמר לו לך אטס ולוא עטם, מהינו שא ייביך עטם כי אם בדבק לך ורפה והוינו שלא יצטרוף לוחם ברעינו ובשפתה, אבל בהליךו בחיב וילך עט שוי מואב, ולא את שרוי מואב או אותו, כמו שאמיר לו ה' ולשון זה (עט') מורה שהי עטם בדפק ייענו אחד ובלב אחד (כמשיכ' ריש'), ולכון כפס' ה'.

ג) מוח גדור מוחה (כ"ב כ"ז)

פירוש'י גדור של אבני. ולא נתברר כונתו בו, ומה נ"מ אם ה' הגדור של אבני או של עץ או של עפר. וכן ציריך באור למלה גונש כאן דוקא בלחץ הרוגל אל קיר הגדור. ועל הרוב תבא תכונת העונש ביחס אוו יסירות מן המואעד.

ואחשוב לומר עט' המבואר באגדה דפרק חלך (ק"ה א') דבלעם ד' נצדו של בן הארכין, וירוח בוסף פרשה וצא יעקב ולבן העמדיין גל של אבני לעדות שלא יטגוו זה בוה לרעה, וגל הוא מון גדר, וכוא פץ בלחץ תוללה את הגדור בתולו קלל את ישראל ולון גונש תמלח בו, והוא כוונת רשי' במא שכתב השגורר ה' הי' של אבני, מען אוותו הגרר שחקמו יעקב ולון לעד בינייהם וה' ג' של אבני, מבבואר בפרשנה שם ואמר יעקב לאחוי לקטו אבני וילקטו אבני ויעשו גל.

ויפתח ה' את פ' האותן (כ"ב כ"ח) בפס' אבות פרק ח' מ"ז אמרו, שמי האותן נברא בערב שבת ביום רביעית העולם. ופירשו המפרשים שנגור או על האותן שנבראו או שידבר

שם הicinaה בשמות עבר ושפחה, ולמה לא יתפרש גם כאן כן, שללו מינו בקר ובזאן במספר גדול, וכן בפרש וארא ומיל הגודע (מן הגודע).

ואולי אפשר לומר כאן כוונת רשיי עפי' המבוואר במיר סוף פרשה פגשך. מדריך קובל פני אරוחות לנכדים בוחלה במאם במיין תפמאד, ובויט השני ממיין מעט תפחות מהארוחות, ובויט השלישית לבואם. בעוד תפחות וכן להלאה. וכך מציירו שם: ייט אשון מאכלים צופות. בזני — בשיה, בשלישי — זוגים ברבעיע — ייך וכוי, ועודו, דבר זאן חביב ייחור מבשר בקה, ועל כן מצינו בכל מקום שמשמעות מחרצת טעודה מכובדה כתיב מקודם זאן ואח'יך בקה, כמו בסעוזות שלמה (מ"א ח) ותוכמי צאן ובקה. ובגדה-יב' (מ"ח) ייזבח לו אהוב צאן ובקה, וכן בתנות כבודה (פ' יירא). ורק אברותם צאן ובKER ויתנים לאיברל'ר ייכרתו שניהם בריתם, ובפרשנה אותה (ס"ז ב') ועשית לה אלתיך צאן ובקה, וכן בברכת ה' כמו שאמור עבד אברותם, וה' בריך את ארדייך יותן לו צאן ובקה (פ' חי ציד ל'ח) ובפ' תולדת (צד י"ד) ובכדו' ד' והיה לו מקנה צאן ומקנה בקה, והונגה הרבות. והוא לעשה להילך ולבלק-canן להקדיש נזבחת צאן לבקה, ומתחבר רשותו של קובל כבדי הראייא וכי שtabbitior, ולכן יימפרשו גם השמות בקר וצאן אחת. על דרכ' מה שאמרו תלין הקולקה במקולקל (ביב' קיט' ב').

מה אקוב לא קבה אל (כ"ג ח')
השרות מוקב הא קרב, ולפי זה חי צידר לומר כאן מה אקובב לא קרב אל, וכן בכל הפרשה. לקוב אויבי לקחחן (פ' י"א) תחת לקובב, ועוד בתנאי אמנם למצעה סוף פרשה אמור (צד י"א) באנו ביחסם שם זה, כלומר ביחס השמת ב"ה אחד. כי זה מיסד על הכלל בלאש"ק, כי יששתגשנה שניותיות ודומות תוכנות. קירה לפעםם שהבול אהת מתן, וזה היה לטען קלות ההבראה, בויה כתוב רשיי בסוף ביחס המש שורה, כי עיקר המש הוא שרחה (מלובן אנגות). ורק מתחיפת שני רשיין נועל אחד, וכן כתוב בפ' וישלח בפסוק כי החגני אלהים, ואנו לנו מונה בפ' אחריו בפסוק תבל הוא (ייח' כ"ג). ולנו כאן בפרשנית שני ריתין' ונשלם אה, והחת אלקובב כתיב אקיון וכן בפעל וזה בכל הפרשה.

ובפרשנה אמרו (כ"ב ב') ובפרשנה חקת (י"ט ו') ובמשל (י"א ו') זהה בדבבת מקומות.

הארכו מהה בפ' לך (ריב י"ב) בפסוק וקחו את לוט ואת רמשו בן אחד אברם, במקומות שהיו צידר לומר וקחו את לוט בן אחוי אברם זאת רמושת והבאו שט כמה וכמה דוגמאות אלה מתרה ונביים וכחובות.

וגם כאן הלשון מסורת, וכך שכחוב גם הרגטי אותו. וודגמא ללשון מסורת כוה בפרשנה בא (ריב ל'ב) בפסוק וברכתם גם אותי — תחת וגם ברכתם אותו, כמו שבארנו שם. ויתור מזה מוכחה לרשות כאן בלשון מסורת כמו שהצעני, יعن' כי אי אפשר לפרש כפשוותם מ'אתה הרתמי, ככלומר, את התanton גם אותו, שהרי הוא אומר מפורש אותה החpitש.

שש בפרשנה לך בפסוק הנזכר בארכנו, כי אין ספק שלא במקורה בא סגנון כוה במקורה, אך אמרו הוא מעוקט טעם לשונו, אך אכן חנן מסבב יהוגו הנזכר האזרה, ומהווים נזרותונין ומפלתולוינין ברכות ובברצות, ממדינה למדיינה וממלכת לממלכת, ומורום גלי גאניגעס והחלאות וזרות ייבות ורשות אשר עברו על ראנזנו גאנזען בעה זה אלפי שנים, ועד ה' הרים לא ייונן די' לנשנו וחינוי טוונבו תלילים כמו בונס.

מןין כל אלה לא פאל אס אבדנו גאנק טעם שפונגו דרכנה טבעה בגונגה ומערכותה, ייפה וצחחות. ומזה הפלל, חז' גם צפ/or השםיט כשייכר בכלול לא עד ייון קוילו בהברת זו כמו בחופשנות.

המלחין יקרה במר נפש ווועז, איך נשיר שיר ה' על ארמת נבר (תחליט, קליין ד').

עלינו לתת הודהה למורותם גם על SHAREIT פלייט גאנז שפונגו ויקרט ספרותונין אשר גם במודה שהייא עטה אתנו יש בכחה להעניק לכל ישבוי תבל כבימים לפנים, וגם נעתה היא נוועט לנשנו הגלאה.

יזובח בכל בקר ובזאן וישראל לבלעום ולשרים אשר אותו (כ"ב מ') פרישאי, שלוח דבר מועט. בקר אחד וזה איזן אחת (כלומר, מין צאן, כבש אחד או צאן אחת). וכוונת רשיי בזון, להביעו רשותו של בלק שהוא כמגדת רשעים שבמיטחים הרבה וועושים מעט. כי הוא הבטיח לבלעום כי כבד אלCOND מאוד. ולבושא שלוח לו בקר אחד וזה איזן אחת, במדות כיל. אך אני מטה, כי הלא בריש פרשה ישלח על הפסוק והויל לי שור מהפורה, שתכונה מין שור ומין חמור, אבל במספרה היה תרmeta, וכן

וזו עט לפניו ישבן (כ"ג ט')
מלשון - אך אין מבראך אל מה הוא בא. ויתכן שבא לרמו תיכונת בידיות
עם ישראל במשל עמי וכנות מספרי הארץ והברון, כי בעוד אשר כל
אות מאותיות הא"ב שיש לה בן וג' הרצוף למספר עשרה או מאה
כמו שלמספר שריה יצטרופו אליו' עם הטטיות, תביה' עם החיה', הגימל'
עם היין, החיליות עם הווא', וכן לחייט, הטהי' עם האלף, וכן להלאת
— הנה ההיא אין לו בן ג'ו להצטרכ' למספר עשרה כי אם עט מינו שלן,
עמ' עוד היא.

וכן ולמספר מאה, מצטרוף הי"ד עם הצדיק', הכהן עם הפ"א, הلم"ץ
עם העזיר, הטע' עם השמץ', וכן לחייט, הספ"ר עם המם, וכן להלאת
עד הגדי'ק צם הריך', לבך הנרין שאינו מצטרוף צם כל ג' עד נון'.

ויבצא מזה, שהחיה והנרי' שוכנים לבוט מבלי להצטרכ' עט כל
אות, ומרמו זה למשל לשישראל שאין מוגדרו עם אומה ולוחת, כמו החיה',
וזנני' עם מספרים ולוחם. וזהו עט בלבד ישבן, דידירות היה כמו זו.

ענין זה יתאמץ עט משל אחר שמשלו חול' לתכונת זו של עט
ישראל ביחס בידותם, והוא בירושלמי אמר (פרק א' הל' כת' ז) על
הפסוק בחוליקת ג' בגד' נשתלי' יותם, נשלחו ישראל לוייתם.
מה יוציא אין בהם הרכבה, בלילה אין מובלין כל הרכבה מעונעתם,
מאילנו אתחריהם, בଘוג' בגניעותם, כד' ישראל אין בתם הרכבת מולעתם.

כלומר הרכבה יהוסית מן חז'ן, שלא מושע' ישראאל.
וטעם דרשנו זו מן שתולי' יותם אפשר לאחתעים, משפט דעתה לא
כיוון דתולמת המשפט הוא אשתק' נגנו פוזית, לשי זה והי' לו לנטה'
ביחס הבנוי, בגין' כאשכולות הוגן, ביחס להאמ' ולכח חילף לשון
זה לשם יותם, וכן בא לדרישת המיתמות ליזימת, למובהר.

(זג' ט')
ובגירום לא יתחשש (ב"ג ט')
פרישתי, כתרוגמא, לא היו ונשין מל' עט שאר האותיות עכו"ם. שנאמר
(ירמיה, ל' י"א) כי עשה כלת בבל הגוים לא עשת אתחלת כלת, עכ"ל.
ולפי זה אפשר לכני' סמכות לשון זו להפסוק תקדום מה אקי'ן
לא קת אל ומאת אומות לא זעם ח', עט' מה שאמור ברבריות (ו)
א') על הפסוק בתחלים (ו י' י"ב) ואל זעם בכל ים, ובכת' זעמו רגע
שנאמר (שם ל' ר) כי רגע באוף, וכמה רגע אחד משמונה רבו' ושותנות
אלפיט' ושותנות מאות ושותנות ושותנות בשעת, ואין כל ברית יכולת

לכון אותו רגע, לבד בלעם הרשות, וכתו' דה' יכול להזכיר המלה
בלם (מענין כליוו'), ולא מין קללה אחרת מבני קוצר הנון.
ולפי זה מודיע'h הלא'ו כאן, מה אקב' לא כה' אל ומה אוזע' לא
זעם ח', ורצה להזכיר בותה, אך אוכל לקלל, שהרי אפי'ו ברגע שועט
לא יכול להזכיר כי אם המלה 'בלם', אבל הוא הלא'ו הבהיר שלא
יעשה אתם כליה, כמו שהעתקנו מරשי' כאן בפסק זה בשם התרגום.
ומוכנות הפסוקים האלה בסימכם. ועיין עוד מה שכתנו בהמשך
לענין זה למליה בחתימת הפרשה בפסק' להנה נא ארה ל'.

מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל (כ"ג י')
הleshon' (מספר') אינו מבואר. ויתכן שתחלק המלה לשתיים 'ומי ספר',
ומקביל אל הלשון מי מנה, כולם מני' ומי ספר, והשפתה יריד'
(ממלות וכו'). והוא הוון ופער' במקרא. מר' באחד מאותיות אהוי' ג'oth
להחסט לנודע. וכך בפרש' שמוט' (ב' ד') ותתצב' וחזרתו — תחת
וותיניג' ובשיטת היב' פ' בשלוח, טז' ב') עז' זורתה י' — תחת זורת' זורת'
(ועיין מס' שט'), ובאיוב (מ"ב ב') יודע' כיל הוכל' — תחת כי יכול'
חולב, ובஹוש' (י') באות' ואסרום' — תחת ואיסרום'. ועוד הרבה.
ובבר הלויקת מה' אחת לשתי' — גם זה חזון נפר' במקרא, וככל
בסוף פסוק זה, והרי אהירתי' כבورو' — תחת כמו הוא, ובפרש' שמוט'
(ד' ב') מות בידך — תחת מה זה, ובישעה' (ג' טז') מלך תדכו'ו
עמי' — תחת מה לכם, וביחס'ו' (ו' ו') מהם עוזים' — תחת מה
הם עוזים'. ובמלאכ' (א' ב') ואמרתם הנה מתלאה — תחת מה תלאה'
(מה הטורה), ועוד ככל'ה.

לא הבהיר און ביעקב ולא ראה עמל בישראל (כ"ג כ"א)
כפילת הענין בכוול לשון אפשר לבאר עפי' מה שאמרו במד' סוף
מגילות איליה בפסוק הביטח וראה, כי פעל הדבשה יונח על ראי' מרתקו'.
כמו שנאמר, משימות הבית ה' (תהלים, לג' י"ג), וראי' — מקרוב,
כמו שנאמר וירא כי לא יכול לו (פ' וישלח). ואמר הביטח מרחוק
וראה בקרובו.
ואמרו בפס' דורה'ש (טז' ב') און הקב' זון את האדים אלא עפי'
מעשרו של אותה שעה, ולא. לפי מה שיתמ' בדורות הבאות, עי' יש'
ברשי', ועוד ברשי' פ' וראה בפסק' כי שמע' ח' אל קול הנגר באשר
הוא שם.
ועל זה בינו' בלעם באמור לא חביר און ביעקב ולא ראת עמל

בישראל, כמובן, שהנתנו צפחים בשינויים לזכות, לא הביט און בהן, שלא ידין אותן עמי העדר אף כי או ייחוגו או רואת (בקירוב) עמל מהווים. אך כי עתה מעמידם עמל, בכל זאת תונגה צפחים בחודש, עז Ci בזות יצירר רציו עניינים בבחור. ובזמן מה שאומרה שגדעת את משה אל תזר את מואב מושט שתி פרידות שיש לי להוציא אמונו, והם רוחות המאכתי גזמי העמוני (ב'ק ל"ח ב') ומזה מלhot בית דוח. הררי דבשビル וכות התעדת מוכה הווים.

אל מוציאים ממצרים, כי לא נחש ביעקב ולא קם בישראל בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל (כ"ג כ"ב כ"ג) שיכו העניים והו אפסר לבאר עמי המבוואר בוחר רשות ואראר כי הרטוטים והמכרים במצרים עשו נספחים שניטו למגנום ביאת ישראל ממצרים, אך לא הועלו. וזה שארט כאן, אל מוציאים ממצרים, לא הוועיל כל נחש ביעקב ולא קם לעובדים. יען כי לא נחש ביעקב ולא קם בישראל, אבל אלה הם מעם הלאה, כי גם ממכרים היה פועל בעניינים. ומוסיף להזכיר זה מה שtabba עת שכולם ייכרו אה זה לבדה, צ"ד והלשן (ישעיה י"א ט') ומלהת הארץ דעה, וכן (יואל ג' ג') אשפוז את הרוי על כל בש רגנא לאלה, הכל פרוח זה, ולא גנחותיהם וקסמים. ונספס שם יעקב המורה על מון השם, וישראל — אנסי מעלה.

ונמי' זה אפשר לבאר מה שאמר בנדירים (לב' א') כל המנחש לו נחש. שנאמר, כי לא נחש ביעקב, ופירש הרין הכוונה לעודך שאמר (פסחים ק"י ב') לעזין נחותים בכלל, מאן דקפיד קפדיין בחודש ומאן דלא קפדי לא קפדיין בהודו. כאמור, מאן דחווש לבחותים אפשר שייגבעו בו הנחותים. ואנו מאן דלא קפדי, שאנו מחשבם למשמות, לא יפגעו בו.

וביריך באור למד זה מן כי לא נחש ביעקב של המנחש לו נחש, ואפשר לומר, כי לפי שבראיו, לדרכו לא נמלא היזוחש של הרטוטי אגרים בעניין כובע ישראל שם, מפני כי לא נחש ביעקב, ככלומר, מפני שמכרים ובטלים כל עניין גירושין. ובמעשה, דאיתו היו מחדשים בתה הר אמרת ניחס החרטומים פוגע בהם. ומסתבר זו על אללון דע לא נחש — בחולף הל מאיזי. עמי הגנרא דסופה (לי' א') דכל לאן, באלי' משפט גם כמו לה בזאה עי"ש.

כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל (כ"ג כ"ג) חלשת ליעקב ולישראל גדרו להבini כמו על יעקב ועל ישראל מלמר, על איזותם. ומפניו כלשון זה בברלעת העין בפרשנה לך (ז"י ב') ולשםפעאל שמעתרך והכהונה ועל יטמעפעאל (ועל ארdot ישמעפעאל), ובמ' וירא אاري לי אויר ווא שחכונה אובי עלי, וב' ר' בשלוח, ואמר פרעה לבני ישראל תחת כל בני ישראל, על איזות ישראל, וההן ב' פנתה (כ"ו ס"ה) כי אמר ה' לדם מותו ימושו במדבר — תחת אמר ה' עליהם (שגור עלייהם). ובספר שופטים (ט' נ"ד) פן יאמרו לי אשת חרוגתו — תחת סן יאמרו עלי.

ולו וזה הוא מפני שדרך אותו העין להשפט לפצעים מפני קלות הכרומ, כפי שבכתב רשי' ב' ויצא (לי' ל"ח) וכפי שיתברר איך לא נטינו לחילן בפרשא תאצא בפסק לא יבא במוור בקהל ה' (כ"ג ג') עיי'ש בארכות, והלשן מה פעל אל הוא מקוצר מ' סבבה' כמו מה גדוול מעשיך ה' מה רבו מעשיך, שהמוכן הוא במת גדרו, כמה רבו.

מה טבו אהליך (כ"ד ח') פירשי' (מחוזל) שאמור כו על שרואה שאין פתחוים מוכנים וזה לעומת זה, עכ'ל, והכהנה היא. שעי' כו איז רואה מה בבית חבריו והוא ממד נזירות ומונעת מעין רעה.

ועדי' דרש גדי' ייל האedor עמי המיר שה'ש עה'ש פחחיי לי (ה' ב'). אמר הקביה לישראל פחחיי לי אחים פחח להשובה לחודו של מהט ואני פוחח לכלם פחח שיחיו עגלות וקרניות נוכנות בו, ע"ב. וגם מצינו שם, אהלל' להרואה משפח או נסיטה, כמו אהלי יעקב (רומי' ל' י"ח). אהלי' יהוחה (ובריה י"ב ז'). אהלי' שם (פ' גת, ט'). אהלי' צדיקים (חתלים ק"ח').

זהו שאמור מה טבו אהליך וכו', כלומר, מה מאושרים הם ישראל שאר פוחחות שוה לסתה הקפום. כי לעומת פתחוים כחודו של מחת הקביה פוחת לווט מתח שיחיו עגלות וקרניות נוכנות בג'

מה טבו אהליך יעקב מבשגבנותיך ישראל (כ"ד ח') בתלמוד סנהדרין (ק"י ב') אמרו כי בברכוו זאת היהת צפונה בלבו בונת קלהה. שלא היא להם בת נסיות ותמי מדשות ע"כ ולא באין חזיל אמן להם רמו זה.

ואפשר לפרש עמי הירוש, כי לשם "ישראל" יתירן מעלה וגדורות על שם "יעקב", מפני שהוא מרוה על גדורות המעלת והכבד כי שרית

שם ממחמישת לטסור לרשوتה את האיש הזה לששות עמו בחינה מדעית
בנין זה עפי' אומנים שמדובר בחיליות זו.

ויקחו את האיש הזה ויעירבו אותו במשך שלשה ימים וצופים,
ואחר כך הינו נגיד עניין כרך להם, באומן שיכל רק לאחריו ולא
לחשינו, ובראות האיש את הכלר שלח בו חצי עניין בהבשת עמודק
מורוב צערו מרעבונו עד כי גלאה ונושא צערו ומתהנו בולמות.

ואחריו כן חתכו את הכלר ומזאגו, כי מלא וועלט ארטיס חוקים.
ויהילשו החכמים, כי זו פרי התהבות העמוקה של איש, אשר מרוב
צערו וכעסו על אשר לא יכול לחתוך את הכלר לחצי אוטו,
ומה באו החכמים לדידי החלטה, כי אמן יש בה אוטו בעין כמו
שיש בה צחצחים והמנגי והחיפותוי, ואעדי שלא גראה אותם בחוש,

אבל בהם פעולות אין ספק. ע"כ דברי העותן תניל.
והואנו רבי יעקב עמידין (רב יציב"ז) בסדר התפללה בפירשו למעודות
מיום ראשון כתוב מוקור טורי טבורי בעיל חיים, והוא עוף "בת העננה"
(גפ" שמעין) ממקמת הביצה בה בלבב, ובדרך זו מזיאת אפרוח
ומכאן נראה עד כמה חזש הארי פרולם עצם ההבטה והסתכלות, עכ"ל.
ובב"ס ציוני לפרש תצא על הפסוק יחד תהיה לך, כתוב בות
הלוון, בתקתקל האור יורד גאנַגָּם לופש, וזה טעם הרוחת האודם
מן הצעאות והלכלוך, ואף בראייה העין יולד רע לפש ותשתחבש
בנתה הלב", עכ"ל.

ואלה הדברים מהאים כמעט עם הבדיקות של החכמים הנזכרים,
ואין ראוי להקל בהם.

ועיין משי' עד בענין כת שליטת העין למעלת בפרשא ויתוי
בפסק בות צעתה עלי' שר, ולהלן בפרשא כתות בסוק נוקב את
קרבן ה' לכפר על גנטותיהם (לא"ג). עיין שם ושם דבריהם נמצאים מאד,

מה פבו אהיליך יעקב משפטוניך ישראל (כ"ד ה')
בגמ' סנהדרין (ק"ה ב') אמרו בקש לורו שלא ייר להם בתוי נסירות
ובתי מדשות והיכודה לומר מה טבו אהיליך וגונ, ולא גונבאר מה
חייתה כונתו בביבול בתוי מדשות *

ואפסטר לומר עפי' מש' במר' פ' חילוד על הפסוק הקול קול
יעקב והידים ידי' ישו – בזומן שקולו של יעקב אורליך (בלמוד התווית)
או אין ידי' עשו שולות בת, ובזומו שאין קולו של יעקב הולך בלומה
התויה או ידי' עשו שולות בת, והיותה כונתו כי בבסול בתוי נסירות
ובתי מדשות מילא יכטל לאחד תורה וישlost בו עשו.

אם אליהם ואנשיים וחוכל" (פרשה ושלחה, ל"ב כ"ט), אבל שם "יעקב"
הא רך עפי' סבה חוללית, והוא אחותם בעקב (פרשה חוללה),
כיה כי). וגם כי מזו לא קמנתו בשם זה "הכי קרא שם יעקב ויעקבני"
(שם, כ"ז ל' י').

ואמרו בברכות (ס"א א') כי בגודלה (ככבוד) מתחילה מן הגודל,
ובקללה מן הקטן.

ולפי זה אם היהת כונת בלבם באהת לגדולה ולבכד לישראל הי'
צריך להזכיר כאן במליצת זו מוקדם את שם ישראל אחר כך שם
יעקב, ולומר מה טבו אהיליך ישראל, משפטוניך יעקב. אך מפני שבלבו
הי' קללה, ובקללה מתחילה מן הקטן, פחח שם יעקב, מבואר.

וזו אפשר לפשר כונת הגمراה שלשון זה כיוון קללה, כי לפחות
המכואר בפס' אבות (פרק ה' משנה כ"ב) hei בעלם רע עין, ולפי המודר
רבת באטור (פרק ז') hei חבירו וועוץ של עמלק נגד ישראל, גם
شمורותיהם יתחרוין יהו, כי לכשימותדו שמותיהם בתמוניה דודעה, יקרואן
יהו, כו' :

בל עם עם לך

ולבד קריאתם בסדר עד נקרים מלמעלה למטה.
ובתמלוד בים (ק"ז ב') הפליגו הרוחה בנוק עין רעה וכאן בפרשא
כתבי מקודם (פסוק ב') וירא את ישראל של שוכן שכטוי, בשלט
ומונחות, ובאה בקבלה, שהפל בלהם זהמת עינו הרעה אשר הביא
לתחזאות רעות ומכאבות. במובאר בסוף הפרשה (יעין בפס' ב"ב ס' א').
וهو היא כונת הגمراה בסנהדרין שהבאגן כי בברכה זו וכן בתריר
ברכתיו הטיל בעיניו הרעות מארה וקללה. ולא לא יתרוך רמיה צידג
ויתהכפו לברכת.

ויען כי יש אגנשטים אשר לא לבם חולך להאמון בכוח שליטה עין
מאדים רע ובפעולתו להרע. לא אמנע מלעתיק לכאן ספור נאם
מעניין זה, ומליליה ממשית שנראית גנטאותה כמו ממש שעינינו.

ואסperf את הדברים כמו שם נכתבו במקורות הראשונים: בעותן וויסי
בעת היה אחים קרו בעולם המדעת' דבר אשרות פועליה ממשית מהבשת
שמוקה מן עין רעה, ועשן בחינה בותה בבית החכמוני כ"ב:
כ. כי בעת היה אחים נזון שם איש אחד למיית, ותבקש האקדמיה למדעים

מה טבו אהילך יעקב משכונתיך ישראל (כ"ז ה') ראייתי בספר ישן בשם "מלמד התלמודים" לרבי גוזל אחד בדורו של הרמב"ם. רבי יעקב ב"ר אבא מר' בר שמישון גונדריה, חתנו של רבי שמאל אבון בןון (משתיק ברשות הרובב' מ"ט מורה מורה בדורות) מירוחם מדברים איסור בדורות. ובהבדלה הספר הוא מתנצל על אשר מכיר בהසר מעריה גאותם ופניהם וזה שהאומרים איננו מבני עמגנה יען כי אין לבחון כל דבר רק景德 עצמו, ולא מצד איזו אמרו", ע"ל.

וכאמת הנה הרגוב נ"ל קבל האמת בפי לאבות פרק א' בשם אמר חז"ל כל לשון זה ממש, אך קרוב לו, בסנהדרין ק' ב', אמרו, בס' בן סירא אסור לקודת, אבל מיili מעלייתך דאית בי דרישין, כלומר מקלים.

ולפלא שהמחבר הנזכר כתוב והוא רק מסביר דגוששי' ומדעת עצמן بعد שאין לו האפשרות להשתיע לעצמו זאת מכלמה וכמה מאמריהם עוגנים בתורה ובחולין הוגאנין בעגנון זה, ואשר אמן כודאי לזכור.

אנגנו עד כמה שכח זכרונו משיג נגיד אוטם בזאת. והבקי בספרותינו הגדולה בזודיא ימצא עז.

א) ראשונה חלה נגיד רפסוק זה שלפעוני, כי אין מי לנו גודל ברשות ובשנאה הגדלה נגיד רפסוק זה שלפעוני, עם כל זאת קבעו דבריו בראשית הפלת ים ים, וסתוריהם הפתל הפתל מה בטבו אהילך יעקב משכונתיך ישראל, ולא שהגייו על אולם, בין ים זד ז沽ם חזובים וגאנגבין, וכן בזונוק לאשת השנתה במרק עשרה פסוקים של מלכויות מוחהים לראשונה בפסוק לא הביט און ביעקב ולא ראת עמל בישראל ה' זו (כ"ג כ"א). ואסמנן על ההחלה הפלת רפסוק זה יס' צוד טעם בגמורא, מפני שיש בו מלכות תורה, מענין היום (הה"ש ל"ב ב').

במס' ברכות (י"ב ב') אמרו, בקשו לקבעו פרשה בלק בקריאת שם, משום דגמאזה בה בשכני ישראל, כרע שכני ארי וכבליא מי יקימנו (זהה מכוון נגד הלוח בק"ש, בשכני ובקומן), ולא קבעה רק משום טorth הצעדי. והנה הדברים האלה משלו הם, להלן פסוק ט'. והוא מה שנכתב שם באורכה איזות לאוון ולשון זה. ועוד ברכות (ס' א') ילפינן דהו הדרות אווי מגאנ' והחלה נטע ת' חוכות לזכות מלשונו אמר, לנחלות נטע כאלהלט נטע ת'

(ה) והוא פסוק הבא), מה נחלות מצלים את האדים מטומאה לתהוות,

כך תhalbטים (אליל תורה) מעלין את האדים מכח חובה לך וכות.

(ו) ועוד ברכות (ל"ח א') ילפינן נוסח ברורה מלשונו שאמר אל מוציאים ממצרים (כ"ג כ"ב), וילפינן דומזיא משפטו עבר.

(ז) ובמס' נדרים (פ"א א') אמרו, שלחו מחתם (מארך ישראל לבבל).

זההו בבני ענינים שמותacea תורה, שנאמר ייל מים מודיעין

מדליט שבתיהם, (מענינים שבתיהם) ואין מים אלא תורה, שנאמר (ישעיה

ב'ה) היה כל גאנ' לנו למיט, עכ' והנה הלשון ייל מים מודיעין

זהו מלשונו של בלעם (בנטוך פסוק ז'). וזה משיב שם.

(ח) ובמס' ברכ' (ס' א') ילפינן דוחזק ראי נקודה הייק (כלומר), אם

mbist אדים בבית חבירו (שלא ברשות) אפשר שיגורש לו בו

הו הייק, אם מפנין עה'יך או מפנין דביח' העת, וכבודומו. וילפו זה

מדכתייב כאן בפרשנה (למעלה פסוק ב') והוא את ישראל שוכן

לשכטני ובאה בקהלת מה ראהആ שאין פטמי תלמידים מובוינט

וה נגנד זה (כדי שלא יראה אחד מה בבית חבירו), ואמה

ואדים הללו שחשורה צליהם שכיניהם, כלומר, על זה שצפכנו

בננייהם באוון כה, שטאודת גאנזוט ווועדר. ומכאן זה על

הלשון שאמר מה טבו אהילך, וכן ממה ודכתיב לאחר שרואה

תמונה וו, ותו עלי' רוח אליהם, ממשמ' כי מן החיטים האסכימו

לבירוי. עיי'יש ברשבי' ובחות'.

(ט) ובמס' סוטה (פ"ז ב') לעניין באור השם נחל איתין (שבפרשנה

עגה ערופה, פשרה שופטם, פ"א ד') אמרו, בגין אין לאיין שהוא

לשה' (מין סלע) שנאמר, איטון מושבך ושים בסלע קדר, מתברא

דס' איתין משחיף עט סלע, והנה לשון זה הווא מדרכיו בפרשנה

כאן, (פסוק כ"א).

(י) ובחולין (ל"ו א') ילפינן מלשונו שאמר ודס' חללים ישתח (כ"ג

כ"ז) ורט ליטן קלוה שאיגנו מכשיר את הזרעים (הבאור

הוא, כי כל אוכל הרואי למאכל אדם איטון מכביד טומאה צד שיבילל

באחד משבעה משקין (נחסבים במס' מכシリין, פ"ז מ"ז).

ואמה, רדק ס' בז' דכטיב כי שחי' כמו כאן

וכתיב דס' חללים ישתח. אבל ס' הקלה ששותה בעוד שהתה מה

חיה איטון מכシリין, מפני שלא מצינו בו לשון שיין. והנה הלשון

ודס' חללים ישתח הווא מלשונו כאן (כ"ג כ"ד).

(ו) ולמוד כוה וקורוב לויל פינן נט' מן מהפסוק הנזכר במס' נדר

(ט' א' זוניה ב').

- שונית בברכה "אתוננו את חי' לאלפי רבבה", וזה מנוסה חביבת
של לבן ובתוכה.
- וכן אנו לומדים ידיעות ו邏輯ים ומדות מאנשיות שלא מבני
ישראל אם אך קורבים אל הדעת, כמו:
- (ט) במס' פסחים (ציה ב') חכמי ישראל אמרין ביום חמלה מחלת
למשה מן הרקע ובלילה לעלה מן הויקר, חכמי אומות העולם
אומרין, ביום מחלת לעלה ובלילה לטסה מן הרקע, ואמר
רבי נראם דבריהם בדברינו.
- (י) במס' ראה השנה (ציה ב') לא היה יצועי רבנן פירוש לשון הפסוק
השלך על זה יכבד (חמליט ציה), ולפנות מההיא טיעא (סתומה
עבבית). עיין מה שכטבנו בגבורה דבר זה בריש מקין.
- (ו) בקדושים (ילא א') שאלו את אחד החכמים, עד היכן כבוד אב
(כלומר, עד אימת מדרונו), אמר לר' האן והוא מה שעשה עכרים
אחד לאביו באשקלון (ומורא שם סטור המשחה, ואגהנו העתקהו
למעלה בריש פרשה חתק), ואמר שילמדו ממנה.
- (ז) בסנהדרין (ציה ב') לעניין עברו השנה, שמו החכמים מרווי בקר
שהגידו עפי' נסיגות את מעמד תבאות השנה הבאה, ועל יסוד
דבריהם עברו החכמים את השנה.
- (ט) במס' ע"ז (ילג ב') בתוט דית' כסא, הביאו לספר לעניין הרוחת
כלים DSTם הזהוח היא בשלש פעמים, הביאו מדרוש אסתה,
שאמר המן לאחשות בהמשך דברי מלשינות שלן, אם אドוני
המלך יעג' בכוס יין של יתחיה הוא שופך היין ומזרחו לכוס שלש
פעמים, עכ"ל.
- ואמנם לאורחה אין זו נשחת את המן לאיש מהימן ללימוד
דברין, אך מפניהם שום הדעת גוטה, שטובה הזהוח בשלש פעמים
אנו נסמכים על דבריו.
- (ו) וגט ייל' דמנפני זה הוא נאמן בזות, משות דירה לשקר בפני
המלך. כי שמא יעשה המלך דרישת וחקירות בזות, ואם ישקר
חייב את ראשו לפולן.
- (ט) והראב"ד בספר הקבלה שלו אומר, כי רבי יוחה בן דוד (רבו
של רבי שמואל הגדי) העמד את לשון הקירוש על בזות
אחר שנשכח בכל הגלות, וזה חי' גדול מעשייה שהעמיק הרוחה
ללימוד אל דרך חכמי ערבים, עצמי מוחחות שלא תלמד מהם חקר ודרש
בדרכיו לשחק וכי' עכ"ל. ועיין בירושלמי ב"ב פ"ח ח"ח שאמר

- וכן אנו למדין כמה דברים לדינא ולמנוגה מדבריו ומשמעותו של
לבן וכו':
- (א) בירושלמי מ"ק (פ"א הלכה ז') למדו שאין מערבין שמחה בשמחה,
לענין שאין נשאים ושים במעורע, מה שאמר לבן ליעקב, מלא
שבות זאת וננתנה לך גם את זאת (פרשת ויצא כ"ז צ"ז).
והוא השבע משבעת ימי המשחה, כי אין מערבין שמחה נשואין
של בת אחת בזמנ שמחת נשואין של בת שני... והוא הדין
שaanן מערבין שמחה נשואין בשמחת הרגל, שלא לישא אשא
במצוע, ועיין בביבלי מוקט (ד" א').
- (ב) ובמס' כתובות (ג"ז ח' ב') לפניהם משלשים של לבן ובתוכה שנותנין
לבחולב בגביגי ותכסיתין.
- (ג) עצמה כתובות (ג"ז א') לעניין הכרמת החתנים מן התורתה, שנאמנה,
וביריש מס' כל' היה איתי, מנין לכרמת החתנים מן התורתה, (פרשת חי' כ"ה
וביריש את בכתה והה נאמר לבן ובתוכה, (פרשת חי' כ"ה
ס) וכרי לזה "מן התורתה" (וע' מס' ב' ס' ב').
- (ד) וחוט בפס' קדושים (ג"ב א' ב' ד' ז' והלכთ) כתבו בזות הלשון,
מעשה בא לפניהם ריבינו הם באחד שקידש בת עשר אחד (שהיו
לו בנות אחודות) ואמר בתן מקדושת לי ולא פירש בשםיה
ואמר (ר'יח) דיש לנו לומר לקדושת הגדולה מושם "дал' יעתה
כנן במקומנו לחות הצפירה לפני הכהרתה", ע"כ, והנה דברים
אליהם הם דוברי לבן, והנה אנו מקבלין אותן אפליו במקום שאפשר
לא לדמי אשת איש.
- ואמנם זה יכלא בבירור. שהרי כפי המבואר בפסקה לא
הקסיד עקב על זה, שהרי בישך את רחל, והי' לנו לכלת אחר
מדתו של יעקב. אך מפנ' השינוי והודעת נוטים למנגה זה
אנו חולכין אהיריה ומייעכין אין ראי, יען דוחוב זה מוטל על
ואהב ולא לתקדש, ובם דברי הומו יתרשו נ"ז בדבורי נון אמר
לקדש רק את בנות הגדולה.
- ולפי זה צריך להזכיר בלשון התוטס, "דיש לנו לומר לקדש
הגודולות" דהיינו "קדיש" מוסף על האב.(Claimer, שנותן האב
להמקדש לקדש את בנות הגודולות ואין הלשון מנוור). — ו'כ"ט
מלשון שאמר לבן "לחתת" ולא "לקחתת". — ו' מס' ס' ט מסע'י
אם גם הבנות עצמן מוחחות שלא תנשא הצפירה לפני הכהרתה
עו"ש.
- (ה) וכשאנו מלוין את החתן לכוסות את ראש הכלוא אנו מקדמים

לנשׁוּן במשפטים, אך לפי המבוואר בغمרא דברות שהבאנו, אכן ראוי לנשׁק במשפטים, וכן הזכיר התוס' מעתה תלשׁון למוכן אחר. מבואר.

(ד) עיפוי כל מה שכתבנו וצריך להתייחס לדברים רק עיפוי ערבים שליהם ולא עיפוי ערך אמוריהם — עיפוי זהobarנו את דברי הגמרא במשמעות ('יח' ב') בעינן ודרכן של נשים מלחוננות וכשוננותן ונוטחותויהן לעורר קינה והסטר על מה — אמר רבא, נשוי דשכגניב (שם עיר בבל) אומירין ה כי (בקיתנות). ומביא לשונו בדברי האב וורוהן. ושב בס' מאמר שני ממנה נשוי דשכגניב אמרין ה כי, ומעתיק לשונו ברורה קינה והסטר. וכלה השיב שם שבעה מאמרם של נשוי דשכגניב מפן זה. וזה לא כואורת מהה. מה ראה רבא להעתיק כל דבריו להרטחן בשבע נוטחות, וזה לא דברי תכמים הם. שייעתטו כל דבריהם במלאות בתולות, גם אם אך שיות נשים דבוגיות, ותו לא. החאם לא די כי בנסיבות אחד או שנייה.

אך אפשר לומר, ובכתבה מיחודה מביא כל דבריתון, כי מגזני בתלמידו (פסחים קיב' ב') שרבינו הקדוש (רבי יהודת הרצאי) צוח לתלמידו שלא יגוזר עיר זאת שבוגזיב. מפני שאושתית ליבך דם ומושכים אוריילים לבלגונתם. ובא רבא כאן לא לשם עליון, דאעפ' עליון דם וברוי תרשבי עיר שכגניב וזרום מפני לזרונותם וואי לתרתקוק מהט אדר בקומות שיש' בדבריהם דרר טוב, כהו לדבורי מקותנות מאותה העיר רדאוי לקלפל. גם כן עיפוי הכלל 'קביל האמת' (וגם הטוב) ממי שאמרה. ואחריו שימושי הקיימות תאלת וראיות להשגע ולא לכלול אותן בדברי לציגות שלחם, וכן ראה לפטרות. לפחות דעת עניות.

וממנם נוארה להכרה להוטיף הערת מוכחה בכל הדברים שבאו לנו, הכל עיפוי והסוד. קובל האמת ממי שאמרה, אבל זה הוא רק מסתמן אנטים מאיוו אומה שחייא, שאנטם מינינס וכורפים. אבל מן כאליה אסור למדן אשלו דבר המתකבל. וזה נוארה להזכיר מגמרא עיפוי ('י' א') ממה שיטיר אוחד החכמים בתשובה למה ששאלו אותו לסכת דברי על שנגעש קשה פאוד, וסיפר, פעם אחת גששי בדין אחד, אמר לי, כתוב בחורחטם לא תביא אתונ זונת בית 'ה' (ש' חזק) מוחר לעשות מננו בית הכסא לכתון גדרו, ולא אמרתי לו כלום, ואמר לי כך למדני פלוני המין, כתיב (מيكا' א' ד'). כי מתאנן זונת קבצת

רבי יהושע בן לוי, שלא ידע באר מל' אהת מאתת המשפטות, ואמר חרותה על כל בעלי לשונות וכו'.

(בב) עיין עד מכלל עניין זה ברמב"ם סוף פרק יי' מקירוש החודש. ואמנם כי לשונו שם בכלל איינו רצוי כל כך (ובertosim החדש תקנו הלשון. ויזכרו לטוב על זה). וכל זו וכיוואה בו שכתבנו יקבלו אל מאמר חז"ל 'קביל האמת ממי שאמרו' (לשון זה מביא הרמב"ם במא' אבות בשם מאמר חז"ל, אבל אני לא אדע ממש).

(ג) עיין במא' ברכות (ח' ב') מעצת חול' ללימוד עניינים ומונחים פרטניים בהיותם מימי שתחאה שכן אמרו שם נהיא אמר רב' עקיבא בשלוש דברים אותוב אני את המדייט, כשהשותכנים את הבשר אין חותמיין אלא על גבי השלחן (לא על גב היד, משם סכנתה). וכשונשיין אין נשוקין אלא על גב היד (לא על השפטים, סכנתם סכנתה). סכנת דבוק מלחת הסנה). וכשועזין אין יעוץין אלא בשדה (מנני בכתהו דברי סוד). ועוד תניא, אמר רבנן גמליאל, בשלשה דברים אני אוחב את הפרסים, הן גזעין באכליהם (בראה דרצתה לומר שאין אוכלין בנוי אנטשי). וצונען בכתה הכסא וגזען בבדר אחר. ובמ"ר קהלה ('ו' כ"ג) משבח רשב"ג את בני המורה געד בנה, שאן גושכין בספה אלא חותמיין בסכני. ספני שהשניתה בספה מוגננת.

וראו להרער, שאן ראי להתייחס לדברים אלה וכלה בקהלות ולהשכון בהם למאומה. כי מגזני חול' שהתייחסו לזה בחשיבות ובמשמעותם, לב, שכן מבואר במא' שבת ('ב' ב'). אמר לר' רב הונן ללבחה בררי, מי' טפמא לא שכחת קמי' דבר חסדא זמחדרין שמעתתני, אמר לר' לי, מי איזיל לוגבי כי אילנא גבוי הוא וותיב לי בזיל' צלמא (ופרט לו אויה דברים בשימירת הגוך שאמר לל'), אמר לר' לי, הוא עפיק בחמי דבוריית אהת אמרות מייל' צלמא כל שכן זיל לבבי.

וזע. עיפוי דברי הגמרא דברות שהבאנו כשונשיין אין נשוקין אלא על גב היד, ולא בשחתם. עיפוי זה אמרתי לפרש דברי התוס' ביגיטון ('א'), תניא, כשנאמרו דברים אלו בפניהם רבי יוסי, קרא עלי' מפרקא הוות. שפטים יש'ך משב דבריהם (משל' כד' כ"ז). ופיישו בתוס' שפטים יש'ך, כאשרם משב דבריהם נכווים, או האנשים השומעים מיש'קון שפותיהם זו ולן מרוב הטעפות. עכ'ל, ולכוארה, מהה לא פירושו במשמעותו, שרואו הרא

יעד אתנן ונוגה ישובו ממקום הטנוות באו ולפקות הטנוות ילכדי, ומספור זה החכם, כי חידוש דבר זה הנחות מאה, ועל זה (על שונgene בדברי המן) נגען קשות, מפני שעבר על מה שכחובו ווחק בצלחת דרכך (פסל, ה' ח') זו מינות, וופבאר מות, דמן המין אסוד לקל אפילו דבר טוב.

בזה ייכבר מה שאשלא בגמרא חיגיא (ט"ז ב') ורבוי מאיר האיד לדוד תורה אחר (מלישע בן אביהו) שנתקפה, ולא כורה מיי קושיאו לאיל הכלל, ק' כל האמת מפני אמרוי, ולפי שבאו רבו בכם עניינים שכלל צוויל אפילו שלא מבני ישראל, אך כל זה בסתם אגשים, לא לא מן תפנן אחר אשר כדי הידיע, נומסף למינות.

וח"ע בספרינו מוקד ברוך פרק מ"ה, מה שיש לצורך לאן.

כנחים נמיーア אהילום גטע ח' (כ"ד ו') בפס' ברוכת (ט"ז א'), מה נסמכו אהילום לוחלים, לומר לך, מה נחלים מעלים את האדים בטמאה להטהר, אך אהילום עליים את האדים מכף הבהה לכף וכות, ע"כ, ומפרש אהילום מטמא אהיל תורת, בתני מדרש, וכמו שהוא על הפסוק בס' תחולת ועקב איש מה ישב אהילם, ווזהו לומר, לדומד התורה מהפכין חותוב לעכירות. כך פירושי, אבל להלן מזכוכן מון שם אהילום מוסכ על הלשון מת טבי אליך יעקב. ובתוורם מביבה עשיינו סמכים לעצאות רשייא דהובוכן הווא להלשון כאלהים, משום דכ"ט שבב הלשון בגמרא למה נסכך עין הו לעניין ההפכו הגمرا מקדוט את הלשון דכתיבם מאחור תורה, כמו שנחשה בוה אויה מה:

ברכות (י' א') מה נסמכה פרשת אשבלום לפרש גוג ומגוג בפרשות והנה פרשת אשבלום הווא בהתחלים פרשה ג', ופרשנה נוג ומגוג בפרשות ב' וחותם מקדוט את העניין המאוחר. והנה פרשת סותה לפרש תורות ומעשרות, ושם (ס"ג א'), מה נסמכה פרשת סותה בפרשה לפרש תורת זנא, וחותם מקודם את העניין המאוחר. פרשת גורי מארחא לפרש סותה גוג, ובוון גם כן גורי מארחא לפרש סותה בפרשה נשא. ובמס' מוקט (ט"ח א') מה נסמכה מיתת מרים לפרש פרת אודמתן, והנתן פרשת מרים מארחא לפרש פרת אודמתן (ט' חוקת). וזה שם, מה נסמכה מיתת אהרון לפרש בגדי חנינה (כ' חוקת ג' כ"ז וכ"ח). דמקודם כתיב להלביש את אלעוז בגדי חנינה.

ובמ"ס זבחים (ט"ח ב') למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת במדבר עזוב, ומפטור זה החכם, כי חידוש דבר זה הנחות מאה, עיי"ש ברש"ג. צביווילמי ימוא פסק א' הלאה א', למה נסמכה מיתת אהרון לשכנית לזרע (פרשה עטב, י' א'). ובמדרש רבי תנומה פרשת נצבים למה נסמכה פרשת אתה נצבים במדרש רבי תנומה פרשת נצבים למה נסמכה פרשת אתה נצבים.

ולפרשת קבלות (פרשה תא"א הקותנות).

וזהו במדרשיהם, מה נסמכה מיתת שרה לפרשת עקרת יצחק (ט' חי' — ו' ורא').

ועוד, בפ' שלחה, למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים (ט' ב' בזולו), ועוד עם איזותה פרשת, למת בעמיה פרשת מקרוש לפרשת עז'ן, ובמדרשי הלוות קפנות ימין תקפני בשם מדרש רבי תנומה (ולפנינו חס'כ) למת נסמכה פרשת ציצית לפרשת מקושש.

בכלום מסודר ומוקדם בגמרא המאוחר במקרא, ובאמת כן מוכחה לפרש, אין כי על העניין הרាងון אין שייך לשאול למת נסמכה, שהר' חזון ציריך להיות באיזה מקומות, ורק על העניין השני שייך לשאול למת נסכם לעצם בראשון, וכל זה פירושי' בזונן שלשׁגוני, אבל לדבריו החותם דזכוכן על הפסוק הקחרת מה טבו אהיליך עקב, חי' ציריך לומר בגמרא למת נסמכו גחלים לאלהים, כהשדר בכל התהמוד ואגדות, לתהמוד תמאחר קדב.

ונשוב אל עניין המאמר, למת נסמכו אהילום לוחלים, לומר לך, מה נחלים מעליין את האדים בטמאה להטהר, אף אהילום מעלים את האדים מכף הבהה לכף וכות (אהילום היינו אהיל תורה, בתני מדרש, כמבוואר).

והה ציריך באורה, כי האמנם אנו צרכיכם לראיות רמיות כי בתני מדרשות מעליין את האדים מכף הבהה לכף וכות, והלא כמה וכמה מאמריט בתלמידו ומדרשיים מקיימין דבר זה, ואמרתו, אם פגע לך מנונול זה (צ"ה) משכוו לבית המדרש (וככה י"ב ב'). ואמרתו הוויא מביחיכנאי לבית המדרש וועלס בתורת זוכה וכח כל שיכינה (ברכות ס"ד א'). ובמ"ס סותה (כ"א א') מה נסמכה פרשת גוג ומגוג, ובכוהה בודאי עילה נוג' וכותה עלי כף הבהה, וככenhaga ואמריט ריבים. ואפשר לומר, דזכיר הכהנה בסכום פסק זה לאשבעין דאטילו נכנס ללימוד תורה בכוונה צדידית, אם מפני שכיבוד על העם או מפני חרושת טייןנו בעל תלמוד או מפני איזה הכרת — גם כן יש בח בלימוד כוון להוציאו מכף הבהה לכף זכות, והוא על דרך אמרoit.

- מרחן לוחר, מיסד האמונה אַפְּרִיסְטָנִיָּה (хи' גמיש מקאו החחש עשרה לספר הגנו) כווגג נסחדת גנקריא על שמו. *לטמות*²⁵
- חוירות 25. אדר 409.
- עם הייחוטים נבחר מנת התשומת העלינה להפוך תורה ועתה בועלם, והוא הדוק הדתי הירוד גרגש והוק בעולם עכ"ל.
- ובמקומות אחר בסוף הנזכר (אדר 260) כתוב דבריהם אלה:
- על ידי היהודים וכן כל בני האומות למגנט,
- אליהם בכבוד הקדש, והם, היהודים,
- יחסבו בעולם הדתי לבנות לאורהות,
- ואגדות לגויים ולאורהות, וכי לנו, כי נופת
- בבשורותיהם הנוגדים מעל שלחנם, עכ"ל.
- ואחד מהסתורים האשכנזים (נארוי), הייתו מזוין בערכו בראשית האמאת העברית למניין המדיניות SCHTRECK שוווב בסודו "דרכי ימים יהישים החדשניים", תלק א' (בהעתקה רוסית) במשפט הענגן על קורת ידי היהודים חריזנים, כתוב:
- מכל הדברים טובי גראן גלי,
- שהידיעות השלומות והשובות,
- סמסור השכל ונונען הדרוד,
- המושבות שאנו הוו גאנזאים ווועט,
- בספסרי קדרוני האמתה, כמו תבליטים,
- המצרים, העربים והיוונים חולון,
- כלוון מקדור ישרדאן גודעים, ומוהם
- למדו קובלן סופרי האומות גונכערת,
- אם פשי טופרי ישראאלן או ספרירטן,
- אך גם עילויו מותע מאן בואר
- לשם תלמידים האלה. עכ"ל.
- ואחד מהנתים הגדולים לדת השלטת במדינת אשכנז, בתקhvת האמאת העברית, קארול ווילhelm יוסט, והוא ראש המכנית הפטוסט טנטיס ומורחה חקר דעת אלה (היהיאולוגיא) בבית המדרש הגבהת בעיר מגבורגא ביקר פעמי את בית ספר עיוני שם. הוא עוד חונט עוג וובאן את התלמידים בידיעת הדת ובלהדי חיל, ושחרם מסור ווורת להם אהרות חיים. רזזים וישראלים לשליט ולבריות — ואחרי כן פנה אל התלמידים העבריים אשר בכניסה הספר התהוא וברביה חן ורצין נזה' מדורותינו אליהם, ואמר:

תוספה ברכבת

לעולם ילמד אדם ואפללו שלא לשמה שמהן שלא לשמה בא לשמה (פסחים 3 ב'). ומפלא גם בזאת כהה מבריע כף זכות על כף חוב הזרען מנהלים הוא כי אפייל וית שוטבל באונס או שלא במנגה כגון שהיטלתו לתוכ המים גם כן שווה, מבואר בחולין לא' א'.

יד מים מדרילו וזרעו במים רבים (כ"ד ז')

יש לכין מליצה זו עפ"י הקדמתו אלה:

- (א) מים — דברי תורה נמשל במים, כמו שכחוב (ישעה, נ"ה א') הוי כל צמא לנו למים (תענית י' א').
- (ב) דלוין — כבוי לשאייה ולהשאקה, כמו שאמר על תלמיד אחד שדוליה ומשקה מתרמת רבו לאחרים (יומא כ"ה ב').
- (ג) וועז — תוצאת תכובות הווועז, כמו שכחוב (פ' בחקתי, ב' י' מודע הארץ מספי עזע, ובוחני (ב' יט') הרוח מגורות).
- (ד) מים ריבט — כבוי לאומות העולם (כך מפורש במודרש שח"ש על הפקוק (טהש' ח ז') מים ריבט אלו יוכלו לבבוחת).
- ואמר בוז, היל (עמ' ירושל, שallow מוסוב הלשון הזה מפושט דילודם, מה טבו אהיל יעקב) מים מילוי, ישקה מתרמתו, וזרעו — תבאות מרתו ניכר במים ריבט — באומות העולם.
- הוא על דרך הכתוב בישעיה (ס' י') והלכו גוים יצאה אורות נכאשר בן כהרו גם גודולי חכמי האומות, כי מעץ ישראל יצאה אורות ותורה לכל העמים, כאשר העתנקו דבריהם בספרנו מקור ברוך.
- ויען כי הדברים ההם, מהחאת בעל דין, יקרים ונכבדים עד מאד, וגם כי חומן גוות ליעתם, בעת אשר עננים מימי וכבדים מתחותם על שמי חייו בקרב העמים (אי' כובות זה בשנת תרצ"ה). — לבנו דבבה ורחי להביאו לאנו כמה מהדברים שההאי שם ומথיהם לענני זה לבאנו, וחוי לנו לנטשי מהעס בתהו יט' של דמעות.

- (א) הראשון וראשון גלוי דעת זו, הוא הפלוטוס היווני, תלמיד חבר לאירועו — טיסטופטוס, והוא כותב בספרו *"על המלומופאי"*, אשר ברובו תורה רבו בפיו. אחריו שמתאר את הימים הרוחניים של כל עם מאומה העולם. כותב על עם ישראל על תורתו ועל השפעתו ודברים אלה:

עמ' גפלא שם היהודים, ריבים מהם
הקדישו את חייהם ללימוד וללמוד
תעלומות חכמה ועת החים והעלם,
ויענקי מחרותם לכל בא עולם, עכ"ל.

אתם זורע אברחותם, הגמס ורע ברך לך.
לאו. או בקצת המהירויות יגע ההורש
אל תלמי לבכובם, והוא פרעם אהוב יפקוד
להש��ותם להרבותם. חלה תפרוח
בנטני געמניט, וולן קן קל להיבין, מדריך
אך מאתכם יצא אורורה לעטמי, עכ"ד.
זה את מל'ו. וזה יספַר הרב דת רילף הארבי ממעלן בספר מולדותיהם
ומי. או-בעצמו ה' או מתמלדי בית הספר החווא, ובאונזין
שמע את הרוברים האלה מס' הכהן זהה.

50 והספר הגמגני האחוב והחביב, המכובד לכל האשכנזים בדור
הקדום, היינץ הצעיר (חלילו מלון) כוחב בספרו (העתיקות)
ספר היינץ אונז'ן דאס יידזנרטהן, ברלין (1890) על שם
הרי היזודים הזרותרים בעולם, בדברים האלה:

"וְיָהִי הַיהֹדִים לְאֶתְנוֹת הַעֲלָם הַוְאֵבֶךְ
לְיָמֵינוּ לְמַתָּה, יְיָהִי שְׁעַטְבָּט
כִּמְתָה שְׁמָרִים מְכִינָה אֵת רָב כִּמְתָה
הַקְּמָה לְשׁוֹתָם מְמַנוּ בְּצַקְמָשָׁגָשָׁ בְּכַמְוֹת
וְאַיְלָתוֹ וְלְעַשְׂיוֹן הַדָּר וְזַהַה בְּמַרְאָתוֹ
וְבְעַמָּגוֹ כִּי אָמָת יִשְׂרָאֵל הַמְּעֵתָה מִכֶּל
הַעֲמִים מִפְנִיה אֵת אֶתְנוֹת הַעֲולָם
חֲרָבִים וְחַכְבִּים לְעַלּוֹת בְּמַעֲלוֹת
הַשְּׁלֹמֹת וְהַמְּדוֹת, עֲכָל".

לודז מלכוביו בעניין זה בספר נוכשר:
כח היהודים ניכר יואר רבינו וו (מחזרה
כללית לעולמו), הכל חות ה' אי אידר ובלוו
מנוציא בכל מקום ובכל זמן מזמן התורה,
גיאי קדם ובני ימי הביניים הייתר חיקיטין,
הריגשו את ההשפה הכלביה הוואת
עליהם, וולן קן תמדת והתרבומו על העודדים.
יבוה צפון סוד השנהה הרצחית ממעיט
לשראאל, או יואר נוכן סוד הקנאה, עכ"ל.

לפי מזכנו עתה בארץו של הסופר הזה כמעט שאפשר לחושב
כי אך החיים או אטמול נכתבו הדברים האלה.
וכמת רגשי זאגה ונחמת כאחד בהדברים האחרונים המעתיק
האלוג.

וכספר הלקסיקון לבראקוויין, בערך "בראקוין" (2) פג'מר גאנז
הכמי עמיים בחכמת הזומרה, כי:

תוֹי הַזּוֹמֶרֶת וְהַגְּנִימָה בְּכָלְיָה וּבְבָתָה
אֲשֶׁר קָבָעוּ חַכְמִי הַגְּנִימָה נְתַסְּדָד
וְנִבְנָנוּ לְלִזְחִי וְאַזְבִּי "הַתְּעִמָּתִים"
אֲשֶׁר לְשָׁפֹת הַגְּנִימָה — חַמְּתִים
סִינְיָנִים חַגְגִּינָה בְּמַקָּרָה.

וחוד הרוב יש לרשות בכל גאנז זה, וחין צאן חטאך לאו-איך.
ונגיד ריך כי כל מה שאסנו אין בעניין זה כלול בבלוט
או-חויס בחוליל בחיגונת ה' ב' פישרו את הפסוק ברומיות (פרק י')
אבודה עזה מבנים גסורה הכהנתם. פון שאבדה עזה פישראאל
גסורה הכהנתם של אוטות העולים ע"כ, והבאור בון לפטור.

ועל עניין זה שбарונו אין טשנו חלשו בתפליה ומפשי גאנז
אלל תחיה (ומקווח בגרמא ברוכות י"ז א'). ונוסח זו קשת, כי בשפט
ששאמורים זה כלמי תקבייה, פג'ני שאמר אברhom ואמר עארו ואמר
(פ' רידא) או כמו שאמר דוד נבור כי עפר נהנו (תמלט ק"ג ר"ד)
— זו מובן היטיב. שכן ציד להויה, וכן קרא ואהמות, אבל בשאולוים
לכלל' דמשמע לכל שווא, ועד בלשות קשתה ליקוט הדבש
וזו היא מדה יתרה. דבראמת החולין ציד לעתע ערבי, אם כי לא
בתמונה גאנז, אבל גם לא בשפלות ימירה, ועוד לפני עזיה, וכמי'ש
אסור לחכם להחסיף עצמו לנפי צי'ין, וגם שפלות יתרה מבהיאו ליעיד
תונאות רערע, ובבבואר בשפת (קיטס י') לא קרביה ירושלים אלא
על שטעו בה קסן בגודל, ועד שם לא הרבה ירושלים אלא פג'ני
שלאל ותוכיוו זה את זה, ופירשו בעטם הדבר, שהויר הילאים משיטילט
ענפם כל נר, עד שאמרו שאינם כראוי להוציאו לולותם, ומגנטן (ג'ז'
א') אמרו ענותונוי' דרכי זכריה החריבת את בתינו, עיין בסוטה
(ה' א') וברשות' שם, ועוד כמה מאටרים ממן זה, והרי מבואר, דכל מודת
שטייא, אף דיתור יפה וגונזעה, אידרכ' להיליאת כל ואת מדה ובערע,
ואיך זו יבטל כל אדם דודל תות ערוף כלפי איש פשוט, גס החומיגין
בחוראות הלשון ומפשי געפר לכל תחיה.

ולון אפשר לפחות פשש כונת לשון זה על דוד שбарונו אין מהשפת
עם ישראל על אומות העולם בחכמה ובמעלות ובמדעות ובכל דבר
ורחוני ואציגין, ולזה מבקשים כאן במשל לעטר, כי פג'ו שענפר אעפ"י
שתכל דורךם וויזומיטים עלייה בעצדיי און ובלא כל גאנזות ותפענק

אע"פ כן היה משפטם לכל דורך כל טוב וברכה לחי האדם. בהלוחם זכרים ומזרחות ולובשות (ועל כן נוראית האדמה בשם "אמ" כביש במ"ר פ' תולדה פרשה ס"ז) אדם שחתן אמרו מתקלה שנאמר ארוחת האדמה בעונרכ' (ט' בראשית) הרי שקורא להאדמה אמרו של אדם וזה מיטען שכחונו. וכך אעפ"י שאנו בגלות מר והכל דרכיהם עליינו בעצדי און ומצערים אוונו ומדוכאים את חיינו ללא כל מושך נשט — אעפ"י כן, לאו לא נוחשכ עס כל זה ונעשה את שלו להשען תורה זחכמה ומעלת מודת ליל באין עולם. ואעפ"י התהדרה שוכנו בו מון חשמים, וכוחה העד הפסוק לדרכיה שהבאנו ובכבוד הלשון יול מיט מלוי שארוגן, וכן נון הדיניות המכודעות הרבות שהבאנו.

חו"ו באור לישון חבקה ונפשי צער לכל חתיה. כמו שתנתנו האער (האודהם) עם בני אדם, כן ננתנו אנחנו מבליל התההש עם צערנו מכל מה שעלו לנו.

ועפי אמור זה יש לכוין המשך הלשון פתח לבי בתרותנו, והאעפ"י מש' בשפסחים (ט' א') שע"י קתדר משלחות מה שלמות, ומקשי גונשי צער לכל תחתי, بلا שגאה וקנתו, ועי' זה כי פתח בתרותך, שלא אשתך.

גרע שביב פארוי ומלביא (כ"ד ט')

בתלמוד מס' סודה (ט' א' ב') אמרו אמרה זו (ישראל) כחיה נשלחת יהודיה גור אריה, אין זיה וו דחשה פטלי איליה שלוחה, בנאיו ואב (ט') ובירושת רוחת יוסוף בכור שור, דכתיב כי כתיב ביי ודו לא כתיב בז' (כלו רום ייר השבטים דלא כתיב בתם תואר זה מפורש) כתיב בז' כלל, וזה אמר לביא (הויז בקמ"ז) בין ארויות רבעה (ויזקאל, ט' ב'), ע"ב.

ויש להזכיר על זה שאנו מביא סרך לווסטוק שלפנינו, כרע שככ' כארוי וכלביא, מוסכ עס עם ישראל, ולישו זה יותר מתאים להענן שרוחה להספיק.

ואין לומר, שאנו רוזה לתביא סרך מלשונו של בלעם, שהרי כבר הרונו לעמלה בטסוק מה טבו אהיליך יצקב (פסוק ה' פרשוה ז') שנמה וכסמה דינין עזיניס ומונגים אנו נסמכ על לשונו, עיש' בארכונה ואידך לומר, דעתן כן אייז מביא מפסוק זה המשום דכאן נאמרו המחראים רק בכח הדמיון, כארוי, וכלביא. אבל בטסוק דיחוקאל שהביאו כתיב החואר ישר בלא כיף הדמיון, לביא, ארויות, והדבר פשות, שהואר בלא כיף הדמיון חשוב מוש שבלב' הדמיון, והרי זה כמלה "כל-

שבתלמוד, שהוא רק בערך, כמו כל המתנהה כאלו עבד עבדה ועת (סוטה ד' ב'), וכן בו מהה כאלו מה (אבות פ"ה מ"ב) והרבבה כתנות וכן כאן. וכי' ב"מ' איך אילה יתינה סאלמנה ולא אלמנה, נזכר ה' ב' ב"ר.

ב"ר ולא צר, ובב"מ' ל"ח א', כסביה ולא שביה, ועוד כתנה. לכן בעת שנשתבחו בינויהם הרע והרעה ז"ז (בש"ה) הילח היא אותו בתואר עניין כיווניט בכ"ר הדמיון (שה"ש, ה' י"ב). והוא היל אהו אותה בתואר עניין זוניט, בלבד כ"ר הדמיון (שם, א' ט"ז ור' א'). וזה הוא, מפני שהחינה מין נקבה, וגם את הרעיון תיאר כמה פעמים בשם זה, יוניטה (שם, ב' י"ד, ה' ב' ר' ט). וכך ייחס לה גם תואר מכון בעניטה, כי חם ענייני יוניטה. והה עפי' רגשי התפעלות הנפש.

ברע שביב פארוי ומלביא מי יקימנו (כ"ד ט')
כונת הלשון חוו פירש"י כאן, שיתישבו בארצם בכח ובונורה כארוי וכלביא, אבל בגמרא ברכות (יב' ב') פירש, דדמי ליבשכבר ובפלומ', והכונה, שתקב"ה שומרנו בשככנו ובគומנו לשכוב שלוים ושליטים כארוי וכלביא.

ולשוני היפירושים דרוש להבין הלשון מי יקימנו מענין התקומות וווניג, ליבורן, מי ייקום עליו להגבירו ולוח אתו ממקומו, והוא מלשון בת קמה באמה (מיכח ד' ר), וכן קמו Bei עדי שקר (תהלים, כ"ו י"ב).

כי דורך עדי שקר לבוק בעוטו.
ואעפ"י דלפי זה הרי צרך לומר מי יקוט אלוי, אך מזינו לשון קדר בלבונן זהות, כמו בירומה (ט' ז') בני יגיאני — חחת יגיאו מני, ושם (ט' ז') בוקתני וחולכ — תחת חותק מבני, ובונחמי (ט' כ"ח) ויזעוקן ת' ויזעוק אליך. וכן ולא יכולו דברו לשלוט ת' ולא יכולו דבר עמן, ויזעוק (ט' י"ט) ארץ הנגב נתמנין תחת נתמה ליה, ובאיוב (ל' א') מסטר צערדי אגידנו תחת גידך ליה.

וזע, כי על יסוד פירש"י בגמרה שהבאנו, יתבואר מה שאמרו שם בגמרא, בקשו לקבוץ פרשות בלך בקיירות שמע משוט פסקות והם כרע שככ' כארוי וכלביא ולא קבוצה מופיע טורה הגבור. וקשה על זה, למה קבעו פרשות ציצית בק"ש ו' חשו לטורח הגבור, והרצאת משוט דבאותה פרשה דציצית יש חמץ מעלה, מצוט ציצית, יציאת מצרים, על מוצאות, דעת מיניט (להתפרק מהם). ולא תחוור אחריו עבירה, הרודר עבורה וורה (להתפרק מהם, נג'ל).

וונוגת הדריכות. שאמר לו בלבט, לכיה איעצעד דבר אשר יעשה, כלומר, אשר זה הדבר יעשה את העם הזה לעמך — שמי' בעמך, והיינו שיתעורר בעמך וזה כumber לעמך אחד (אסטימלאציגיא). הדבר הזה הואalah הכתלים בונות, וכפי המתבادر בסוף הפרשנ, ויחל העם לוננות, ומושן, ויזמד העם לבעל פערוד (הלהשון לפעם הוא כמו בעמך, כפי שבואר בנטמן). ומה שאמר באחרית הימין, פועלות הווא, כי התurbות אומה דאומה לא תבא מורה בעמך זיין קער כי אם לאט לאט, ומגמר אחר דורות הרבתה, וזהו באחרית הימין.

אד לא חזריך רמיית ציד, ולא נתקיימת מומת לבו הרע, ולא עז, אלא שתחל לנכבה החיקפ: אorang אשורנו דורך נוכב מעקב ומוח אטאוי מואב וישראל עוזה חיל, ועוד הרבה עמידות טובות לישראל. ודבר חלוּף כ"ט בלפֿאַד (לפֿאַד — בעמך) הוא מבז' מקורי. מפני שהם מאותיות המשמשות בכלים הנוגחות בחתול. והז מצינו הלוותם בפרשנ' בשלח (טז י"ח) אש לפי אכלתו שם (סוקט כ"א) איש כפי אילה ושבשאול (א' י"ז) וחשה עלי לשוחה — חחה נשפהה, וכו' כתמכו המפרשים בסוטק דריש פרשעה שמות (ב' י') והוא לה לבן — תחת כבן, ובמיט' הוויות (ז' א') פירשו הלשון דירושה ויקרא (ד' ג') אט הכהן המשיח יתמא לאשמת העם — כמו באשמת העם, השם השמי כבבורי עי'יש.

ואמנם גם בלא חלוּף כ"ט בלפֿאַד יתבאר גם כן הלשון "עלפֿרמְר". שייחו לעמך, עט אחד. זכמעט שכונת אחת לשני הבאות, אם בתלוּף או שלא בתלוּף.

אorang לאו עתה אשורנו זיין קרובי (כ"ז י"ז). פירשי, רואה אני בכחו של עזק ובגדותא, אך לא בקרוב, עכ"ל, וזה סימן לשנתו לישראל, כי רואה בחוץ הדקה גאולת ישראל, כי העי ראת לפי רגש' הלב, והלב לפי הרצון, אבל הנביא ברגשי אבתוכו לישראל ורדזה בכבודו ובגדותו במקודם מבצע רשותו בישן מתייחס ואומר, שמו משפט ועווע צדקה כי קרובה ישעניא לבא וצדקייה להגלוות (ישעיה, נ"א א').

זיךך כל בני שת (כ"ז י"ז) פירשי, וקריך — מלשון מקטב בור נקתרם (ישעיה, נ"א א') כל בוי שת — כל האומות, שכלוּן יצאו מות בזאת (הא' א''). וזה פלא, כי מה יתרין לשט ליהיס אלוי מזגתת כל האומות יותה

הגהה לפלא, שבכללוּן הוא אומר חמש מעלה, ובפרטן חשייב שש, ועין בחזאי. והכהנה אין לחשב רק המעלות שון יתירות על פרשת בלך. כלומר, שלא נמצאו בפרשנ' בלך, אבל לא מעתה מן יציאת מצרים אין יותר לפרשנ' צדיקות על פרשת בלך, כי גם שם יש שעלה וזה אל מוציאם ממצרים (כ"ג י"ב), וכן נושא ריק מוש.

מברוך ברוך ואוריך אורה (כ"ד ט') ראה לפועל בוחלת הפרשה בפסוק כי ידעתי את אשר תברך ונור (כח' ז') מה שכבננו שם וזרף לבנו.

ועתח ברוח לך (כ"ד י"א) לא נמברך הלשון "עתחה", לפחות זה דזוקה עתה. וגם עניין הבריחת למתה, ולמתה לא חי די אם כי אומר לך לך. או שובם למוקדם, וכדועמתן בן החלונות.

וירוב לומר בישוב שני הדיויקים כאחד (מן ועתה ומן ברוח). משות דהמליטים האורנוגים של בלעם ה' כי כבבון קלפי' שראל מבריכך ברוך ואוריך זריך, (פסוק ט') ובגלל חולשות, כי עתה אורי הדברים האלה יש לו בבלעם גניעת עצמת לברך את ישראל, וככשבד שאל לא לבלעם, כיון שתלחנה ברוכה במברך אותו וטלחה במקלל אותו, והו השם שמא כבשיטעכ בכאן יוסר' לברכט כי שיתברך קלי' ברוחך שלך וללטום קלהה שלך עתה, עתח שחרית, כי ברוכתם שלם ברכחך שלך וללטום קלהה שלך לך מחר מוח למען שלא יושpic לרברום, ועל בררכחו אווום חזק למקומם הוה לא חשש בלך, דחויך למקטום וזה לא שרחה עלי רוח הנבואה להגידי מה שיגיד.

ואנקולס תרגם כאן ברוח לך — איזיל לך (לך), ולא כמו שמרוגם בכל מקום את הפעל ברוח — ערך, וכפי הנבואה דעתו והלשון ברוח לאו דזוקה, אבל לא פי' שבארונו אמנים הקפיד בלק שיבורה.

לכח איעצעד אשר יעשה חעם חזז לעמך באחריות הימין (כ"ד י"ד)

לדעת רשי' הסוטק הזה מקוצץ, ושעוזו במלואו הוא, המכ איעצעד שחכמים בונות ואודיעעד את אשר יעשה העם חזז להרע למוואב (שהוא צמו של בלך) באחריות הימין, עכ"ז.

אבל לו לא דבריו אפשר לפרש, שלשון הסוטק מלא ושלט במו שהוא

כתב בעשיה ונתקף הוא, אצלו כתיבתם, אותם צוברים בגבול בני עשו אל מתחדרו שם (פ' דברות, ב' ח'), וכך פיהם כאן את מלך רשותם גויים, שהוא ראשון לאבידיה.

ואפשר לומר כי כל יסוד לשון פסוק זו, אמרו במסנה סוף מס' קדושין (פ' ב') כי כשר שבתחים שותפו של עמלק, ולא אמרו שותפו של עשו. וכך שורה נפסק כאן לראשונה גוים עמלק, ואחריו שהוא ראשון גויים, מאיה טעם שורה, המשילו לנו.

אבל לא בתחוםו, אם כה ואכה, אם שותפו של עשו או של עמלק, אבל מה יהס הטבח להשותם בשותחו, תחלה אין כל שמן השותחו בינהו, וום למה היה שותחו של עמלק, השותחו לעמלק, ואמנם במקוט אחר בוגתני, כי אמונם יש ויש יהס הטבח לעמלק, וגם יהס קרוב. ורקא לעמלק ולא לעשו.

הברור הוא, כי בסוף מס' שבת' (קד"ז א') אמרה האי מאן דגול במל מדים יהא טבחאו או מהלאו, יען דוכוב וה גורם לשיטויות דם, וכן מי שנפשה אמונה ומוסרה לשמיים, בוחר לי מעדתו (לשיטות דם) מצות מילח ונעשה מוחל ושותף דם קדוש.ומי שאינו חוש לכבוד המצווה הזאת, בוחר לו מלאת הטבח ושותף דם השור והבהמת, ובגאנז, כי הוא משילד געל בבחור על מצות מילח ומבייש אותה, בכרכור עלייה מלאת הטבחים.

והנה בסוף רשותה תצא, בספקו ויונכו ברך כל הנחשלים אהיריך (כ"ה י"ח) מבאר יש"י ממדרשיהם, שה עקל חותר מילות ווורקן בבחור כל'ע'י מעלה. ונמצא שהטבח ועמלק שותפים במעשייהם בבעלי מצות מילח, ועל כן בקעה המשגה בלשוננו, כאשר שבתחים"ל לומור גם היכר ששבתחים — הוא שותפו של עמלק.

בספריו מופיע ברוך ספרתי מהיווי באמריקה ובהתובוני שם על סדרי בית מטבחים עליה על דעתיו לפרש לשון זה. כשר שבתחים שותפו של עמלק" דוקא לוכותם של הטבחים. ואפרוש הדבר:

כי כדי נהנו אצלו, כי בכל קולחה ליהודיים בני בית מטבחים لكنין הקהלה, ושם וועשיים הטבחים עניהם. שוחטים ובוקדים וכל הדורש. דרבן או לסתם עם הטבחים הבלתי יהודים שבעיר, ובעניינים. ותשטרף אצלים בהמתה, מוכרים לחשבי העיר הבלתי יהודים בחזרה גנטו הרבת מאשר מחר בשר לשור להיזהו, ומתחז זה הם, הטבחים היהודיים, לעפעמים קרבות סובליטים היוק נונן, ולכן ציריך שיחי' הטבח יהודים, שאם גנד שילוף לעמוד בנסין לסובליט היוק מהפרש בשור לשורטיפת.

פאייזה שם שהוא בפרקה בראשית. ועוד יותר לפאל, כי הכתוב עצמאו יהס הראתה כל האומות ליחס בו נח כמם שכחוב בני יפת... מלחמת נפרדו איי גוים בארכוזום (פ' נח, י' ב' ח') ועוד שם (י' ב' ב') אלה משפחות בני נח... ומאהה נסודד הגטו, וכן בספרות התלמודיות נקרויא כל האומות אשר על בני חבל (לבד ישראל) בשם בני נח, ננדוד. אבל "בני שת" לא שמענו מועלם.

ואנו לא נתברר מה ספרירושי וקורקה, מלשון מקבת בור נקרתם, שאינו מקבל פה לאכון,

ולכן לו לא דבר רשי' הייחי מפארש וקרקר מובנו שבירת והירוש. כמו בשעה (כ"ב ח') מקריך קרי, שענינו שבור ומותר. והלשן "שת" מקוצר מן ש.את, כמו באיזוב (פ"א י"ז) משחו יגורו אליםחת המשאות, וענינו וועמות, אאות, גודלה, וכוכב יתר שאות ויתר זו (פ' זוחה, מ"ז), ובתחליטים (ס"ב ח') משחו יעוזו להויז, שהונטה מסכת וועמותו ווועטלו יעוזו להיזהו, ובאיוב (יג י"ג) שאטו תעטעת החקב, שזכה תקלה ודרלונג.

ויהי לפ"ז וזה המשך כל הפסקן בגין מענין זהה, וטחן כל פאטי מואב — ישבור, יבקע כל גבולי מואב, וישבור ווירס כל בני שאטן, כל אושני גודלה וגבורות.

וזכר חסרון האלקי' במללה (שת — ש.את) והוא חווין נפרץ בפרקא, שפנוי שאוא כאחד מאורותיו אהרי' גוט להשפט, ככל אל' אאותיות, וכות נמצאו חומים — תחת תאמוטם (ר"ט חולdot ב"ז ב"ז). בגוד — תחת בא גוד (ושפה ויצא, ל' י"א). נחנו — תחת אנחנו (פרשה מקץ, מ"ב י"א), ובפרשת בא (ס' כ"א) ומשחץ — תחת ואימת (יעי'ש ברש"י), ובשומאלא א' (א' י"ז) יונת שלחן — לח שלאלר, ובתחליטים (י"ב כ') פס' אמוניג תחת אפסא, ושם (כ"ב כ"ב) ומרקבי' ווים — תחת ראמים. ועוד שם (ק"ז כט) תספ' רוחם — תחת אנספ' בכםשל (י"ד ד') בונו על לשון — תחת מאוין, ובאיוב (לה' י"א) מלפגו בבחמות ארץ — תחת מאלפנה ובורת (א' י"ד) וווענזה קלון — תחת וווענאן, ועוד הרובת.

ראשית גוים עמלק ואחריוינו עדי אופד (כ"ד כ') ואפע"י שרשות גוים הי' שעוז כמס'כ' בראש פרשה חולdot (פ"ז כ"ג) שנ' גוים גוים הוי ננדוד בן אליטו, בן עשו (ס' ווילט, ל"ו י"ב), אך מפני שרוצה לסיטים באחריות אבידיה, כמו שאמר ואחוינו עדי אופד, וכותיב בו מכח תמחה את זכר עמלק (ס' תפ"א), וזה לא

ולא נتبואר מה כנהת המתניתא ביחסותה על המשל הקורט, ואחשב כי כונת מיוחדת בזה להזכיר בוכחות של ישראלי בוגרי התרבות אשר זה לא בא במלואה, במשל הקורט, וגם יתברך היבט הלשון "על ידי אשה". כי בברא סנהדרין (ס"ג ב') ביחס בקשת מציאות איה כוות לישראלי במשמעות העגל הנזכר, היו שאראל בעבדה וזה (בעוד) שאנו בה ממש. ולא עבדו יותרות, ופיישלי, שהי' יצרם הקוף ואמרה נפרק מעלינו על ערויות בפראסיא, ופיישלי, שהי' יצרם הקוף ואמרה נפרק מעלינו על תורה ותהיי לנו הרוחה לפלא האותנא, אבל לעזיז עצמה לא עורם יצרם. וזה מnbsp;חשב להם לאיו ערך זכות, להקל במקצת חטא העגל, אחריו יצרם. כי לא היה חטא בעקביו כי אם בסביבה ממדרגה שבובית.

ו גם כאן, עבורתם לפערו הרוחה "על ידי אשה", בסכת נשוי מדיינו שהוננו אחריה צפוי תוקף יצרם. וזה, הנשות האלה, הסתוו וכבריהם אוותם לעבדותם והמשי שלא היו יכולם לעמוד נגד יצרם, וכמו שאמר משתה, וזהנה (בנות מואב) היו סבבה לבני ישראל למסור מעל בהן על דבר פערו (פרשה מותה, ל"א ס"ג), אבל לא שכמתה חזותם לעבורה. וזה כנהת הלשון כצמיד ע"י אשה, שתו נזדים אך ורק בסכת אשת,

ולא מתחדחה פנימית

אבל שם במדיניג האם, באמריקה, מייסוד בכל עיר בית תפטעחים אחד, משוחף לכל החושבי העיר, מכל היותרו, וכלן נהוג שם, כי כאשר יקח את כל החשבים היהודיים בהמה נטפהה, אם בשחייטה או בדיקת, לא יטפלו בה כלל, אך מוגדים אותו לשופטהם כלבי הוהדי והוחה מקובלם הטבחים היהודים מוחם בהמה חייה לזרעיהם, וכך קובענו מתני השופטהם ובכך אין להם, להטביהם היהודים, כל גניזה וכל פניה ולא כל סכת להחיק בבהמה טריטות אחריו כי אין להם בו כל יתרון ריות, ובחוליפין על היהה כל שמן חיק.

ויצא מות, ודענו השופטהota זו את הטבח היהודי להשלל ולה להשיל בככליה טריפה, ועיי' זה ייכל בכל לפסוד במנגו ובכשרוון, ולפי זה אפשר לפער דמות הלשון "שכר שביבחים שוטוף של מלך", ככלומר, מי יכול להיות כשר בטבחים, זה שהוא שוטוף של מלך, נפמאואר. ואמנם יש שם מכשולם אחרים בעניני כשרות, וחוכר לטוב וערץ הרובנים שם שעומדים על המשמר להגן بعد האשרות בכל סעיף החיטים שם עד כמה שידי האפשרות מגעתן.

וזיהו העם לונגות אל בנות מואב (כ"ה א') מה שלא אמר הכתוב אל נשי מואב, אפשר לומר, ממש דלשון זה והרהורה גם על הנושאית, וידיעת, דל עיינות ההוורו גם אומות העזלים דהיא אחת משבע מצאות שבני נח (אה"ע) מצוין עליין (סנהדרין נז' א'), וביל היכי ודוכרים מלווחין, מותחות גם הנקבות (בבמota פ"ד ב'), ולכן לא רצוי המואבים להפקר את נשותיהם לונגות והפקירו את בנותיהם הפנויות.

ובונה ניחא מה שאמרו בעז"ז (לו ב') גורו על יינס משוט נונוטיהם (כי היון גורד לעבריה). ולא אמרו משוט נשותיהם יען כי נשותיהם לא היו הבעלן מנוחין לעבריה, ואם כן אין לנו גוריה בשביב זה, אבל על הבנות לא הקיידו לנו כי צריך לגדור גדור בשביב זה.

(הנגדדים לבעל פערו (כ"ה ח'))
בתלמידוס מס' סנהדרין (ס"ד א') אמרו בוכחות ישראל בענין הבעל בפרשה זו והנגדדים לבעל פערו, כצמיד מתייל, בקשר קל וRESET כמו רק על פמייל, אבל ואתם הדבקים בה' אלהים (פרשה ואתנן ד' ד'). כשתאין חמורת הרובקות זו בזו, כלומר, דברך אמריך וזהו, במותניתא תניא הנגדדים לבעל פערו, כצמיד ע"י אשה, ואתם הדבקים בה' דוכרים ממש. ע"ג

נקנוו את קנאותי (כ"ה י"א)
ואמרו על זה בתלמיד (סנהדרין פ"ב א'), כי במשמעות זו כי מנהפ' מורה תלכה בעני רבו משה. והוא מפני שראה שיש בותח חילול שם (אם לא יענש זמרי תחיק') ובמוקם שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרבות, ועייש' ברשות.

וששות הדבר, כי מפני זה לא גענש גם באחד החונשי שנותשיהם בענן מורה הלכת בעני רבו, מכובד רבב' עירובין (ט"ג א'), והמ' נשכלה נושא, ומיתת עיררי בלא ביבם, וירידת מגדולה, עייש', יען כי עשה זאת בקנותך.

ואפשר לומר, כי מניינ' עונשין אלה כאן בסוגה מרומה בפסוקים אלה, לנוינו נתן לו את בירוי שלום גנד ונשכלה נושא, והוא עמי הכתוב במשל' (ט"ז ז') ברכות ה' דרכ' איש גם איברו ישלים אהיה, ודרשו במר' ט' וורה פרשה נ"ד, איביצ'ה והנחש (א' בסמוך), ובאיובי (ה' ב' ג') חיית הארץ השלמה לך. ושוב אמר והיתה לו ולודע... בנד' העונש ממיתת עיררי בלא ביבם, ועוד אמר לנוינו גונן לו בירת קנותה צולם בגין העונש מירידת מגדולה, והינו שיאשר בגדרתו לעולם.

וטעם הדרשת במדר' בלשון אוביי מוסב על הנחש לא נתבאר על איויכ' יסוד דרשו כן, וצוריך לומר, דהוא על סוד הפסוק בפרשת בראשית בענין קלחת הנחש, ואיביך אשית בידך ובין האשות ובין זעד ובין ורעת.

לפען אמרו הגני גונן לו את ברויתו שלום (כ"ה י"ב)
ואמרו על זה במדרשי, בדין הוא שיטול שכורה ע"כ, ולא בתחוםה הוכנה, ונסח' לזרע עמי' המכואר בifikot הולין שלדים (כ"ה א') על הפסוק לדוד אליך ה' נפשך אשה ה' שאמר הכתוב (ט' תצא) בירור תון שכחה, עמי' ויש לפרש הכתובנה, משום דברגון שלדים שבר שכיר כתיב שם (כ"ד ט') בירור תון שכחו ואלו (אל טרכו) וזה גונא את נשואו. המכואר הוא, כי עמי' דקייל (חולין קמ' א') שבר מצוח בחאי עלמא ליבא, אך בזמנים שהוא גונא, כמו טשלו במשל, שבתולת גאיין (לרגל תעובה) ומסר עצמו למיטה, שמה יטול והירג' והכל בשבייל שכחו (מן פירושו בגמ' ב' קמ' א'), וכאותו כתה דרוש לקבל שבר גם בחאי עלימא. וחוץ שאור דזה, אליך ה' נפשך אשה, או' מօסר נפשי למגע וראי או' לקלל שמי' בעותה, וזה שאמר הכתוב דאיוילו הוא גונא את נשואו, בעת שהוא מוסר את נשואו למגע ח' – או' דיז'ו (בעותה) מתן שכחו.

אבל כלל לסתם, כשהם במחוקת ולבט' חילק זה מות – עתה יאשטו עתת יתפסו על עונותיהם. – ויש עוד מאמרם בענין זה.

פרק פנחס

פנומ' בן אלעוזר בן אחנון הכהן והשיב את המתו (כ"ה י"א)
טריש' בטעם הדבר שיחסו כאן לאחנון, (אעפי' שואה זבר דוד)
לפי שהיה השבטים מבני אותו (על עונו עם זמרי) וקראו לו בן טש'
שאבי אמר (יתרו) פיטם עגלים לעז' לפ cedar בא אכחות ויחסו אחר
אתו. עכ'יל.

זה אמנים אינו די, דהלא אם זה עדין לא תעבור פגמו מאבי אמר
ושוב יכולם לבווען.

אר' חנת ידו' ממדתו של אחנון, שהי' רוחף שלום וועשה שלום בין
בעל מרביה ובין איש לאשותו ובין אבותו לבנים ובין בני משפחתי, ממש' ב'
ריש' בפרשה החת' בפסוק וביבא את אחנון כל בית ישראל (כ' כ"א).
החלשון בית ישראל מונה על כל משפחות ישראל, שרפל' גהו ממדתו ואית
ואיתם ביטמא (ע"א ב') דיויר החשוב זה שאינו מיהום ואיתו במדתו
של אחנון מהו שחוא מיהום ואיתו אחנון במדתו של אחנון. והוא הי' בונת
החלשון כאן פנומ' בן אלעוזר כי אחנון השיב את המתו ועשה שלום
כבביס' ובין בני יי' ישראל (בזה שנרג' עם זמרי), ולכן לא תפסו
לו כל העדר ייחותו מעד אבי אמר.

ולענין הגמור ביומא גונכר אפשר לחשוף, כי לא רק שפתות השלום
מgingה על הבהיר משפחתי עובי' ע"ז, אך גם גם תנן על עובי' ממש'
לע"ז, כמ"ש במס' דרך ארץ ווטא פרק ט' אמר הקב'יה, גדול השלום
שאיפלו עובדים עכירים ויש שלום ביןיהם אין שכינה יכול להגונע
בhem שנאמר (חשע ד' י"ה, ו' ב') חבור עצבים אפרים הנח' לו, חלק
לכם עתה יאשטו, כל זמן שום בחבורה, בשלום ובבריאות, או'
איפלו עובדים לעצבים (בגוי לעז' על שם הכתוב עצבים סוף והוב').
עמי' כן הנח' לו, ליטוואר, אמרוים למדת הדין, הרף ממענו מלענשן,
אבל חלק לסתם, כשהם במחוקת ולבט' חילק זה מות – עתה יאשטו עתת
יתפסו על עונותיהם. – ויש עוד מאמרם בענין זה.

חות. וירוז בפרשת כאן ובסוף פרשה בלבד בלא ובמלמוד מס' סנהדרין (פרק א'), ובראשי כאן, דפניהם הפקיר חיוו בשבייל קנאתו לה, כי מ"ל השבטים קמו עליי, ומבראדור בגמואה שם, שכמה סיבות שירוגו היו נכונות לפניה והוא לא פנה לכל זה ומסור נפשה וראוי הוא לקבל ספר בעשהין, וזה היא בונת המדרש כאן, בדרכו הוא שיטול שכרכו בעזהין.

לכן אמר הנני גוזן לו את בריתוי שלום (כ"ה י"ב)

ונכון התשללה קרע רוע גור זיננו גם לאחר הסליחה ומתלהג

לכן אמר הנני גוזן לו את בריתוי שלום (כ"ה י"ב) מאיינו מצורף לשם ברית את המתוארים ברית ה' (ט' נזבים ובכ' ט' בירית עולם (ישעיה כ"ה), בית קדש (דניאל י"א), אלה מבונים חוכמת תעניתם אבל ברית שלום צריךbara מה עזינה וביתור מה ייחסו לעזינה של פנים כאן).

ואפשר לומר עפ"י המבוואר בברכות ליב' ב', שכן שהרג את תנשך לא יesa את כפתי טנאמר (ישעה א') קידם דמים מלאג' גויסוף ללשון זה באו עד לשונות בטבות שאנת, כמו וודשים מודעים שנאת גששי, היו ליל לטורתה, לא תופשו הביא מנוחתו שוא קטורת וחובב היא לי, ועוד לשונות כאלה, ואפשר שהי פנחים ודאגה שלא יכול למלאות חותם בחינותו בנשיאות כפים, כדיין חרוג נפש, לכן אמר לו ה' הבני גוזן לו את בריתוי שלום, והוא חישך מכל המתוארים של געס ורוגם, וממילא יכול למלא חותם בחינותו בוגת.

ובענין זה דכון שהריג את הנפש לא יעלה לדרכו פסק חרבה^ט בפרק טיז' מטהילה דם תשובה לא מוגני ויש חולקין עליי, וגנטת תחמות שלא הרואה מקור לות, בעוד שידוע, שאין לך דבר העומד בפני התשובות.

אר אפשר לומר, כי בפסק גוזא פורש זה, שאמר, וב' חרבו תפלה אני שמע ידיכם דמים מלאג', ולכארה מה ייחס רבוי תפלה להו דידיכם דמים מלאג', אך הוכחת גם כי מרבו תפלה לח' שובה גיב' לא אשמע, יען כי ידיכם דמים מלאג', ואתה זה לא תנקת שובה וח' כדעת הרמב"ם.

אר ש להעיר, כי הביא לפניו דין זה (דמתשובה לא פוגע) ר' אהת הלשון ידיכם דמים מלאג', והמשמעות את ההלשון בס' כי תרבו תפלה אשר, כי שבאגני, לשון זו ואה עקר והיסוד לח' יוציאו שתחשבות לא מועליה בוגת

לכן אמר הנני גוזן לו את בריתוי שלום (כ"ה י"ב) אלחנן קער קצצת, ושיעורו — הנני גוזן לו את בריתוי שלום, וכמו ביחסוקאל (lid' י"ד) וכורתי להם בית שלום, וכן בית אלם, בירית מלה, בית קהנות עולם (פסקת הגא), ועוד כהנתן.

ושקיים מצעים שבסה השיב את כספו של הקב"ה מישראל, כמו במשמעות האgel וברוגלים, כמו שכחוב בענין העגל, אחר בקשת משה מה' על תלחותה אשר דבר לשוחה לעצמו (פ' משא, י"ב י"ד) וברוגלים אמר סלחתי' (פ' שלח, י"ד ב'), ואמר זאת לא יכול מתנת ה' בירית שלום, כמו שקיבל פנחים, וזה צרכי טפס.

ובאופן משומם דמשם לא השיב כללו את הensus, שהבה מוחלטת דקימות כי אם פעל מוחלה לנוין, אבל יסוד ושרש הכסם לא עבר וכמו שאמר לאחר שפהל על מעשה העגל, ובוים פקי פתקאי עליות חטאיהם (פ' משא, י"ב י"ד), ואמרו (סנהדרין ק"ב א') אין לך פורעניות שאבא לולוט שאין בה חלק מהטה העגל, הרי שלא נמהה החטא משלם כמו מעקהו, וכן ברגולים. אחר שאמר סלחתי' הויסיך, ואולט כי אני אם יראו האנשים האלה את הארץ וכו' (פ' שלח, י"ד ב' י"ג), ועל הפסוק בענין זה שם (י"ד א') יוככו העם בלילה ההוא. אמרו שאמר הקב"ה,zos בכו בכ"י חכם וגדי אקבע להם בכ"י להרוות (מוסב על ליל תשעה באם, ליל הזרוכו ייחמ"ק, ענייני י"ט י') — הי' דבוח בorth, בעגל ברגולים, עזין נשר הensus כמות שמורה, אבל פנחים השיב את הensus כולה, כמו עקר אוותו מסדרו בלי כל שירוד זכר על להבא, ולכן ונכח בהמה שוכת.

ועפי' באור זה נוח להבין הנוסח אצלנו בתפלת "אביינו מלכנו", שאמרנו שלח וממל ליל ענווינה ועד — קרע רוע גור דיננו, ולא בתרابر על מה הנוטה מטהילה אחת כמו בטלול, דהיינו סליחה ומהילה והיינו קרייז זור דין, כי עשי' שליחת הכל שב לטובה ולוכות. אך מפנ' כי, כפי המבוואר, בס' לאחר הסליחה ומהילה אפשר שעידיין לשאר שיר להבא, כמו הסליחה בעגל וברגולים, כמו שהבאו — לנו אנו מבקשים, כי לא די בסליחה ומהילה בלבד, אך נבקש עוד לשרת גור דין, וכמו שטר חוב,震ע' שהמלחה מחל החוב, אבל כל גוד' שלא נקרע אשטיח לטר של הלה גויספו אויל' מהילת היא ורק לזמנ

... ופייזור לשון כהן ובצאת הרבה פטמיים. כמו בס"פ בתשליך אם יהית ביבאים זה חחת אם יתיה ביבאים נביא ה', ובທלוש' (ג') הנה ארון הברית ארון כל הארץ, והמלכים ב' (כ"ג י"ז) הקבר הנה אוון הברית ארון ארון כל הארץ. ובמלכים ב' (ל"ז ב') כי אתה באים אל הארץ כבנין מתח האללים. ובפ' מס' ע"ז (ל"ז ב') כי לא ייכא ה' היידעה על הנסמן, ובתהלים (מ"ת ז') כסא אלתים עולם ועד — תחת כסא אלתים כסא עולם וזה, ועוד נתנו.

זהוותה לו ולזרען אהוריו (כ"ה י"ג) הלשון «חותמה» לשון עתיה, איינו מבואר, דכייל הלשון הריגל הי' ציריך לופר הנני גונן את בריתני שלום לו ולירושו אחרים. וכן הנחוג במלכוות דארשא נשפטים לאדם בשם מושאר לדורות, כותבים שוכן עתה בתהאותם גם לדורות.

ואפשר לומר בבאור הזכר בהצטרופות דיקן הלשון פנתה בן אלעזר בן אחנן הכהן, על מה מיחסו עתה עד אהרון (וע' ר"ש"). אך בא לרמז מ"ש בב' (פה א'). כיון שהוא ת"ח ובנו בנו ת"ח שוב אין המורה פסקת מזרחיותיו עד עולם. וטפכו זה על לשון המסוק בישועה (ט' כ"א) לא ימושו מפק וופך ומפני ו/or ו/or מעתה ועד עולם. וזה שאמיר נאה, פוחת בן אלעזר בן אהרון, כיון הדוא דור שלישי במעלה, לבן בנתני לו עתה ברית כהונת עולם, מילא תחיה' לו וכונת מגנה וזלוונו אחרים, וזהי כונת הלשון «חותמה» כמו פטלא, וככגמאל דב"מ שהבאו.

זהוותה לו ולזרען אהוריו ברית כהונת עולם (כ"ה י"ג) ברابر"ע כאן כתוב, כי מכוא מוכח שפנתה איינו אלתו (יש בו דעות שונות בחול', עיין במדרש רבה כאן ובביב' קכ"א ב' וברשב' שמ'), משפטים דכון מורה הלשון «אהורי» — אחר שמת, ואליהו הלא לא מת, עצה'. אבל אי משפט זה לא אריה, יען דאספי' שלא מת שירק גם כן הלשון אהורי — לאחר שנסתלק מאהנו, אין כי באיה אוטו שנסתלק הלא סוף דבר שאיננו אהנו ושידך בו הלשון אהורי — אחר שר איננו אהנו.

ואפשר בכלל האמור פנתה זו אלהו און מבואר למדוי, שהרי בסדר שלום (פ' ב') מוגנה בין הפיח נביים שעמדו לשראל פונות ואליהם לשביהם, וכן בביב' (קכ"א ב') שבעת קפלו את העולם (כלומר, סיבכון) והקיפוו שלל אחד מהם שיטשו זה את זה), וכחוב הרשכניים, והאי

תנו לא סבירא לי פנתה זה אלהו, וגם בכלל קשה לומר שפנתה וארכיך ימיס עד אלהו, ורקור לו מודה, דמ"ש פנתה זה אלהו, הכנונה שחיי קנא כי מטה אלהו כבוי שאמיר קנא קנאתי לה' (מ"א י"ט) וכן בפנתה כתיב כאן בקנאו את קנאתי.

וכוותה ציריך לומר במה שאמורו בפס' פחסים (נ"ז א') צווחה העורטה שאו שעררים ראשיכם ויכנס ישמעאל בן פאבי תלמידו של פנתה וישמש בכחונה גורילה — הכנונה, תלמידו ההורד בדריכיו או שהחונת עפ"י מה שאמר במשנה סוף סוטה (מ"ט א') משפט רבי ישמעאל בן פאבי בפלחו יוו כהונתך, ותכחן לפור הכהונת שחיי צדיק וכחון גורל וכל בינוי והתקנות שרים, והוא ה'י הכהן' האחרון לשמש בכחונה גורלה כמה שבין, והחונתך גורלום שהו און הוואיו שנותם, מכבר או במס' ימיא ל"ט ב', וכוותה זה הוא מעין כוחו של פנתה דכתיב בו בירתה כהונת צולט לו ולזרען.

ובן ציריך לומר בזה שאמורו בפיר' (פרשה תהי, ט' ס') פנתה נטלת פנתנו והתקין מפני שאל התיר גדר יצחה, מוסב על זרעו של פנתה כהונת כהונת, וכו' ע'.

תחת אשר קנא לאלהו (כ"ה י"ג) פירש"י, אשר קנא לאלהו — בשבל אלהו. וניכרים הדברים שורות רשי' למאן בונה אוון בונת, יען ללולא כן אין מה לפשר הלשון אשר קנא לאלהו, דבלל מובן הדבר. ואפשר לומר דבא להוציא מובן פטוק אחר בו הילשון מה שאי אפשר ללבנו כאן, הילשון הפוטק בתהילים (ק"ז) ויקאו למושח כהונת ושם הבואר — שהביעו למשה (ע"י' ש' במפרשי), וכן פירש דכאנ דמובן אשר קנא לאלהו — בשבל אלהו. ונמצאו כלשון זה, וכן קנאתי ליצין קנא גדרלה — ג'כ' הבואר בשבל צוין.

שם איש ישראל המופח אשר הזכיה את המוריות (כ"ה י"ד) בראב"ע כאן מעיר בקדציו גמרץ, כי המלא «את» כאן הוא כמו עס', ע"ב וא' יירש דבריו.

וקרוב לומר, שכונה עמודה בדרביו האחדות האלהו, כי לפי ומובואר בסנהדרין (פ' ב') פנתה רשות להרցו את מורי רך בעת שהתם מזאו בשעת השטן, אבל אם חי' ומרי פורש לא ה'י רשות פנתה להרցו, ולהו דרוש עד להחותך ולברא את ההבדל שכן מלהות קחישות «אתה» ועט', כי «את» מורה על חנוך קל ורשות, כמו שדרשו בבריטם

(ל'ו ב') על הפסוק דפורה קדושים וערלהו את פריו (ימ' פ' א) את — לרבות הטפל לפנייה, והוא שומר לפניי, כמו העלים והפרחים וכדרכם. וביעזרובין (ר' ב') ורוח ביטים את כל בשרו (פ' מצורע, ט' טז') את לירוב הטפל לבשו וזה שערו ובכיק (מ' א' ב') דרשנו הלויין. שבפרשה משפטים (כ' א' ב') ולא יכול את בשרו (של שור הנתקל) דהמלה מאר מורה על טפל לעיקר. וכגンド ות המלה — עם מורה על דבק אמיין וחוק משני הצדדים. בעיקר אחד, ונחשב איזה מהם.

א) בஹשת ורא (כ' ב') שבו גם מה מהמו, ודרשו (בג' ב' ב') אם החמור — עט הנורמת לחמור. ואין טעם הדרשה לשנות את הקuriaן מן עט (בחיריך העיין) לעט (בפה העיין), משםadam כן לא הרי לו לומה אל תקראי עט אלא עט כדרך ההורשות, אך מידייקם. מדלא כתיב את החמור, הרי במשמעותו רק בקשר קל וטפל בחומרו, אבל מורה על השותות חוקת עם החמור, וזה עט הדומה לחמור.

ב) בראש פרשה וישלח (ל' ב' ז') בפסוק וארבע מאות איש עמו (עמ' עש'), ואמרו במדרש שם, עמו — בעמו (כמו עמו). מה הוא גבור או הגבורים, מה הוא רשות אף דם ורשות וכו'. ומדיקו זה מدلן כתיב וארבע מאות איש אהן, דהיינו במשמעותו שהם אלו רק בחבור רק חברו קל אבל מדבריב עמו מורה על קשר חזק מען בראש פרשה בשלה (יג' יט'), ורק משה את עצמות יוסף נפנו אמרו בתלמיד (מס' נויר, מ' ז' א') עמו במחיצתו, כלמה, פסונו ודבקו לו ולחציו שלן. דמייק, מדלא כתיב "אתר" רק עט' משמע דבק חוך עמו.

ג) בפרשנה בלך (כ' ב' כ' א') וילך בלאם עט שרי מואב, אמרו במדרש, שמה כמוהם, ומדיקין, מדרכיב "עט" ולא "את".

ה) בפרשנה ראה (ט' ז' טז') בין צבד עבר, כתיב כי טוב לו עפן ידרשו. (קדושין כ' ב' א') מיל מאכל, עמן במשותה, שחי' שות לך בכל צרכי החיים. ודייקו זה מדלא כתיב כי טוב לו אתה דה' המשמע רק השוואת טפהה וקללה, אך עט' השוואת חוקת.

ו) ובshall א' (כ' יט') בדבר שטול אל טאל אמר לו ומזה אמרות ובכינס עמי דישו (ברכות יב' ב') עמי — במחיצינו, טהור לו ודייקם כן מדלא כתיב את.

(ז) ובמודרש ט' לך מחלוקת נשחי' לוט טפל לאברם כתיב ואלו אותו לוט (פ' ג' ל' יב' ד') ולבודחו נשחי' גם לטלת צאן ובקר ואבליטים (שם יג' ח') ולא ה' עוד טפל לאברם כתיב וועל אברם וועל אברם וועל עמר' (שם, שם א').

והנה כאן בוגנין הפרשנה לפי הדין שבארנו מגמא, שה' לנחט רשות להחרגו את ומרי ריק בעת נשחי' מצאו בשעת חטא אל אם תהי זMRI פורש לא ת' רשות להחרגו — אם כן היה צריך לומר כאן אשר חוכה עט המדינית ולא את המדינית, דוח' משפט ריק על קידוב שטחי' — אכן אומר הרואה ע"ז, דכאן, כיוצא מן הכלל, צריך להבהיר המלה — את"ם כemo, עט'.

ההנין אף אם לא נתקין הרואה ע"ז לה, ביל' זאת גודל וחומר, שעשי דבריהם אחדים שלו נגלה ונתקבר העות גודלה ונתקברה במקורה ובעומק הרשות חוויל' במשמעות הלשון.

נשוא בית אב לא למטעוני (כ' יח' יד') פעם הדבר שיתו, המכוב למטעון אפשר לו מה, שבא בכתה לתגדיל חטא, כי כדוע בפרשנה ושלחן, כי שעון עצער מואד אל המescal של דינגן, כמו שאמר שט השוכונה עשה את אהובנו (ל' ז' כ' ה'), והי לו לומרי ללמדן אל דורך אמותיו בדרכי הגנויות, כמו שאמרו שם מעשה אבות סימן לבניתו, ולבסוף השחתה דרכו באפוא מגונה מאד.

ראש אומות בות אב במרין הווא (כ' ה' ט' יז') פירש'י, (הוא מ' מ') ראש אומות, אחד מהמשת מלכי מדין את או' ואות דרכו ואות צור וכו' (פ' מנות לא' ב'), והוא ה' השב ממלוכ שנאמר כובי' בות צור ואש אומות. ולפי שנוהג בז'ון להפקידו בתו מנאו שלישין, עכל'יל, לאו ונתקבר כי אם לביון ה' לו למונת אותו חמיש שול� אהוון, וע' שפ' ודרינו אינם בכווראים ברוחבה, וגם מה הבינו במנין שלישין.

ואננס כסמרק לדבר שמנין שלישי ה' הוא איינו מכובד מכה שמאנו בפרשנה תשא בפרשנת הקטרות (ל' ז' ז') קח לך טמים נטח ושותה ולחבנת טמים ולבודנה זכה. ההנה אמרו בכריות (ר' ב') שהhalbנה מין בשות גרעות ווריוח עט, והנה לפ' וזה ה' להפסוק למנתו באחרונה, אחר ולבודנה זכה ומגנו שלישין, הרי מבואר שמנין שלישי ה' גרעות, ואעפ' שלאל דעת טעם הדברה, אעפ' כו, כן ה' הוא, כן ושם, וע' מש'כ' שם. ועיין עד מש'כ' בזה בפרשנה משא שם לענין מה שבקובל אделען

לקרא שילשי למסורת את אחד האנתרופולוגים והוא עמי הפלורו דגלאין ס' א' ובוגרנו זו שם.

בגביותם אשר נפלו לפה על דבר פער (כ"ח י"ח) ולא וכר השיבת הראשונות מונחות אל בנות מואב (ס"ס בלק, כ"ח א'). ויתכן טעם השמתן וכירה זו עמי מה שאמרו בסנהדרין (ס"ס א''). דבלל העבריות, נשאדים מיסת לחבירו אשר למזויא זד כוות להמסית שיכל להתחזל לפחות "דברי ה רב ודברי ה תלמיד" דברי מי שומעין (כלומר דברי ה רב ודברי ה תלמיד טעם מפלין טענוו מון ודברי ה רב ודברי ה תלמיד דברי יי שומעין (בנטמן יתרה טעם הדבר), ולכנן לא חוויר כאן את עירית הונגה, מפני שיש בה פגעה וחונצלה להמסיתם, היא טענת דברי ה רב ודברי ה תלמיד. והור העיקר מהטב ע"ג, אשר בהז אין מקבלין טעה זו כמכוברת.

טעם הדבר שבחותה לעזין אין מקבלין טענת דברי ה רב ודברי ה תלמיד דברי יי שומעין, אפורה בגמרא, בסנהדרין שפ. משום דכתיב בזעירן זו לא תחסול לא חסלה עליו (פ' א'ות, י"ג ט). ואטמנ בזעירן צער, ואפשר לומר הסברא בז. בכינוי חזמות לעזין הוא מופר בעיקר, ולא שיק יי דברי ה רב, כיון דגלי אדעתו שאין לו רבי, ואם כן, אין מוקם לעונת ואין כאן החונצלה להמסית ותו טעם החוויה שאמרוה לא חמול ולא חכשה עליו, כמכוברת.

צרור את המודינום (כ"ח י"ז)

פרשאי צורר לשון הוות. עילם לאיביך (לשנוו) אותן. ונראה בזונוגן משות דאי לפנינו אי ליצאת עתה למלחתם שליהם. כי גזרך לומד בלשון צו מפונן לזה, צורח, בשורא חזדייק, כמו פקודה, נסתר, וכדומה, אבל צורה, בקמץ חזדייק, הוא לשון הזה. פלומר חמדיין,LOCOR תמייד את החובה לזרור אותן, והוא על דרכן חלון בפרשיה יתרה זכר את יוט השבת, ואמרו על זה במקילהו, זכרו — מגו לב למור חמדיין את יוט השבת, שאם גוזמן לך ביחסות חחן יפה חחא פומיין לשבת (ענין ביצה ט"ז), ומדליק או מסתיב וכורז קפמץ חייזין, (ולא בשראי) שטא מקה, והוא תפדי, בין טה, והוא כבוי חח מני, ומפני הלשונות אכול ושותם (ישעיה, פ"ב י"ג) חלק וכוכת (ירמיה ב' ד'), וזה.

ובני פלאו אליאם (כ"ז ח') בתלמוד מס' ב'ב' (קמג' ב') יstor, כי לאיש אחד הי' בן אחד ובת אחת, וכחוב בצוואהו, נכסיו לבני (גפקת תהמת הנרג'ן המורה לשון ריביט), וחקרו החקמים, אם דרך בני אדם לקרוא לבן אחד בשם ריביט (בניט), ואם כן יהיה כל נכסיו לבני או אם אין דרך בני אדם כן, מה שבכתב לשון ריביט, ליקון גם לבנה ושיק חלק גם לה, ומביא רבא ראי' מסוק שלפנינו ובני פלאו אליאם, עפ"ש שאן כאן רק בו אחת, אליאם, והי' גזריך לומר ובן פלאו, ובכל זאת כתיב ובני מתבאה, דאספר לקרוא גם לבן אחד בנים.

ורוב יוסף מוסיף להביא ראי' נדברי הימים א' (ב' ח') ובני איתון צורוין, וניכר, כי לא ניתן לרבר יוסף הראי' מהמסוק ובני פלאו אליאם שבמסוק זה, ממש אדם לא כן מה הכךיו להבא עד מדברי הימים ולא נסתפק בהראי' מסוק שבחרותה, וזה צרך טעם.

אבל מוסיף למותר, ודקהה לדיב' יוסף, מה ראי' מסוק ובני פלאו אליאם, כי הוו עגנוו והקירה בגמרא אם דרך בניין לקרוא לבן אחד בנים, ואצלנו הלא כלל גדול כי לשון תורה לחוד ולשון בניין רוחם לחוד" (ע"ג נח' ב' וחולין קל"ז ב'), ואם כן אין ראי' מלשון תורה (מסוק זה) לשון בני אדם.

אבל מסוק נדברי הימים הראי' מברחותה, וזה עפ"י מה שכתבו תוש' בפס' נדרים (ג"ה ב') לשון דיבוריו הימים הראי' מברחותה, וזה עפ"י מה שכתבו תוש'

וראווי להעייה, כי בתורה מצינו כמה וכמה פעמים שם בנין בלבד בשון ריביט המוראים רק על אחד, כמו בפ' וישראל (ל"ז לה') ויקומו כל בניין יכול בנוחות (של יעקב) לנתחם עפ"ש שלא ה' לי כי אם בת אחת (ע"י' בשת'י דרך רדרש), ובזה בפ' וגוש (מ"ז) וכן בונתיו, ועוד שם (ב"ז) ובני דן וחושים (ו"ז, בגמרא ב"ב שם), ובריש פרשה נשא (ר' כ"ז) על פי אהרן ובני מ晦יה עבדות בני הגושגין, ובמסוק הבה (ו"ז שם כסוף ל"ז) כתיב ומשמרותם ביד איתם רבנן בין אחרון הכהן, היר' דסתה בלשון אהרן ובוני טים באחד, באיתם, ועוד כתבה, ובכל זאת בחר לו רבר יוסף לראי' את המסוק דיבוריו הימים מטעם שוכרנוו דלשונם דומה ללשון בני אדם, כמכובאר בתוש'.

ורע, כי עפ"י חוווש זה לשון דיבוריו הימים דומה ללשון בני אדם אספר לפרש מה שסביר באפס' יומא (ב' א') שבעת ימים קודם שריפת הפרה (אדורתה) מפרישין את הכהן השורף את הפרה מביתו לשכת שעל פנוי הבירת. (לחכילת הטהרה). ומפרישם, מאי בירה רבי.

יוחנן אמר, מקום תי' בהר הבית ובירה טהרה וריש ליקיש אמרה כל המקדש קורי ביריה, שאמר (דיה"א, כט י"ט) לבונת הבית אשר אחורי היגיינו (זהו אלהשנו של דוד, וכיוון לבני הבית המקדש). ולכוארה קשה על רבינו יוחנן, למה נטה מזעך ריש לקיש דומסב על המקדש, אחריו שכחוב פירוש מסיתונו.

אל' לפ' המבואר כאן בשם התוטו, והלשון שבדבורי הימים מכון זה הוא לא לשון בני אדם, והוא יוזעך דלשון בני אדם לחוד ואיש אפרת למדון ממנו לשון המשנה, וכן אין ראי' ממש בירוח שבדרוי לשם בירוח שבמשנה.

ולעתת ריש לקיש ציריך למחר, מהאר שאן סתורה ממוקם אחר אפרת למדון גם לשון המשנה לשון בני אדם, ומילא מספר דברי חיברים.

ואני מהה עלי ריש לקיש שלא הביאו ראי' דכל המקדש קורי בירה מספיק המודעם באותה פרשה (פסוק א'). ויאמר זו' וזה מלך לכל הקהלה שלחה בני חבר או אלהים (לבנות בית המקדש) כי לא לאוט הבירה כי לה' אליהם ולבד שפוסק זה מוקדם בפרשת עד יותר מבורר בגדר שום זה (בירוח) מוסב על כל המקדש. זצ'ע.

וכן פרשנו עפ'יו זה בחולין קיט ב' ברשי' ובתו' שהביאו ראי' דצלוי נקרא גמי בישול, והראוי מדיח'יב' (לייה יג') יובשלו הפסה. הענינה להם לא הביאו מן התורה פרשה ראה (ט'ז) שם מוכח את הפסה בערב ובשלהם ואכלתם. עצמי' שמצוות הפסה רק בלילה, ובאוורו, ודריצים לתבאי ראי' דגמ' בלשון בני אדם נקרו צלי' בישול, ומ' ראי' ראי' משם דיכודו, לשון תורה לחוד לשון בני אדם לחוד (חולין קלין ב'). מה שאינו כן מלשון דה'ו, שהוא דומה לשון בני אדם, מתברר, דגמ' בלשון בני נקרא צלי' בישול.

אללה משפטות מנשה (כ"ו ל"ד)
ובסיכון פסוק לי' מונה משפטות אפרתים, אבל לעמלה בגין הפקודים בפרשת במדבר (אי ל"ג) מונה של אפרת מתחלה, ואח'ב של מנשה
(אי ל"ה).

ואפשר לומר בטעם הדבר, דבשני הפקודות מקדים למנות את זה שפטור נפשותיו מרובות, ובפרשת במדבר ח' מסוך אפרת יותר משעל משגה (נאפרת אכבעט אלף וחמש מאות), ובמנשה שנין ושליטט אלף ומאתים). וכך בפרשה זו של מנשה יתר (שנים והמשים אלף

ושבע מאות) ובאפשרים מחותה (שנים וחלשים אלף וחמש מאות) וחמש
קידמות לתורוב.

אללה פקודי בני ישראאל (כ"ו ג"א)

בענין המסתוריט שבספרה כאן צורנו להעלה בפרשנה במדבר (אי מ"ז)
טליה גוזלה, אשר בסופר כל שנס נגמרו המסתוריט בסופר מאות
שלמות בלא עשריות ובלא יודיות (זולמת באחד, בפסוק ז') נגמר כאן
בסופר שלשים. ושם בפרשנה במדבר בארכנו ויישבנו ענין זה במישרים,
וילאים הדברים להצטרכו לאן.

כי אמר ה' להם מוות יموתו במדבר (כ"ו ס"ה)

הלשון אמר' והוא מבון גוירה, אשר גור ה' עליהם (ראה בספרו באור
מלת 'להם'). שכן מתברר בפ' שליח ('יד ל"ה') דברתי במדבר
זהו יתומו ושם יתומו, ותרומות אונקלוס — אנא ה' גוריות, וכן באスター
(י' פ"ז) הריצים יצאו דוחוטים בבדוח המלח, ותרגומו — בגירות מלכא
ובמלכא א' (ביב כ"ב) זה דב' עלי', אורוגמו זה' גור עלי', ועוד
כהנגה ולגונין זה אין לוילוק בין הפליטים אמרה ובוור.

והלשון יתומו (אשר אמר ה' להם) מתברר כדום ומכמו בפרשנה
וירא (כ' ג"ז) אמר' לי אחור האה — תחת אמר' עלי', ובפ' חולדה (כ"ז
'ז) ורשאלו אנשי המקט להאשות חחת על אשונו (מי מחייא). ובפרשנה
בshall ('יד ג') ואומר: פְּרָעָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל גַּבְּרִים הַם בְּמִדְבָּר,
ואמר עליהם. על אדרת ישראל, ובבדור שופטים (ט' י"ד) פן יאמרו
לי אשוח' החגתו — תחתן יאמרו עלי', וכן יתפרש בפרשנה לך' (ג' פ') ולישמעאל שמעתקין — מחתה ועל ישמעאל (ועל אדרת ישמעאל)
יעוד כהנתה.

ולל זה הוא מטעם שכחוב וריש' בפרשנה ויזא (ל' ל"ה) כי מדריך
היעין להשפט לפצעים (اكتח מאותיות אה"ע, מפני קלות הברחון
נכחד). ועיין פוד מענין זה לפנינו להלן בפרשנה תצא בפסקוק לא יבא
בפסקוק בקהל ה' בארנו עפי' כל זה (מהשפטת העין') כמה פסקוקים.

אבלינו מות במדבר והוא לא חור בטור העדרה הנזעריות על ה' בערת
קרח' כי בחטאו מות ובונם לא היו לו' (כ"ז ג')
הלוינו ארוך מאד, וגם כי לפי מה שאמרו חז'יל' וחכמינו היו בנות
צלאח' (ביב קרייט ב') בודאי לא היה לנו' לדברך יתר' כי אם
היתה בונתן רק להודיע של האבינו בעדרה קרח' כי היה לנו' לדברך

קרחה זכרו כי בנסיבות מ"ה ורומו בתחום הידוע מקשיטה עצים, שאנו נורוגם (ואמרנו בלשון כבוד — מ"ה) ולא ה' יכול להיות בעדרת קרחה שותה ה' אוורחות בסיס שמתארה מוסד העניים בתרום.

וגם שותה ה' אוורחות בסיס שמתארה מוסד העניים תהי' עבירה, שכןו למות דאלו היה לו בנים ה' אפסר שבונחים תהי' ניצול מן החטא, מכיוון שאמרם בברא מכה אבא" (סנהדרין קיד"א), וזה מעין אוירות זכות לה, כי הרשות הוטstein גנוליט בוכות הבניין, וכונת אלחנן זכרים לא היה לו אז — בשעת חטא.

ויקרב משה את משפטן לפני ה' (ב"ז ח') למעלה בפרשת הבהירן, בשאלתם של אנשים טמאים על דבר פטת שני כתוב שמשה השיב להם, עמדו ואשמעה מה יוציא ה' לכלם (ט' ח'). וכך ואנו לא הגד משא כלום בתשובה לבריהון, כי ייחנו לפצתה ח'. ואולי ה' הוא עלי' המשנת דארוטן (ט' ג' ב') ואძללו שטים ושלש מליטם אשון מוכרים חן בכלל אל חרבת ולכך לא השיב להן, ורק אקריב משפטן לפני ה', וכן בטח תבינו זה.

ויקרב משה את משפטן לפני ה' (ב"ז ח') רשי' מביא מתייל שנותרלה פגנו הלהקה זו בענש על שונט עטרת לעצמה באמרו להודיעים שקבב' חזובר אשר יקשת מכם תקריבון אליו' (ר"ט דבריהם, א' י"ז). עכ"ל.

ומעין עונש כהו נמצאו במדורשים שנגען שמואל הנביא על שונט עטרת לעצמו ואמר לשאול, אנכי הרוחם" (הנבייא) (שמואל א', ט' י"ט), ועל ה' אמר לו הקב"ה, חיך שאגי מושיעך שאין אתה רואת וזה הרואה לך, בה בעית שלחו למשות את אחד מבני יש' למלה, חלה רואת את אליאב בן יש' ואמר, אד' (嘲) גנד ה' משיחו (שם, ט' ז'). כלומר, אך ה' הוא רואית החיים מלה, ועל ה' אמר לו ח' אל חבט אל מראהה כי מסתיחסו, ובזה ביטל נבואתו כי לא לאים להחטף בעצמו על גודולתו ותוכמתו.

ויקרב משה את משפטן לפני ה' (ב"ז ח') ה' המכabaנו במאמר הקדם בטעם תגשו את משפטן לפני ה' מפני שנותרלה ממנה הכלבה, ובאה לו העלמה זו בחור עונש, עי' יש'. גם אפשר לומר טעם על הקיריבו משפט זה לפני ה', בלבד בטעם

ஹוא לא ח' בעדת קרת, ונענין עדת קרת הלא ידוע, ומ"ה תלון לפרש להאריך שעתת קרת ה' הימנה מהונועדים על ה' וגם הלשון ובנים לא היו לו איןנו מבואר, דהיינו תלון לומר ובנים אין לה דחאה על זה הבא עתה, ומה נ"מ מבואר, דהיינו תלון לדרוש, ויתכן, דמספק דיקרים אלה ראו חוויל (ביב' ק"ח ב') לבכו לדרוש, שצוי לומר, שלא רק מתהויקת קרת, אך גם בלארי המיריות שהו במדבר לא لكم אביהון חקל, ועל דרכ' אסמכה, דרשו הלשון והו לא חי בוחור העדרה, שכובנו בוה לענין המרגלים, ודכתה שם עד מותי של ר' ה' בוחור העדרה, כובנו בוה לענין המרגלים, וט' א' והוא גםם כמחאננים רע באוני ה', וזה קרוב לשלוח נשבדים על ה' והוא שוכן אמור בעדרת קרת.

ולפי זה צריך לומר, דבכתולת המלה "בעדרת" (קרת) חסר ר' ה' החבורה, ושעור הלשון — והוא לא ה' בתקון העוזה (ברמג'לט), בתנועדים על ה' (במתאנונים) ובעדת קרת, והסrown ר' ה' החבורה הוא חזון נפרץ במקרא, כמו בישעיה (ל"ח י"ד) כסוס עגור — חחת כסוס עגור (כמו בירמיה, ז' ז') וומר וסוס וגנור). ובבחוק (ג' י"ד) שמש ר' ייח' — תחת ר' ר' ר' והבנוהם (ב' ט' ב') אריה ליבא — תחת ר' ר' ר' ושור תנונה. ומ"ה

נ"מ בז' ועוד ציריך באדור בעקידר דבריו, כי ה' דבר ידוע הוא, כי מדריך הבנים (במיוחד הבנות) בהרצותם דבר המושך אתיריו את ורנן אכילהם, חמיהם, וויתר מות — במתמט. דרכם להוציאים בכוכב ולשבחים בירין מלילות ומדות שחייה להן. ולפעמים יישו להם גס להארוי מעס, כי נ' טעב הבנים והבנות, וכאו לא שבחו את אביהון בשום מעלה ומודה חיובית כי אם בשלילה בגין מונעת השתחנות במרידות בוח ובועה, והאם לא מצאו בו כל מידה ומעלה לשבח אותו בהן.

אד' כל זה, כל מה שהערכנו בז' יתפרק בנקל עפ' שקבלו חול' (שבת צ' ב') דצלפהוד (אביג'ון) הוא ה' הוא המקשש עצם ביטם השבעת וכידיעות, נורוג על זה, כמיבוראר בסוף פרשה שלח, וחוזל (קדושון) מ' ב') אמרו, איילו' דזיך גמור ומרד באחרונות, איביך את הרשותונ, כל

כיוויתו שחיי לו עד אן. לפיו זה באמת לא ח' תלון לבנותיו מה לספר בשחווי החוביים, אחורי כי את כולם אבד, ולכן מצאו לכון לשבחו במנעת הטעאות בחטאיהם שלא השתחנות דבוחה לא שיריך איבוד, ולהכחחה שלא ה' בזעט

שנעלמה ממנה הלהכה זו, אך עוד מטעם אחר, והוא עפ"י מת שאמור בכמויות (קיה ב'). שלס סובט הנאה הבאה לויין מבעל הדין, ואפליל רק שחדר דברים אסור לו להדרין לדון אותו הדין (ועזין בחוז"מ סי' ט"ו עפ"ק א'). וכן כי אפשר לחשב, שהחזרו אותו ברבריזן אמרו על אביהם י"ו, והוא לא היה בעדר קרח, ופירוש בפרשת קרת תימת נפשו של משה מרה מאוד על כל מי שהשתתק במריבת זו, והסביר שבזה יסבירו לו קורת רוח, ומפני הלשון בפה נוף (משל' י"א ט') גם זה מעין שחדר דברם, שכן סילק עצמו ממי הרין, והקריבו לפניו ח' משש סמא יהי דצחו קרובת לותונן.

ושפיע זו יש לבני גמרא כנובות שפ': לא רק חק שחד ואפליל שחד דברם, ומפרש, הילוי דמי שחד דברם, כי הא דשלאול עבר במפריז (מן פסינח לעבור הנהר) ואחא' בבראו וויב לא דידי (לסיינו לעבר). אבר לו שמואל, מאכ עבידתנן, אבר לה דנא אית לי גבר, אמר לנו פסלאן לך לדייא, משות דאספר שייח' נושא לוכווע על הסובה שעשה לו בסוציאו לעבור נהנה. ועוד חוכאו שם כמה מעשים קרובים יותר. ואעפ"י שלשון חז"ל בעזנן וזה שחד דברם, דמשמע דברים בפת' ניב שפטים. אך סבירא להה דלשי"כ מעשים. שיש בהם יותר מוחשית מאשר דברים בפה.

וגם יש לומר, דשם דברים כלל לא רק נוב שחתים, אך גם מעשים מוחשיים. וכך בפרשנה מכות כל בבר אשר ייכ באש, ובפרשנה דברים (ב' ז) לא חוסת דבר, ובמלכים ב' (ד' מ"ז) לא היה דבר רע בסירה, ובורות (ג' י"ח) עד אשר מעדין איך יכול דבר, וכן בבר טמא (פ' צ"ז י' ב') דבר מר (מלחים ס"ד ז) ווועד תנונת.

אבל לפי שבראנו אפשר לפארש כונת הנגרור ואפליל שחד דברים — דברים ממש. דברו בפה, ניב שחתים, ובען ענינו של בגות צלחתן, מבואר ומכלש"כ מעשים, מכובאר בגמרא.

נתן תנן להם אחוזות נחהה בתוך אויח' אפייהם (כ"ז ז') לפי חוק הלשון ח' ציריך לממר נמן תמן לחן בתוך אויח' אביהם, בסיטם נקבת, ולא לתה, אביהם. אך אפשר לומר עפ"י הכלוב בסוף פרשה וישלח (לי' י"ד) ואלה בני אלילבמה בת ענה בת צבען, וכמובא ברשות מה ששות ענה והא שם נקבת, כי שנאמר עלייה בת צבען. אבל להלן שם פוקק ל"ד כתיבת הוא ענה, ולא היא. ועל זה כתבו התוס' בכב' (קס"ז ב'), דעת בן כתיב הוא ענה. בלשון וכור, לרמזו שרישה מאביה חלק נורא, ככל,

ובן אין לו והעברתם את נחלתו לברתו (כ"ז ז') מות שללא מותה התורה. בדמי' ירושה בהרשות הבן מאביה, ולומר, איש כי יימות והעברתם את נחלתו לבנו — פשטות חזא, משות ודרישות הבן באהו כמו בטבע העולם. וכן שכתובת, תחת אבותיך יתיז בנטץ (חאליפ, מה' י"ז), ועל דבר הבא בטבע לא שירק ציו. עוד נבר או זה ביתר באור כאמור הבא.

ובן אין לו והעברתם את נחלתו לברתו (כ"ז ז') ריבים חוקרים לטעם הדבר שאין הבת ירושת יהוד עם הבן, אחריו שתיים באם מבנה, ולא נבר או טעם יתיז ונוח לקבל. ועל דעתנו נראה טעם הדבר, אין כי אם געפיק חקר בסדר תהי העולם. נראה, כי הבנות, אף כי במליל ישר לא מירש מאביה, אבל בדרך סבובי לא תפסיד חלהה, יען כי מירוחת היא בות שבעליה ירוש מאביו שלו, ומה שהבן מירוחת אביו הוא מפסיד ירושת מהותנה יען שגייסי, ايי אשטו ירושה, וטמא בית שכיר נגד הפסד, ובן הפסד בגין שכיר.

ומה שמצויאים ביחס הבית השכר נגד הפסד באומן זה, ולא שתיריש יהוד עס איתה מאביהם. הטעם פשוט מובן, משות מדריך העולם, שהבנות הולכות מבית באיזו לגור ביבית בעליין, וכמובא ברורה (ט' וישלח ז' כ"א), את בעוטם נקמת לון לנו לנשיות ואות בנותינו יתינן להם, ובפסור שופטים (יב' ט') ושלשים בננות של שולחן החוצה (כלומר, השיא אותו לאנסטסיה ולהלו להן לבעליהם) ושלשים בנותה תחאי באיזו מן החוץ (כלומר, שלולו מבית באיזו לגור בגין עס פבליתן). ובידנית (כ"ט ז') קhor לבניים נשים ואות בנותינו תנול לאונאים.

... וכות הבנות בגידולן צמודות לעובב את בית אביהם, וכמובא ברדורש איך'ה (א' ג') אכן חתימי ירושלים, שבא למדינה אחת ויינטנו לסתור והביא אל השולחן תרגונת פטומה והו יושבים בסעודת בעל הבית ואשתו ושני בניו ושתי בנותיו האורת, וכיבד בע"ב את האורת להיות הוא המחלק את החריגות לפי ראות עיני. ותקח האורת את ראש החריגות רותן לפני פנוי בעל הבית, ואת המעלים לפי בעלת הבית ואת שני היריכם לפני שני הבנים ואת הנקנים לשתי בנותו, ואת החק לחק לעצמו, ובסור נשאל על סוד הולקה זו וחדר באיזו זה: חריש בעל הבית שהוא רדא השם רדא המשפחתי, המיעים — כגון בעלה תביה,ermen ממעיה יצאו בניה (הוא על דרך הלשון בדורות (א' י"א) אמרה צערת, וכור, לרמזו שרישה מאביה חלק נורא, ככל,

בית אביהם, והכouples — בוגד הכהנות. מפני שהן עמודות לעז' מבית אביהם בבית בעליהו והגדי לך לה, מפני שהגדי דומה לספינה. והוא בספינה בא ובسفינה ילו', ע.ב. והרי סבואר, דתנות הכהנות לפוזב את בית אביהם, ולהיפר — הבנש מעמידם את בית אביהם.

וכה הכהנות בגודלו שמודות לכת מabit אביהם הכהנים נשארים על מקומם, על נחלתו אביהם, לוחק ולבדזרה, ועסוקין בשינוי של עולם, בחזור ובקביניו עולם תחת אביהם.

ואשר על כן אמרו במדרש רבי מנחומה (פרשה בראשית), למת נקרא שם של זכר בר', מפני שהוא בוגת את העולם (זה הוא, מפני כי לרשך שם "בנה" שתי הוראות, האחת — בן תולדי, והשניית מענן בנין, כמו ויהי בוגת עיר (פרשה בראשית). אבל הנשים עשוות במלאת הבית, ואם כן, פטול החיים בסדר העולם המשיך אחריו צורות קופה ונחלת יצאה ונמשך מאבות לבנים וכרים.

ובויתר רצוי' סברא זו עפי' הידוע, כי בימי היהו ישראל בארץ, היו עם חי על ארמותו, וסדר מתינו היה האדמה, נחלת שדה וכרם, וזה כי כל קניין וענין, שערס וווערבן נשארו הביבים ונטלים של ארמותם לגביה ולבתרה, ודווקא לת שבא בוגת השם ירושה בכינוי נחלות,

אותו נחלת, ובכל הפסחה כה, עין שיחד טיב ירושה נהרכו בחלות, ובוון האגות, שאבוזו ישראל תקומות הארץ, לא נחללה ולא שודת לא כל מאומה מיסודי החילום. גנוזהו השמර והקונן ליסוד מתח הנחלות, וגום בויה ירחון לבנים וכרים, כמו שמורתו של אי ישנה אDEM מאוננת אבויו (רבינו ט' ב'). וכן נבנין מרובה בבל.

ואחריו כל אלה, גם אחורי יתרוני וכותי הבנים בירושה — הנה בדור סבורוי לא הפסידה הכהנות מאבון חלקו בנחלת אביהם, כי היהיק הוה יתמלא לנו עפי' רישקת בליתן מאובותיהם הם, כפי' שנתמכה. והותה דרכית דרכ' ניעם, דרכ' וושר.

וחיתה לבני ישראל לתקת משפט באשר צוה ח' את משה (כ"ז י"א)

הנה כל לשון זה הוא המשפט וסיטם דברי ח' למשה בענין נחלות, ולפי זה ח' צוריך לומר כאשר צוחק. אם בוגת לשון זה הוא שמשה דבר אללה הדרבים לישראל, ח' צוריך לומר אשר צוחה י' אוון. אך הבואר הוא, כי כן דרך בני אדם לדבר על עצם בלשון נסתה כי כן הוא דרך הכבוי, ועל כן גם בלשון המקרא כן.

וכה מגיינו לשונות פלאות, בפרשנה בראשית (ר' ע"ג) ואמר למך לגשי עדת וצלח שמעו קולי נשוי למך האונה אמרתי — תחת נשא, ובפרשנה וורה (יט' כ"ד) וה' המזכיר אש וגערות מטה ח' — תחת מהו (או מן השם).).

ובפרשנה וויחי (מט' א') וקרא יעקב אל בניו ואמר הקבוץ ושמעו בנו יעקב ושמו אל ישראל אביכם — תחת הקבוץ ושמו בני רשמי אלל.

בריש פרשה יתרו, אני חותנן יתרו בא אליך — תחת אני בא אליך (ועי' ברמבב'ו, ז'כ'ע). ובשモאל א' (יב' י"א) ואמר שמואל... וישלח ח' את ירבעל ואת

בריש וחתן יsoftmax ואת שמואל — תחת ואות. ובריש וויאקאל (א' א'-א) ואני בתקון גונלה היה היה דבר ח' אל יחויאקל בו כובי ותהי עלי שם יד ח' — תחת היה היה דבר ח' אל ותהי עלי יד ח').

וברבניאל (ט' י"ז), מטה שמע אלחינו והאר פניך על פרקדש השם למן ח' — תחת למגן עוד כאלה, ועין וגנומה שנחרדרין (ליב' ב'). ויתכו שכו' הווא מדיך הכהן, ומם בפסוק שליטניין כן הוא.

ומגעני כבוד בלשון מגיינו גם בתמורה אחריה, והוינו לדבר בלשון רבים, תחת אני — אנחנו. כמו עשה דוד (פ' בראשית, א' כ"י), אהבה גרדת ונבלח שם שפטם (פ' נח, י"א ז'). וכן שם נגלו אללו האלהים (פ' וויאת לה' ז'). אלהים קרובים (פ' ואחותה, ד' ז'). אלהים קדושים (ירושע, כ"ד י"ט) האלהים האדרירים (שמואל א', ד' ח'), וכן דרכ' המלכים והשרים לרובה, בלשון רביט. וכך אמר לע יעקב, מלא שבוט ואת ובתנה לך אם ואת — תחת ואותה ווי'יש בריש', ולפנינו שם זוחהיל דרגיל הלשון איך אנו נאמר, אונן גמי תניא.

וכן ייבאך עפי' זה מה שאמר אברם לנעריו בשעת העשרה הנשאות ונשבתה אליכם, עפי' שרי' בטוח בהעלאת יצחק לרברן, והי לו לומר יאשובה, אך לפיו המבירו יונח לשון ריבט גם על ייחד בעת שדברים אנסים מכובדים.

כאשר מריותם פי' במדבר צין (כ"ז י"ד) הלשון, בכ"ש, אינו מבואר לבאנו ואינו דבוק, וקורוב לומר עפי' מט שכחן חראב' בחלהט (כ' י'). דלעפיטם בא היכ' תחת ביה' (באותיות כליט' השמושיות, שמהללות), וויש שם הלשון השיתמו כתבורה אש, כמו בתגונ. וכן כתוב רשי' באיכה (ד' ב') על הלשון במו' כמו כת'

תלכו אם הוא חרי משתער עט איש בשוק בודאי חרי גוכח בו לבתת כי הוא שדר נגאנן בכל דרכיו העגוני ופכו לו ללבו ולכון מטאו חזיל את שם ויש לPsiש מפנוי צינור המיהוד להכיר בחולונם של דעתם נאמנת רוחם של בני אודם, ולא כן שאר חמיטים שאין יכולות לתהיות בטוחים לבטח בזאת.

זה רצחה משא להגדיד כאן לפניו, ואמרתו אין מנהיג העדה ברהאי צריך להיות ישר ונאמן בכל דרכיו ובכל עניינו כי יהוגם ברוך ישורת נבאות ולא טסה דרכו הוא, ואחריו יטה עצברור. (ובמ"ש בדורר פ' ויקרא) כיון דריש עט אוזיל בחוויכא כל עט אוזיל בתורי — אבל זה אין לאיש כשרון להכיר בדעות בני אדם, אם הם היהימין או להשלמייל, ומרי רואוי להיות פרנס על הגבור ומנהיגים ורק אתה ח' אשר הנך יוציא רוחות נל' בשער אתה תרע בטה מי הדרוי לורה, וכממש' (רומיות ג') וגוטהי לכם רוחעים כלבי ורוו אקסם דעתה והשכל, וכל זה כלל משה בלשון יפרק ת' האלי' הרוחות לכל בשער אש על תעודה במלומה אתה הבוחר והזאת.

ונחת מתחודר עליו (כ"ז ב')

בחלמוד ב'ב' (עמ' א') אמרת מתחודר, ולא כל תחדר, ומדייק מdale' כתיב ונתת הדוד והם מורה על החלק תדרה, וכמו שאמרו בגותא (ט' א') דבל' מס' (קאוורו — מ...). למעט.

בפרש בוגרא עניין הטעות כאן מתחודר ולא כל תחדר, כי זקנים שבאותו הזמן אמרה פנו, משח בפני חמה ופני יהושע בפני לבנה (ענין התארות היא אציגית, אור עלייו), וקרוב לו מה, כי יסוד המשל מחמה לבנה הוא עמי' היודע, כי להלבה עצמה אין אור מחדה, וזה שמאירת הווא חלק מן אור השמש שהיה מפלגה, ושללו הוא למשה שתי לו אור עצמי, אבל אודן של יהושע ת' ריק מה שקיבל ממשה.

ומבוואר עוד שם בגרא, כי יחד עם מה שאמור הוקנים פנוי מטה כבושא אמי לאוותה כלימתו, ופיישתי' שהברושה וכלהמה היא של ה' יי' יכול יהושע לעזיז למכחו של משה, אעפ' עשו' טה' במקומו, אבל זה קשתה, שהרי דבר ידו' הווא, שלא סק' עד ביאו במשה, והוא אוד מיחור בתפקיד המעלות, ואין שני לה, ומה שיק' לבוגות על זה שלא הגיע לערכו בשט כבושא וכלימתה.

ויתכן לפוש, מושם דבראמת לא החסיר משה ממן כל דבר אצילו, גם אם ח' אמר אלין וסמכתה את ידע עלי, רק אתה (למעלה פסוק

ועוד כהנת. וכן פאן, נאשור — החתם באשר, והוא ב"ה הסבה באשר מריחם — יין כי טריחם וע"ז בסנהדרין קיב' א' זדרשו. בית' כמו כ"ז).

יפקוד ח' אלהי הרוחות לכל בשער אש על העדרה (כ"ז ט' ז') בתהאר זה, אלתי הדרותה, מטייר משה את ח' בענין קרת, כמו שאמר שם, אל אלהי הרוחות לכל בשער האיש אחד יחתט ועל כל העדה הקצוף (קרח ט' ז' ז'') ושם בארונו יחס מואר זה להענין שם, וכגן לא נחabar יחס מואר זה למניין איש על העדרה.

ואפשר לפרש עפ' מה שברנו בפה שמסופר בפס' יומא (ט' ב') כי האיש שחי' ריש לקיש בדבר עמו בשוק היו גוננים לו עסאך (הלואה) באלא עדים, מפני שישי בטוחים, כי אחרי שיש ריש בדבר עמו תוא בבח כשר ונאמן רוח ולא יעלח על דעתו לכטר בטלאות ובכון אין ציריך עדים לזה.

חיזיקון, למת תפeso בהן דוקא את שם ריש לקיש, בעוד שבודאי כל התנאים ואמוראים לא היו משתעים בשוק אלא עם אנשים טירם וחטאים, אשר בן דרך המכטם שלטלים לא היו יושבים בסנהדרין (כ"ג א'). נקי הדעת שבירושלים לא היו יושבים בסנהדרה אלא אם כן יוציאים מישיב מהם ועד היריות בהם זה, ולפעמים הם מעתים שעם אש בשוק בודאי היו יודעים מי הוא, ואם ח' חשה לחם במת שהוא, בודאי היו מתרחקים ממנו ולא השענו עמו ועוד בשוק, במקום פרהסיא, ואם כן צוריך להבין מה דוא' לאין בונה את ריש לקיש דוקא. ובarrant משלום דעפ' "שאוד מכר את זולתו בתהאנתו יישותו — עג'ז' כו איננו יכול להיות בטוח ונאמן בו בעלי כל גנדוד פקס וחותה יי'ון כי יש אנשים שאין חוטס ברכם, ביחסם ירבוח יושר ואמנון וברקכט און זומנה, ועל דרך הלשון בירימת (ט') למדו לשזבם לדבנה שקי' ושם (פסוק ז') בפיו שלום את רעהו ידרב ובקרבו ישים ארבע ועוד כמה פסקות באלה, ועל כן אמרו אין אדים יודע מה כלב חבירו (סנהדרין ל'ח א').

אבל ריש לקיש, כפי שידוע בקורות תהי', כי ימים רבים חבר לחברות לטסים, נוכלים ואנשי רעע, וה' ידוע ומוכר בכל נכללים ומומיותיהם, עד שרבי יהונתן קרא פלי' ליטוי' לסתאה בלטוטומי' ידע', והודתו לא, לרבי יהונתן שב אל דרך תורה ועשה גברוא רבתה (עין מהו בכ' פ' א' ובגיטין פ' א' ובתוס' טם). ולפי זה ה' בקי' בטבעי בני אדם ומכיר ברטעת ותרומות הפנימיות ביחס עם צביעותם המושתרת, אותן לא יכול להאותת בבדורי אונאה מבחן.

(יח) בכל זאת הוא נגה בו טובת עין וספַר אוחז בשתי ידיו, *במשיכ' ג'*
ס' ב' ברכות, וגם כתיב ברי לא ימיש מטור וגאול (של משה, 'ב' המשא
ל' ג' י"א) — ואחריו כל זה לא הי' יכול להגשים לערכו של משה, ויש
בזה ברושה וככליהם.

וזמנם יש להעיר מה שטלטו מאמר זו, טני משא כביני החמה ופנוי
ירושע כבוני לבוגה, בהזקונים שבדור, והכל רואים את ההבדל שבין אor
חמה ובין אor הלבנה, ואסן בין היר כולם כצעיר, והכל רואים את אוור השם על טני
משה ואת אוור הלבנה על פני יהושע. והיו כולם מרגיזים בשדר
הבושה והכלימה בזה, ואסן לנו מדורש הגמורא את האמור הזה ותוואותו
אי' לאוותה בשושה ואורי לאוותה ב'לימתה', ומשם, הדעריזים לא
השתכו במאמר זה, אבל הי' לו לומר 'חווי נבי אוור הדר אווריות
אי' לאוותה בשושה או' לאוותה ב'לימתה', ולשון זו هي' כולל את כולם.
כוכנים עצירים.

אך חבא אוור אוור, ובאמת העזרית שבאוותה חזר לא הי' נולדים
להתאנון ולומר אויר לאוותה בשושה, יען כי יהושע הי' צער ממש (לפי
סדר עולמי), בערך חמשים שנין, ואסן כן, החשוב עוד אפשר כי לכשייגע
לשונות משה ייעש ערכו גם הוא שייאירו פניו כבוני חמה, ומה יש להתאנון
על דבר שרט היגי'ו ונגן.

אבל הוקנים שבאותו הדר שחיי מילרים את משה בעודנו צעריה,
וגם או הי' פניו מארירים כבוני חמה, ולכן רק הם הי' יכולים להתאנון
על שלא הגיעו מדרגת יהושע למדרגות משה.

ונחת מהורד עליו (כ"ז כ')
בתלמידי חגיון (ט"ז א') אמרו והסתכל בנשיא עיניו בחות, שנאמר,
ונחת מהורד עלי, ע.ב. ולא נתברר שטם הראי.
ואפשר לומר עפ"י המבואר במאמר הקודם, טני משה כבוני חמת,
וידעו, דהומסתכל באור החמה עיניו בחות, משומ שחתת לסבול חוק
קרני האור.

אבל עם כל זה צריך באור איטה מרומו זה בפסוק זה, ורקוב לומר
כי במרוא לאחור מלים, שנאמר ונחת מהורד עלי' חסורת המלך מקורת
'גוגו' (אגומר), וכוכנה שהראי' היה מן המשן הפסול, מען ישמעו
כל ישראל, ובאמת להכרת מראה יקבל חפעל ראי' ולא שמייצה, כי
צורך לומר לען ירא, אך מפני שראי' בנשיא מביא לכחות

יעים והוליף הכותב את הפעל ראי' בשמייתו. לשון התורה מראן
(ראה משלgi, י"ב יח' וכבותות ק"ג א').
ונראה צו, כי במלוחו שני בוגמיאו את הלשון ראי' להלן הסתכלות
כמו שטרמו המט תכל' בנסיא, עין שסתכלות מורה על הבטה בזוקום,
(וא"י מורה על הבטה שטחית), וכטביך והו עיניך רוואות את מוויד'
(ישיעת ל' כ'), ומתבאר בhoriot (י"ב א') דוח מצהו, ומתבאר ואסורת
רכ' הסתכלות.

וכי הסתכלות מורה על הבטה עפוקה זו מוכחה גם ממה שאמר
ב מגילה (כ"ח א') אוור להסתכל בפני אדם ראש, ומביא ראי' כמה שאמר
אלישע ליהוות לויל פני יהושע גני נשא אס אביס אליך ואם אראה
(מללון ב' י"ד). הרי דמגיא ראי' על הסתכלות מלשון ראי'ה, וחלא
לפי זה ציריך לומר אסור לראות.

ואפשר לומר עפ"י המ"ר איך ריש' פרשה ח' בפסוק (א) הביטות
ורואה או רופתני דגביה ראי' הי' הברה יזרח מוחה ועתוקה, וככאן אמר
אם אביס ואם רואת מתבאר, להבהיר כיצד עם ראי'ה משקל אותו עפ'ך
סתכלות.

ועזין בסמ"ע לחדרם סימן ק"ד סעיף י"ד, שלא חזר מכל מה
שהערנו בו, בעוד שבענין שחקר שם דרוש כל אלו התערות.

ונחת מהורד עליו (כ"ז כ')

ראי' במאמרים הקודמים.

ועל דרכ' הפשט אפשר לפרש הלשון ונחת מהורד עליו על דוד
חכוב בדהיא (כ"ט כ"ה) וניגל כ' את שלמה ויון צלו הוד מלכitos.
שבאוור נון ה' בלכ' כלום שייכבדרו בכבוד מלכים, וניגל זו בדוניאל
(יא' כ"א) ותמד כל' כנו נבואה ולא נתנו עלי' הוד מלכitos, וכן
הכתה ונחת מהורד עליו שתוכבדו אומה בהוד בכבוד ואחריך ייכבדו
כל העם.

עוד נראה לפרש על דרכ' הפשט את הלשון ונחת מהורד עליו
שהוא מזוכן היל ושבה, והוא מלשון ומשיריה האהנו (ההלים כ"ה).
ושם ('מ'ה) עימים יהודיך ועה, והוא עפ"י מש"כ הרכבת' דמצוה להלל
ולשבה את החכם, ובפ"ט ה"ה מיסת'ה כתוב, נבאי השער ל' נביא
אחר שהלא נבאי אמרת הורי הוא בחוקם נבאי ואין וזה השני ציריך קחירות.
וזהו הכוונה בלשון ונחת מהורד עליו שתוכלנו ותשבחנו במעלות
שיש ב'. ולפ"ז מודיע' חלשו לפען ישמעו (באלשך למ'ה שדייקנו
דתוול' לומר לפען ימען יראי').

אות קרבני לחמי (כ"ח ב') לשון זה הוא ייחידי בחורה או בוגרי קרנותן או רץ הסבר ולסבירות עפי' הרגשה במדור או בסבב אنسיס. אם ממש כמה שנות מין אריזות אחת בבר וברב, יומם לסוד בבד מון אחד כהה שבבר וברב, יומם יום, או כסבא לסעוד אומר לבעל בית הבוטן, לא יונן לי ארוזת עלי לא סתם ארוזת, וזה מפני הריגות התמדדיות ומין הארזה הקבועה והנה התמידים, התמיד של שחר ומחד של כל יומי, בכל פעם מתמונה אחת וטערן ואחד זיקרים יומם, ורקבן מזמן זה איןנו דומה לקרבן מזמן אחד, מבואר בראשת, וכך יונן עליהם המכני קרבני לחמי, ולא כן כל הקרבנות במינו ובמספר הקרבנות ננדת, ועל כן לא יונן עליהם קרבן לחמי, כי אם קרבן סתום, קרבן מעין חיים תחת.

את הכבש אחד (כ"ח ד') בתלמוד מגילה (כ"ח א') נראה רבי עקיבא את רבי נתניהו גדול, אם גאנר כבש למלה נאמר אחד, אמר לנו, אחד המינוח שבעדרו, בלומר, חיטוב והמברח, עיין, וכתבנו בתרת דיטס בגמרא, וציד לומר, אם זאמר הכבש למלה נאמר אחד, והלשות 'למה' כאן יתבאר כמו 'איך' גאנר הכבש למלה נאמר לא יבא א' חידעה על הנסמן, וציד לכבש או כבש אחר או הכבש الآخر, הקשת, דפין ודכתיב הכבש א' זו נאמר אחד ולא האחד, וכן מתבאר מפרש ריש"י שצין דבר האלה לפסוק שלגונין, עפי' גם בפרשנה תוצאה נאמנה, אך שם כתיב כמספט, את הכבש الآخر, ויפה עשה בעל תורה או ר' שצין לו' פנחים ולא לפ' חיצה מטעם המבואר. שיטם בא כפי מספט הלשון, וכעת נסוץ, כי אבמנ נמציא פעם מתחת זו הידיעה על הנסמן, והוא בשטואל ב' (ר' ג') נהගים את העלה חדשה — מהת החדרה (שנזכר שם מקודם באחו טסוי), אבל אין מביאין ראי' מפרש אחד היוזג מן הכלל, ודעתו, כי אין כלל אלא פרט וובי עקיבא שאל, שאיל כל על דרכ' משפט כללו בלשון, יותר מזה, כי בפרשנה תוצאה כתיב הלשון פסדרו, ושאל על מה נשתנה פאן.

תשבço רבעיות התין (כ"ח ז') לאמרו בתלמוד (ימא ט"א') חרוצה לנסך יין על גבי המזבח בומן אהוב (כלומר, לעשונות זכר לנסך יין על המזבח) יملא גרון של תלמידי חכמים יין, עיין, ויחס תלמידי חכמים לਮובח יתבאר עפי'

הנזה דסוף תגינה (כ"ז א'), דבזמן שבדוחק קיט' המזבח מוכשר, העשי שלחו של אדם מכבר, וממארך מלשון זה, דמוסב על שלוחן של חכמים והעלים עליו דברי תורה, וזהו היחס של תלמידי חכמים לפחות.

... ונוסף לויה מה שאמרו בסוף מנחות (ק"י א'), דתלמידי חכם העוסק בהלכות עבורה (עבורת הקרבנות) מעלה עליו הכתוב בכלל נבות בית המקדש בימיו, וגסוד היה היא אחת מעבותות המקדש, ולכן יש יוסר לבבורה ולתית.

ויתור יש לזכור יהס מלוי יין לתוך צם נסיך ע"ג המזבח עפי' הכתוב בשיטוטים (ט' י"ג) החלו את מירושי המשחה אלות ואונישת ותרגם יונתן ית הפה ר' דמני מנשיכן קドם זה וב' חזק (שמחחים) לרבעאי (אנשים גודלים, חכמים) ומפואר דיתוס קרוב לשונם.

וות שרת יונתן להרתו אשימים לרבעאי ולא סתם אשימים אשר יט' אותו משמה יין, אפשר לומר עפי' מה שאמרו בברכות נ"ז ט"א הראה יין בחלום עז לו ואם תח' הוה טוב לו וכו', ומথבר דאםות שמחה לין הוה רך לח' אבל וולט רך, וכמיש'כ (וועש ד' י"ח).

ונות יין ותירש רקח לב, ולכן תרומם אנשיים לרבעאי (ח' י"ח). ... וזרע באור הלשון ימלא גרון, שהוא לשון טאיינו ריביל ורגיליט להלכרי שם ע"ה, כמה וחוי בפי דבון למתוק (חוואלא ג' ג'), ובתחילה ע"ח ל').

ואפשר לומר עפי' המבואר במש' סוכת (מש' ב'), כי שבע אינש חמרא מגוריינן, שביע, וטירש', כי עיקר ההגנה בשתייה יין הוה רך בעת שחגיגון מלא מבוגר, וכוון שתחלת המתאר כאן להגנתה להכימים בשתייה יין נסיך עפי' קץ ההגנה שבתו היבאה בעט שבא חין להגיגון, הוהו כמו שאמרו שנתקט על דורך התווין.

בלודש הפק נסיך (כ"ח ז') ומתאר לנוינו בפרשנה תזה בפסקו נסיך רבעית התין יין (כ"ט מ'). ויען כי העונן המתבאר שיד' יותר לפרשנה זו מזגנו לכען לאברה כאן.

כי אמגט כל פרשה זו געתקה כמו מליח במליח מסרת חוץ (כ"ט) בעוני הונכו המשנן בשבעת ימי הפלאיין, בלבד אלה השלש מליח שונגנו בראש המאפר 'בקודש הפק נסיך' אלה חסרות שם, וזה דרוש באור בהרchat.

ובארכנו עפי' מה שאמרו במש' תענית (ג' א') על זה הלשון בקדוש

ובראשי הדרישות תקוריבו עולת לה' פרום בגין בקר שנים (כ"ח י"ג) וכן בספק ובשעות מקרים שני פרום (ובסכנות מיהדים בכל יוס). אבל ברוח' יש והיכ' מקרים רק פר אחד (כ"ט ב' ח'). ואפ' שר לזרע התעם בוה' משומם דברה' באם שב' מושפע. של ריח ושל רחש' ובויכ' אליו וטרו לאחרו שעיר' הגrollerות, ולכן די בהם פר אחד.

ושער עזים אחד לחטאות לה' (כ"ח ט"ז)
בכל הפסה הפרשלה הילן כתיב רק לחטאות, ולא לחטאות לה', ובמאמר הבא נביא על זה דרש מווילר מפרש בוגת הלשון, נוגת להמה. דצאנן בענין הראותנה מפרש בוגת הלשון להחטא' — שהוא על החטא' שארם חוטא לה', כאשר בן גמל הכתוב לחזיא' לשון זה, כמו בפרשנה רש' רב (לט ט') והפטאי (לט ט') והפטאי לאלהים. ובפרשנה מקץ (מד י"ב) והטהרי לאב', וכפרשה מסתות (לב י"ג) החטא' לה', ובפרשנה יעקב (ט' ט"ז) הנה שמתאות לה', ועוד כהנה כיון שפרש לאן פעם את שוב אפ' לרשות בקיוזר לחטא'תך. אך הנה חול' מצאו לנכון לדרוש לשון זה בכאן, כפי שייכ' במאמר הבא, שם נבאר, מה הכריחות לחוויל לדירוש הלשון. עי'יש.

ושער עזים אחד לחטאות לה' (כ"ח ט"ז)
בכל הפסה הפרשלה הילן כתיב רק לחטאות ולא לחטאות לה'. ובמאמר הקודם פרטנו זה על דרך הפשט, והיינו שגלה הכתוב פעם אחת דגונת הלשון לחטאות לה' — לחטא'ת האדים לה', ושוב אין זריך לרשות.
אנו חיל' מצאו לנכון לרשות לעזים זה, רי' יוכ' בסוף, וש' למור בענימם, מושם דלא ניתח' להו לרשות דגונת לחטא'ת האדים לה', יינו אדם בן חיל' זריך לרשות לחטא'ת לה' אשר בן גמל במקרא, וכו' הילשנות שהבאו במאמר הקודם, ועוד הרבת הכהנה במקרא, או' היהת הכהנה ברורה, דמוסב על הפטה האדים לה' אבל בלשון לחטא'ת לה'
אפשר להבין כוונה הפטה, שחטא'ת (חטא'ת) כביכול הוא לה', חטא'ת שלו (אשר בן אמרת הכהנה כוונה הפטה שחדישה, כפי שיתברא).

ובאה הדרישה בס' חילין (ט' ב'), ואמרו. כי מתחלת הבריאת גבראו מרת שמש' ומורת לבבה בשות', כהוראת לשלונו בפשטה בראשית (א' ט'ז) וחיש' אלהם את שמי המאות הנזרליים. אך להבנה פוגנת וכי אפשר לנו' מילכים שישתמשו בכחך אחד (הכוונה במדת אור אחד), ואמר לה' הקב'ה, לי' ומעיט' עצמן (הקטין את גגה אורך), אמרה לת' וכי בשבל שאמרתי לפחות דבר הגוןampus את עצמי, אמר לת'

חכל נס', בשני נס'ין תכונן מדבר, אחד נס'ין היין אחד נס'ין הפיהם. פכנן רמו לנס'ון המים על המוכחה בתג הפלותה בשעת שמחת בית השואבת ע'ב.

אייריך רק בענין חנוכת המשכן בשבעת ימי הפלואים, אז לא נאמר עוד דמי' נס'ון נס'ון המים, כי עדיין לא נחצה עד מוצות חג הסוכות וכל השיד' לה, ולפ' כתוב שם 'נס'ון' בלשון ייחיד, מה שלטענו, נס'ין יי', אבל כאן בפרשנה זו שכונתה וערוכה כמצווה לדורות, לאחר שנגטטו על נס'ון חמיטים בחג הסוכות, כתיב בקדושים הנס'ון נס', שני נס'ונים, האחד לנו'ני הפרשנה, נס'ין יי' והשני — לרמז' נס'ון המוכדור בגמרא שחבאגנו, וזה כוונה אמרתית בתורתו. ואני מתפללא שלא העירו בזאת חמפרושים הראשונים.

צבראשי הדרישות (כ"ח י"א)
בריח' ובכל המועדים בא הלשון בכינוי לובכת, הדרישות, מועדים. (כ"ט'
בהעדרו, ובוitem שמחתך ומועדים ובמועדים ובראשי הדרישות, ובושא' פרשה זו אלה העשו לה' במודיעיכם, ובישעה (א' י"ד) הדרישות ומועדים), וגט ביחס'ם, השבתו שבתפקידם (פ' תשא, אך את שבתו של השפה, י' אמרו, ובגנד זה, השם 'שבתו' י' אמרו). תמיד בכינוי מדבר בעזין, שבתוותי, וכמה פעמים ביחס'ם י' אמרו, וכן ביריש' פ' קדושים ובכוס' פרשה בהר, ובישעה (ג' י"ד) לסרים אשר ישמרו את שבתווי, וכמה פעמים ביחס'ם י' אמרו, וטעם הדבר פשוץ, כי קבויות ראש תלוי' ביחס' דין, שהט מקודשים החדש. וננדע בэм' ה'ה'ש י' יקבעו כל המועדים וויכ' הא' ולרבלי קביעות החדש י' יחו'ש. באחד בחודש, בעשור לחודש, בחמשת עשר וועוד, במש' ים' החדש. חדרישות, מועדים, שהם קיימים, לאנשדים. אבל ס' חמ' י' יחו'ש, י' יקע'ם כל ים' השבעי לאחר שעת ימי השבעי, וזה נלכע שבת קביעא וקיימא כל ים' השבעי לאחר שעת ימי השבעי, וזה נלכע עפי' ה', בשעת ביריאת העלם, אוין לבית דין חיל' בקביעתו לנכו'נ'ה בשם מידותה ח' שבתווי, מבואו.
אני תח' על פ' ברוח' ש' כ' א' יל'ו'ו הא דקביעות החדש מוסרתו בבית דין מפסק החודש הזה לכט' (פ' בא), ולא סמכו על דיקוי השמות בתורה כמה פעמים, כמו שבוגנה.

יעין מש' ב' פ' השא בפסק ויתפרקו כל העט (לב' ג') בטעם הדבר שנחוגות הנשים שלא לעתות מלאכה בראש החדר, ובוארן שם חוק�ו וטמען.

חוספת ברכת

(בד' לפעימת על התקנון) זיל לימני בר' ישראל ימים ושניהם, לפ' חוויסים (וחשי הלבנה). והיוו נאמר ריש לקיש, מה שתנתן שער של ראש חדש שנאמר בו להסתה לה', אמר הקב"ה לישראל, הביא כפרת עלי על שמעתי את היהת, ע"ב.

הונת זה פלא, אם הלבנה טעונה הקב"ה פיס אותה, מה לישראל יחש לבא שיביאו הם כפרת, אף כי היה, והוא אין כל גינוי להם בכל עניין זה.

אך אפשר לפחות, מושם דלפי טענת הלבנה, וכי אפשר לעניין מלכים שישמשו כתר אה", כי שבאהו, ואור הקב"ה הקסינה והשוב פיס אותה, לאו לי יכול מחלוקת בטענה תחת להקיטן מדת או ר' הלבנה – לתמדייל את אור השם, ושוב לא הי טעונה לבנה אהרי שלא נשחנה מדרת.

אך אם גם כן הוא, כן הי' באפשר, אך המגיעה בו היה מצד ישראלי, וזה צפ' מה שאמרו בחגיגת (י"ב א') דמלחה רצה הקב"ה להרחב, ואור השם בפונה רחבה מאור היא עצה, אך הסתכל בדורות הבאים וואהו שאיו שיטס למואר גדר, קבע את אורה בפונה שהיא בעת זו, כי לאו וכו' ישאל מעשיהם כי' באמת מגיד לאו ר' השם, ולא נגע מדרת הלבנה להקיטן אותה.

ומתבואר מזה, דסכת הקטנת הלבנה ולא הרחבת אור השם הוא בשליל חוכותיהם של ישראל, ולבן בדין הוא שיביאו כפרת לה' על שבללים הי' כביכול מօרכו להקיטן מדרת הלבנה ולא להגדיל מדרת השם.

ודע, דמלכל אגדה זו, שטענה הלבנה נגד גדרות השם – מות יתבאר מה שאמרו בשפט פ"ח ב', הנעלבים ואינם עולבים, שומעים הרשות ואין משיבים. עלייתם המכור אמר וואתבי בצעאת השם בגבורותם (שורטטם, ה' ל"א), ולא נתבואר מה יחש אלה המודות לציצית השם בגבורות.

אך לפי המבוואר, שהטש שמעה עלבונה מהלבנה ושתקה, ואשר מפני זה קינה ה' לה והקיטן את מדרת הלבנה, אך קינה הוא לאלה הנעלבים ואינם צולבים וטרען עם העולבים.

ויש פרושים את הפסיק הנזכר בצעאת השם בגבורותה דהלהן בגבורתו מושב על היהת. בלומר, בצעאת השם בשעת גבורות היהת, והוא זאת הצעת היהת, שאו אור השם בכל תקופה (ע' ו"ד'). ומה שראו לרשותם נ

הוא ולא שיסוב הלשון בגבורתו על השם, מושם ומציגו שם, שם בטחתי מין נקבת, כמו ורך השם – (ונטה, י' ג). ובאה השם (מכה ג' ר), עד אשר לא תחש השם (קהלת, י"ב ב'). אבל נאמת אז צורן בנה לסייע מטעם זה את מרבן הלשון נצאת השם בגבורתו דמושב על היהת. ידע דשם, "שם" הוא מן אלה השמות הבאות בנותית וכור וקובת, כמו השמות מתחה מתנה, מודה, וכיה מצינו ויזה לו השם (ע' ושות' ליב' ל"ז), ובירושע (י' י"ט) שמו בגבעון דום (אלא דום) ובתמלחים (קכ"א ר) תשמש לא יכלה, ובכתלה (א' ח) וורת השם ובאו השם ועד כתנה. ולכן בנקל ובפיטיות פרשך כאן הלשון נצאת השם בגבורות – בגבורות – (אור) השם. והוא בצתות היהת.

ועט' לשון האגדה הנזכרה שומיעות הרשות ואינם משיבים. אפשר לפרש נוכחות הפלחה בתפקיד שמרע' ולמקלוי נפשי תודם. ולא אמר כי ידום, כי בוגנו הלשון שמעם רשותם ואין משיבים. דמושב על הפה – ויתהבר, מושם דמוכין לורה, שוג הנפש – תודם. ככלומר, שלא רך של אשייב בפה, אך אם לא היה, בליך על זה.

ו Amenם כי על זה יש להעיר ממה שאמרו ביזמא (כ"ג א'). כל חי' אינו נוקם ונוטר אינו חי'. ופיריד מהמאמר שלפנינו, הנעלבים ואינם עלבטים שומיעות הרשות ואין משיבים עליהם חתובו אמר וואתבי בצעאת השם בגבורותיו. והרי זה ההפך נקיקת' נסירה. ומשני, בדיקת לי' בלבו, ויריש', ואם בא אחר לנוקום נקטמו בקיים המשפט ישתקן, עכ"ל, אבל לפי מה שכתבנו באבור הלשון ולמקלוי נפשי תודם, משמע שום בלבו לא היה לו עליון.

ואפשר לולך, דההם בעניין נקימה ונטירה איי' בפוגעים בכבוד התה' וקייל, ואעפוי שרב שمثال על כבודו בכבודו מחול – וזה הוא רק על תוספת בבודה, אבל לא ביזנו אין יכול למחול (ע"י בשירת ריב"ש טמן ר"כ בשם הראב"ד). ולכן יותר לו לנוקוט בלבו ליה' אבל בנוכחות הפלחה ולמקלוי נפשי תודם, אין לו באמת מה לנוקוט בלב, ידע כי אם לא יצין ח' בקהלתו אין בה ממש, ואפשר עד כי התחנן לרברכה, כמשב' ויתופע ח' אלהיך לך את הקללה ברכחה (פ' תצא).

עוד מה שנראה בכוונה הלשון ולמקלוי נפש תודם, ביחס הנטייה בלב, כי אבמן מטבע האנושיות לנוקוט שנאה בלב על המעליכ' ועל המחרק, ומבקשים מה' שיעור להתגבר על הטע שם בלב אל ישא עליון טינה.

כי מזינו שם תרואה מורה על בקשות רחמים לסתת הארץ הדרותה רחמים, כמו בפרשנה בתעלתך (ט' י') ובי תאו מלמה בארכץ והערותם בחזרותה, וכן תרואה מלחמה (וימתה ז' ט' יט'), ומזה בשאון מזוק בתרואה בקהל שופר (עמוס, י' ב'), יום שופר ותרואה על הערים הבגורות (צפניה, א' ט' י). וכך הלוונה יום הדרה על כל בא עולם לדגש להבה להלכות.

וע' מש'יך השיך לפ██וק זה בפ' אמרו בפ' זכרון תרואה.

שיעור עזים אחד לחפותה (כ"ט י"א) ולעה בפסוק ה' בעזין ראש השנה כתיב ושיעור עזים אחד חפות לכפרו, ובכאן ביוית' חסר הלשון "לכלפר". וכחוב על זה בצל האורות, שטום דמיות ייוחם עצמו מכפר.

אבל על זה יש להעיר ממה דכתיב בפרשנה אהרי בשער הנשת בפנסים "לכלפר" (ס"ג כ"ז), ומאי שנא כאן. ואפשר לומר, ממש דכאן אירוי בשער של מוסף, והוא נאכל להנימן, ובואר במשנה מנוחות (צ"ט ב') ובמבטים ריש הלכות עבדות יהוד'ים דמנין הגזים אויכלו אוירוב בברוב במזאי יהוד'ם. וידוע הוא, דגם אכילת בתנים בשור קדשים נשחתה לנטהרה כמו הקברות, כמו שאמרו בסוטרים (ניש' ב') על הפ██וק בפרשנת חזיה (כ"ט ל"ג) ואכלו אותן אשר כפר בהן, שהנהנים אויכלו ובעלים מתכפרים, ואם כן, בית הכהורות טומ שאלכו הכהנים (מן התענית) לא נגירה עד הכהורה, וכן לא נאמר בו בסדר היהם "לכלפרה".

ולבבשים (כ"ט ב' יא) פירושו, כי בסוף הכלול נקבעו במשן הא הסכות חשעים ושמוגנה במשם, ובאים לכלות תשעים ושמוגנה קלותה שבמשנה תורה (פרשנת תבא), ונכשיט רמו לישראל שנקראים צאן תפארתך (ירמיה, י"ג כ'), שט פורה (צמ. ב' י"ז) עמו וצאן מושגתו (מלחמות, ק' ב') ועד. ולפ"ל, שלא חשב הכהנים שתקרויבו בשמיינן ערמות, כי אם' עפ"י שהיה גיג בפי עזמות אבל עכ"ש הוא המשך לוג' סוכנות, שמו עיד עיל זה — עזרת ההגה ביטח מידין ומוסיפים בדיני שבותות.

ואפשר ליחס זה עפ' יעד עוד העודה בענין זה, כי השיב מסמר הקלות צ"ה, בעוד אשר בלבד אלה המפורשות יש קלה מה' מכמה אשר לא כתובות בספר התורה הוותא (פרשנה תבא, כ"ח ס' א), ואם כן ציד' לתביא קרבן בענין.

וחקרבתם עולה וגוז (כ"ח ב' יז) מה דלא חשיב כאן שבעת המכשילים ודר ושני אילים ומנחות גנסליים הבאים בשבותות עם לסתם הבוכרם. מכבר או פרשה אמרו — וזה ממשת הדעת הנונגה, ככלומר, כי אין קרבנותן הותם באיטם ביחס רק בשיל הלחם, עין כי עיקר קרבנותה בשבותות הוא העומר ושתי הלחם מפני שהרשות ביחסים ביחס ללחם לאוורו תוהה שהוא זמן קביה ומכבאים אותה ליטמין ברכיה, על דרך הלשון הוא יברך והוב (ש"א ט'). ואגב אותו מבאים קרבנות חיטים (כבשיט ושרף ואילו) וגנסליים, וככלוון הכתוב באיתו עני בפרשנה אמור (כ"ג י"ח) והקרבתם על הלחם. ככלומר, בנלול הלחם, שעוזה יוחור מוכביד, וכן נאמר פרשי קרבנות האלה ומונחות בסופיהם שאמורת הבאת העומר ושתי הלחוט בפרשנה אמרו (שם), וכן בהם מוקפתם, מפני שכאן גאנטרו קרבנות רקalach הבאים לרוגלי והาง גומיי בלא טעם אידין, וכן כורו אלהן באן ביציר ובירם הבכורות בהקוריבם מנגה חדשת, ומרמת לעומר ושתי הלחם הבאים מן החדש, ובפרקם נסמרק על המבואר בפרשנה אמרו.

המיימות יחוין לפט ונטפיכם (כ"ח ל"א) יש להעיר, כי בכל קרבנות שברשותן מן קרבנות של שבת עד קרבנות לאוילם, לטרים ולנכחים, שוחה מורה שהרי תמיימים סמוך לקרבנות בעיל' הייטם בחג הבוכרם (חג השבעות) כולל הלשון חמימים גם ולהין, כמו בפסוק שלפעיגו תמיימים יחוין לכם וגנסליים, ככלומר, גם הנכסים יחוינם.

ובארנו בחורית טעם הדבר עפ' המבואר בפ' ב' ב' (צ"ח א'). דמי שקונה יין בזמנן העזרת יבודוק על חמיטותה, אם לא נתקלקל, מפני שבאותו הזמן עלול יין להתקלקל לסכת הוות הקין, ולכן איזן בעצתה כתיב התמיימות סמוך גם לנוכחים, שישגיחו על מייחוטם, ויעין כי דיקוזה מזון בכל הדרשות, והמרשות לא העורו על זה, מנאצתי לנוון לבקש דבר זה גם כאן ותחמ איזן על שלוא הווב דבר זה להלכה ברובם בחלמות חמידין ומוסיפים בדיני שבותות.

ויחוד השבעיע באחד לחודש יום תרועה יהיה לפט (כ"ט א') חזיל קבלו כי יום זה הוא יומ זיין לבאי עולם, וכובואר במשנת רח'ש (ס"ג א') בארבעת פרקים בשנה העולם נדוץ וכור, וברח'ש כל בא עולם, ואפשר להביא סמך לזה בפסוק זה, ובלשון יום תרועה, עין

בכל היותר מפערת שפה בלאו-הונגרית, כמו בפרשה נוה, עוז כל ימי הארץ צוח וקדר וחוטם קץ חורף ויום ולילה לא ישבתו, וכפרשה תני (כיד' ליה) זה ברך אחד וגבורים, ובפרט יתיר (כ' י"ד) לא מהמוד אשע רעד וגבור ואומנו ושורי ומורה, במלכים ב' (ה' כ"ג) ולחת בגדים וויתרים וכרכמים וצאן ובקר ועדרים שבחותם, ועוד בהנוג.

ג'יזם השמיני עזרת תהיה לכם (כ"ט ל"ח)

יעי יעכטן לבלוי לכת בארכות אטלטלוּת.

ויש להעיר מבה שמצוין ווים שביעי של פסח נקרא גם כן עזרת. פרוסה ראתה (ט"ז ח'), ששת ימים חאל מצות ובימי השביעי עזרת. ד שם הכהונה, דהוא עצורה למלולין מלכבות החג, שאם לא הקיביט ייריות הראשון עלות ראות ושלי היגיינה מביא ביום השביעי, אבל עצורה של סכתין אין לפרש כי, משום דשמיini עצורה הוא ראל בפנוי עצמו אינו יכול להשלים וחובות מותג הסכות. ולכן מי שלא הקריב בחג סכות עליו נאמר מעוז לא יוכל להתקין (קהלת, א' ט"). ועיין מוה

ואנו מודים לך על המתבהר ייש לדוח בשם "עצרת" שרגליים חוץ' לארץ ישראל בה השבעות. כמו במקרה זה"ש (ט"ז א') בעצרת נזונין על רווחת האילן, ובמשנה ב"ב (צ"ח א') חייב להנימד לו עד העצרת, שם שם (קמ"ז א') יידרש של עצרות, עוד הרבה, וזה מוכיח על מה השבעות רוחנית בזויה מה יוכל שם זה לשבעות בהיכם לשם עצרת של סכונות,

אך באמת שם וה מכון ונאמן לאוג השבאות זה עפ"י מה שאמרו מודרנש שהיש על הפסוק מה יטו עמיד בגנעלס (ו' ב') בות הלשון, ספר רבי יהושע בן לוי, רואיה היהוד העצרת של הא הסוכות להיוות ורוחה נ ו החג חמישים ימים כנגדי העצרת של סוף (ח'ו בזמנם שהדריכם מתוקנים וחווים ואפשר להעלות לדרגן לירושלים לשוב לאחר הפסח לבתיהם ולשוב לרשותם לחג השבאות, ולא בן בעצרות של ספנות, שאנו הדריכם מקלקליטים

וחוץ לוחר, ואנמנם כן הוא, דקרבן כבשים שבכיאים בשמי עזרת
הוא בגדי מכביה אשר לא מוחבה.
וקרוב להחטא דבר זה פשי הכהנות בלהלה (ימ א)thon חיל לשבועת
וגם לשונונה כי לא תזר מה רעה היהת על הארץ, ואמרו במרוש שמן
תן חיל לשבועת, לשבעות ימי הג של סוכות — בקרובנות, וגם לשונתה —
הגהו לאשכנז אצטדיון צ'רנוביץ

והנה אם תדברים על עצם מוכנים ומובאים, אבל לא נתבאר איך ישי. מבואר לפני זה המשך לשון הפסוק, כי לא תדע מה רעה יהיה על נאצרים, מה זה יחש לפניו היזם.

אך לפיכך מה שבארנו החקרבנותן מן שמיini עצרת באים נגזר — הממלכת אשר לא כתובה — והנה בעוד של המכות מפוזרות בשםינו ובענין,

זהו שאמיר הכלוב (לפי הנחת המדרש דהפסוק אידי' בקרובנות), וזה חיל (ברקננות) לשבעת ימי החג. שבאים להן קלות שבמשנת תורה, כמו שהבאו מרש"י, והן הקלות המפרשות בפרשנה שם, וגם קרבן לשני עזרות ננדת המכבה אשר לא כרבנן, אשר לא סמיכתת לאחד מה רעה יהיה על האורן, כלומר, מה רעה כלולה במכה אשר לא כרבנן, ואם לא ללו עזרות בלבבם ותאחתם בברכו.

בב' חמשנו עצרת (כ"ט ל"ח) בכל המודעים שברשות השובים בתחלתם בוא' החבו. ובראשי הדיסלום בחודש הראשון פסט. ובב' הבכורים. ובחודש השבעי ים תרועה. ובמשך שליחת ים הכהנים. ובב' החמשה עשר ים לחודש השבעי (סכתה). וכן שם בכל הפסחה ובב' החנוי. ובב' השלישי שלישית וכון להלאה. עד ים שמיני עצרת (פסוך זה) כמבי' השםני. בלא ואיז' החבו. מתיוות פלא. כי לפי משפט הלשון *ה* בחזרה ודוקן כאן לאב בואי' החבו. פ' ה' הוא. ים שמיני צדרת. אחרון לכל המודעים ואחרון בדורות. יודעך כי במנץ מה רדיטים יבא המשפט האמור בוא' החבו. כמו אברם שמשמע יצחק ויעקב. שרת רבקה רחל ולאה. ווילך נח את שם את יפת ובריש פרשה נצבים. ואשיכם שבתיכם ונקניכם ושותיכם. והרבה מהנה ציריך ולמה. דשינו ותאן שמא בלא ואיז' החפו. בא לרמו' שמשמע צדרכו ראל בפניהם עזמו ואינו נופל לחג הסוכת. לעניין כמה מכביאו בממ' סוכת ואם כי המכוב בוא' אי' אפשר לטעתו להשיבו כטפל לת' הסוכת.

אדמתם בארכם. ואוֹ תכונות חפטות האלה שבטורה זו מעין הזהב החמיג ביהוּיותם בשדה בורותם, כייה' שבוחות, מתחל הרשת בקמת (פרשנה ראה, ט"ז ס').

אבל בגלות שאין לנו נחלת שדה וכורם, מכובן יותר השם "עֲרָתֶת" שעינויו (עמ"י המדרש שחבאננו) עצה והמשן לתה המצוות, והוא, טוב המצוות, הגדתי קרייבי באך' ובגלה צפ' עניינו ממצאות אלילו מטה שנחוג בכל מקום ובכל זמן, וועל סטמך להלן.

ומסתם זה נקרא אצלנו ה' האפסה בשם תה ואפקות, עפ"י שהתוּת קראה אותו גם בשם "זה הפסח" (ט' תשה, ל"ד כ"ה). אך מפני שהקרבת הפסח גוזגה רך בירושלים ובזמן שישראלי הארץ, ולא כן ממצאות מטה שנחוגה בכל מקום ובכל זמן, ממש'יכ' לנו נקרא בשם זה.

ואמנם במקומות אחד בארונו דהשס. תה הפסח" שבתורה מוסב רק על ים י"ד בננס', ים הקברת הפסח, וגם הלילה אין י"ד לס"ז בין בניין קרי' פסח, מפני שבקדושים הלילה הולך אחר הימים שלפניו (חולין פ"ג א') ומבויא אצלנו למפלגה פרשה זה ז' ס"ג), וכן הימים של חממה עשר בנינס' נקרא ה' הג המזוזה (ט' משפטים ב"ג ט' ט' ו' ט' תשה, ל"ד י"ז). ועד בכ"מ). וזהו הולן ריש פסחה מסע'.

וכן נקרא אצלנו ה' הג הסוכה. עפ"י שהתוּת קראה אותו גם בשם תה, תה האסורי" (ט' משפטים, כי' ט"ז ו' ט' ט' ג' ב' ב'). יינו כי ט' תה האסורי מכובן יותר ליה שישראל שרים בארץם על אדמתם, ונזון אוסף תחכמיה לגורין הוא לוט סכל התה, מהוותה להן הפסוק וזה האספיר באספר מעשי' מן השלדה (שם) ובפרשתה אמרו (כי' ל"ט) בחמש עשר ימים לחדש השבעי באספרם את בורותאת הארץ תחנו ור' — מה שאין כן בגלוות שאבדנו קורת רוח ושמחתה לב מגאב' כהן, ושאר לנו תה גז' ריק מצות ישיבת סוכה שנייה תלית בארץ ונווהות בכל מקום ובכל זמן, ולכן נקרא תה על שם מצוזו זו "הג הסוכות", וגם התורה קראת אותו כן (ט' אמרו ו' ראה).

ואצלנו בזמן הוה נקרא תה העצרת בשם תה השבעות, ולא תה עזערת (של פסח) כי' המתברר מן המודרש שחכאמנו. ואפשר לחות טעם לשם זה (על דרך הרומו). משום דריש שם שבעות הוא (שבע'ו) (ומוסב על מספר שבעה שבורות הפסח לך (ט' זאת ט' ט' ס' ב' במלת "שבע'" כלולים שלושת השפות של תה שבטורה שבעות (ט' תשה ל"ד כ"ב) בכורם (פרשנה זה, מ"ח כ"ג). עזרות (בחוץ). ושם תה הקצר (ט' משפטים, כי' ט' ג') נכלל בשם תה הכלוריים, מהוותה לשון הכתוב ש:

לאור חמישים יומם לנכו ממעזיזים בירושלים ורק יום אחד לאחר התה (הה שמני עצרו) ושבים לבלתייהם. עכל' שבאותות אלו נהג לנכמם, כי אם המשך ומכבר מטה. ובאמת תה השבעות אנו נהג לנכמם. ועכל' שבאותות ישרנו וכיקים.

ולפי כל זה יש לדעת במה שכתב הר' בגיןון סוף פרק מי שאחזר בשם הר' י"ח באחד שנשבע לחביבו לרופע חובי לאחר הפסח, וראן אותו (כלומר, רואין ומין חיבור לפניו) כמה ימים יש בין פסח לעצרת. ורש לו מחייבים הימים שבנונית, כמו דקייל' בחשבון השבעה שמחלקין מחייבו לקרוא לאחר שבת ומחייבו לפניו עכ"ל.

ולפי מה שאמרו דגון שבאותות אלו נהג לנכמם כי המשך לתה הפסח (אינו מימי עזערת של סכota שנקרו חב' לעצמו). אם כן יתחייב שהשבעה לרופע לאחר הפסח יש לו ומון פרעון עד חום כל תה הפסח שהוא תה שבעות. זה דבר הרדי ומופלא מואן, ורקשה להשלים עמו בעפ"ל.

צורך לומר, דאי' למידן מלשון תורה ללשון בני אדם, כי ביעוץ לשון תורה לעצמו ולשון בני אדם לעצמו (ע' ע' נ"ח ב' והולין קל'ג' ב'). וכמו שתכתבו בפרשנה מאירועם ובאו אשר לו הבית (י"ד ל"ה) ובפרשנה זו בפסקוק ובוני פלאו אילאב (כ"ז ח'), ובלשון בני אדם מכוונים בלשון העד שיעבור תה הפסח אשר שר בחודש תורה. ואפילו אם יאמר הנתבע שכון בדרכיו לשון תורה, עד אחר עזירת הפסח שחוגה אחר שבעות לא משଘון ב', כי בטליה כונתו מפני גלגולות לשון והות כל אדם.

ואםם כי דברי הר' ק"ן שיטם לקבל גם מצד אהר, יعن כי לפי דבריו צריך חקל חלק הימים שבין פסח לעצרת, ויום ת החלק הוא ומון פרעון, הלא ימי זה יתחייב שהשבעה לשליך לאחר סכota ייחלו הום ששת חדשים שבין סכota לפסח. (ובגמץ החבון הימים המשלים הדומים וועירות יומם) ויגע זמן פרעון לאחר השבעה מהג הפסות (כ"ז ט'ה).

וזה דבר שאין מקבלין ואין נון להתקבל. ואמנם עדין צרך באור, למה נתנו חיל יתירון לשם זה (עצרת) על השמות שבתורה, וזה הבכורים (בפרשה זו). והה קוצר (ט' משפטים, כי' ט' ג') תה שבעות (ט' תשה, ל"ד כ"ב). כי אעפ"י כי נמי שבארנו שם עצרו מכובן בעוני, אבל אעפ"י כן, ומה גולו יתירנו לדוחות השמות שבתורה ולא יתכן כי לא נודע פעם לדחי' זו. ואפשר לומר, משום דתורתה מוסבת לזמן שיתו' ישראל שרויים על

וזה הקידר בפורי מעשי, ופירש"י חוג הקידר חוא חוג הכהנויות
ואין להאייד עד.

וזוד מה שראינו להעיר במתה שבאנו למלעת דשם חוג המזות חל רך
על ים חמזה עשר בינוי והלאה, אבל ייד נגינס נקרא רך חוג הפסחן,
מנגי שאו זום קרבת הפסחן, מבואר בטורה פרשת תsha (לייד כ"ה)
זבון חוג הפסחן, ומוסף על ים ייד — ציריך למורה, דוחו רך בלשונו המורה
אבל בלשון הרים גם ים ייד נקרא חוג המזות, שכן מדבר באפס' פסחים
(יע"ב), אין מביבאש מזודה (קרבן תודה) בתה המזות מפני חמץ שבנה
ופrisk פשיטה, ומשנני, המכ בא ביה"ד עספין וכור, הרוי דקרו לייד חוג
המזות.

וכבר אמרו חז"ל, לשון תורה לעצמו ולשון הרים לעצמו (יע"ג נח'
ב' וחולין קל"ז ב').

עצרת תורה לפם (כ"ט ל"ה)
ובפרשנה ראה (מי"ז ח') כייב עצרת לה, ועל זה אמרו חז"ל בפסחים
(ס"ח ב'), כדי לאפשר בין הלשונות של'ה ולכט" — חלקה, החזו לה/
(להתורה ולתפללה) והוציאו לפם (למאכל ולמשתה). ולדעת חכם אחד יתפשר
שינוי הלשנות שברשות האדם למתופס או כלו לה' או כלו לפם, ע"י' ש.
ועל דעת זה החכם אמר רבבי אליעזר, הכל מודים בעצרת דברענין נמי
לכם, ואפיילו להדעתם דاضטר גם כלו לה', מא"ז עפמא. עצרת יומם שננתנה
ביו תורה.

ולכאורה הסברא הפוכה, הדלא כיון שהוא יומם שננתנה בו תורה וראי'

להקדישו כלו לה' וע' רשי' ח"א. ג'.
ואלאß לסביד זו ע"י המבואר אגוזות. דבשעה שצללה משות
למרום לקלת התורה, טענו המאלכים כי מקומה הנכון של התורה לחווית
בسمים, על דרך חוכמת תנוה החודד על השם (חילהם, ז' ב'). ואמר
לחם משתה, כי אחורי שבתורה יש כירכ' דינים הנוגעים למאכל ומשות
וכולים יש בהם מאכל ומשות, ולמה לכל התורה. בבוחן נצחים.

ולפיו ייל', לדבור סבת נצחוון הזה ציריך לקיום בעצרת יומם שננתנה
ביו תורה — לפם, במאכל ומשות.
וגם בסברא זו יומם שננתנה בו תורה יש לפרש מש"כ מות' בקדושים
(ס"א א') בטעם תענית בהיב' לאחר פסת וסכות, משות' וביריש יש קבוצות
אנשים ונשים שמא נזנו עניות באיסו', ולכאותה למה לא לנחות נזנו
גם לאחר שביעות. אך מפני דשבדותות יומם שננתנה בו תורה, התורה
אגענא מגנא, ממש' (משלין, ג' ו') בכל דרכיך דעתך והוא ישל

אריתויקי, שתליך בריך טובי. ובתלמוד סוטה (ס"א א') תורת אגנטא
מנגן וכור, ולכנן לא חישיןן למבחן מסכת קבוץ.

כמשפט (כ"ט ל"ז)
ולעניהם בפ' לי"ג בגין קרבותן של כל ימי החג כתיב 'כמשפטם',
שכל ז' ימי החג כחג אחד ומשפטם אחד, אבל בשמע'צ' שהוא רג'ל
מוחוד ומשפט מיוחד מיוחד כחיב במשפט מיותר.

ויאמר משוח אל בני ישראל בכל אשר צוח ח' (א' א')
ראשי הארץ באווי פסק זה, וצדד דבריו כי עין שבפסק חבא
כחיב וידבר משה אל ראשיה המותן, ואלא זה הי' אומר כאן ויאמר משוח
אל בני ישראל כי במשמע שלא אמר להם פרשה זו ורקבנותו אלא
בפרשנות נדרים התחל דבורי, עכ' ל'.

זה פלא, כי איך הינו חושבים שלא אמר לישראל פרשה זו
דרבנותו והלא בכל התורה לאחר וכחיב דבר או צו אל בני ישראל
לא כחיב אח'כ' שמילא שליחותו כי בחאי מילא, וכאן כתיב בתחלת
הפרשה צו את בני ישראל ואמרת אליהם.

אבל קרוב לפרש כוות הכתוב בס"ט אמרו אהר
ד'ני כל המועדים ודבר משה את מועדי ח' אל בני ישראל, וורם
אונקלוס ומליל משה ית סדרי מועדי, וגט כאן הסביר להם הכל
על חסודו. וע' עירובין נ"ד ב' שהי' משוח מתודל ללמד תורה בסדר.

באחור משלומי ובמניעת תשלומי ובמצאות וחתימות ערך התשלומים, ועל פי זה מ-העוגש מרובה בו. וכך אמרו בעון נדירים כשאין משלמין או אפיו רק מארח לשלם אשם של אמת ובווי קנסות מתחים (ע"י שבת ל'ב ו/or'ש ר). וכן במלל טוב שיבנו מלנדייר (אם לא בעית צורה, כמו במר' ר' ו' ר' ג' על פסוק יידר יעקב נדר, שמצאות נדרו בעית צורה, וכיין בתומי' הולין ב')¹⁰.

ומכל זה לא יפלא אם הפליגו ח'יל כל במעלת מניעה נדרים, והוא כדי לנחות את כל העם מה אשד הוא בכלל בויד אחר נדרים. הנה אם לנשיה וזה להמון עוד יתאפשר אפסות הפטרת הנדר. הלא חזאי יטיר הולן נדרו, בחשבם. כי בכל שעיה אפשר להטיר מהנור עלי הפטרה, וכן לא פרנס את משה לוי לכל העם כי אם לראש מטה כל שבת שודע את אשר לפניו במקורה נדר והפטרה, והמן לא ישמש בידיעת גלויה מענין זה.

זרבר משה אל ראשיו המפותות לבני ישראל (¹¹ ב') הלשון הוה יתיר בכל התורה. ואפשר לשושו (לבד מה שדרשו באמור הקורום) עפי מה דק"ל בכמה מקומות בתלמוד. עדרים נדרים ונדרות בישראל ('מ' מנחות פ"ג ב'), אך התרה חכם על נדרם מכל שישראל יכול להתרה נדרו — זה אין לתם, שאון גלויות להתייר נדרם. וכן מפרש בירושלמי נoir פרק ט' הלכה א', ישראל יש להם הימר חכם וכערבים אין להם הימר הכם. ע"כ.

והנה מבואר במת' נדרים (ע"ה א') דענין התרת נדרים יי'פינן מפסיק והמשון ראשי' מפותות. ע"ש, ולפי זה ייל' בכותנת המשך הפסיק והמשון ר' משה אל ראשיו המפותות. ובדריריו אלה רמו להם עניין התרה הזה, וזרבר משה אל ראשיו המפותות. ובדריריו אלה רמו להם עניין התרה נדרם. כבבואר בגמרא שם, אכן להוציא התרה זו מנדיר עכו"ם (כירושלמי הנזכר) חסיף לזרר דאש' המפותות לבני ישראל כלומר. דוכת התרה הוא ר'ק לבני ישראל. ובונה ימפרש המשך הלשון זזרבר משה אל ראש' המפותות לבני ישראל.

¹⁰ ותמן לפרש עפי' זה את לשון הכתוב במשל' (כ' כ"ה) ואלה נדרים לכאורה, קלומר. כי בעית שאתחה רוזגה לנדרו מבקר מתקוטם אם גראן הדבר, אם מחול פיקים ג'ג'ג'נו. ואילו ואיש לאצת' בכתול פ'ת'ג'ג'ו, וג'ג'ג'ו קורת' פ'ת'ג'ג'ו בדורו בנהג' בערך בספר שופטים (א').

פרשת מטוות

וזכרב משה אל ראשיו המפותות (¹¹ ב') כבר זכרו מפרשין על שני סדר צי' זה מסדר כל הגזיות שבתורה שנאמר בהם דבר או צו, אל בני ישראל ובוחרי טעם מיוחד בות לשותה וזה ר'ק אל ראשיו המפותות. ובתו בזה המפרשים הרבה. ובורי' היל בונה יודעומ, וובאו ברש'י כאן.

לי נאה להביעם טוני צי' זה דודך פשוט. כי הן כפי שיודע בתורה צונכיאים ובחו"ל, כי עני נדרים בכלל איו לרוצו למי' ה', משב'ב (פ' תצ'ז) וכו' מחרל לנדרו לא ייה בך חטא (נדרים ע"ז ב'), וכן בקהלת (ח') טוב אשר לא תזרו. וכן וזה ומה שאינו נודר כל עיר (נדרים ס' א'). אבל קרב קרבן, וטוב זהה ומה שאינו נודר כל עיר (נדרים ס' א'). יותר מה אמרו כל הנדר אעפי' שמקימנו נקרא רישע (שם כ"ב א' *). וטעם הדבר יש לומר מפני שענין נדר מוקף באחריות הרבה. כמו

(ס' תחדרין ג'ח ב') ואעפי' שבכל הוא שמר תורה. כי איך יתכן שה שומר תורה זוגים יקרר רישע, אך הנה כבר מבואר אצלנו, כי השם רישע, עפי' שענו דובלין לכנותה זו את הוואג' ופושע וכובש בורחה ובמצות. או גולן וחסון כבודה — ואעפי' כן לעפעים הוא כולל גם את זה אשר ר'ק במקורה בדד הוא עשה ר'ק דר' לאו חתונתנו, וכבר אמרו חמיים ד' על חבירו נקרא רישע.

וכו אם אחד יחי ליל דין עם חבירו ולאזכה בדין ר'ק במקורה בדד קראו רישע. כמש' (מ' תצ'ז) והיה אם בן הכהן הר' הוא כאחיך, כלומר, CISRAEL צה' ונקלה אחור לעזיזך בין שלקה הר' הוא כאחיך, כלומר, CISRAEL צה' לא ינון לו עוד התואר ר'שע.

וכו אם אחד יחי ליל דין עם חבירו ולאזכה בדין ר'ק במקורה (ס' תחדרין ג'ח ב') את הרישע, עפי' שכל רשותו הוא אך ר'ק בזאת שאבד בדין עם חבריו. וחותם זה אין בו כל דבר רישע.

כמו הא דץ' פ'ת'ג'ג'ו שלקחה ר'הו בון, כל הנדר אעפי' שמקימנו נקרא רישע, קלומר עשה בזה דבר שלא הוכחנו, יعن' כי בכלל טבו לבונו מנדירים. וזה לא.

ונעפני שhaboor פשות מואוד, ולו כי נל החרה לפרש אך מעבונו להחרה לות, יען כי אראי לרשבות' בפירושו לתורה כאן שמסב עניין המשחה תולשון לא יהל למובן אחר. וכותב, כי לשון זה מוסב על פרשת קרבנות דרשות פנומת הקדמתה. דמי שעלו חבות מקרובנות עפי גדרים ונדרות. לא יעכב ולא ימיחן משלשל. והלשון לא יהל הוא מבוכן הלשון ברשותה נח (ז' י) ויויחל עד שבעת ימים, ובוחלים (קליא' ג') יהל ישראל אל ה' עכ'.

ואני חמה על כל פירוש זה, דהא על מניעת איהור תשומי נדר מביב מפורש ביחס לפרשה תאזה (כג' כב') כי תודר נדר לה' אלהיך לא אחר לשלהו אבל כאן אירוי על בטול כל נדר שנדרים וכמו שתורגם אונקלוס על לא יהל דברו — לא בטול תפוגמה.

וגם אם רק על איהור קרבני נדר אירוי כאן מה ראה לפреш כאן כל דיני גדרים בנשיש פניות ונשאות.

וזו כתוב. כי המפרש את הלשון לא יהל מענן הייל טעות הוא ביזה עכ', ולא פרש טעם הטעות. אבל לפי שבארנו למעלת מבוכן לשון כהה ביחס לאלה סמכות לשלון אהורה ולא חלחלו את שם קדשי, וביחסו אל כתיב. ולא אהל את שם קדשי הרוי דיחל מפורש לשון חולו, וגם אם צדחו של הפירוש הוה בצד' ר' דסיך לי בכל היוצא מפי יעתה ולכך מונה ומה דברי הרשיבות' גנלאו מגני.

בכל היוצא מפי יעשה (ז' ג')

לכארה אחר לשון לא יהל דברו, אין מוכחה עוד לבא הלשון מכל היוצא מפי יעשה, דתניינו ה'ך, שלא יהל דברו אך יקיים כפי שיצא מפי.

ואפשר לומר, כי בתוספת לשון זה בא לדמות מה שכתב הרמב"ם בת浩כות דעתות (פרק א') שבכל דבר וענין בהם לא ילך אדם במצאת כל מודה החרחות זו מוען, אך יילך בדור הממציע ויל כהן כוון שלמת לאמר אל תהדי צדיק הרבה ואל תחיקם יותר למת תפומם (קהלת, ז' ט').
ויענו שמצוינו ממדת הדzikim שאמורים מעת ועדשים הרבות, ולהייד' קאון לא חיל באהות מתרומות אלה, לא מושך על נדר לא תנגע במונאי אך רק בכל היוצא מפי יעשה, לא פחות ולא יתרה.

ארש פיו ידר פרד לה' (ז' ג')
הות עניין נדר בכל מוסב גם על עניין חיל, שנדר על כל דבר מעניין בחיטים, שיעשת או לא יעשה, ואם כן למה דיק המכובן נדר לה', אך האBOR הוא, ממש דבכל טוב להמנע מדרים, כמו' (קהלת ח') טוב אשר לא מזור, ואמרו (נדרים, כ' א) אל מהי גזל גנריים, והמם כיב' א) כל הנדר אכלו בנת בנה (משם שטרו להקל בערבי ביטול דבריו). ועוד ממן מאמריהם פהלה. וכמושב' הספק הקודום.

אך נדרים שסתם לבוך ה', כמו למאן גדר עבירה, וכמו שאמר בזען (זות ג' ז' יט') כי ח' שכבי גדר הבקר, ובלשון זה נדר שלא יען בה, או למטען הנדרי במצוות, כמו אמר ר' דוד נשבעתי ואקימה לשמור משפטין צדק (תהליט קידיש). אמרו עיי' גברוא נדרים ח' דכווין לוורי פשעי בלילה המצות, ממש דעל עיקר קיומם המוצב לא שייך שבוחה, ממש דכל איש מושבע וצודם מהר סיני, ואין שבוחה חילה על שבוחה (ועי' מושב' בזען בפ' יתרו בפ' וחיצבו במתניתה החה ר' ריש ויצא וידר יעקב נדר בעת צרה ריל או מצה לנזרה, וכמ"ש במ"ר ריש ויצא וידר יעקב נדר לאמר — מהו לאמר — לומר לדורות שהיו נדרין בעת צרה).

הנה ר'κ באוננס וענינים כאלה מוחר לזרור, וכל אלה כולל מלחת נדר לה', לשם ה', המתחמס לה', אבל בדברי חיל ורשות טוב למנוחה מדנרים.

לא יהל דבריו (ז' ג')

הלשון לא יהל בא מתה לא יהל, וכן ביחסאל (לייט ז) ולא אהל את שם קדשי מתח לא אהל, ומתקבל אל לשון התרווה ולא חלחלו את שם קדשי (פ' אמות, כב'). ובאוור, לא לחקל, לא לנגן את דבריו לשונות, וטעם הדבר שבאו הולשנות יחל, חחת יחל וחל מתחתן. גפני מה שבאו הולשנות יחל, כשבאות שתית אותיות דומות תפומות זו לזו, השם לפעים אחת מהן, וכמו שבלח' רשי' בסוף פרשה גת (י' כיט') בגעון השם שרה, שיעיר השם — שרה, ומפני כבישתו שבי רישאין נופל אחד מהן, וכן שם (ז' ז') ובגלל שם שפטם — חחתן, ובבלל, כי השיש בבלל, ומפני הילחת שנ למידין נופל אחד. ואוכרכנו בזאת בפרשנה נח בספק ומודאגם וחותם (ש' ג') שבא שם וחותם חחתן, וחחתכם, עיי'. וגם כאן לא יהל — מתח לא יהל עפי באור ה', ווילטן לאגון לשון זה. — הח' הספק בפרשנה תאזה (פ' ג' פז') מוגצא שפתחת' גשומה.

איישת היפרمت וה' יפלח לח (ל' י"ג)

בחלמוד מס' נזיר (בג' א') אמרה במת אלכטב פדרה, באשה שחרר לה בעלה וחיה לא דעתה שחרר לה ובעיטה על גדרה, עיב ובאור חדרו דאן לומר שידעה מההפרה, דאם כן לפחות אריכה כשרה וסליחות, דהא לא עשתה כל איסור, אהורי שנחנזר הופר.

לחוטסמת באור זה, אמרו בגמרא שם, וכשהי רבי עקיבא מביע לפסקו זו ה' בוכחה אמר, ומזה מי שבתוכו לחייב בדין (אלכט) בשער חיזיר וועל בדין בשער טלה טעון כפורה — זה מהחכין העולות בדין בשער חיזיר וועל בדין בשער זעיר על אחת כמה וכמה שצרכן כפרת, עיב. ולא נחנזר, מה ריצה רבי עקיבא לחודש בותה, כי מי לא יעד שהחחחוב לא יכול בר איסור ואכלו חטאנו מזכיר השחט לא אלין, ואפרשר לו מה, דכגנוו להודש, כי אחרי שיריו משבע האדם, שלכל משענת קדמת החשبة תחיליה (לעתות המשעה), ועוזן בסמור ובאי סדר להה בתורה), לכן לאחר שעשה עבירה צרך כפורה גם על החשبة, ובמאי ראי' ככאלה, שאשה שנדרה בגין ובעל טפר לה היא לא ידע מההפרה ועברה על גדרה, אעפ' שעיל האמת לא עשתה איסור, עין כי בעלה הטיר לה, אך מפני שהיא לא ידעה והשכח לעבור על הגדר, וזריכת כפרה על החשبة להבד, כמו שאמר הפסוק הו' טילה לה, הרוי ذריכת סליות — כד זה השכח לבורר חיזיר ואכל בשער טלה צרך כפורה על החשبة שלן.

ושעם הדבר אשר לומר, משות דכין דחשב לא יכול דבר איסור, הי לו טעם ההייר כתעם האיסור, מפני שהחחחוב גורמת לחוש הסעם, ואם כן, גם זה החחחוב לא יכול בשער חיזיר ואכל בשער חיזיר צרך כפורה על המשעה ומן על החשبة.

ועל מה שבתוכנו משבע האדם שלכל מעשה קדמת החשبة תחיליה (לעתות המשעה) יש ליה רמו בתורה בפרשנה וקרוא (ד' ב') נשף כי חוסך ועשה חחת הרגון — הנה מחת בלשון נקבה, כי החטא, וסימט בלשון כור, ועשה, ולא עשתחת, וזה הוא מפני שלכל מעשה קדמת החשبة תחיליה, והחחחוב היא بنفس, והמעשה בגין, لكن אמר, ונשף כי החטא, בחשבותה, ואחר כד ועשה — הגו, שהו יוציא אל הפועל בחשבותה הנפש.

איישת יקיננו ואיישת יטרכנו (ל' י"ג)

ומבוואר בשונה נדרים (פ"ה א'),idis נדרים באשת שות הפהה איזן צדרכיהם, כי בטילות מאלהיהם, כגון אם אמרת שאסורת עליון (על בעלה)

בנדר שלא יהנה מפעשה יידיה, אין גדר חל, מפני שמשועבדת לנו בפעשה יידיה, ואין בכחה להפסיק עצמה משעבודה המועל עלייה, עי'יש'. והנה יש לשער על זה מכה שמבוואר במס' כתובות (מ"ז ב') תקנו מונוגניה תחת מעשה יידיה, ככלומר, תקנו, שהבעל יפרנסה ועובד זה יהיה שיך לו מעשה יידיה. ואם כן, לפי מה דקיים' בכמה מקומות בגמרא (מקורה בכתובות נ"ז ב') שיכולה אשה לומר בבעליה גונונית ואיני עושתה כלומר, אני גונונית משכל ואיני רוצחה לתוך לך מעשה יידיה, וכן קייל, וטעם הרבר, ממשות דעתקנה או מונוגניות התה מעשה יידיה דודית תקנו לטובותה, שמא לא יטפיקו מעשה יידיה לצרכי מונוגניות, וכןן כתלה לומר, אי אפשר בתקונה זו (ע"ז בויה בראשי גיטון ע"ז ייש' ג'ב'). והנה באנון כוה איניה משועבדת לו בפעשה יידיה, ומילא חל גדרו. ולפלא שבגמרא לא היה עיריו על זה.

אבל אפשר לומר, דעתן כן לא עמד על זה בגמרא. ממשות דעת האמת, גם באנוון כוה שאומרת אני גונונית ואיני רוצחה, גם כן אין יקרה לאסור עליון מעשה יידיה.

זה ע"ז מה דקיים' בכתובות (ס"א א'). בענין המלאכות ששתה מהריבית לעשות בלבד בעלה, שאם הנקסה לו מביבת אביה שפחות נסורת מלעשנות בעצמות, ואומרו שם, דיש מלאכות אבלות, שאפילו הנקסה לו מה שפחות מוחרבת לעשות אותו בעצמות, כמו מיניות הকס והצעת המסתה ועוד (ע"ז' ג' ב') במשמעותו, ובשונה בטעמי דבר מני השחטביה מביאות לידי זכות) — אם כן במלאכות אלו ונשר שעבודה לאילו, ובהן גדרה לא חל כלל, וקייל גדר שוחרר מקטחו הותר כו"ז (נדרים כ"ה ב'), ואם כן, הדרון לדינן, שלא תוכל לאסור עליון מעשה יידיה בכל אופן. ועפ' מה שבתבוננו מגמרא כתובות, דיש מלאכות שאפילו הנקסה לו מה שפחות מוחרבת לעשות בעצמות, תחחיב, דגם באנוון אם אומרת אני גונונית ואיני רוצחה שרשות בידיה לומר כן, כמו שבארונו, אבל אלה המלאכות שאין נסורת עי' שפחות איניה נסורת גם באומרת אני גונונית ואיני רוצחה. ובאמת גם הסברא נוטה לזה, כיון דמלאכות אלה גונונית ואיני רוצחה. ושאין נסורת עי' שפחות הטעם הזה ממש שוניות. אינה יכולת להפстр מוה בכל אופן, והנה אני על שלא הובט רוט וה בדין שיכלה אשה לומר אני גונונית ואיני רוצחה. שיזאנו האל המלאכלות שחשבנו בגמרא שאיננו נסורת עי' שפחות. (ע' באתעזי סימן ס"ט).

ישראל, ומתחינו לי עם מואב, מזיאת יש לי בינויהם. ואחרי כן (אחר שאמצא את המבאיות) עשו נקמה בהם. והמגילה הזאת רוח המואבית שיצא ממנה זו (שם מגילת רות), ע"כ. ובאמת כך מזיאו, שאחיך שאצ דוד כתוב כי ויך את מואב, מפני שהציג אל תרגור בס' ה' עד לסתך דוד.

ובות יונתן מת שאמרו במד"ר סוף פרשה ויצא כי בעת שנלهم דוד עם המואבים קיימו לו הם את זאות התורה אל תזר את מואם ואל תחרב בם מלחתה, ולא פונה אליהם, והחותם בבלק (לח' ב') טרחו לשלעת שם הדובר שלא נהנו אליהם, ולפי מה שברנו מודרשו, דבר פשוט ואמת, כי זאת זו נתקינה רוק עד לסתך דוד, כמובן.

נקום נקמת בני ישראל מאת המכדיים אחר תאטף אל עמר' (לא' ב')

לא נတבר מה היה לנו מה זאת עם מיתת משה, ומה עם לעכוב זה בהן, וגם כלל אין מבואר לאיזו כונה זכר לו ואת כאן. ואפשר לומר עפ"י המבואר במס' מרכ' (כ"ח ב') שאמר יה' לצדקתו שלות תמותה (ירומיה, ל'ד ח'), ובו רמז לו שבימי ימות נבוכנזה ונפנוי זה ימות בשלות. וזה הוא מפני שנצחטר צדקה על רעת נבוכנזה. ואთ הכוונה גם כאן, שאחריו שננצח רשות על הרעה אשר הסבו המכדיים (המואבים) לישראל, כמובן ס"ס בלק, אמר לו ח' כי ייקום נקמתו מכם, ואחיך ימות בשלות.

חולצו מאתכם אנשיים לנצח (לא' ג')

לשרג' "ח'לץ" כמה אוראות, ובבאות בו:

- (א) הסרת העברת דבר מקומון כמו בפרשנה מזרע (יד מ') חולצו את האבכים, שיעתיקום ממקומם מקירות הבית. וכן חולצת געלן מעיל רולו (פ' תבא, כ"ה ט').
- (ב) התגולות לשעת דבר ממן, כמו גם תנין הולצו שד הביקו גורייתן (איכ"ה, ד' ג').
- (ג) דוחרי דבר בכח. כמו ואלהלה צורדי רוקם (חלילם, ז' ח'), והרגמו וധקית פעיין מני, שאחריקם ממיinci בכח.
- (ד) המלה והצללה מאסון וצרת, כמו כי הלחצ' נשיכת ממות (חלילם, קפ"ז ח').
- (ה) השמטה והסתירה מפני איש, כמו בתחשע (ח' ר) ילו לבקע'.

נקום נקמת בני ישראל מאת המכדיים (לא' א' ב') ובפסקtoc הכא אמר משה לשראול, החללו מאתכם אושם לזכא לתת נקמת ה' במדין. ושאלחה במלות, למה שנייה לשון ה', שאמר נקמת ישראל. ושות יש לומר, כי הקב"ה חקל בבד לשראול וקרא גונקה לשבותם ואמר נקמת בני ישראל, משיח הולך בדור לדור, וקרא גונקה נקמת ה'.

ומען באור כהה פולנו בפוך פרשה בשלה ממה שמדובר שם שקרוא משיח שם מלך אחד מסכת מרדיב' ולבסוף ה' ה' הקדים שם מסה ה' קרא לו מריבח ומסה לבכונו של משה. עיי' בארכיה. בבאור הדרב.

וגם אפשר לומר בטעם שניוי הלשונות אלה (נקמת בני ישראל ונקמת ה'), כי כפי המתואר בפסקtoc זה אמר ה' למשה נקמת בני ישראל מאת המכדיים ואחר אasco אל עמר', הרי שמשה מיתוחה בחזאתה הנקמה, ומוגאה דכל עוז לא תצא דבר הנקמה חי', לפי זה קרוב לו מה שאמרם ישראל אליה מארח שחיותן תליה בותה, אנו מותרים או דוחים זמן הנקמה, לו אך מארח אתה, ועל זה השיב למשה, כי נקמה זו היא נקמת ה'.

וזוד אפשר לומר בדבר שני הלשונות בפרק פשתו, כי אילישון "נקמת ה'" איינו בא להצביע או לשוטה הלשון נקמת בני ישראל שארה ה', אך לשון זה הוודה על נקמת חוקה ותקיפה, בעזה הרוח ואומץ הנפש, כי מזינו שבמקומות שרווחה הכתוב להפליג ולעמאן את הפעולה בגבורת המעשה יתוקף הרוח מוסיף לה שם ה', כמו בפרשנה וישלח (ליה ח') ויוחת אליהם, ובשמואל א', (יד ט'), חרור אלהים, ושם (כ"ז ט') תרdomת ה' ובמשלי (ג' ל"ג) מארת ה', ועוז. וכן בצע הדעתה ברכת ה' פ' ושב' ליט' ח'), מטה אלהים (קהלת, ג' י"ג). וגם כאן הכוונה נקמת ה', נקמת חוקה והקופה בעוז ואומץ.

ועיין עוד מה שכתבו בפסקtoc הכא בשם מרגוט אונקלוס ביחס לשונות נקמת ה' ונקמת בני ישראל.

נקום נקמת בני ישראל מאת המכדיים (לא' א' ב') בריש' כאן באה אודה על זה שלא נאמר כאן מאת חמואביבם, שהם הכלילית תות ישראל, מבואר בס"ט בלק (כ"ח א'). יונן כי באת האגדה שם (brischi') קרצה ומחוסרת באור מספיק נעהquina מפקורתה בשלמות, וט נישב על פיה קושית מוספת.

והו לשונה במקורה במדרש, מה נשנה מזמן מזיאב, שאמר ה' למשה נקם נקמת בני ישראל מאת המכדיים. ובמאוב כתוב אל תצע את מזיאב אז תרגור בס' מלחתה (פ' דברים, ב' ח'), אף קרב'ת

ח') ורך משה את חותם וזרוק על הגם תרגם אונקלוס ורך על מדברה לפסחא על עמא, ובשモואל א' (ט"ז ב') ורך יש' חבור לחם — מהת משא חמור לחם, ושם (י"ח כ"א) בשתי מתחנות כי — מהת באחת בשתיים, ובוירמי (כ"ג ר) החושע יהודיה תהה מושע ארץ יזרעאל ובמחליטים (ק"ד ב') היהת יהודיה לדורשו תהה והיתה ארץ יזרעאל ובאstor (ג' ט"ז) והעיר שונן בגבורה — תהה ויחודה עיר שונן בגבורה וכן שם (ח' ט"ז) והעיר שונן צחלה ושםהה — תהה ויחודה עיר שונן צוחלים ושםהים. הורבה נחנת. וגם כאן, נקמת ה' — מהת נקמת עם ה'.

כל מפותת ישראל (ט"א ז')

ארשיין, לכל — לרבות שבת עכ"ל. ואפשר לומר הריבוטה והחידושים בתה, ד�עט' שבשבת לו לא לך חלק בארץ, מכובdar בפרשנה שופטים, (י"ח ב'), ומogen זה לא לך חלק גמלוחמות ארץ ישראל — אבל כאן ציריך לך חלק גם הוא. מפני כי מלחמה זו היהת לךם על שיכללו את ישראל, ובמஸל' זה גנפינו כלם, ועל כן יקחו כלם חלק במלחמה נקם זה.

ירושלה אותן משה ואת פנהם בן אלעזר הפכו לצבא וכלי הקדרות והאזוריות התורუות בידו (ט"א ו')

עין ברשי' כמה טמים על שליחת את פנהם ולא את אלעזר. ויש להעיר למה לא פרש הפסעם על שליח הילך משה בעצמו, וכמי דמשמע משלחות הלשון שאמר לו ה' נקמת נקמת בני ישראל מעת המדיינים (ט"ס ב') ממשמעו הוא בעצמו.

ואפשר לומר עפ"י חיבורך בפרק (צ"ב ב'), בירא (באר) DSTHT מניין מיא לא חזדי ברי קלא (כלומר, לא מיטוך ולא תחבל), ובמיא סוף להזהר מטרשה תאלא ולא תחבע מפני כי גור היהת בארכז, ובר דוד הוא כי משה בברורה מפני רעה נתישב במדין ועשה שם שנים רבות כמכובdar ב' שמות (כ' כ"א, ועי' יש' ברשי') יותר מות מכובdar והבמדרשם. לנו לא מצא לנוון לו מטעם מושר הנפש לצאת עליהם למלחמה ולהרגם בעצם.

וכען זה אפשר לפרש בטעם הדבר אשר במתצת העשר מכות שבגדירות. כי שבע מהן נעשו עיי' משה, ורק שלש הראשונות. רם צרדו' וככני, ונעשו עיי' אהרון (פרשנה וארא ד' ט"ט, ח' א' ו'ב'). וטעם הדבר יתפרש עפ"י מה שבירנו כאן בענין שלפנינו. על יסוד

את ה' לא ימצאה חלץ מהט. נשפט מהט. על דרך תלשון ואנכי הסתיר אסתיר פני מהט (פרשה ויל'ה, ל"א י"ח).

(ט) מחלך לפני השבוי במלחמות, להורות הדור, כמו נתנו בעבור החלוצים (להלן בפרשנה, ל'ב ל"ב), והחולץ עבר לפניהם (וישוע ר' י"ג).

(ט) העתק מפקום לכת נבכא, כמו בפרשנה ה' התחלו מאותכם אנטש לבבא, שהכוונה העתקינו הפרסינו מאתוכם אנטש שליכו לבבא.

(ט) וכן בגולן (פסקה ה') החולץ צבא, כמו הולכי בצבאו. כח ובגוניה הגו', כמו בישעיה (ב' י"א) ועומתויד חילון.

(ט) טירשי', יגורי עצמותון, ובונוס ברכת המזון לשפט ביצה והחילונו במצוותך, כמו אמרנו והזכירנו לקיטים מצטרך. ובופלה לבלכת

ההורש, חיטים של חולין עצמות, כלומי, וחוק עצמות שהם יסורי הגוף ומחיקות, וחולץ אמרו על זה, וזה המעלוה שברבות (יבמות ק"ב ב').

(ט) וכן מורה הפעל החלץ למקום הדוק גוף האדם מן שקט והבר במקומות התגוררה חומקי הירכים, מתנים. וזה משווות עם השם י"ץ' להואות מקור פרי הבטן, מפני שצדי הרכבים ממון משמאלי זה נאמר בלשון נקייה, מפני שצדי הרכבים חמוץ ביחס הוואות גודרים לאברי הכלודת, וכן הוואות הפעל החלץ חמוץ ביחס הוואות טמן ולבכם חילוץ י"א (פ' וישלח, ל"ה י"א). בנד היזא מחליציך (מלכין א', ח' י"ט), אם יברכוני חילוץ (איו' לא' ב').

ומתוך רבוי ההואות האלה הוו חול' ביבמות (ק"ב ב') ובמכות (ח' א') דבאותו כה ארך להבון בכ"מ לפ' עניין, וכאות בסיסוק ציריך לתבן הלשון החילזו מאתוכם אנטש לצבא — העתקיו הפרשיש מכל אנטש לכת נבכא (ככטיעף ז').

לחת נקמת ה' (ל"א ג')

ונקמלוס תרגם, למייבר טרונות דין עמא דה', יויכן, שבב זה לפרש

חטף למה שנייה משה מלשון ה' שאמור, נקמת נקמת בני ישראל והוא מטה. אמר לחת נקמת ה' — ולכן יתנו שחלוש נקמת בני ישראל ושבורו —

לחת נקמת ה' וזה מתקבל אל הלשון נקמת בני ישראל, חילינו חד (אנון בתבונת בפסוק הקודם לישוב שני הילשונים).

ואל יטלו קיזור לשון כה (מן נקמת ה') — (נקמת כה' כה'), כי ה'

חוון נפרץ במקרא, וכך בפרשנה משפטים (כ' י"א) ואם שלש אלה

אין יעשה לה — מהת ואם את משלש אלה ובסף אמת פרשה (כ"ג)

בית, ומתרגמינה, כתושבתה דאיתו למיתב בביתא, ע"כ, ומפניו להפ' בתהלים (מ"ה י"ד) כל כבודה בת מל' נסיפה, כלומר, דרכת של אשה ישרה לשכת בית, וכמו שדרשו בראשות ורא על אפסוף ויאמרו איה שרה אשוח ואמר תנת באול, ודרשו (במתות ע"ז א') מכאן שדרשה של אשה לשכת בית, ועם דודש, משות דשם "אהוקל" יונח ביזיר על הדר טפי שבתייה, כמו שנקאו איה בפ' דברים נבי' ותרגנו באוליכם (א' כ"ז).

וננה דברי המדרש צירוצים באור, כי טרו לחייב מפסק דבניאים ועפ' סיוע מתרוגם. בעוד שבתורה, כאן ונוכח להבאי הפסוק מישעת, לנשיט בשם "אמ"ם" כמו שהבאו, והי נזה ונוכח להבאי הפסוק מישעת, ואפשר לומר, דעתן ראתה המדרש לנוין להבאי הפסוק מישעת, משום הפסוק עצמה מפרש העטם לסת החם אדם שנזכר בו מוסף על אשה, שנות דכתיב בו תפארת לשכת בית, וזה היא תפארת השם של אשה על צניעותה וישראל הנגתחתה, כמו שבאו, והגברים אין דרכם לשכת בית, כי אם נצאת לחוץ למלאכה ומרומ'.

ולא בן בפסוקים שלפנינו בפושת כאן, שמוסב שם אדם על הנשים רק מפני זה שלא נמצא בחוכם גברות, בכובאות, וזה הוא טעם צדדי ואינו מורה על טעם עיקר חלות השם פלתו.

ואgor הלשון בדורש "וילכו מցינו שנקראת הוות אדם" שהוא מורה על פלא שברור וזה — יתריך רב סבו.

וזמנם מה שיפלא ביוור בגנין זה, בחקלה (ו' כ"ח) כתיב,

אחד מאלף מצאות ואשה בכל אלה לא ממצאי, וזה מבואר מפרש דשם "אדם" יונח אך ורק על הגבר, כמשמעות הענן גבר אחד מאלף ואשת בכל אלה, הרי דמצאי מבורש את האשת שם "אדם", וזה הפך מפרש מסוקים שברשותה זו וופ' דישעה שבאו,

וכענין לשון הפסוק הוות מցינו גם בתמלוד, סוף מס' גיטין (צ' ב'), שמתואר דרכו אשה פרוצה, באשה פרוצה וווחצת עט בני אדם, שחכונה — עם גברים.

וציריך לומר, דמשמעות שם אדם רק על גבר הוא רק אם סמור לו שם אשה, אבל כמשמעותם אדם בא לדודו כלול שניהם, גבר ואשה,

וכו מורים והבה לשנות הכתובים, כמו אשרי אדם בווטח בר, אשרי

אדם שמע ל' (משל, ח' ל"ז), אשרי אדם מפחד תדהר, אדם ווימתה

חוושע ח', מעשת.IDI אדם, וראה עצם אדם (יחסוקל, ל'ט ט"ז), ח'

יחוץ מחשבות אדם, והרבה מארך חhnגה.

וכו גם בתמלוד, כמו אין אדם ננטף על צערו (ב' ב' ט"ז ב'). אשר

המאמר - בירא דשתי מיני' לא נשדי כי כלל, וודאו דמים והעפר הגינוי על חי משת, מהםبعث שוואטל לאיר והעפר בשעה שתהפטו את האבגד רעל אשר הרג את איש עברי כדכתיב בענין ויטטנו בחול (פ' שמות, ב' י"ב), וען כי במקותם דם ופדרעט וכלק המים, ובמכתן כנוט נלקה העפר, לכן לא היה מן המדה שילקו אלה על ידו ומסרנו לאלהן.

ועס' המבוואר אפשר ליישב גם מה שדייך רשי' למה לא שלת משה את אללוון, אך מפני שכפי היודע בפ' שמota נול אללוון במדינו ונונגלי שם, וכך לא ה' מן הנמוס שם הוא ילך למלחתה על מדרון ולהרומו. גם כן מפסק ברוא דשתי מיני' לא תשדי כי קלא, ומבוואר. וע' מש' בענין כהה בפ' מץ' בפסק ובדיד באו לשבר אוכל.

Զאת מלבי מידי הרגו על חלליותם (ל"א ח')
הלשון על' חלליותם' אפשר להבין עמי' המבוואר במדרשים, דכינו שראו המלכים האחים שעמדו לירוג הפליל עצם על החנוטים תנוראים, לעפ' יחשבו ישראל שמותם הם (וחשבו לבירוח אוורי כ'), אבל הירוח אותם הרגו בעדות שוכבם על ההרוגים, וזהו באור הלשון הרגו על חלליותם, בשכבם על חלליותם.

ואנו הטענה כזו מցינו בישעתה (י' ח') וחתוך חרוגים יטולו, וכותב החדר' בזות הלשון, לא ימלט אלא מי שיחביא עצמו בין ההרוגים שלא יחשבו אותו לחי, עכל', וכשי הגרואה חי' וזה ידע גם להרוגים גם להנלחמים, כי בעוד שייצרו מוה הגולחים היו חזדים אותו בזות חללים, וחותם ומצאות.

זיקחו את כל החלל ואת כל המלכות בארכם ובבהתה (ל"א י"א)
הנה החלל באדם אכן מוסב על הנשים. יען כי את הוכרם הרנו כולם, וגם הפט, כמפורט בפסקין י' ג', וכן מוסב שם אדם על גביהם בתהשך כל הפשטה, בפסקין כ"ה, שא ראש מלחת השבי באדם ובבהתה, ובפסקין כ"ה, הרומות מוסב... מן האדים ומן התבקר, ובפסקין מ' ומ"ז וחירור, בפסקין ל'ית כתיב מפארש ונפש אדים מן הנשים. והנה מבואר מפארש דשם אדים וזה בזוז גם על נשים.

ולפי זה יש להזכיר במדרש רבא פ' בראשית (פרשנה כ"א) שחקרו ח'יכין מցינו שנקראת הוות אדם (כלומר, ח'יכין מցינו שהאה שבחנות בשם "אדם") ומביאים מפסק דישעתה (מ"ד י"ג) תפארת אדם לשכת

אלמנוגותיו תחת ארמונחן (ישיטה יון כ"ב ויזוקאל י"ט ז') וחשם אלמנת יבא באומרה ארמולאה, ועוד כהנה מוחלט למד ברייש.

או הווא, ועוד מצינו חלוף סמ"ך עט עזין, מפני קרבתם בסדר הוא'ב (שכנו הווא חוק בחלוופי אותיות) וכמו בישעה (אי"ד) וועלכט מאגע — תחת מאפס. וכן יתבادر היבט בשמהול א' (טיז לא') וישפה שמהול את אגב וטרחו המפרשים מואד בבדור לשון יושפה, אבל ייל פשות, שבאחת וישפע (מלשון ושעתה טפע), בחלוופי ע' עם פ' חספיקים בא'ב.

זהנה עפי שני הולמים אלה, הסמ"ך עם העיין כלומר, שהסמ"ך שבסלה נטהר באחת ותחת עזין, החירש במליה זו באחת למ'ה, התא חפה'ל (למ"ס), והוא המשך הלשון למלע' מעל מעל בתה, ברגני בקראה, כמו שהбанו.

ולא יטאל שני הולמים במליה אחת (הסמ"ך והר'יש) כי כן מציגו כמה נאלת, כמו בקדושיםן (ל' א') על הפסוק וشنוגת לבנדי אורה אל תקרה וشنוגת אל וא' ושלותם (חלוף ניזן אחד בלמי' וגרון אהוד בשיע'ו). ובמדרשי איכה (בסתמיהות) אמרו על פסוק בדור'יב (לי' טין) ויהיו מלעיבים במלאכי אליהם — נפרה זו שמלהכת בפי, ע'ב ומולפן במליה "מלעיביט" את העיין בתהית (מזוזא אה'ע) והביהת בכ''). (ማורחות בכללית). ובמשל' (ג' ט') בפסוק כד' את ה' מהנה, מביא רשי' מספקחא, אל תקרה מהנהן אל מגנונה, וזה גם כן בניין חולופים.

ואם נזכה לקיטם במליה זו (למסטר) סדור האותיות כמו שHAM בלא להלופם. טוב יותר לחרוא את הפסוק בצדדים, כוה: הן נהג היה בדרכו בלבעם למסדר לבני ירושאל מעל בה' (המשן הפסוק כמו שהוא למסניינו — הן נהג היה לבני ירושאל בדורם בלבעם למסדר מעל בת'). ובאור ההמלהן עפי' הטעום כמו שטענו יי'ר, שהמדרשים שלחו עיי' בנתוניים שתן תפורה לישראל מעל בה', שם ימעלה, וכן טיריתון מבואר סוף פרשהblk ויחל לנוגת וישתחוו לאלהין ויעיש ברשבי' ובמאמריהם הבאים.

דבר קריית פסוק בסיסות הוא חזון גפרץ. וכמו שכתב רשי' בפרשיות ויקרא (אי' טי') בפסוק הקטיר המובה ונזכרה דמו, ובפרשיה אמרה, (ביב' ב') בפסוק וינרו מקדי' בני ישראל, ובפרשיה חקת (יט' ו') בפסוק ווחץ בשער בימים ובכמה מקומות. וכתלמוד סוטה (לה' א') מקרו או ה' פסורה הוא. ובב'ב' (קיט' ב') טرس המקדיא ודרשותו, ובמ"ר פרשה אמר רשי' לשך לקיש מסרס קרא ודרשת, וארכנו בות מקומות אחר

בhole על ממונן (שבה קייז' ב') אדם אית לוי מזולא (ב'ק ב' ב'). אדם ישן כאן ורואה תלום באספמיה (גודה ל' ב') והרבה מאד כהנה.

ולעומת זו מצינו שם "אדם" בחוזע על גבריהם, כמו אדם נושא אשה על אשתו (ברוכת, ל"ב ב'), אדם שאין לו אשא אנו אדם (יכמות סב' ב'). עיפוי שיש לו לאט מכחה בנימ' לעמך בלא אשא (שם), אדם שמתה אשתו בימי' עולם חזק בעדו (סנהדרין כ"ב א'), אין אדם מוצא קורת יוזה אלא משאותו רדאונה (שם) וועוד.

ונאפשר לכון טעם הדבר מה שלפעמים יטוב שם אדם על שניהם, איש ואשה, ולפעמים על הגבר לבה. משום דושש שם אדם הוא עפי' יצירתו מאדמתה, מכובאר בפרשיה בראשית. וייצר ה' את האדם עפר מן האדמה, והאשת לא נבראה מאדמה, כי אם מבלעתו אוך לאט כבשו' כל הפלוק גם את שם שניהם בס'ם (אדם, ואם) כי היא נכללת בשם (ב') צור ונוקבת בראמ' וקריא את שם ס'ם אדרם, ואם על הגבר עפי' אדם אגב האדם הגבר, ולכך לפעמים שם אדרם, ואם על השם תניהם של בניו שלן, ולפעמים על שניהם עפי' הקרייה המסתהפת לשניהם בשם זה, אבל על שם בלבד לא יתכן, ולכך מכובן לעשון המדרש שהбанו. יי'ר בצעיו שהasha לבה תקרה באש אדרם אשר זה לא יתכן לה מכיוון שלא נבראה אדרם, והשם אדם נקראת רק אגב שם האיש, ומשי' המדרש, דמצינו פעם אחת קייזה מן הכלל שם אדם ביחסו על האשא והוא בפסוק כתפארות אדם לשכת בית עפי' תרגומו כמבואר. ועי' מש'כ' ב' בראשית ב' וקריא שם אדרם (ה' ב').

למחר מעל בה' (ל"א ט'ז) לשון כה לא נמצא דוגמא במקרא. וכמה קשה לתפקיד, כי מתי ייחס הצלל מסדר לשם מעל, והלשון הריגל בכוה הוא "על מעל מעל" וכדומה לה, מן הוא כמה פעמים במקרא, ומלילה מעל בה' (ט' ויקרא, ה' כ"א), למעל מעל בה' (ט' ושהא, ה' ר). במללים כי מעל (יזוקאל, כ' כ"ז) במעל אשר מעל בה' (תהי'א, כ' ז"ז) ועד הנהן, אבל לשון למסדר מעל תחזי'י הוא במקרא, ואין לו באור.

ואולי יתרפרש עפי' מה שכתב רשי' באירוב (ו' כ"ה) בפסוק מה נמרצ'ו אמר רשי' — כי נמרצ'ו כמו גמלצ'ו ולפיד מתחלף בירוש', עכ'ל, וכן כתוב שם (ליה' ל"ב) בפסוק התוציא מורות בעתו, כי מורות כמו מولات. וכן מחלוף השם שרשות בששלות. כי שרשותה הוא לשון המקרה פרשה תצח' (כ"ה י"ד). ושלשותה הוא לשון המשנה (כליט' פרק י"ד מ"ג) ולוון התלמוד (גיטין נ' ב'). וכן בא במקרא שי

שא את ראש מלכוּתוֹ (ל"א כ"ז). פולשיִי שא את רַאשָׁה. קח את החשבונות, עכַל. ולא נתבָאֵר לנוּ כיון לשְׂעִיר בְּבָרֶתֶת אלה. וכן, משותם שלושן כי תsha את ראש שְׂעִיר חֲלִיל הַמֶּלֶךְ — (ט' תשא) שם בהרבה לפרש מומבוֹן מנין, כי שם עיקר חלְל את המלכוּתוֹ בין חותמי המלחמה ובין כל העזה. כמה שיחוי יהוּ, ולפנֵי פריש המומבוֹן פולשוֹן שא מומבוֹן קיתָה, לח וחלק.

וממענוֹ הפעל שא מומבוֹן קיתָה, כמו וישאוֹ נשים (שפוטים כ"א), ונשאֵה שה מובער (ש"א י"ג). שאוני השופטים אל חיים (יום א') מוחץ יצא השם נשואֵין על קדושים איש האב בחורה בלשון קיתָה, כי יקח איש אשת יעדוֹ הרבה.

שא את ראש מלכוּתוֹ (ל"א כ"ז). השם מלכוּתוֹ הוא בכלל משותף עם החסנות ביתוֹ, שבַּי ושלַל, רק יובל זהה, שבעוד שבל שלושת החסנות אלה יונחו על כל דבר שאפשר להציגו במלכוּתוֹ, כל דבר אאָכל וবְּגָדִים וכליים ובדומה... והחומרה השם מלכוּתוֹ יונחו בחידון רך, על שבַּי נפש ויה באהם או בבהמות, ולכוֹ יפרד שם זה רשות שמות ביתוֹ, כמו בפסוק י"א, וויש את השם שלל, ואת כל המלכוּתוֹ באדם ובבהמות, ובפסוק י"ב, את השבי את השלל, ואת כל המלכוּתוֹ, וכן בפסוק שלפניינוּ מלכוּתוֹ באדם ובבהמות, וכן להלוּ פסק ל"ב, ויהי המלכוּתוֹ איזוֹ וברק גורוּ.

וסעפּ שני שמות אלה בין בעלי חיים ובין דברים דומים נראות עמי מה שבtab רשיִי בפרש מקץ בפסוק ומשנה בסוף לקחו בידם יאת בנימין, וכותב עפיִי תרגום שם כי אין לקחת אדם וחפצים ית... כי את החפצים ללקחים ביד, ואדם ובעליו חיים ברכובו, אם רלוּת אם קשותו, וכן גיריך לחלק השמות בהם לקלותם. עיין מש"ב בפרשא לדר נפסוק ויקח אברט את שרה אשתו (יב' ה').

וירקרוּ אל משה הפקודים (ל"א מ"ח) פירשיִי, הפקודים הממנונים. לא נתבָאֵר מה רצה לומר בזאת, אחרי שבאוּר השם פקדיהם, שכאוּר — שם מנני, כמו ויפקד המלך פקדים (אסתור ב'), אך פקדים שטם ממןנים. כמו פקדי המחנה, פקדי העדר, ובדומה.

(עין לפינוי בפרשא לך בפסק ויקטוּ את לוט ואות רכלשוּ בן את אברט (יד י"ב)).

וכל אשוח יוזעת איש למשכב זכר הרונוֹ (ל"א י"ז) פירשיִי, יוזעת איש, באייה להבעל אעמֵי שלא בעבלה, עכַל, והוא מוחל' ביבמות (ס' ב'), ושם מבואר, כי באנשי יבש גולד (בענין פלוש גבעעה) כתיב (שפוטים, כ"א י"ב). וממאו בוישבי יבש גולד ארכבע מאות נערעה בתולה שר לא ידעו משכב זכר, ומתבָאֵר שם: שנתרנוּ ריך אלה שכבר דיעוֹ משכב זכר, אבל לא גם אלה הרוּאות לדעתם, כמו בכנות מודין, וזה ציריך באור, למזה הקפידוּ כאן גם על הרוּאות להיות איש.

ואפשר לומר, כי כדיוע בסוף פרשה בליך היהת כל מטרתו של בנות מואב להמשיך עיִ נזות את לב ישראל לעזִי' בעל פערוֹ מכובאר שם בפרשא (כ"ה ב'). ועייש' ברשות. והחומרה כן אפייל זו שלא נבעל היהת מוגמתה למיכשול עברית או לכשਬא לדיות, אבל באנשי גלעד לא היהת מטרה זו מעזִי' כלל.

וידעוּ בכך קדושין (לט' ב'), כי בענינוּ עיִ מצרפתה גם מחשבת רעה למשעת, ולא כן בשאר עירויות, דינֵין רק על המשעת ולא על המחשבה.

ולכן במדין שיסוד המיכשול היהת במחשבה לעזִי' מצטרפת גם מחשבה לבה, וכן גם שלא נבעל אף היהת רואיה לתבעל ונתקста בעונש גם על המחשבה, שחשבת ליכשיל בעזִי', כמו: שכוננוּ לא כן באנשי יבש גולד, שלא היַי אמורות לנוּ שטם כל מחשבה לעזִי', רק עבירות גנות לבה, להן נדונוּ רק אלה שנכשלו בעבירה ממש.

ועל דבר דיווקו של רשיִי כאן על יתור הלשון "הרונוֹ" זה בא בספרי, בהחרח בואר בזה הלשון, הרונוֹ למה נאמר. מאחר שבאותו להבעל אמר ליהרג (באור לשון זה מבואר ברשיִי) כאן מגמרא יבמות) בעוליה על אתה כ"ב, אלא יי' אמורות לנוּ דרי עונשין מן הדין לכח נאמר הרונוֹ תלמיד שאין עונשין מן הדין, עכַב, ומדת אין עונשין מן הדין, בילמת עפּיִי קל וחומר, מדה גודלה לתלולות.

ויש להעיר בס' פרשה דרכים לבעל משנה למול (דר פ"ז) דמתת אין עונשין מן הדין היא רק בירושאל ולא בבן נח (באות"ע), חילא איני ב"ג, ואומרו שאין עונשין מן הדין.

לכפר על נפשתוין (ל"א ג').
פירשוי, לכפר על הרהור הלב של בנות מזין, כאיל. ללבורה אין כלשון מכון, והרי לו לומה לכפר על הרהור לבם (של ישראל) על בנות מדין.

אך יתבאר עפ"י מה שכתו המקובלות וטח חכמי טבע הנפש. כי הסובכות אסוכה בעין אם נקדמת משבחה דיזונה אותה שעה מובל להמת קותמה ופעולתה על הראש שמתחלן בו שירוי חפס באייה ערך שהוא אל רוחו ומחשבתו של האיש המסתכל, והוא סוד של עניין חיננסים שנגלה בימין.

אחרי אשר כידוע, בעצם בלעם הוו בנות מואב משתדלות בכל צע להחתמו את ישראל, נבוגור במדרש ובריש"י סוף פרשה בלבד (כ"ה ב') — יהנו שלא נמנעו גם מהלכטם בהם בעומק עם הרהור נסוציא לתבדוח זהה, כדי שתודבק הרהוריהם האלה ברוחם ובלבם של ישראל, וכן כי למעלה מסכת פסחים נאמר, וזה התה — בות מואב — היו בדור ועל ישראל בה המעל נתכבד על ידי הסתכלות הרהוריהם לבן שלונן, יפה אמר לכפר על הרהור הלב של בנות מדין שמהו נסתכבו הרהוריהם רעים בלבם של ישראל, וגם נכסלו על פיזיהם, כמבואר בס"ט בלא, ומכוון הלשונ. וע"ג מש"כ בענין השבע מספרית מומות לבasaki לאיש לבעל פסוק מה טבו אהליך יעקב (א') ובפרשה רוחו (מ"ט כ') פסוק בנות צעדי עלי שוו.

בזה יתבאר מה שקשה לכארה על כל עניין הקורה על הרהור הלב, והוא דוחה דוחה אין מצטרפת למעש (קדושון ליט' ב') אך מביאר שם בגמרא, דוח או רם בסותם עבירות, אבל בחטא עז' מצטרפת גם המחשה למעשה, וכך זו לעיקר הנטה מנותות להכלית עז', כמבואר ס"ס בלא ויחל העס לנונות ואשתחו לאלהיה ולכו בהו גם מחשבה מצטרפת למעשה, ונדרנן על שם סופם להיות צרכיהם לפשרה.

והנה אף אם לא כיוון רשי' בדרכיו "לכפר על הרהור הלב של בנות מדין"老人家 שבראו, אבל הדברים כההם לעצם נזירים ומחבלים. ודוע דעת' מה שתבנו מכך הסובכות עמיקה מעין לחתת וחותמת ופעולתה על הראש שמתחלן בו — עפ"י זה יתבאר בפסחים (ק"ג ב') בשני החמש שמלאכם חי תפרית געללים (ונדרלים) הזה יושבים בשוקן רזונות עשו לנו מנעלים, וזה, הונגות, היו מרימות עיניתן ומסתכלות בהם (כחמכים), והם, החכמים, לא היו מרכיבין פיגיות, ואפשר לומר בכוון הסופר הוה, כי היו החכמים חזושים טמא פגע מבטן

של תזבוחות בעינייהם בחבשה עמוקה לאפשר שאותה שאותה צבורה, אבל כן היה נהרים בתה.

כי תשׁוּבָן מִאֲחֹתֵינוּ וַיְפַעַּפֶּנּוּ עַד לְהַפְּנֵינוּ מִפְּלָבָר (ל"ב ט' ז')
ויגלים להבן הפלג, "הנו" כטו צוברת, מלשון הגינוי יתרכז לאללהיהם (תלילים מ"ז י"ז). מקודם אל זה (קהלת י' ד'), אבל לש' זה לא
י��תבָּאַר הַלְשׂוֹן וְסֻפְרָה צוֹר, כי הלא עד כה לא עופט במדביה כי הלא
חשגיה עליהם וכוכר עלייהם. כידיעו בחרות, היה צריך לזרר והניחם
במדביה לאו יוסף צו, וזה היה מורה על עונש חזון.

ולכן אולי אפשר לפרש עפ"י תידיע. דאיתיות שתו מפרזת הברת
אתה גוזחות להתחלפי לפעוטות זו בזו, ואחותיות אה"ע הן פלאז אחות.
מן תגרון, וזה אפשר לחווית ומיין להתחלפי ביבטים, כמו שכוב רשי'
מקתול (י"ב ח') על הפסוק וסתבל החגב. כי החגב' בא פאר
תחת העגב' (עגבון, מומון תאות, פמו שי' עגבין) (יחסקל, ל"ג
ליב'), ובחולף עין' בחיתו) ובפרטם דברים על הפסוק העצים חישובים
בחזרות (ב' כ"ג) כתוב והרמב"ן שראה חותם החירות, ג' בחולף עין'
בחיתו. ובפרשה תזה' (יח' כ"ה) לא רוח החושן — תחת אלה יוצ'
(עו' חלון ז'), ובמכלולו פושת בא פרשו הלשון וסתמי עליון
(יב' י"ז) כמו וסתמי, ובמדרש איכזה בא הפסוק איכה ייעב (ב' א')
שירש כמו איכזה ייחב, וכוכר נהר, ועתה הורבת, ומתבואר שיחילך העין' בחיתם הvae
חוון נפרץ, וכוכר נבא לבואר הפסוק שלבינהו.

כי לפעלה בפסוק יג' נתייב וויהר אף, ה' בישראלי ויביגעם במדביה
ארבעים שנים, קולמר, שהדו' נפש וונידם, מלשון הכתוב העיגוני את
בית יישראלי כאשר יניע בכבירה (עטס, ט' ט'), ואומר כאן בפסוק שלפנינו
ויס' עד להגינוי במדביה. שיחל' עד' געט' וגידס במדביה, והחיתם
(מו' להגינוי) בא תחת עז'ן-ומתבואר היטוב.

ואין נאמנה לבואר זו מהותם ואוקולום, כי כמו מקודם בפסוק יג'
מתרגם ונגידים ביחסותה מודיקות) — והוחווינן במדביה, וכן מתרגם
המלח להגינוי במדביה גם כן לאחרותה מודיקות, מלשון הכתוב מהרום וויניעם,
אבל הלשון שותבאו למעלה מהרולים והוניהם יתרום מתרום וישבקו, וכן זה
שhabano מוקלהין, פקוע אל תה, מתרום גם כן לא תשבקה, ואם זה
באו' מוכון מן להגינוי — עזיבת ה' לו לתרומם גם כן לשבקו כמ"ר
בחפלי' שהבאו'ן, ובמהמת שוו ראי' הוחכת מילחת.

בין ענין בין עשרה אין ממשכין אותה, משם דמשלים וופרב (המלה) בביטחון לקח המשכו ולחשיבו בערך משיאו שם ר' בשכנתית. שיחדשות בקרבתה להמלוא, וסבירו שם דעתך וזה ייחוץ מן התורה, משה דדרשו טעמא לדרשו.

ומכל זה קשת ל' השבועה (כלומר, חישוד לשבעה על שקר) אין ממשיכין אותו (בעת שמתחייב שבועה, רק מהBEGIN השבועה על צד שנגנו) והוא ר' ואברהם דרבנן לחוש לחשד, וככל הבהיר יוסף לטשר חורם ריש סימן צ'ב. ולפי שבארנו דכל ענין חדש הוא הששא מדאראיה, ולכן הדרון נונן כי גם מדרון תורה אין להשבע את החשודה, וביוור לפיו גמара דמייק שהבאג'ת כי אין אדם חדש בדבר אלא אם כן עשאו ואם לא עשת הרהר בלבד לעשונו וכור. וצ'ע.

בנוי לכמ' עירוט לשפכט גדרות לאגאנטס (ל"ד כ"ד)

גם במאמר זה, כמו במאמר שלגני הקדום, העדראות על מדרון דרכ' אמר לבר בלשון יפה, כי חם בבדורותיהם אמרו (פסקוק פ"ז) דורות צאן נבונה למKENO ו/orם לטפוג, והקדרמו צאן לאדם, והוא, בתורתו את דבריהם, אמרה בנו לכלם ערים לטפוכם וגדרות לצנאמם, הקידם אנשים למוקנה, ענן כי כן דושש לדבר, כי האדם קדרם, ומכו שנאמר ביעקב. יובן לו בית ולקמונו עשה סכota (פרשה יושלח ליג' י"ז), ובסוף ינות (ד' י"א) אשר יש בה הרבה משמות עשרה ורבוא אדם ובמהר רבת, ובתחלים (לי' ז') אדם ובמהר תושיע'ה' ובירמייה' (לא' כ"ז) רוע' אדם וועש בהמה, והרבה בנהן. וגם בזה, כמו במאמר הקדום, הרגושו דם את רמייתו ובחוירות את דבריהם לאחר דבריו שלו אמרו גם הם (פסקוק כ"ז) טפנו נשינו ומקננו.

ועל ענין לשון זה של בני גד ובני רואבו שהקדימו מנה לאנשים ועל תקוננו של משה להקדים אנסים לתקונה — על זה אמרו במדרש, וזה שאמיר הכתוב (חקלה, י' ב') לא חכם לימיינו ולא כטיל לשלטallo לב חכם לימיינו — זה משה שהקדים אנסים למוקנה, מפני שכון דרכ' מהלך אדם לימיין, ולוב כטיל לשלטallo — אלו בני גד ובני רואבו שהקדימו מוקנה לאנשים, שהוא דרכ' שמאי בחיים. ואמרו להם הקב"ה, אתה חביבתם ממנוכם יתיר מנטשוחותיכם (בזה שהקדימו מוקנה לאנשים) הייכם אין בו ברכה. שנאמר (משל' י' ב') נחלת מברכות בראשונה באחריתה לא תברך. ע'ב. ו/orה הבואר, משם דההווילו לנוחול את עבר הידין טרם החילוך

וזה אמר אליהם משה אם תעשון את הדבר הזה אם תחלכו לפניו ח' למלחתה ועפר לבם כל חלום לפניו ח' ובבשורה הארץ לפניו ח' והוותה הארץ חזות לכם לאחותה לפניו ח' (ל"ב כ' כ"ב). הנה כל פרט דבריהם האלהם הם מוחצחים של בני גד ובני רואבו לפלי וזה אין פיבור למה חוו על כל פרט מבריבותם. בעוד שחיי' יכול להסתמך באברהם קדר' אם תשען כאשר דברותם.

אך קרוב לדרא, כי עשה כן בבנות ממצתת, והבואר הוא, כי הטעש פשה בכל דבריהם שתלו את כל מעשיהם, בכל פרט, בתם לב玳, ולא זכרו באחד מהם את שם ה', והי' נראה. כמו שבטא רך על חם ומוצם ידים — ולכן חור להם כל פרט ופרט מבריבותם, ועל כל אחד הוסיף להזכיר שם ה', וכך בויה להורות דרכ' המוסר הצעיניות, כי לא בכת צצמו יוציא האדם מעשרו לפצלן, ועל כן על כל פעולה ופעולה ציריך להזכיר את שם ה' ולתולות עורותו.

ותם, בני גד ובני רואבו (פסקוק כ"ז) חוביירו גם הם שם ה' — רעינו במאמה. גבון הערגנו עוד הוראתה דרכ' שhortה אותם בהמשך דבריהם כאן.

ציוויתם פקירות מה' ומיישראל (ל"ב כ' כ"ב) תחן כוות לשלון זו שלא ימשכו עליהם חסד כי לא באמתה הם עושים ציוויתם. ותבואר מנה, כי ענין החשד בכלל אווא חששא דאריתיאט, כלומה, שהטורה העמיד כי אסור להשוד וכפי באיזה אוטן שהוא ישיסו לחשוד, על דרכ' שאמרו האי' לישנא בימי' אעפ' דקלוקלי לא מביע אל למשיח מביעי (נדזה ס' א'). וקרוב לומר, כי על ידו זה אמרו בוגרא (פרק י"ח ב') אין אדם חדש בדבר אלא אם כן עשה זdem לא עשה כלו עשה מזקתו והרהר בלבד לעשונו ו/orו.

וכן ממשמע שבשת' (כ"ג א'), אמר רבי שמעון, בשביל ארבעה דברים (טפניטים) אכילה וורה להגיה פאה בכוף שזרוא, ואחד מהם מפני החשד (שלאי יאמרו עוברים ושבירים, פולוני קדר' אמר שדאו ולא הניגי פאה), אבל אם היינו ליתין רך בסוף השודה יראה כי באמצעות הקדרה באמצעות השודה ציינו לא הגע עמן להגיה אה'ו. ורש"י פרש בענין אה'ו. וכפי שפרשנו אגו כד מפורש בירושלמי פאה פרק ד' ח'ב) הר' שטפום וה' (פנבי החשד) מקורו מהתורה כמו שם, בשביל ארבעה דברים אמרת תורה.

וכן מתבادر בכם (קט' א') בענין חсад עבות (פ' משפטים) דאלמנת

ישראל את הארץ, ויזוע, עבר הירדן לא נתרך בברכת ארץ ישראל כי "איננה נחת חלב וذهب" (משנה בכורות פ"א מ"ג), ובכלל איננו בעמל קדושת הארץ, כי דריש מיחזקאל (מ"ז י"ח) עיי' בפרשיות העניין עוד ברין לדודים דף כ"ב סוף עמוד א', פירוש כן.

דרכו בפי גדר... וזה בית נברה ואות בית הרון ערי מבצר וגדרות צאן. (ל"ב ל"ד ל"ז)

בארור והשון ערי מבצר וגדרות זאת פשות כמו לערי מבצר ולגדרות הארץ, והסורה למזרע השפטש מצטי בפקרא, כמו בפרשיה בעהלט (י"ט)

זכי תבאו מלחמה ברארכם — תחת וכוי תבא למולתה, וכותרגמו מאונקלות, ואורי תעולן לאגוחה קרבא, ובכ' תצא (ביב כ"ט) לא יכול שלחה — תחת שלחה, בתהלהם (קי"ד א') התהפי הצור את מיט — תחת לאגם, כמו שם (קי"ד ל"ה) ישים מדבר לאגם מים. עז' מה שכוכבו בפרשיה בראשית בפסוק ויעש ה' לאדם ולאשתו כבנות עוז.

זוקרא לה נבח בשמו (ל"ב מ"ב)

וב' קחו פיאר תיבב ויקרא אנתן חות איני, ולא כתוב שקרה בשמו, ומכך הוכתר לענן ואות רישית שלא היו שם תחנן והוותנו וכן שם כל והומו אוחת, וחקרו האחרוניים אם לא אחד מות שמי' שמות,

יאחד מן השמות נשם החתן או החותן. אם גם זה בכל אחותה זו,

והוותני פאג, כי באטנו כה אינו זה נקרא "ששותין שיין", וראי לי נבח קרא את הערים בשם, ואומר המכוב שקרה אותו בשם, כתה, אבל אין שקרה את המקומות בשם "חוות אירא" לא כתיב שקרה אותו בשם וזה הוא, מפני שהוא נקרא בשם אחד ואת המקומות קרא בינוי שמות, ולא יונח על זה הלשון "שבטור כי אם על שם" מכובא בפ' דברים (ג' י"ז).

ובעקב עניין מקירiat חתן והוותן וכלה וחמיתה בשם אחד בארנו חמורת ריש ושלת, והוא חנו שמי' ראי כן גם מצד הדין.

פרשת מסע'

אלח מפעי בני ישראאל (ל"ג א')

יחס המשך פרשת זו ולסתום של הקדמתה בענין נחלת בני גדר ובני רואבן אשר לבין עמי המבוואר במד' ריש פרשה בשלחן, על הפסוק ולא נחמת אליהם דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא (יג י"ז) בוה הלשון, משל למלך שהיה לו שנים עשר בנימ וועשר נחלות. אמר הפלך אם אני נוטן אותך לשנסים עשר בני הרי אני עשו מריבה בנהמתם, מפני שלא ייפCKER עשר נחלות לשנים עשר אגניט בשלהמות, אלא הרי אני ממתני עד שאקננו דוד שתי נחלות ואחאלן גיריות בשלה.

וכך אמר הקב"ה, אם אני מנקט עתה מד' (מציצתם מגדרים) לאזריך, אין בה חלק שווה ליב שבטים, אלא הירני מכובב במדבר עד שארשו את עבר זידון (היא ארץ סיטון וועג) וירושתו בני גדר ובני ראובן ואחאלן אמיסים לאזריך, ואו יטפיק לכולם הדא הוא דכתיב, ולא נחמת אליהם דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא. כלומר, כי קרוב לבא לשנס ודרין לא הגיע הזמן להחלק (וע' בסמסטר).

ולפי זה מתברר, דאטור שנחלו בני גדר ובני רואבן את עבר הירדן, מכובאר בסוף פרשה מוטות (ל"ב ל"ב) הגיע השופט לחלק לאזריך, אפסירות החקיקה כפי הרazon, מכובאר, וכן טרטה הכתוב בענין זה את סדר המשפטות שהגיע עתה ונמנ.

ומה שמסכוב האמור את הלשון כי קרוב הוא לעניין זה "שעדין לא תטפיק הארץ למלחקה שזה", אעפ"י דבמקומו של הפסוק הנזכר מפרש באורו כי קרוב הוא, כי אמר אלהם יונח העם בראותם מלחהות ושבות מזרעיהם — הוא, כי אין המודש מכובין להעלמות מונה וזה בלשון כי קרוב הוא, ורק רצחה הוא לעשות סיטון יונכריין הדבר שדורות. שולוין הדרשות בלשון איתיה סיטוק אף שלא מנינא עין כי עס' סיטון גכל לכור הרכבר, ועל כן השילוי הויל' ואמרו עשה סימנים לתורה (שנת קיד' ב'). ובערובין (כ"א ב') אגדורה בסימנים וטיפות עיי' ברשי', שם (נ"ג א') בני יהודה דמנוי סימנו נתקיימת תורתם

ועל דרך המפרשים בלשון לモזאיות מפוקה. יציאה נראית לפרש חלazon וככתוב משה את מוצאיותם למשיחים ואלה מסעיהם לモזאיותם, משום דהיציאה ממזירות לירוח בעקבות טהרה לשתי טsortot, האחת — היציאה לעצמתו, לאוצר ממצרים, והשני — לכינס לארכן לאחנה והגנת מתחלה בעת שיציאו ממצרים וגומחה טטרת וו של היציאה וחיתוליה המתויה של החנינה, וכמה ונשכח מברוחה וזה עוז בגונזה עליות לאחר האוציאו גמלולים לתהביב במדרכו ארבעים שנה, ועל אותו זמן בטלה חכלית הכנינה ונתראה תכליות היציאה שמלכבר.

זהו שאמר, וכי כתוב משה את מוצאים למשיחם — לתכליות מוצאים לאוצר, אבל לאחר הירוח לתהביב שנשבטה לוון חכלית הכנינה, ונתראה חכלית היציאה כרכב מסעיהם לモזאיות, לתכליות היציאה ממצרים, כי תכליות הכנינה נודה לעת עתה.

מהחרת הפסח יצאו בני ישראל (ל' ב')

המכוון מן לשון מהחרת הפסח הוא במחורת ים הקרכבת הפסח, שהוא י"ר בינוין, ומחרתו הוא חמשה עשר בו, ואעט"י שא הוא י"ט, אך על שמיות ריש נצחים ריק לדורות לא על אותו הומו, ולכן היליה מן ארבעה עשר לחמשה עשר בניסן קורי "פסח", מפני שבקדושים היליה הולך אחר חיים שלפניו (ראה לפניו לעמלה בפרק זה ז' מ'), וכן מצות אכילת הפסח בليل השיד לי"ד, וכל אותו הזמן והלילה נקראים חוג הפסח, כמו שקרה אותם התורה "ונבח תג הפסח" (ט' תשא, ל"ד כ"ה), וכן היה של חמשה עשר בניסן, שתממה מצות אכילת הפסח נקרוא חוג המצות.

אמנם וזה הוא ריק בלשון המורה נקרא יום י"ד בניסן "חג הפסח" ולא חוג המצות, אבל בלשון חכמים נקרא גם יום י"ד בשם חוג המצות, שכן מדבריו במ"ס פסחים ("ג' ב") שבחאים שם בס"ד ביריה, אין מבאים תחודה (רבנן תחודה) בחוג המצות, מפני חמש שבה, פריד, פשיטא, ומשני לא בא ביריד אירוי, ע"כ הריו שקווא לטע ארבעה עשר חוג המצות, וכבר אמרו בתלמוד "לשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד" (ע"ז נ"ח ב' חולין קלין ב'), וגם מושם דבריהם שני קרין פסח נכלל בשם חוג המצות.

דע כי מודה מודה, מלשון תורה ושלשון כוכבים ע"ר"ש מתואר בשם חוג ראי למשיכ' הרומ'א ביריד ס"י שצ"ט דבריע"ס און אבילוות נהוג ולהשיך' שם לא נראוה זה, ובמשיכ' ראי' נאמנה להרמ'א, שראי מפרוץ עריס נקרוא חוג ועוד חוג כפוף חוג הפסח וחוג המצות

בידם, בני גליל דלא מנחי סימנא לא נתקיים מזורם בידם, ועוד שם (נד' ב') אין התורה נקנית אלא בסימנים ועוד כמה אמרים ממן זו, ועל כן אמרו כמה פעמים הלשון "סימנין", ובמילים לשון איה פסק אף שאינו מעני אותו הדבר הנדרש או המחדש (ראה לפשל בפס' שבת ז' ב', בתובות ע"ב ב', ב"מ פ"ז א' קומיין א', ע"ז י' א' ס' א' ב' ס' א' וילט א'), והוא לנו כמו יuid לתלות בו את הדבר המחדש, כדי שייהי בזאת לוכדרון ולהתקיים, ועל דרך אמרו בירושלמי שבת פרק י"ט הלכה א', כל דרכך שאמרו מורה ואנינה מתקיימים, וביתם אב ייגנו יסוד ובוטים, ובלא זה לא מתקיימים. מפני שאינו הל מה להספר ונemme להחאות, וזה לא.

וכן כתוב הרשב"א בחישושו למ"ס ב"ב (ע"ח א') בענין דרישות אסמכויות ומומרות בכל בלשנות שנות ובתמונה שנות, ובדרך אל תקרה אך אלא בר', כתוב שתבליתון רק יכולור הדבר, אבל לא שהיתה מנתה של יויל לפרש פשת הכתוב כן (הובאו דבריו בארכונה בחודשי הכרוב לעין יעקב ב"ב שם פרק ה').

וכן כתוב החליל ז' ו' ח"ג ב', כי יען שהדבר הנדרש או המחדש הוא מקובל איש מפי איש, וכדי שלא ישכח לנו סימן להם באיות לשון.

זהנה גם כאן תחנו סימן לדבר, שעדינו לא הגיעו לנו לכינס לארכון בלשונו כי قريب הוא, הומו קרוב, וזה לא מידי.

ויבטו מטה את מוצאים למשיעיהם על פ' ח' ואלה משיעיהם לモזאיות (ל' ב')

רבם נדרו בארור לשון מוצאים למשיעיהם ומשיעיהם לモזאיות, ובכנתה הענין, ואחشب, כי סדרה זאת יצאה לחם ממה שהבינו בלשון מוצאים למשיעיהם את המקומות שיצאו לדריכם. אבל לפ' ז' ציריך לומר "חויזאים", כמו מהלן בפרק (ל"ד ז') והיו מוצאים, והרבה חנהנה, ולוכן נראות, דהשלון למויזאים" כאן איןנו מוכנו יציאת לדרכן ומשרש י'צ'א", כן אם מוכנו מקרים ומאירועות, כמו בפ' יתירה, התלהה אשר מbatchת בדריך, ובפ' יול (ל"א י"ז) ומויזאים רעות, וביחסות (ב' כ"ג) וرسור לו את כל המוצאות אותם, ובתהליכים (ק"ט קמ' ג') צר ומצוק מוצאים, ועוד.

וכאן אפסטר הכתוב, כי משה כתובLOCORON את כל (המאירועות) המוצאות אתם בכל מסע ומסע, וכותב זה על פ' ח', בהסתמכו, ואחר כך אומר הכתוב, ואלה משיעיהם למויזאים, לפני המאורעות שקרו להם בודך.

ויבנו מים פוך ויוחנו במדבר סין (ל"ג י"א) ובבעל המורטן און כתוב בז' לישון, מחרולה זקראי אונד ברבר סין ולבסוף נקרוא טני, שנוטה לו נגיד ז' בברות, אונל' ומתחבר לדבריהם. דושמות סין וסמי אחד הוא, ואיגוי יודע מה לדון בז' שחרי בסיכון פסק סין צו' כתיב חמץ הסעודה ויטסו מרטדים ויתנו במדבר סין ג', ואון כתיב שפקות גנו במדבר סין (סינ' א) ויכטר מאילים ויבאו מיווהים. וכן מארש ברשות של כל עזה' טב' לחוץ רף אל מדבר סין כי עקרו סין (חו' שי שני מקומות בשם זה) וגוטס' לא לאחד אשר בין אילם ובין סין. הרם של בעזה' טב' לחוץ הוא פונן בעזה'. אלא שלא נחכראה חיסכ' בלשון.

והוრשות את כל יושבי הארץ והוורשות את הארץ יושבתם בה כי לבם נתתי את הארץ לרשות אותה (ל"ג י"ב נ"נ) היה בא כן פעיל אוד 'הוּרָה' שפה זקראי ויבן הלשון את כל ישבבי הארץ, והוא תחת גיב' מונה על גירוש, ומצעינו לשון זה מבון גירוש בירושה תשא (ל"ד) כי אוירש גוטס' מפנדז', ובפרשה מסתות (לב' כ"א) עד הוירישו את אויביכ' מפאנ' ון אבדר הלשון אריך תורייביכ' ידי, ועד כהנתה. והו שבספוק נג' הווא מבון יוששה כהוראת המשך הלשון כי לכם נתתי את הארץ לרשות אותה (וגם לא שייך בו הוראות גירוש, כי זה כבכל עם זה שבספוק הקודם). ומצעינו לשון הוורשות מבון יוששה, בעזרא (ט' י"ב) והוורשות לבניכם. ובדרה' (כ' י"א) לגורשנו מירושתק אשר חורשנינו. והמליך יתאונן על קשлом עונות גערויו בלשון ומורישני עונות גערוי (יב' י"ג ב"ז). ומבען הוא גיב' מענן יוששה. שנשארה לו משנות הנוצר.

ולא לפלא הוא סמכיות פעל (או שם אחד תכופים בהוראות שנותן. כה מבין בפרשנה ויקול והמלאתה היתה דים לכל המלאכה, הראשו מורה על כל החזצ'ים והכלים ובל' הדברים השווים להמלאה). וכמוה בשטמא אל' (ט' ט') וכל המלאכה נמנזה אחותה החרימומ, וזה מוסב על כל החזצ'ים הנבאים. חזם 'המלאכה' השווי (לכל המלאכה) מורה על תליליה והפעלה כלכלייה מכל העניין. את כל מששת הבניין. וכן בפרשנה ראה (ט' ג') לא האכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות, כי 'עליך הראשן הוראות כבו' 'עמר' (כמו בם, בא אל ראשו ועל ברעריו, שבאורו עם ראשו ועם ברעריו), והכונת שלא תאכל

חמצ' עם הקרכבת הפסח. ועליך השנין, הזראותו כמו בוגלהה בעבורו, כלומר, בסוגה, בסכת עגון הפסח כמכורא בפסחא, איה מיען הלשון בפרשת

וירה, גאנד מות על האשא אשר לקחת, בולמה, בגול האשא אשר לקחת. וכן מצעינו בשטמא אל' (א' כ"ד) הניגע גער, הראשון מטבון יולדות, השנין מענין היוק ובודורה. כמו בירומה (נ'א ל"ח) גער נער כי בורי אריה, ומקביל אל הלשון הסמוך בכפרים ייאגנו ובתלמוד הלשון חמור גער (ברכות ג' א').

כי אתה באים אל הארץ גגען (ל"ד ב') בסוג' מיללה (ג'ח א') שאל אוד הרכבתם על תלשון הפסוק בפרשת שמח' (כ"ה ד') את הכבש אהיה, אם נאמך הכבש למ' מה נאמר אהיה, ואט נאמר אה' למת' מה נאמר הכבש, וממשני' — אה' מה מיתח שבעדוי, הטעב המורה. וכוננות השאללה זדריך לומר, לפי משפט הלשון, או הכבש האחד או כבש חות' אבל לא הכבש אהיה. מפנוי שלא יבא ה' הידיעה על האספה. ולמן הי' זידיך או בשנידם בה'יא או בשניהם בלא ה'יא. והנה בז' קשת' גם כאן דרייך לומר או אל ארץ גגען או אל הארץ גגענית. ולא אל הארץ גגען.

זריך לומת דקצ'ר לשון הוא, וצערו במלאה, אל הארץ ארץ גגען, וכמו בסוף פרשה בעהטלר (י"ב ו') אם יתיה נביבם ה' תחת אם יתיה נביבם גבאי ה', וביזווע' (ב' י"א) הנה ארדו'ה הברה אונז'ן כל הארץ תחת הבה אונז'ן הברה ארדו'ה דרדו'ן כל הארץ, ובמליט'ם ב' (כ"ג י"ז) קרבך אש האלהים, תחת כסא אש האלהים. ובמליט'ם (ט' י"ח ז') כסא אליט'ם וועד — תחת כסא אליט'ם כסא אליט'ם ז'ה, ועד כהנתה. עיין לנוינו בעט' אמור (כג' כ"א) פדרנו באונז'ן זה לשון הפסוק ש'ם, וקרatoms בעגס היזה מקרא קודש יהו' לכט', ואיז' הלשון דבוק'ו. ופדרנו זקצ'ר לשון הא, תחת וקרatoms בעגס היזה מקרא קדרה. פקרא קודש יהו' לנט'.

מן הוים הנగודו תנתאו לכם הור החדר (ל"ד ז') ולהלו' פסק כתיב החטאיהם לכלם לנובל דעתה מחזר עין שפטת, וצער' ברשי' מה שפירש בעבודו הלשונות התאואר והחטאיהם, שעוא' מלשון סייבוב תשפי. ולא בעז' שרש'ו ועסמו לפי עגון הפסוקים בעבודו גוז'ז'. ולולא דברי הי' אספער לודר, ואדרוא' מליט'ם האלה, תחתו ותחלתו, הווא מענין צוין ווישום, כמו ביחסוקאל (ט' ד') והוויתו זה על מזחות תנאנש', ושם (ר') כל איש אשר עליו הון, והכונה כאן, תצעינו לט-

ליליט מנהלתם ולרמו מאורע זו מוחה כאן בסדר נחלת הארץ בשמות שביטם אלה, להורותם, כי מ' ייא הגורל.

אלפיהם באמהה ("ה' ה')

חדר שאנציג בו — בלבד העניין בסחרוא לעצמו עוד מטורה גדורלה לאו להן על כבוד אחד הראותינו אשר בהשכמה ראשונה גראה כי טעה מר ביחס הפקוד הזה, ולכון אף כי נבר וכורנו בחבור זה מכלל עניין זה, אעפ"י כן כי כאן מוקר הנקודה שליל נחשד החכם הנזכר בעות אשנה כאן הדברים למען חוכמי דעתך האדק.

זה הוא הו.

בספר המרדכי בערך דמס' עז' מביא מעשה בכחוכה אחת שטעה הסופר וכחוב שנות אלפים ודייג "ארבעה" (ארבעה אלפים). וזה היי באלו קודום, ואשלו לבי יצחק מוניא והכשר הכתובות, ושירש טעמן, משוט וכל אפשרות תחשש בו הוא שמא כיון סופר לשוי אלפים (במלות אלפים). בפתח הפה' ובוחריק היידי', אבל אין לחוש לנו, יען אם כן כי לו לכתוב אלפיהם בשני יידיש', עס'.

זה פלא, שחרי בספיק שלפנינו ובכל מקום במקרא שבא המספר אלפים במובן שני אלפים כתיב בייד' אחד (ראה למלשל בשופטים כי מה, בשמאלו א' יג' ב', במלפלט א' ז' כה' במלפלט ב' ייח' כ'ג' יעוז הבהיר).

ואמנם אפשר להסביר זה עפ"י מה שחקור בגמרא תלין (ה' א') במובן הלשון במלפלט א' (יינ' ר) והוערכים מבאים לו (לאלויה) לחומר חקרו שם, מאין ערוכם. אילימא על שם פקומות (שים מקום בשם זה) אם כן כי לו להזכיר לקורות ערוכים, בשני יידיש'. על זה הקשו בתרום ערבבים, דהא מצינו שמאות בייד' אחד, כמו ערבים, פדרים, בוגנים וכדומה. והזכיר דהיכי דאפשר לטעות צרך לסתוב בשני יידיש', וכואנו אפשר להזכיר השם ערוכים במובן אחר, מכובואר בגמרא*. בוגמאו.

ומתבادر מזה, דאעפ"י דמשפט הלשון לתוב ביריד אחר, אך

* כי בגמרא חקרו להognition השם ערוכים, כי אפשר שמכובו ערוכים ממש, עותות טוריות, ואפשר שם שמאות אינשיים. כמו שמצינו בשופטים ר' (ח') ווילגנו את ערוכם. ואפשר של שם מקום שמצוות מקומות בשם זה, ואני תחן שלא חשבו גם מובן טהורם, כמו ביחסו של פלאו (כין פ' ז' זורבי מערבי).

לזין גבול — את הור החר, ולחלן — חזינו לכם זה המקומות בגבול קדשו מחזורי עין שפחה, ככלותם, חזאו לכם צין על זה המקומות בגבול קדמת.

ונדר שכאן בין אונקלוס, שבשתיהן (חתאה והחאות) תרגום — תכוונה דהיינו שתציינו שייח' מכוונים.

וזה שבא במלת החאות ליל' תחת ואיז' — (חתה והחותות) הוא חווון נפוץ במקרא, בפניו שון מאותיות אהוי, שנחותה להחלה זו בזו, כמובן, וכמו בפרשנות שמות (ה' ז') לא חאסיפון —חתה לא חוטשן, ובשומא ב' (יט' יז') ולטשא חומרו —חתה מאמרו, ושם (ב' ה') יזרו מז הופץ —חתה ואחת, ועוד שם (כג' ב') חחת האהוב, ורש' בפרשנות מנות (לב' כב') כתוב. כי השם גאנ' מחלף גם "זווין", והרבה חמשה.

ואסיפלו אם כי די שבא במלת החאות בואהו אחד, והחותות, כמו בפסוק דיתזקאל שהבגנו גם כן לא קשח על מושפת האלית' (זהותאותם). יען כי מכמה פעמים יבא האלית' לא לגויין, אך לשלוחו, כמו במלחלים (כ' ב') ימאס' כמו מיט —חתה ימאס, ובמשלי (ו' י' א') ובא כמושך ואשך —חתה ריש' (מלשון ר' עז' ז'), ובכילה (יב' ה') ויאץ השתקד —חתה ייך. ובפרשנה חקק (כ' א') דרכ' האתרים, מתברר אונקלוס שפירוש דוד חורם (מרגולים), והשמות אורען, אפרוח, אחותול —חתה זרוף, פרוד, מטול, והרבה חנינה. ובמקום שבא בא ובמקום שלא בא לא בא, ואין קפידא.

זונה בפשה וחוי (מש' כ') עד תאת בעוצות עולם, פירש' עד תאות — עד קצוץ כמו והחותות לכל גבול לדמת, עכ' ז' זה פלא שפירושו זה סותר לפירושו כאן במלת החאות שחוא מגען פברב גיטטה, ועל צד הדקן אפשר להסבירם, ואין להאריך.

למהו יהודיה, לפחות שמעון למלוח בנטמיין (ל' יט' יט' ב' א') לא נתברר טעם הסדר הזה, שלא על סדר חולותם. ורקוב לויר עס' המבואר ביחסו (כ' א' חלהה) וירושאי ראי' אבות היליט אל אלמור. הינתן אז חחשע בו נון ודיבור אליטם לאמרת, זה צוין ביד' מלהות. לנו עירם לשבתה ויתנו בני ישראל ליליט מנהלתם על סי ה' (בלומר) על פי הגורל, בפסוק הבא שם, ויצא הגורל בראשונה ממסה יהודיה, וממסה שמעון וממסה בנימין, ככלומר, שם היו ראשיים להליך נחלתו.

במקום שאפשר לשעות כותבים בשני יזדיין, ואחריו שהsofar כאן כתוב אלפיהם ביזיד אחד. ולא שיש שם ימינו להשב שני אלפיהם, ביזיד אין תוספות ברכת אלפם. שבאלפם הוי נמצאים בשעת ההרביה. וסוגנן כהן שרגילים בו הוא בכלל מה אמרו מהרג עורך הלכה (ירושלמי ב' פ' ה'א), וגם בו שיר ענין מנהג המכש 'חיל' לשון תורה לעצמה ולשון בני אדם לעצמתה (ע"ז נ"ה ב' ח' ווילין קלין ב').

ינכונים דברי רבי יצחק מקונית.

דשפטו העוריה והצלו העדרה (ל"ה כ"ד כ"ה)

ידועה בבלחויל. דלשותות אלה מורות על הסנהדרין שהם ישפטו, וגם ישוחלו למיציא וכותה להבדין (זהו הוא המבו מון לשון חז"ל). שישתמודו לחתול אותו אמות מעוגש). ועיין ב"ה"ש כ"ז א', וכן אמרו במסנה מכות (ז' א') סנהדרין שהורגת את שבובע (בשםitem) נקרת חובלנית. על שלא השתדלו להמציא וכותה להבדין.

וההכרה לפרש כן, דתהלשן עתה אכן מוכב על סנהדרין, משום שלא ניתן לפреш כאן שם עודה כהאראה בכל מקרים. וכך, אסיפה אנטיסטים סתם. משום שלא ניתן לכל עדות אנשים יהיו השופטים. (וראה עוד בסמוך).

וכן באה קבלה זו על הלשון בפרשנות ויקרא (ד' י"ג) ואם כל עדות ישואיל ייגשו, דיספס על סנהדרין. ועם גם כן בהכרה לפרש כן, ייען דלא יתכן של עדות ישראל כל לצייר מקרה בו, ייען כי אישיחטא בחטא אחד בשוגן. ואוי יתכן של עדות ישראל כולם כאיש אחד ייחסו מקרים ומוסיפים סנהדרין וכל אנשי תורה ואנשי חכמה מדורותם לא יריגשו מדורות כליתם ולא יעוזרו בו. ויתחר מוח, כי בלשון כל עדות ישראל כלולים גם סנהדרין והוא העם וחכמי וגדוליים כלום כאחד נחסטו במדהה שאגת. היכמן כן.

ילכו השכללו ח"ל לפреш שם את הלשון עדת ישראל תואר לסנהדרין שאפשר לבא בשוגה בעוננים. כי לא נתנו תורה לפלאכי הרשות (רכבתות כ"ה ב') ואפשר שיטעה.

ויחס שם 'עדת' לסתנהדרין הוא, משום דשם 'עדת' משוחף עם טאות תורה ומוצאות, כמו שכחוב העדות והחקיקות (פ' י'אתהן. ד' מ"ה). וכן שמרו עדותין (מחאלים צ"ט ז') נזורי עותותיו (שם. קי"ט ב'), והסנהדרין הם נזורי תורה. מעוזיה ומגיניה.

ועוד אפשר לפרש יהס שם 'עדת' לסתנהדרין, בהקדם באור המלה. סנהדרין, שמקורה מלשון רומי 'סינדר' או 'סאנדר', ונתרחבו השפות.

לשם 'סנהדרין', ובאותם בגדירות, 'כנסית גודלה מגודלי החלמאות'. והוא מתרומות הלשון בתהילים (קיז' ל'ב) ובמוהבוקנים — ובסתנהדרין דוחכיאן, ועוד ככללה.

ועל דעתו ותיסודה כנסיה זו במקום הכהנת הגודלה שבטלת בימי שמעון הצדיק שחי מישיריו אנסתיו בזומן בית שני (פס' א'ב'וט פ' א' מ'ב) ותקבשו במשטרם שבעם ואחר אשען על שוד מצות ה' למשה, אספה לא שביעים איש מקני ישראל ונשאו אתן (פ' בתהלהר, י"א ט'ז), ומשת על בגביהם, הרי שביעים ואחר.

יענו כי שם 'עדת' קרוב במובן לשם קיבוץ וכוניטה, כי השרש 'יעד' הוא התהווות. לכן סמכו לכונתו שם 'עדת' לסתנהדרין, שניהם מורים תכונה אחת ועגין אחת, קיבוץ, אספה, כנסיה, מבואר.

ועל פי זה שחקרנו ומצענו שרש שם סנהדרין שבאורו (עמ' לי' לשון רומי) כנסית גודלה — עפי' זה יובן מה שמצוינו תמיד במסנה ובתלמוד ובאגוזת שם סנהדרין בנטית מין נקבת, כמו סנהדרי גודלה, סנהדרי קטנה, סנהדרין היהת יושבת בחזי גורן עגולה (משנה בסנהדרין (לי' ב'), סנהדרין שהוא יושבת בטבוריה של עולם (שם לי' א') משפטתון בסנהדרין, סנהדרין שהורגנת אתת בשמשיטה נקרת חובלנית (מכות ז' א') גלחת סנהדרין יושבת לח' בגדניות (שם מקצת סמוך לא"ז ע"ז ח' ב'). וכן מ"ס' מ"ד מ"ה מ"ד). סנהדרין יושבת ודעת את הכהנה, ועד שפונות כלאל, ואטייל במקרא מצינו כי, כמו במשפטות והשופטים סנהדרין וכל ענשי תורה ואנשי חכמה מדורותם לא יריגשו מדורות כליתם ולא יעוזרו בו. ויתחר מוח, כי בלשון כל עדות ישראל כלולים גם סנהדרין והוא העם וחכמי וגדוליים כלום כאחד נחסטו במדהה שאגת. היכמן כן.

ולא תקו פורר לנפש רוץ (לי' י"א) בכיר ידו מבואר חיל את לשון המשפט בפרשנות משפטים עין תחת עין שן תחת שנ', שאנו הכהן עין תחת עין משפט או תלמי פטן בערך חזקיי של אדם חשלם בעינו של הז חסר עין, וכן בכל פרש הכללות שם. כמו טומפיטים בחודל לבאור ות', ואני תחת שלא ספכו ה' על המשפט שלפנינו, ולא תקו כופר לנפש רוץ כי מות יומת, ומתחבא

דרך נפש וווצה אין נפהה במנון אבל מחייב אבר נפהה בכופה ועיין משכ' צוד בענין זה בפרק משפטים שם ובפרק פרשנות אמרו.

ולא תקווח כופר לטעות אל עיר מקללו (לה' ל"ב) דש"י פרישת. ולא תקווח כופר למי שנש אל עיר מקללו לשוב לשבות בארכ' טרם ימות וככהן עלייל אבל הבואר אינו גזה ו גם הוא כמו עיר חסר בהפסוך.

וללא דבריו אפשר לומר כי הפסוק הזה נ麝ן אל הקודם. ולא תקווח כופר לנפש רוגזה אשר הוא רשע למותה. כלומר, שלא ייאל עצמו ממות בכופה וומסתך בפסקה זו, שום לא יקחו כופר ממו כי שניים אל עיר מקללו ולפי זה באו שני נשואים בנישא אחד, בגיןת גallowה ממשית ומגולות בכופה.

ולא רק לא יוכפר (לה' ל"ג)

בפי דמשמע מספרי כאן, כונת הלשון ולא רק — ליושבי הארץ. ואף כי מצינו קצור לשון כו' בפסוקה עב' (ט' כ"ח) כן יאמרו הארץ — תחת פון אמרו ישבבי הארץ, וכן בישועה (יא' א) והכהן הארץ בסבב פיו — תחת יושבי הארץ (ומקביל אל טה הפסוק שם. וברוח שפתינו ימיה רשות) ומעין קצור לשון כו' בירימה (כ"ג ר) תושע יהודה — תחת יהושע ארץ יהודה. כי תושע לשון נקבה ואינו מקביל לשם יהודה (בג"ל) עד קיצורים בלבד.

אעפ"י כן בנגע לפסוק זה שלגנינו אפשר לפרש כפשוטו, לא רק ממש, יען כי כמו שמצוין לעז קלהה באגדה, כמו'ב' בפ' בראשית, אורותה האגדתית, כך אפשר בת ענן כבורה וסילק הקלהה. ובלשון זה בפרשנה האזינו וכופר אדרתו עמו, ותרומות אונקלוס ויכפר על ארעה ועל עצמה.

וענין חטא וכופרת הארץ מתבואר בירושלמי הענית פ"ג חז"ג דהו באיחס ירידת גשםים, אשר האגדה תשוקק להם, כי בעת החטא הגשמי נערירים ובככרתיהם צודדים בשפע.

ולא רק לא יוכפר לרעם (לה' ל"ג)

א' מש' בר' ב' בת ב' וכפרת פטחי ווחוץ (ט' י"ד).

ותחיהו מחלת תרגח... בנות אלפחר לבני רוחיהן לנשיות (ל"ו י"ג) כפי המתבאר בגמרא ב"ב (קכ' א) מנאן חכוב בלאו. לשי חולתן בשנים. בשים. בשים נחות (א"ז ל"ג, נ"ז י"ג) ונחותה מני' ישיבת ערך.

וחכמתו ולא נחbareר חטא. ואפשר להסביר מהו ראי' והמנגן שאל לחות העצירה לאין הביבירת (ט' י"ג) לת' לא רק עלי האב אך גם על הבנות עצמן, במקומם שחדרבו תלוי בעצמן, כמו יתומנות. שלא נשאה העצירה לפני הביבירה, שהרי לא נשאי בנות צלפחד בעצמן, כי אביהן כבר מת. כמו'וואר בפי פנחות, וספר החותוב שנשאו כסדר גודלוthon בשינוי. והוא זה הדבר וחוש שלא שמענו עוד. וזה מש' ב' ב' ויאצ' אם חוב מגנאג זה היה גם על החותן שהוא לא ישא העצירה, והבאנו ראי' מעיקב שהוא לא חוש כלל, שטרו בקש מלבן שיתן לו את חחל.

ואנמנ' מקומות אחד בתלמוד אפשר להסביר סמכין לויה. כי בכנות עצמן אין אחרה להצעירה שלא נשאה קודם הביבירה ממנה, והאות מהה שאמרו בסב' סופת (ק"ד א) לעצמי חזר, ואשר (כלומר, וכי אופשר) שיבנה אדרם בית לבנו קפן קודם לבנו גוזל. והנה זה פשוט. עזירוק הקפדייא בויה הוא רק לאב. שהוא נ' עישה כה אבל בוזאי אם הבן הקפן בונה לו עצמו בית קדרות שיבנה האח הגדל אופשר ואופשר בלאו כי קפדייא לא מד אב ולא מד אחו הגדל ולשי זה אופשר לוין גם בוגני נזויין נ' ב'.

אך אפשר להלך דברגשויאין יש צער להסבירה בשחצערית נשאת קדרם לה, ומרגש בשצחה שפלות ווזה נסובת, ואם "החות� חסה על תכשיטי כליה" (יבמות ל"ד ב') מכש' על צער גותה, אבל בוגני בית אין צער זראי קפדייא, כי כמה אנשים אין בוגנים בית כלל ואין מצעדים על זה.

ועל דרכ' איזי אפשר לפרש טעם הדבר שנמנו פאן לשי חולתן ואלי לשי חכם כבשרה מנוח — עפ' המבואר במר' פרשה וארא' (פרש' ח' ז) על הפסוק בקהלת (ז) כי האווקק חילך וכות ויאבד את כל מתנה כשחאתם מתעסק בפארשה חרבה (ח' לליידר חרודה) מערכבנין אוויהו החרודית מן החכמתו ומאדין מנגנו החות� שונגה בלבבו של אדם, ובן המתעסק באלרי צבור משבח תלמידו, ואמר רבי יהושע בן לוי, שישים הלוות לבני רבי יהודה בחירותה הקבר (קבר שוחרש לעצם טומאת אהלה) וככלו נשתפוא מני' ישיבת שתייחי' צשק בדרכי צבור, ע' ב'.

והנה במשג' חותות גיט' ב' ובגמרא שם פ' א' נמנ' מסען

אללектив המוטלת על האשת לשנשאת, ובסה"כ חן תשע, בלבד מה שאמרו בברות י"ז א' ובבמota ס"ג א' שמחובתו גדול בנהון ולישא אותן לבית המדרש, ובירושלמי במתו טף א' הלהת ר' יוסר על אמו של רב"ל שהיה מילכה אותו עד עז עיריסתי לבייהם"ד כדי שיתדבקו אגוי בדרכי תורה.

וזוד ידו, כי על כן נשיט פטורות מנגנות שעשו שחומן גמא, כמו תפילין וציצית, שופר, סיכת וולוב ועוד, מפני שומן איננו ברשותך כי חן משועבדות לבעלחן למלאותיהם, ולכן אי אפשר להיבין במצוות שחומן גרם. כי אולי באותה שעה ייכרחו למלא חובת שעבורו.

וחנה לפ"י הימ"ר וגונר, דהסדרה משיק ומשכך את הלמד, והוא שיעבדו הבלתי מוגבל, ובכל שעה עומדות להסדרה, ולכן עתה בנסיבות ננת לפחדך מromo הבהיר כי אחרי שעמידות לשכויות חותם מפני טדתו וטפנוי שעבורו אין עוד מעלה לחשבו לפ"י חכמתן, כי מעלה זו עומדת לאוג מחן, ולכן נחשבו עתה לפי גודלthon בשניות.

תפ' פט' במדבר גפ"ג.